

CUPRINSUL NOULUI TESTAMENT

	Cap.	Pag.		Cap.	Pag.
Evangelhia după Matei	28	1	1. Epistolă către Timotei	6	256
Evangelhia după Marcu	16	41	2. Epistolă către Timotei	4	262
Evangelhia după Luca	24	65	Epistolă către Tit	3	265
Evangelhia după Ioan	21	107	Epistolă către Filimon	1	267
Faptele Apostolilor	28	139	Epistolă către Evrei	13	268
Epistolă către Romani	16	181	Epistolă lui Iacov	5	282
1. Epistolă către Corinteni	16	200	1. Epistolă a lui Petru	5	286
2. Epistolă către Corinteni	13	217	2. Epistolă a lui Petru	3	292
Epistolă către Galateni	6	229	1. Epistolă a lui Ioan	5	295
Epistolă către Efeseni	6	235	2. Epistolă a lui Ioan	1	299
Epistolă către Filipeni	4	241	3. Epistolă a lui Ioan	1	300
Epistolă către Coloseni	4	246	Epistolă lui Iuda	1	301
1. Epistolă către Tesaloniceni	5	250	Apocalipsa lui Ioan	22	302
2. Epistolă către Tesaloniceni	3	254			

BUCHARESTI
SOCIETATEA BIBLICĂ PENTRU RĂSPÂNDIREA BIBLIEI ÎN ANGLIA
SI STRĂINĂTATE
NOUL TESTAMENT ÎN LIMBA ROMÂNĂ
TRADUCERE NOUĂ DUPĂ TEXTUL ORIGINAL.

EVANGHELIA DUPĂ MATEI

Cartea neamului lui Isus Hristos.

1 Cartea neamului* lui Isus Hristos, fiu** al lui David, fiu† al lui Avraam.

* Luc. 3. 23. ** Ps. 132. 11. Isa. 11. 1. Ier. 23. 5. Cap. 22. 42. Ioan 7. 42. Fapt. 2. 50; 13. 23. Rom. 1. 3. † Fac. 12. 3; 22. 18. Gal. 3. 16.

2 Avraam* a născut pe Isaac, iar Isaac** a născut pe Iacov, iar Iacov† a născut pe Iuda și pe frații lui;

* Fac. 21. 2, 3. ** Fac. 25. 26. † Fac. 29. 32.

3 Iar Iuda* a născut pe Fares și pe Zarah din Tamar, iar Fares** a născut pe Esrom, iar Esrom a născut pe Aram;

* Fac. 38. 27, etc. ** Rut. 4. 18, etc. 1 Cron. 2. 5, 9, etc.

4 Iar Aram a născut pe Aminadab, iar Aminadab a născut pe Naason, iar Naason a născut pe Salmon;

5 Iar Salmon a născut pe Boaz din Rahab, iar Boaz a născut pe Obed, din Rut, iar Obed a născut pe Iese;

6 Iar Iese* a născut pe David împăratul, iar David împăratul** a născut pe Solomon din văduva lui Urie;

* 1 Sam. 16. 1; 17. 32. ** 2 Sam. 12. 24.

7 Iar Solomon* a născut pe Roboam, iar Roboam a născut pe Abia, iar Abia a născut pe Asa;

* 1 Cron. 3. 3, 10, etc.

8 Iar Asa a născut pe Iosafat, iar Iosafat a născut pe Ioram, iar Ioram a născut pe Ozia;

9 Iar Ozia a născut pe Ioatam, iar Ioatam a născut pe Ahaz, iar Ahaz a născut pe Ezechia;

10 Iar Ezechia* a născut pe Manase, iar Manase a născut pe Amon, iar Amon a născut pe Iosia;

* 2 Reg. 20. 21. 1 Cron. 18.

11 Iar Iosia* a născut pe Iehonia și pe frații lui, pe vremea strămutării** în Babilon.

* 1 Cron. 3. 15, 16. ** 2 Reg. 24. 14, 15, 16; 25. 11. 2 Cron. 36. 10, 20. Ier. 27. 20; 39. 9; 52. 11, 15, 28; 29. 30. Dan. 1. 2.

12 Iar după strămutarea în Babilon Iehonia* a născut pe Salatiel, iar Salatiel a născut pe Zorobabel**;

* 1 Cron. 3. 17, 19. ** Ezra. 3. 2; 5. 2. Neem. 12. 1. Hag. 1. 1.

13 Iar Zorobabel a născut pe Abiud, iar Abiud a născut pe Eliachim, iar Eliachim a născut pe Azor;

14 Iar Azor a născut pe Sadoc, iar Sadoc a născut pe Achim, iar Achim a născut pe Eliud;

15 Iar Eliud a născut pe Eleazar, iar Eleazar a născut pe Matan, iar Matan a născut pe Iacov;

16 Iar Iacov a născut pe Iosif, bărbatul Mariei, din care s'a născut Isus care se cheamă Hristos.

17 Deci toate neamurile, dela Avraam pânăla David sunt patrusprezece neamuri; și dela David pânăla strămutarea în Babilon sunt patrusprezece neamuri; și dela strămutarea în Babilon pânăla Hristos sunt patrusprezece neamuri.

Nașterea lui Isus Hristos.

18 Iar nașterea* lui Isus Hristos a fost așa. Când era logodită mama sa Maria cu Iosif, mai înainte de a fi ei împreună, ea s'a aflat având în pântecul din Duhul Sfânt**.

* Luc. 1. 27. ** Luc. 1. 35.

19 Dar Iosif, bărbatul ei, fiind un om drept și nevoind s'o dea în vileag, s'a pus de gând s'o lase în ascuns.

20 Dar pe când cugeta el acestea, iată un înger al Domnului i s'a arătat în vis, zicând: Iosife, fiu al lui David, nu te teme să iei la tine pe Maria, nevasta ta, căci ce s'a zămislit* în ea este din Duhul Sfânt.

* Deut. 24. 1.

21 Și ea va naște* un fiu și-i vei pune numele: Isus, căci el** va mântui pe poporul său de păcatele lor.

* Luc. 1. 31. ** Fapt. 4. 12; 5. 31; 13. 28, 29.

22 Iar toate acestea s'au făcut ca să se împlinească ce s'a spus de Domnul prin prorocul care zice:

23 Iată* fecioara va avea în pântecul și va naște un fiu, și-i vor pune numele Emanuil, care este tâlmăcit: Dumnezeu este cu noi.

* Isa. 7. 14.

24 Și după ce s'a deșteptat Iosif din somn, a făcut cum îi poruncise îngerul Domnului și a luat la el pe nevasta sa.

25 Și n'a cunoscut-o până ce ea a născut un fiu: și el i-a pus numele Isus.

Magii la Ierusalim. — Irod.

2 Și după ce s'a născut Isus în Betleemul din Iudea, în zilele lui Irod împăratul, iată niște magi dela răsărit** au venit la Ierusalim.

2 zicând: Unde* este cel ce s'a născut Împărat al Iudeilor? Căci i-am văzut steaua** în răsărit și am venit să ne închinăm lui.

3 Și când a auzit aceasta împăratul Irod, s'a tulburat și tot Ierusalimul cu el.

4 Și adunând împreună pe toți mai marii preoților* și** cărturarii* poporului, a cercetat* dela ei unde* era să se nască Hristosul.

5 Și ei i-au zis: În Betleemul din Iudea căci așa este scris prin proorocul:

6 Și tu, Betleeme, pământ al lui Iuda, nicidecum nu ești cel mai mic între povățuitorii lui Iuda: căci din tine va ieși un povățuitor, care va păstea** pe poporul meu Israel.

7 Atunci Irod a chemat în ascuns pe magi și a aflat dela ei cu deamăruntul în ce vreme s'a arătat steaua.

8 Și i-a trimis la Betleem și a zis: Duceți-vă, cercetați cu deamăruntul despre prunc și când îl veți afla, dați-mi de știre ca să vin și eu să mă închin lui.

9 Și ei, ascultând pe împăratul, au plecat. Și iată steaua pe care o văzuseră în răsărit mergea înaintea lor până a venit și a stătut deasupra unde era pruncul.

10 Și când au văzut steaua, s'au bucurat cu bucurie foarte mare.

11 Și au venit în casă și au văzut pe prunc cu Maria, mama lui, și au căzut jos și i s'au închinat. Și deschizându-și vistierile, i-au adus* daruri: aur și tămâie și smirnă.

12 Și fiind înștiințați de Dumnezeu

prin vis* să nu se întoarcă la Irod, s'au dus pe altă cale în țara lor.

Fuga în Egipt. Omorirea pruncilor.

13 Și când au plecat, iată un înger al Domnului se arată în vis lui Iosif, zicând: Scoală-te, ia pruncul și pe mama lui și fugi în Egipt și fii acolo până îți voi spune: căci Irod are să caute pe prunc ca să-l piardă.

14 Și s'a sculat și a luat pe prunc și pe mama lui noaptea și a plecat în Egipt.

15 Și a fost acolo până la moartea lui Irod: ca să se împlinească ce s'a spus de Domnul prin proorocul care zice: Am chemat pe fiul meu* din Egipt.

16 Atunci Irod, când a văzut că a fost luat în răs de magi, s'a mâniat foarte tare și a trimis și a ucis pe toți copiii de parte bărbătească cari erau în Betleem și în toate hotarele lui, dela doi ani și mai jos, după vremea pe care o aflase cu deamăruntul dela magi.

17 Atunci s'a împlinit ce s'a spus prin Ieremia* proorocul care zice:

18 Un glas s'a auzit în Rama, plângere și tânguire multă: Rahela plângând pe copiii ei și nu voia să fie mângăiată pentru că nu sunt.

Moartea lui Irod. Întoarcerea din Egipt.

19 Și după ce a murit Irod, iată, un înger al Domnului se arată în vis lui Iosif în Egipt.

20 zicând: Scoală-te, ia pruncul și pe mama lui și du-te în țara lui Israel căci au murit cei ce căutau sufletul pruncului.

21 Iar el s'a sculat și a luat pruncul și pe mama lui și a intrat în țara lui Israel.

22 Dar când a auzit că Arhelau domnește peste Iudea în locul tatălui său Irod, s'a temut să plece acolo; și fiind înștiințat de Dumnezeu, în vis, s'a dus în părțile* Galileii.

23 Și a venit și s'a așezat într-o cetate zisă* Nazaret, ca să se împli-

nească ce s'a spus** prin prooroci că se va chema Nazarinean.

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

3 Și în zilele acelea vine Ioan* Botezătorul propovăduind în** pustia Iudeei,

2 zicând: Pocăiți-vă, căci s'a apropiat împărăția cerurilor.*

3 Căci acesta este cel spus prin Isaia* proorocul care zice: Glasul* unuia care strigă în pustie: Gătiți* calea Domnului, faceți-i drepte cărările.

4 Și acest Ioan* își avea** îmbrăcăminte de peri de cămilă și o încingătoare de piele împrejurul coapselor sale, iar hrana lui era lăcnste* și miere sălbatică.††

5 Atunci Ierusalimul* și toată Iudea și toată împrejurimea Iordanului ieșiau la el,

6 și erau botezați* de el în râul Iordan mărturisindu-și păcatele.

7 Dar când a văzut pe mulți dintre Farisei și Saducheii venind la botezul lui, le-a zis: Pui de năpărci,* cine v'a înștiințat să fugiți de urgia** viitoare?

8 Faceți deci rod vrednic de pocăință.

9 Și nu gândiți să ziceți în voi înșivă: Avem pe Avraam ca tată! căci vă spun că Dumnezeu poate din pietrele acestea să scoale copii lui Avraam.

10 Și chiar acum securea stă la rădăcina pomilor; deci orice pom care nu face rod bun se taie și se aruncă în foc.

11 Eu în adevăr vă botez în apă spre pocăință dar cel ce vine după mine este mai puternic decât mine, căruia nu sânt vrednic să-i duc încălțăminte; el** vă va boteza cu Duhul Sfânt și cu foc;

12 a cărui* lopată este în mână lui și își va curăți în totul aria și își va aduna grâul în grânar, iar pleava o va arde** în foc nestins.

Ispitirea lui Isus.

13 Atunci* vine Isus din Galilea** la Iordan către Ioan, ca să fie botezat de el.

14 Dar Ioan îl opria zicând: Eu am trebuință să fiu botezat de tine și tu vii la mine?

15 Și răspunzând Isus, i-a zis: Lasă acum, căci așa ni se cade să împlinim orice dreptate. Atunci îl lasă.

16 Și după ce a fost botezat* Isus, îndată a ieșit din apă și iată i s'au deschis cerurile și a văzut pe Duhul** lui Dumnezeu pogorându-se ca un porumbel și venind peste el.

17 Și iată un glas din ceruri* zicând: Acesta** este Fiul meu cel iubit, în care mi-am găsit plăcerea.

4 Atunci Isus* a fost dus în pustie de Duhul,** ca să fie ispitit de diavolul.

2 Și după ce a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți, la urmă a flămânzit.

3 Și ispititorul s'a apropiat și i-a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini.

4 Dar el a răspuns și a zis: Este scris: Nu numai* cu pâine va trăi omul ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu.

5 Atunci diavolul îl ia în sfânta cetate* și îl pune pe aripa templului,

6 și-i zice: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos; căci este scris: Va porunci îngerilor săi* pentru tine și ei te vor ridica pe mâni, ca nu cumva să-ți izbești piciorul de o piatră.

7 Isus i-a zis: Iarăș este scris: Să nu ispitești* pe Domnul Dumnezeuul tău.

8 Iarăș diavolul îl ia într'un munte

foarte înalt și-i arată toate împărățiile lumii și slava lor,

9 și-i zice: Toate acestea îți le voi da ție, dacă vei cădea jos și te vei închina mie.

10 Atunci Isus îi zice: Pleacă, Satana, căci este scris: Domnului Dumnezeuului tău să te închini și numai lui să-i slujești.

11 Atunci diavolul îl lasă; și iată, ingerii s-au apropiat și-i slujiau.

Isus la Capernaum. 12 Și când a auzit că Ioan a fost dat prins, a plecat în Galilea.

13 Și părăsind Nazaretul, a venit și a locuit în Capernaum, care este lângă mare, în hotarele lui Zabulon și Neftali,

14 ca să se împlinească ce s'a zis prin Isaia prorocul care zice:

15 Țara lui Zabulon și țara lui Neftali, pe calea mării, dincolo de Iordan, Galilea Neamurilor, 16 poporul care ședea în întunec a văzut o lumină mare și celor ce ședea în ținutul și în umbra morții le-a răsărit lumina.

17 De atunci Isus a început să propovăduiască și să zică: Pocățiți-vă, căci s'a apropiat împărăția cerurilor.

Isus cheamă patru ucenici. 18 Și pecând umbla pe lângă marea Galileii, a văzut doi frați, pe Simon zis Petru și pe Andrei, fratele lui, aruncând o mreajă în mare, căci erau pescari.

19 Și le zice: Veniți după mine, și vă voi face pescari de oameni.

20 Iar ei îndată au lăsat mrejele și l-au urmat.

21 Și mergând de acolo înainte, a văzut pe alți doi frați, pe Iacov al lui Zebedei și pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zebedei, tatăl lor, cărpindu-și mrejele, și i-a chemat.

22 Iar ei, îndată au lăsat corabia și pe tatăl lor și l-au urmat.

Isus învață pe popor și tămăduiește pe bolnavi.

23 Și Isus străbătea toată Galilea, învățându-i în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând orice boală și orice neputință în popor.

24 Și s'a răspândit știrea despre el în toată Siria, și au adus la el pe toți cari le era rău, cuprinși de felurite boale și chinuri și pe îndrăciți și lunatici și slăbănogi, și i-a vindecat.

25 Și l-au urmat gloate multe din Galilea și Decapole și Ierusalim și Iudea și de dincolo de Iordan.

Cuvântarea depe munte. — Fericirile. 26 Și văzând gloatele, s'a suit în munte, și după ce a șezut jos, ucenicii săi au venit la el.

27 Și s'a deschis gura și-i învăța zicând:

3 Fericirile sunt cei săraci în duh, căci a lor este împărăția cerurilor.

4 Fericirile sunt cei ce plâng, căci ei vor fi mângăiați.

5 Fericirile sunt cei blânzi, căci ei vor moșteni pământul.

6 Fericirile sunt cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, căci ei vor fi săturați.

7 Fericirile sunt cei milostivi, căci ei vor fi miluiți.

8 Fericirile sunt cei curați cu inima, căci ei vor vedea pe Dumnezeu.

9 Fericirile sunt cei făcători de pace, căci ei se vor chema fiii ai lui Dumnezeu.

10 Fericirile sunt cei prigoniți pentru dreptate, căci a lor este împărăția cerurilor.

11 Fericirile sunt cei care vor batjocori și vor prigoni și vor zice împotriva voastră orice rău, mințind, din pricina mea.

12 Bucurați-vă și veseliți-vă căci

răsplata voastră este mare în ceruri; căci așa au prigoniți pe prorocii cari au fost înainte de voi.

Sarea pământului. Lumina lumii.

13 Voi sunteți sarea pământului; dar dacă sarea și-a pierdut gustul, prin ce se va săra? De nimic nu mai este bună decât să fie aruncată afară și să fie călcată în picioare de oameni.

14 Voi sunteți lumina lumii. Nu se poate ascunde o cetate așezată deasupra muntelui.

15 Nici nu aprind ei o făclie și o pun sub obroc, ci în sfeșnic, și luminează tuturor celor ce sunt în casă.

16 Tot așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru care este în ceruri.

Împlinirea Legii și prorociilor. 17 Să nu socotiți că am venit să stric legea sau prorocii; n'am venit să stric, ci să împlinesc.

18 Căci adevărat vă spun, până va trece cerul și pământul, o iotă sau o frântură de slovă nu va trece nicidecum din lege, până se vor împlini toate.

19 Deci cine va desființa una din aceste porunci foarte mici și va învăța așa pe oameni, se va chema cel mai mic în împărăția cerurilor; dar cine le va face și va învăța pe alții, acela se va chema mare în împărăția cerurilor.

20 Căci vă spun că dacă nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și a Fariseilor, nicidecum nu veți intra în împărăția cerurilor.

Despre ucidere. 21 Ați auzit că s'a zis celor dedemult: Să nu uciți; iar cine va uci pe fratele său va fi supus judecării, iar cine va zice fratelui

său: Raca! va fi supus sinedriului. Iar cine va zice: Nebunule! va fi supus la gheena focului.

23 Deci dacă ți-ai aduce darul la altar și acolo ți-ai aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta,

24 lasă-ți darul acolo înaintea altarului și mergi întâi, împacă-te cu fratele tău, și apoi vino și adu-ți darul.

25 Invoiește-te cu protivnicul tău repede, până ești pe cale cu el, ca nu cumva protivnicul tău să te dea judecătorului și judecătorul să te dea slujitorului, și vei fi aruncat în temniță.

26 Adevărat îți spun; nu vei ieși nicidecum de acolo până nu vei da cel din urmă bănuț.

Despre preacurvie și despărțire. 27 Ați auzit că s'a zis: Să nu preacurvești.

28 Dar eu vă spun, că oricine care se uită la femeie ca s'o poftască, a și preacurvit cu ea în inima lui.

29 Dar dacă ochiul tău cel drept te face să te poticnești, scoate-l afară și aruncă-l dela tine; căci îți este de folos să piară unul din mădularele tale și nu tot trupul tău să fie aruncat în gheena.

30 Și dacă mâna ta cea dreaptă te face să te poticnești, taie-o și aruncă-o dela tine; căci îți este de folos să piară unul din mădularele tale și nu tot trupul tău să se ducă în gheena.

31 S'a zis: Cine își va lăsa nevasta, să-i dea o carte de despărțire.

32 Dar eu vă spun că oricine care își lasă nevasta afară de pricină de curvie, o face să preacurvească, și cine va lua pe cea lăsată preacurvește.

Despre jurământ. 33 Iarăș ați auzit că s'a zis celor dedemult: Să nu juri strâmb, ci să împlinești Domnului jurăminte tale.

34 Dar eu vă spun că oricine care se mânia pe fratele său va fi supus judecării, iar cine va zice fratelui

34 Dar eu vă spun: Nu jurați *nici decum; *nici pe cer, pentru că este scaunul **de domnie al lui Dumnezeu;

35 nici pe pământ, pentru că este așternutul picioarelor lui; *nici pe Ierusalim, pentru că este cetatea *marului împărat.

36 Nici pe capul tău nu jura, pentru că nu poți face un singur păr alb sau negru.

37 Ci cuvântul *vostru să fie: Da, da; nu, nu; iar ce este peste acestea este dela cel rău.

38 Ați auzit că s'a zis: Ochiu *pentru ochiu și dinte pentru dinte.

39 Dar eu vă spun: *Nu vă împotriviti celui rău, ci oricine **te lovește peste falcă ta cea dreaptă, întoarce-i și pe cealaltă.

40 Și celuia voește să se judece cu tine și să-ți ia haina, lasă-i și mantaua.

41 Și oricine te va sili *să mergi o milă, du-te cu el două.

42 Celuia cere dela tine dă-i și dela celce voește să se împrumute dela tine nu *te abate.

43 Ați auzit că s'a zis: Să *iubești pe aproapele tău și să **urăști pe vrăjmașul tău.

44 Dar eu vă spun: Iubiți *pe vrăjmașii voștri și rugați-vă pentru cei ce vă prigonesc.

45 ca să fiți fi ai Tatălui vostru cel din ceruri, pentru că el face să răsară soarele său peste cei răi și cei buni, și trimete ploaie peste cei drepti și cei nedrepti.

46 Căci dacă iubiți *pe cei ce vă iubesc pe voi, ce răsplată aveți? Nu fac oare și vameșii același lucru?

47 Și dacă îmbrățișați numai pe frații voștri, ce faceți mai mult decât alții? Oare nu fac și cei dintre Neamuri același lucru?

48 Voi deci fiți *desăvârșiți, cum **Tatăl vostru cel ceresc este desăvârșit.

Despre milostenie și rugăciune.

6 Luați aminte să nu faceți dreptatea voastră înaintea oamenilor ca să fiți văzuți de ei; altfel n'aveți răsplată dela Tatăl vostru care este în ceruri.

2 Deci când faci *milostenie, nu suna cu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și în ulițe, ca să fie slăviți de oameni. Adevărat vă spun: își iau răsplata.

3 Dar tu, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta.

4 ca milostenia ta să fie în ascuns și Tatăl tău care vede în ascuns îți va răsplăti.

5 Și când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii; căci ei iubesc să se roage stând în sinagogi și în colturile ulițelor ca să fie văzuți de oameni. Adevărat vă spun, își iau răsplata.

6 Dar tu, când te rogi, intră *în cămara ta și închizând ușa ta, roagă-te Tatălui tău care este în ascuns și Tatăl tău care vede în ascuns, îți va răsplăti.

Tatăl nostru, iertarea greșelilor.

7 Și când vă rugați, nu spuneți *întruna aceleași vorbe ca cei dintre Neamuri; căci **li se pare că în vorbirea lor multă vor fi ascultați.

8 Deci nu vă asemănați lor, căci știe Tatăl vostru de ce aveți trebuință mai înainte de a-i cere voi.

9 Deci voi așa rugați-vă: Tatăl nostru care ești în ceruri, sfintească-se numele tău;

10 vie împărăția ta, facă-se *voia ta precum **în cer așa și pe pământ;

11 pâinea noastră *cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi;

12 și ne iartă nouă datorile noastre cum și noi am iertat datornicilor noștri;

13 și *nu ne duce în ispită, ci ne izbăvește **de cel rău. Căci *ta este

împărăția și puterea și slava în veci. Amin.

14 Căci dacă *iertăți oamenilor greșelile lor, vă va ierta și vouă Tatăl vostru cel ceresc.

15 Dar dacă nu *iertăți oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greșelile voastre.

Despre post.

16 Iar când postiți, *nu fiți ca fățarnicii, posomorîți; căci își schimonosesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat vă spun, își iau răsplata.

17 Dar tu, când postești, unge-ți *capul și spală-ți fața.

18 ca să nu te arăți oamenilor că postești ci Tatălui tău care este în ascuns; și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti.

Comorile și îngrijorările.

19 Nu vă adunați *comori pe pământ, unde molia și rugina strică și unde hoții sparg și fură.

20 Ci *adunați-vă comori în cer, unde nici molia nici rugina nu strică și unde hoții nu sparg nici nu fură.

21 Căci unde este comoara ta acolo va fi și inima ta.

22 Candela trupului este ochiul. Dacă ochiul tău este curat, tot trupul tău va fi plin de lumină.

23 Dar dacă ochiul tău este rău, tot trupul tău va fi plin de întunecare. Deci dacă lumina care este în tine este întunecare, cât de mare este întunecul!

24 Nimeni *nu poate sluji la doi stăpâni; căci sau va urî pe unul și va iubi pe celălalt; sau se va ținea de unul și va disprețui pe celălalt. Nu **puteți sluji lui Dumnezeu și lui Mamona.

25 De aceea vă spun: Nu *vă îngrijați pentru sufletul vostru, ce să mănânce sau ce să bea, nici pentru trupul vostru, ce să vă îmbrăcați. Oare

sufletul nu este mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea?

26 Uitați-vă *bine la păsările cerului că nu semănă nici nu seceră nici nu adună în grânare și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește; oare nu sunteți voi de mai mare preț decât ele?

27 Și cine dintre voi, îngrijorându-se, poate adăuga un singur cot la înălțimea sa?

28 Și ce vă îngrijați pentru îmbrăcăminte? Uitați-vă cu băgare de seamă la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenește nici nu torc.

29 Totuș vă spun că nici Solomon, în toată slava lui, nu se îmbrăca așa ca unul din aceștia.

30 Dar dacă astfel îmbracă Dumnezeu iarba câmpului, care este astăzi și mâine se aruncă în cuptor, oare nu vă va îmbrăca el cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor?

31 Deci nu vă îngrijați zicând: Ce să mâncăm, sau ce să bem sau ce să ne îmbrăcăm?

32 Căci toate acestea Neamurile le caută; căci știe Tatăl vostru cel ceresc că aveți trebuință de toate acestea.

33 Căutați *dar mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate acestea vi se vor adăuga.

34 Deci nu vă îngrijați pentru ziua de mâine; căci ziua de mâine se va îngriji de sine; ajunge zilei răutatea ei.

Despre judecățile aspre. — Bărna și paiul. Lucrurile sfinte.

7 Nu *judecați ca să nu fiți judecați.

2 Căci *cu ce judecați judecați veți fi judecați și cu ce măsurați măsurați vi se va măsura.

3 Și *dece vezi paiul care este în ochiul fratelui tău și nu zărești bărna din ochiul tău?

4 Sau cum vei zice fratelui tău: Lasă-mă să scot paiul din ochiul tău și iată bărna este în ochiul tău.

5 Fărnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea lămurit să scoți paiul din ochiul fratelui tău.

6 Nu^{*} dați ce este sfânt cânilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și să se întoarcă să vă sfășie și pe voi.

Stăruința în rugăciune.

7 Cereți^{*} și vi se va da, căutați^{*} și veți afla, bateți^{*} și vi se va deschide.

8 Căci oricine^{*} cere, capătă și cine caută află și celui ce bate se va deschide.

9 Sau cine^{*} este omul dintre voi, care, dacă-i va cere fiul său, o pâine, să-i dea o piatră?

10 Sau, dacă va cere un peste, să-i dea un șarpe?

11 Deci, dacă voi, răi^{*} fiind, știți să dați daruri bune la copiii voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru cel din ceruri va da cele bune celor cari-i cer.

12 Toate deci^{*} câte ați voi să vă facea oamenii, așa faceți-le și voi lor, căci aceasta^{*} este legea și proorocii.

Poarta cea strâmtă.

13 Intrati^{*} pe poarta cea strâmtă, pentru că largă este poarta și lată este calea care duce la peire și mulți sunt cei ce intră pe ea.

14 Pentru că strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt cei ce o află.

Proorocii mincinoși.

15 Feriți-vă^{*} de prooroci mincinoși^{*} cari vin la voi în îmbrăcăminte de oi, iar pe dinlăuntru sunt^{*} lupi răpitori.

16 După^{*} roadele lor îi veți cunoaște; oare se culeg^{*} struguri din spini sau smochine din mărcini?

17 Tot așa orice^{*} pom bun, face

roade bune, iar pomul rău face roade rele.

18 Un pom bun nu poate aduce roade rele, nici un pom rău aduce roade bune.

19 Orice^{*} pom care nu face rod bun se taie și se aruncă în foc.

20 De aceea după roadele lor îi veți cunoaște.

Casa zidită pe stâncă.

21 Nu oricine^{*} care îmi zice: Doamne, Doamne!, va intra în împărăția cerurilor ci celce face voia Tatălui meu care este în ceruri.

22 Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, Doamne, n'am^{*} proorocit noi în numele tău și n'am^{*} scos noi afară draci în numele tău și n'am^{*} făcut noi multe puteri în numele tău?

23 Și atunci^{*} le voi mărturisii: Niciodată nu v'am^{*} cunoscut; depărtați-vă^{*} dela mine cei ce lucrați fără de legea.

24 Deci, oricine^{*} care aude aceste cuvinte ale mele și le face va fi asemănat cu un bărbat care a zidit casa pe stâncă.

25 Și s'a pogorit ploaia și au venit râurile și au suflat vânturile și au bătut în casa aceea și n'a căzut; căci era întemeiată pe stâncă.

26 Și oricine care aude aceste cuvinte ale mele și nu le face va fi asemănat cu un bărbat fără minte care și-a clădit casa pe nisip.

27 Și s'a pogorit ploaia și au venit râurile și au suflat vânturile și au izbit în casa aceea și a căzut; și cădere ei a fost mare.

28 Și a fost așa: când a sfârșit Isus cuvintele acestea, gloatele aurămas uimite^{*} de învățătura lui.

29 Căci^{*} îi învăța ca având putere iar nu ca înșii cărturarilor lor.

Vindecarea unui leproș.

8 Și după ce s'a pogorit de pe munte, l-au urmat gloate multe,

12 Și^{*} iată, un leproș s'a apropiat de el și i s'a închinat zicând: Doamne, dacă voești, poți să mă curățești.

13 Și Isus a întins mâna și l-a atins zicând: Voiesc, fii curățit. Și îndată lepra lui a fost curățită.

14 Și Isus îi zice: Vezi^{*} să nu spui la nimeni, ci mergi, arată-te preotului și adu darul pe care l-a rânduit^{*} Moise, spre mărturie, lor.

Vindecarea robului unui sutaș.

15 Și când^{*} a intrat în Capernaum, s'a apropiat de el un sutaș, rugându-l să vină la casa sa.

16 Și zicând: Doamne, sluga mea zace în casă slăbănog, chinându-se cumplit.

17 Și îi zice: Voiu veni și-l voiu înșănătoși.

18 Și sutașul a răspuns și a zis: Doamne, nu sânt vrednic ca să intri sub acoperișul meu ci zi^{*} numai eu un cuvânt și sluga mea se va tămădui.

19 Căci și eu sânt un om sub stăpânire, având sub mine însumi dușai, și zic acestuia: Du-te. Și se duce. Și altuia: Vino. Și vine. Și robului meu: Fă aceasta. Și face.

10 Și când a auzit Isus, s'a mirat și a zis celorce-l urmau: Ade-vărat vă spun: n'am^{*} găsit nici în Israel atăta credință.

11 Dar vă spun că mulți^{*} vor veni dela răsărit și dela apus și vor sta la masă cu Avraam și Isaac și Iacov în împărăția cerurilor.

12 Iar^{*} fiii împărăției vor^{*} fi aruncați în întunerecul de afară: acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

13 Și Isus a zis sutașului: Du-te, fie-ți cum ai crezut. Și sluga s'a tămăduit în ceasul acela.

Vindecarea soacrei lui Petru și mai multor bolnavi.

14 Și când a venit Isus^{*} în casa lui Petru, a văzut pe soacra^{*} aces-

tuia zăcând acolo și prinsă de febră.

15 Și i-a atins mâna și au lăsat-o frigurile. Și ea s'a sculat și i s'a slujit.

16 Și când s'a făcut seară, i-au adus mulți îndrăciți și a scos afară duhurile prin cuvânt și a tămăduit pe toți cari erau bolnavi.

17 Ca să împlinească ce s'a zis prin Isaia, proorocul, care zice: El^{*} însuș a luat slăbiciunile noastre și a purtat boalele noastre.

Cum să urmărim pe Isus.

18 Și când a văzut Isus gloate multe împrejurul său a poruncit să treacă dincolo.

19 Și^{*} unul, un cărturar, s'a apropiat și i-a zis: Învățătorule, te voiu urma oriunde vei merge.

20 Și Isus îi zice: Vulpile au vi-zuini și păsările cerului au locuințe, dar Fiul omului n'are unde să-și plece capul.

21 Și un altul dintre ucenici i-a zis: Doamne, dă-mi^{*} voie mai întâi să mă duc și să îngrop^{*} pe tatăl meu.

22 Dar Isus îi zice: Urmează-mă și lasă^{*} mortii să-și îngroape pe morții lor.

23 Și când a intrat în corabie, ucenicii lui l-au urmat.

24 Și^{*} iată s'a făcut o furtună cumplită pe mare, încât corabia se acoperia de valuri: iar el dormea.

25 Și s'au apropiat de el și l-au deșteptat, zicând: Doamne, scapă-ne; pierim!

26 Și el le zice: De ce sunteți fricoși, puțin credincioșilor? Atunci s'a sculat, a certat vânturile și marea și s'a făcut o liniște mare.

27 Și oamenii s'au mirat zicând: Ce fel de om este acesta că și vânturile și marea îl ascultă?

28 Și când a venit el dincolo în ținutul Gadarenilor, l-au întâmpinat doi îndrăciți, ieșind din morminte,

foarte înfuriată, încât nimănui nu putea trece pe calea aceea.

29 Și iată au strigat zicând: Ce avem noi cu tine, Isuse, Fiul al lui Dumnezeu? Ai venit aici ca să ne chinuiești mai înainte de vreme?

30 Și departe de ei era o turmă de porci mulți, pascând.

31 Și dracii îl rugau zicând: Dacă ne scoți afară, trimite-ne în turma de porci.

32 Și el le-a zis: Mergeți. Iar ei au ieșit și s'au dus în turma de porci. Și iată, toată turma s'a repezit depe răpă în mare și a pierit în ape.

33 Iar ceice îi pășteau au fugit și s'au dus în cetate și au spus toate și cele întâmplare cu îndrăciii.

34 Și iată, toată cetatea a ieșit în întâmpinarea lui Isus. Și când l-au văzut, l-au rugat să treacă din hotarele lor.

Vindecarea unui slăbănog

9 Și intrând în corabie, a trecut dincoace și a venit în cetatea sa.

2 Și iată i-au adus pe un slăbănog zăcând pe pat. Și Isus văzând credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește, fiule, iertate-ți sunt păcatele.

3 Și iată, unii dintre cărturari au zis în ei înșiși: Omul acesta hulește.

4 Dar Isus, știind gândurile lor, a zis: Pentru ce ugețați rele în inimile voastre?

5 Căci ce este mai lesne, a zice: Iertate-ți sunt păcatele! sau a zice: Scoală-te și umblă?

6 Dar ca să știți că are putere Fiul omului pe pământ să ierte păcatele, (atunci zice slăbănogului): Scoală-te, ridică-ți patul și mergi la casa ta.

7 Și s'a sculat și s'a dus la casa lui.

8 Iar gloatele când au văzut, s'au temut și au slăvit pe Dumnezeu, care a dat oamenilor o astfel de putere.

Chemarea lui Matei

9 Și pe când trecea Isus de acolo, a văzut pe un om șezând la vamă,

numit Matei. Și-i zice: Urmează-mă. Și el s'a sculat și l-a urmat.

10 Și a fost așa: când ședea el la masă în casă iată, mulți vameși și păcătoși au venit și au șezut la masă cu Isus și cu ucenicii lui.

11 Și când au văzut Fariseii, ziceau ucenicilor lui: Pentru ce mănâncă învățătorul vostru cu vameșii și păcătoși?

12 Iar când a auzit Isus, a zis: Cei ce sunt sănătoși n'au trebuință de doctor, ci cei bolnavi.

13 Duceți-vă dar și învățați ce însemnează: Milă voesc iar nu jertfă. Căci n'am venit să chem pe drepti ci pe păcătoși.

Întrebarea ucenicilor lui Ioan despre post

14 Atunci vin la el ucenicii lui Ioan zicând: Pentru ce noi și Fariseii postim des iar ucenicii tăi nu postesc?

15 Și Isus le-a zis: Nu cumva pot fiii odăii de nuntă să se întristeze câtă vreme este mirele cu ei? Dar vor veni zile când mirele va fi luat dela ei și atunci vor posti.

16 Dar nimănui nu pune o bucată de postav nou la un veșmânt vechi, căci umplutura lui rupe din veșmânt și se face mai rea ruptură.

17 Nici nu pun vin nou în burdufuri vechi; altfel burdufurile se sparg și vinul se varsă și burdufurile se nimicesc; ci pun vin nou în burdufuri noi și amândouă se păstrează împreună.

Învierea fiicei lui Iair și vindecarea unei femei

18 Pe când le vorbea acestea, iată unul, un mai mare, a venit la el și i s'a închinat zicând: Fiica mea a murit acum; ci vino și pune-ți mâna peste ea și va trăi.

19 Și Isus s'a sculat și l-a urmat precum și ucenicii lui.

20 Și iată, o femeie cu o scurgere de sânge de doisprezece ani s'a apro-

piat de el pe dinapoi și i-a atins ciucurele veșmântului.

21 Căci zicea în sine: Numai de-i voi ating veșmântul, voi fi tămăduită.

22 Dar Isus întorcându-se și văzând-o a zis: Îndrăznește, fiică, credința ta te-a tămăduit. Și femeia a fost tămăduită din ceasul acela.

23 Și când a venit Isus la casa mai marelui și a văzut pe cântătorii din fluer și gloata făcând zarvă,

24 a zis: Depărtați-vă: căci fata n'a murit ci doarme. Și își radeau de el.

25 Și când a fost dată afară gloata, el a intrat, i-a apucat mâna și copila s'a sculat.

Vindecarea a doi orbi

27 Și pe când trecea Isus de acolo, l-au urmat doi orbi strigând și zicând: Ai milă de noi, Fiule al lui David.

28 Și când a intrat el în casă, orbi s'au apropiat de el. Și Isus le zice: Credeți că pot face aceasta? Ei îi zic: Da, Doamne.

29 Atunci le-a atins ochii, zicând: Fie-vă după credința voastră.

30 Și li s'au deschis ochii. Și Isus le-a poruncit aspru zicând: Vedeti, nimeni să nu știe.

31 Dar când au ieșit, au răspândit vestea despre el în tot ținutul acela.

Vindecarea unui mut îndrăcit

32 Și pe când plecau ei afară, iată i-au adus un om mut îndrăcit.

33 Și după ce a fost scos dracul afară, mutul a vorbit. Și gloatele s'au minunat zicând: Niciodată nu s'a auzit așa ceva în Israel.

34 Dar Fariseii ziceau: El scoate afară pe draci prin mai marele dracilor.

Lui Isus îi este milă de gloatele

35 Și Isus străbătea toate cetățile

și satele, învățându-i în sinagogile lor și propovăduind evanghelia împărăției și vindecând orice boală și orice slăbiciune.

36 Iar când a văzut gloatele, i s'a făcut milă de ele pentru că erau leșinate și risipite ca niște oi neavând păstor.

37 Atunci zice ucenicilor săi: Secerișul în adevăr este mult, dar lucrătorii sunt puținți.

38 Rugați-vă deci Domnului secerișului ca să scoată lucrători la secerișul său.

Trimiterea celor doisprezece apostoli

10 Și a chemat la sine pe cei doisprezece ucenici ai săi și le-a dat putere peste duhurile necurate ca să le scoată afară și să tămăduiască orice boală și orice slăbiciune.

2 Iar numele celor doisprezece apostoli sunt acestea: cel dintâi Simon, zis Petru, și Andrei, fratele lui, Iacov al lui Zebedei și Ioan, fratele lui,

3 Filip și Bartolomeu, Toma și Matei vameșul, Iacov al lui Alfeu și Levi, numit Tadeu.

4 Simon Cananitul și Iuda Iscarioteanul, care l-a și dat prins.

5 Isus a trimis pe acești doisprezece și le-a poruncit, zicând: Nu mergeți pe calea Neamurilor și nu intrați în nici o cetate de Samarieni,

6 ci mergeți mai degrabă la oile cele pierdute ale casei lui Israel.

7 Iar când mergeți, propovăduiți, zicând: S'a apropiat împărăția cerurilor.

8 Tămăduiți pe cei neputincioși, sculați pe morți, curățiți pe leproși, scoateți-i afară pe draci; în dar ați luat, în dar dați.

9 Nu câștigați aur, nici argint, nici aramă, în încălătorile voastre,

10 nici traistă pentru cale, nici

două haine; nici încălțăminte; nici
toiag; căci *vrednic este lucrătorul de
hrana sa. * Luc. 10, 7. 1 Cor. 9, 7, etc. 1 Tim. 5, 18.

11 Și în *orice cetate sau sat veți
intra, cercetați cine este vrednic în el
și rămâneți acolo până când veți ieși.

12 Iar când intrați în casă, urați-i
de bine. * Luc. 10, 8.

13 Și *dacă este casa vrednică,
pacea voastră să vie peste ea; *iar
dacă nu este vrednică, pacea voastră
să se întoarcă la voi. * Luc. 10, 5. * Ps. 35, 13.

14 Și *cine nu vă va primi, nici
nu va asculta cuvintele voastre, când
ieșiți din casa sau din cetatea aceea,
scuturați *praful de pe picioarele
voastre. * Marc. 6, 11. * Luc. 9, 5. 10, 10, 11. * Neom. 10, 33.
Fapt. 13, 21, 18, 6.

15 Adevărat vă spun, mai *ușor va
fi pământului Sodomei și Gomorei în
ziua judecării decât cetății acelea.

Primirea apostolilor de lume.

16 Iată, *eu vă trimit ca niște oi
în mijlocul lupilor; fiți dar *înțelepți
ca șerpii și fără răutate *ca porumbeii.
* Luc. 10, 3. * Rom. 16, 19. * Efez. 5, 15. 1 Cor. 14, 20. * Filip. 2, 15.

17 Dar ferivi-vă de oameni; căci
vă *vor da în sinedrii și vă *vor
bicni în sinagogile lor. * Cap. 11, 22, 24.

18 Și veți *fi duși înaintea stăpâ-
nitorilor și împăraților pentru mine,
spre mărturie lor și Neamurilor.

19 Iar *când vă vor da, nu vă în-
grijorați cum sau ce să vorbiți, căci
vi *se va da în acel ceas ce să vor-
biți. * Marc. 13, 11. * Luc. 12, 11; 21, 14, 15. * Exod. 4, 12. * Ier. 1, 7.

20 Căci *nu voi sunteți ceice vor-
biți ci Duhul Tatălui vostru este celce
vorbește în voi.

21 Și frate *va da pe frate la moarte
și tatăl pe copilul său; și copiii se
vor scula împotriva părinților și-i vor
omorî. * Mic. 7, 6. * Vers. 35, 36. * Luc. 21, 16.

22 Și veți *fi urîți de toți pentru
numele meu; dar *cine rabdă până
în sfârșit, acela va fi mântuit.

23 Și când *vă prigonesc în cetatea
aceasta, fugiți în cealaltă; căci ade-

vărat vă spun, nu veți sfârși cetățile
lui Israel până *va veni Fiul omului.

24 Ucenicul nu *este mai pe sus de
învățătorul său nici robul mai pe sus
de domnul său. * Luc. 6, 40. * Ioan. 13, 16; 15, 30.

25 Destul este ucenicului să fie ca
învățătorul său, și robului să fie ca
domnul său. Dacă *pe domnul casei
l-au numit Beelzebul, cu cât mai mult
vor numi așa pe casnicii lui.

26 Deci nu vă temeți de ei căci *
nimic nu este acoperit care nu va fi
descoperit și ascuns care nu va fi
cunoscut. * Marc. 4, 22. * Luc. 8, 17; 12, 2, 8.

27 Ce vă zic eu la întunec, spu-
neți la lumină și ce auziți la ureche,
propovăduiți depe case.

28 Și nu *vă temeți de ceiceucid
trupul dar sufletul nu-l pot ucide: ci
temeți-vă mai degrabă de acela care
poate să piardă și sufletul și trupul
în gheenă. * Isa. 8, 12, 13. * Luc. 12, 4. 1 Pet. 3, 14.

29 Oare nu se vând două vrăbii
pentru un ban? Și nici una din ele
nu va cădea pe pământ fără Tatăl
vostru.

30 Chiar *și perii capului vostru,
toți sunt numărați.

31 Deci nu vă temeți, voi sunteți
mai de preț decât multe vrăbii.

32 Deci *oricine care va mărturisi
pentru mine înaintea oamenilor, voi
mărturisi și *eu pentru el înaintea
Tatălui meu care este în ceruri.

33 Dar *oricine mă va tăgădui pe
mine înaintea oamenilor, îl voi tă-
gădui și eu pe el înaintea Tatălui
meu care este în ceruri.

34 Nu *socoliți că am venit să a-
runc pace pe pământ; n'am venit să a-
runc pace ci sabie. * Luc. 12, 49, 51. * 53.

35 Căci am venit să învrăjbesc pe
om cu *tatăl său și pe fiică cu mamă-
sa și pe noră cu soacra ei. * Mic. 7, 6. * Ioan. 13, 18.

36 Și vrăjmași *ai omului sunt cas-
nicii lui.

37 Cine *iubește pe tată sau pe
mamă mai mult decât pe mine, nu
este vrednic de mine; și cine iubește

pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe
mine, nu este vrednic de mine. * Luc. 14, 26.

38 Și oricine *nu-și ia crucea sa
și nu mă urmează, nu este vrednic de
mine. * Cap. 16, 24. * Marc. 8, 34. * Luc. 9, 23; 14, 27.

39 Cine *își află viața, o va pierde
și cine își pierde viața pentru mine,
o va afla. * Cap. 16, 25. * Luc. 17, 33. * Ioan. 12, 25.

Primirea ucenicilor.

40 Cine *va primi pe voi, pe
mine mă primește și cine mă primește
pe mine, primește pe celce m'a trimis
pe mine. * Cap. 18, 5. * Luc. 9, 48; 10, 16. * Ioan. 12, 44; 13, 20. * Gal. 4, 14.

41 Cine *primește un prooroc în
nume de prooroc, va lua răsplată de
prooroc și cine primește pe un drept
în nume de drept, va lua răsplata
unui drept. * 1 Reg. 17, 10; 18, 4. * 2 Reg. 4, 8.

42 Și *cine va adăpa pe unul din
acești mici numai cu un pahar de
apă rece în nume de ucenic, adevărat
vă spun, nu-și va pierde răsplata nici-
decum. * Cap. 18, 5, 6; 25, 40. * Marc. 9, 41. * Efr. 6, 10.

Trimisii lui Ioan Botezătorul.

11 Și a fost așa: când a sfârșit Isus
de dat învățături celor doispre-
zece ucenici ai săi, a trecut de acolo
ca să-i învețe și să propovăduiască în
cetățile lor. * Luc. 7, 38, 10; etc. * Cap. 14, 3.

2 Iar Ioan *când a auzit în *tem-
niță faptele lui Hristos, a trimis prin
ucenicii săi. * Luc. 7, 38, 10; etc. * Cap. 14, 3.

3 și i-a zis: Tu ești celce *vine sau
să așteptăm pe altul? * Luc. 7, 38, 10; etc. * Cap. 14, 3.

4 Și Isus a răspuns și le-a zis: Mer-
geți și spuneți lui Ioan-celece auziți
și vedeți: * Luc. 7, 38, 10; etc. * Cap. 14, 3.

5 orbii *își capătă vederea, și
schiopii umblă, leproșii se curătesc
și surzii aud, morții se scoală și să-
racilor *li se vestește Evanghelia; * Luc. 7, 38, 10; etc. * Cap. 14, 3.

6 și fericit este cine nu va găsi *un
prilej de poticnire în mine. * Luc. 7, 38, 10; etc. * Cap. 14, 3.

7 Iar pe când *plecau ei, a început
Ioan să vorbească gloatelor despre
Ioan: Ce ați ieșit în pustie să pri-

viți? O trestie *clătinându-se de
vânt? * Luc. 7, 24. * Efez. 4, 14.

8 Dar ce ați ieșit să vedeți? Un
om îmbrăcat în veșminte moi? Iată,
ceice poartă cele moi sunt în casele
împăraților.

9 Dar pentru ce ați ieșit? Să ve-
deți un prooroc? Da, vă spun, și *mai
mult decât un prooroc. * Cap. 14, 5; 21, 26. * Luc. 1, 76; 7, 26.

10 Acesta este cel despre care s'a
scris: Iată, *eu trimit înaintea feței
tale pe solul meu, care va pregăti
calea ta înaintea ta. * Mal. 3, 1. * Marc. 1, 2. * Luc. 1, 76; 7, 27.

11 Adevărat vă spun, între cei nă-
scuți de femei nu s'a sculat unul mai
mare decât Ioan Botezătorul. Dar cine
este mai mic în împărăția cerurilor
este mai mare decât el.

12 Și din *zilele lui Ioan Boteză-
torul până acum împărăția cerurilor
se ia cu năvală și ceice dau năvală,
o apucă. * Luc. 16, 16.

13 Căci toți *proorocii și legea au
proorocit până la Ioan. * Mal. 4, 6.

14 Și dacă voiați să primiți, el este
Ilie *care are să vină. * Mal. 4, 5. * Cap. 17, 12. * Luc. 1, 17.

15 Cine *are urechi, să audă. * Cap. 13, 9. * Luc. 8, 8. * Apoc. 2, 7, 11, 17, 29; 3, 6, 13, 22.

16 Dar cu *cine voiați asemenea nea-
mul acesta? Este asemenea unor
copii cari stau în târguri și strigă
către ceilalți: Nu așteptați pe nimeni.

17 și zic: V'am cântat din fluer
și n'ați jucat; v'am cântat de jale
și nu v'ați bătut în piept.

18 Căci Ioan a venit nici mâncând
nici bănd și ei zic: Are drac. * Luc. 7, 31.

19 Fiul omului a venit mâncând
și bănd și ei zic: Iată un om mân-
cacios și băutor de vin, prieten *al va-
meșilor și al păcătoșilor. Și *înțelep-
ciunea este îndreptățită din faptele ei. * Cap. 9, 10. * Luc. 7, 35.

20 Atunci *a început să mustră ce-
tățile în cari se făcuseră cele mai
multe puteri ale lui pentru că nu s'au
pocăit. * Luc. 10, 13, etc.

21 Vai de tine, Horazine! Vai de
tine, Betsaido! Pentru că dacă s'ar fi
făcut în Tir și Sidon puterile cari au

fost făcute în voi, de mult s'ar fi pocăit în sac și cenușă. * Ioan 3, 7, 8.

22 Dar vă spun, va*fi mai ușor Tirului și Sidonului în ziua judecării decât vouă. * Cap. 10, 15. Vers. 24.

23 Și tu, Capernaume, vei fi înălțat pânăla cer? Pânăla Hades vei fi pogorît. Pentrucă dacă s'ar fi făcut în Sodoma puterile cari au fost făcute în tine, ea ar fi rămas până astăzi. * Isa. 14, 18. Plin. 2, 1.

24 Dar vă spun că va fi mai ușor pământului Sodomei în ziua judecării decât tie. * Cap. 10, 15.

Lucrurile descoperite pruncilor. Jugul lui Hristos.

25 În vremea aceea Isus a răspuns și a zis: Te laud, Tată, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor. * Luc. 10, 21. * Ps. 8, 2. 1 Cor. 1, 19, 27, 2, 8. 2 Cor. 3, 14. * Cap. 16, 17.

26 Da, Tată, pentrucă așa a fost bunăplăcere înaintea ta.

27 Toate mi-au fost date de Tatăl meu și nimeni nu cunoaște deplin pe Fiul decât Tatăl, nici pe Tatăl nu-l cunoaște deplin cineva decât Fiul și acela căruia va voi Fiul să-i descopere. * Cap. 28, 18. Luc. 10, 22. Ioan 8, 39, 13, 3; 17, 2. 1 Cor. 15, 27. * Ioan 1, 18; 6, 46; 10, 15.

28 Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi da odihnă.

29 Luați jugul meu asupra voastră și învățați dela mine, pentrucă sunt blând și smerit cu inima și țineți afla odihnă pentru sufletele voastre. * Ioan 13, 15. Filip. 2, 5. 1 Pet. 2, 21. 1 Ioan 2, 6. * Zah. 9, 9. Filip. 2, 7, 8. 1 Ier. 6, 16.

30 Căci jugul meu este bun și sarcina mea este ușoară. * 1 Ioan 5, 3.

Spicele și ziua Sabatului.

12 În vremea aceea Isus a mers în Sabat prin sămănături și ucenicii săi au flămânzit și au început să smulgă spice și să mănânce.

2 Iar Fariseii, când au văzut, i-au zis: Iată, ucenicii tăi fac ce nu se cade să facă în Sabat.

3 Dar el le-a zis: N'ați citit ce a

făcut David, când a flămânzit, el și ceice erau cu el? * 1 Sam. 21, 6.

4 Cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a mâncat pânle punerii înainte, ceace nu i se cădea să mănânce, nici celorce erau cu el ci nămai preoților?

5 Sau n'ați citit în lege, că în ziua Sabatului preoții în templu pângăresc Sabatul și sunt fără vină? * Exod. 29, 30. Lev. 24, 6. * Exod. 29, 32, 33. Lev. 8, 31; 24, 9.

6 Dar vă spun că aici este ceva mai mare decât templul. * Num. 28, 9. Ioan 7, 22.

7 Dar dacă ați fi știut ce este: Milă voesc iar nu jertfă! n'ați fi osândit pe cei fără vină. * 2 Cron. 6, 18. Mal. 3, 1.

8 Căci Fiul omului este domn al Sabatului. * Osea 6, 6. Mic. 6, 6-8. Cap. 9, 13.

Omul cu mâna uscată.

9 Și a trecut de acolo și a venit în sinagoga lor. * Marc. 3, 1. Luc. 6, 6.

10 Și iată un om având o mână uscată. Și l-au întrebat zicând: Se cade a tămădui în ziua Sabatului? Ca să-l învinuiască. * Lev. 13, 14; 14, 8. Ioan 9, 16.

11 Iar el le-a zis: Ce om va fi între voi care va avea o singură oaie și dacă va cădea ea în groapă, în ziua Sabatului, n'o va apuca și o va scoate afară? * Exod. 23, 4, 5. Deut. 22, 4.

12 Cât de mult deci se deosebeste un om de o oaie! Deaceea se cade a face bine în ziua Sabatului.

13 Atunci zice omului: Întinde-ți mâna. Și el a întins-o și s'a făcut sănătoasă ca cealaltă.

14 Dar Fariseii au ieșit și s'au sfătuit împotriva lui cum să-l piardă. * Cap. 27, 1. Marc. 3, 6. Luc. 6, 11. Ioan 5, 18; 10, 39; 11, 63.

Isus Robul Domnului.

15 Dar Isus cunoscând, s'a depărtat de acolo. Și l-au urmat mulți și i-a tămăduit pe toți. * Cap. 10, 23. Marc. 3, 7. * Cap. 19, 2.

16 Și le-a poruncit aspru să nu-l dea pe față.

17 Ca să se împlinească ce s'a spus prin Isaia prorocul, care zice:

18 Iată robul meu pe care l-am ales, iubitul meu în care sufletul

meu și-a găsit plăcerea; voi pune Duhul meu peste el și va vesti judecată Neamurilor. * Isa. 42, 1. * Cap. 3, 17; 17, 5.

19 Nu se va certa, nici nu va strigă, nici nu-i va auzi cineva glasul pe ulițe.

20 Nu va frânge trestia zdrobită și nu va stinge o festilă, ce face fum, până va scoate judecata la biruință.

21 Și Neamurile vor nădăjdui în numele lui. * Indrăcitul mul și orb. Păcatul împotriva Duhului Sfânt.

22 Atunci i s'a adus un îndrăcît orb și mut. Și l-a tămăduit încât mul vorbea și vedea. * Cap. 9, 32. Marc. 3, 11. Luc. 11, 14.

23 Și toate gloatele se mirau și ziceau: Nu cumva este acesta Fiul lui David? * Cap. 9, 34. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15.

24 Iar Fariseii când au auzit aceasta, ziceau: Acesta nu scoate afară dracii, decât prin Beelzebul, mai marele dracilor. * Cap. 9, 34. Marc. 3, 22. Luc. 11, 15.

25 Dar Isus cunoscându-le gândurile, le-a zis: Orice împărăție desbinată împotriva sa însăși este pustiită și orice cetate sau casă desbinată împotriva sa însăși, nu va sta.

26 Și dacă Satana scoate afară pe Satana, el este desbinat împotriva lui însuși; deci cum va sta împărăția lui?

27 Și dacă eu scot afară pe draci prin Beelzebul, fiii voștri prin cine-i scot afară? Deaceea ei vor fi judecatorii voștri. * Cap. 9, 4. Ioan 2, 23. Apoc. 2, 23.

28 Iar dacă eu scot afară pe draci prin Duhul lui Dumnezeu, atunci împărăția lui Dumnezeu a ajuns peste voi.

29 Sau cum poate cineva să intre în casa celui tare și să-i răpească sculele dacă nu va lega mai întâi pe cel tare? Și atunci îi va prăda casa. * Dan. 2, 44; 7, 14. Luc. 1, 33; 11, 20; 17, 20, 21.

30 Cine nu este cu mine, este împotriva mea și cine nu strânge cu mine risipește. * Isa. 49, 24. Luc. 11, 21-23.

31 Deaceea vă spun: Orice păcat și hulă vor fi iertate oamenilor, dar hulă împotriva Duhului nu va fi iertată.

32 Și oricine va vorbi un cuvânt împotriva Fiului omului, îi va fi iertat, dar oricine va vorbi împotriva Duhului Sfânt, nu-i va fi iertat nici în veacul acesta, nici în cel viitor. * Cap. 11, 13; 13, 45. Ioan 7, 15, 52. * 1 Tim. 1, 13.

33 Sau faceți pomul bun și rodul lui bun sau faceți pomul stricat și rodul lui stricat. Căci din rod se cunoaște pomul.

34 Pui de năpârce, cum puteți vorbi cele bune, răi fiind? Căci din prisosul inimii vorbește gura. * Cap. 3, 7; 23, 33. * Luc. 6, 45.

35 Omul bun din comoara lui bună scoate afară lucruri bune și omul rău din comoara lui rea scoate afară lucruri rele.

36 Dar vă spun că de orice vorbă nefolositoare pe care o vor rosti oamenii, vor da socoteală de ea în ziua judecării.

37 Căci din cuvintele tale vei fi îndreptățit și din cuvintele tale vei fi osândit.

Minunea cu prorocul Iona.

38 Atunci unii dintre cărturari și Farisei i-au răspuns zicând: Învățătorule, voim să vedem un semn dela tine.

39 Iar el le-a răspuns și le-a zis: Un neam rău și preacurvar cere un semn și nu i se va da semn decât semnul lui Iona prorocul.

40 Căci după cum Iona a fost în pântecul chitului trei zile și trei nopți, astfel va fi Fiul omului trei zile și trei nopți în inima pământului. * Iona 1, 17.

41 Bărbații din Ninive se vor scu-la la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi pentrucă ei s'au pocăit la propovăduirea lui Iona și iată aici este mai mult decât Iona.

42 Împărăteasa dela miazăzi se va ridica la judecată cu neamul acesta și-l va osândi, pentrucă ea a venit dela marginile pământului să asculte înțelepciunea lui Solomon și iată aici este mai mult decât Solomon. * Luc. 11, 32. * Ier. 3, 11. Ezei. 16, 51, 52. Rom. 2, 27. * Ioan 3, 5.

43 Iar când duhul necurat a ieșit

* 1 Ioan 5, 16. * Fapt. 7, 51.

din om, umblă** prin locuri fără apă căutând odihnă și nu găsește.

44 Atunci zice: Mă voi întoarce în casa mea de unde am ieșit. Și când vine, o află goală, măturată și gătită.

45 Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele decât el și intră și locuiesc acolo. Și starea din urmă a omului acela se face mai rea decât cea dintâi. Așa va fi și cu acest neam rău.

Mama și frații lui Isus.

46 Pe când vorbea el încă gloatelor, iată* mama și frații lui stăteau afară, căutând să-l vorbească.

47 Și cineva i-a zis: Iată mama ta și frații* tăi stau afară căutând să-ți vorbească.

48 Dar el a răspuns și a zis celui-ce-i spunea: Cine este mama mea și cine sunt frații mei?

49 Și și-a întins mâna spre ucenicii săi și a zis: Iată mama mea și frații mei.

50 Căci oricine* va face voia Tatălui meu care este în ceruri, acela îmi este frate și soră și mamă.

13 În ziua aceea Isus a ieșit din casă și s-a așezat lângă mare.

2 Și gloate multe s-au* adunat la el încât el a intrat într-o corabie ca să șadă** și toată gloata stătea pe țarm.

3 Și le-a vorbit multe în pilde, zicând: Iată a ieșit sămănătorul să samente.

4 Și pe când sămăna el, unele semințe au căzut lângă cale și au venit păsările și le-au mâncat.

5 Iar altele au căzut pe locuri stâncoase, unde n-aveau pământ mult și îndată au răsărit pentru că n-aveau a-dăncime de pământ.

6 Iar după ce a răsărit soarele, au fost arse de arșiță și pentru că n-aveau rădăcină, s-au uscat.

7 Iar altele au* căzut peste spini și spinii au crescut și le-au înăbușit.

8 Iar altele au căzut peste pământul cel bun și au dat rod una o sută,* alta șizeci și alta treizeci.

9 Cine* are urechi, să audă.

10 Și ucenicii s-au apropiat și i-au zis: Pentru ce le vorbești în pilde?

11 Iar el a răspuns și le-a zis: Vouă* vi s'a dat să cunoașteți tainele împărăției cerurilor dar lor nu li s'a dat.

12 Căci* cine are i se va da și va avea de prisos iar cine n'are chiar și ce are i se va lua.

13 De aceea le vorbește în pilde pentru că văzând, nu văd și auzind, nu aud, nici nu pricep.

14 Și în ei se împlinește proorocia lui Isaia care zice: Cu auzul* veți* auzi dar nu veți înțelege și văzând veți vedea dar nu veți cunoaște.

15 Căci inima acestui* popor s'a îngroșat și au auzit greu* cu urechile și și-au închis ochii ca nu cumva să vadă cu ochii și să audă cu urechile și să înțeleagă cu inima și să se întoarcă și să-i vindec.

16 Dar fericiți* sunt ochii voștri că văd și urechile voastre că aud.

17 Căci adevărat* vă spun că mulți* prooroci și drepti au dorit să vadă ce vedeți voi și n-au văzut și să audă ce auziți voi și n-au auzit.

18 Voi deci, ascultați* pilda sămănătorului.

19 Când aude cineva cuvântul împărăției* și nu-l înțelege, atunci vine cel rău și răpește ce este sămănat în inima lui; acesta este cel sămănat lângă cale.

20 Iar cel sămănat pe locuri stâncoase, acesta este cel ce aude cuvântul și îndată îl primește cu* bucurie.

21 Dar n'are rădăcină în sine ci este până la o vreme și când se face

un necaz sau prigonire pentru cuvânt, îndată se* poticnește.

22 Iar cel sămănat* în** spini, acesta este cel ce aude cuvântul și grija veacului și înșelăciunea bogăției înăbușește cuvântul și se face neroditor.

23 Iar cel sămănat pe pământul bun, acesta este cel ce aude cuvântul și înțelege, care și rodește și face unul o sută, altul șizeci și altul treizeci.

Pilda neghinei.

24 Le-a pus înainte altă pildă, zicând: Împărăția cerurilor a fost făcută asemenea cu un om care a sămănat sământă bună în țarina sa.

25 Dar pe când dormiau oamenii a venit vrăjmașul lui și a sămănat neghină între grâu și a plecat.

26 Iar când a crescut paul și a făcut rod atunci s'a arătat și neghina.

27 Și robii stăpânului casei au venit și i-au zis: Domnule, oare n'ai sămănat sământă bună în țarina ta? De unde are dar neghină?

28 Iar el le-a zis: Un om vrăjmaș a făcut aceasta. Și robii îi zic: Voești deci să ne ducem s'o culegem?

29 Dar el le zice: Nu, ca nu cumva culegând neghina să smulgeți și grăul împreună cu ea.

30 Lăsați să crească amândouă împreună, până la seceriș și la vremea secerișului voi zice secerătorilor: Culegeți întâi neghina și legați-o snopi ca să fie arsă de tot, iar grăul strângeți-l în grănarul meu.

Pilda grăunțului de muștar și aluatului.

31 Le-a pus înainte altă pildă zicând: Împărăția* cerurilor este asemenea unui grăunte de muștar pe care un om l-a luat și l-a sămănat în țarina sa:

32 care, în adevăr, este mai mic decât toate semințele, dar când a crescut, este mai mare decât ierburile și se face copac încât păsările cerului vin și locuiesc în ramurile lui.

33 Le-a vorbit* altă pildă: Împărăția* cerurilor este asemenea cu un aluat pe care o femeie l-a luat și l-a

ascuns în trei măsuri de făină până s'a dospit tot.

34 Isus a vorbit toate acestea* gloatelor în pilde și fără pildă nu le vorbea nimic.

35 Ca să se împlinească ce s'a spus prin proorocul care zice: Imi voi deschide gura în pilde, voi** rosti lucruri ascunse dela întemeierea lumii.

Tălcuirea pildei neghinei.

36 Atunci a lăsat gloatele și s'a dus în casa sa. Și ucenicii lui s-au apropiat de el zicând: Deslușește-ne pilda cu neghina țarinei.

37 Și el a răspuns și a zis: Celce sămăntă sământă cea bună este Fiul omului;

38 iar țarina* este lumea; iar sământă cea bună, aceștia sunt fiii împărăției, iar neghina sunt fiii* celui rău.

39 Și vrăjmașul care a sămănat-o este diavolul iar secerișul* este sfârșitul veacului și secerătorii sunt îngerii.

40 După cum deci neghina se alege și se arde în foc, astfel va fi la sfârșitul veacului.

41 Fiul omului va trimite pe îngerii săi și ei vor culege din împărăția lui toate prilejurile de poticnire și pe ceice fac fărădelegea.

42 Și-i* vor arunca în cuptorul de foc: acolo** va fi plângerea și scrâsnirea dinților.

43 Atunci* dreptii vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor. Cine** are urechi, să audă.

Pilda comorii ascunse și a mărgăritarului.

44 Împărăția cerurilor este asemenea unei comori ascunse în țarină, pe care un om a găsit-o și a ascuns-o și de bucuria ei se duce și vinde* tot ce are și cumpără** țarina aceea.

45 Împărăția cerurilor este iarăși asemenea unui negustor care caută mărgăritare bune.

46 Și gășind un *mărgăritar de mult preț, s'a dus și a vândut tot ce avea și l-a cumpărat.

* Prov. 2, 4; 3, 14, 15; 8, 10, 19.

Pilda năvodului.

47 Împărăția cerurilor este iarăș asemenea unui năvod aruncat în mare și care a adunat *pești de tot felul.

* Cap. 23, 10.

48 Și când s'a umplut, l-au tras pe fărș și au șezut jos și au adunat ce era bun în vase iar ce era rău au aruncat afară.

49 Astfel va fi la sfârșitul veacului: îngerii vor ieși și vor despărți *pe cei răi din mijlocul celor drepți.

* Cap. 25, 32.

50 și-i *vor arunca în cuptorul de foc: acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

* Vers. 42.

51 Ați înțeles toate acestea? Ii zic: Da, Doamne.

52 Și el le-a zis: Deaceea orice cărturar care a fost făcut ucenic al împărăției cerurilor este asemenea unui om, stăpân al casei, care scoate afară din comoară sa lucruri noi și vechi.

* Oint. 7, 13.

Isus la Nazaret. Necredința locuitorilor.

53 Și a fost așa: Când a sfârșit Isus pildele acestea, s'a dus de acolo.

54 Și venind în patria sa, îi învăța în sinagoga lor, încât stăteau uimiți și ziceau: De unde are omul acesta înțelepciunea aceasta și puterile?

* Cap. 2, 23. Marc. 6, 1. Luc. 4, 16, 23.

55 Nu *este el fiul tâmplarului? Nu se numește oare mama lui Maria și frații *săi Iacov și Iosif și Simon și Iuda?

* Isa. 49, 7. Marc. 6, 3. Luc. 8, 23. Ioan 6, 42.

56 Și surorile lui nu sunt oare toate la noi? Deci de unde are el toate acestea?

57 Și gășiau în el un prilej de poticnire. Dar Isus le-a zis: Un prooroc nu *este disprețuit decât în patria și casa sa.

* Cap. 11, 6. Marc. 6, 3, 4. Luc. 4, 24. Ioan 4, 44.

58 Și n'a *făcut acolo multe puteri din pricina necredinței lor.

* Marc. 6, 5, 6.

Morțea lui Ioan Botezătorul.

14 În vremea aceea Irod *tetrarhul a auzit vestea despre Isus.

* Marc. 6, 14. Luc. 9, 7.

2 și a zis slujitorilor săi: Acesta este Ioan Botezătorul; el s'a sculat dintre cei morți și deaceea lucrează puterile în el.

3 Căci Irod prinsese pe Ioan, îl legase și-l pusese în temniță pentru Irodiada, nevasta lui Filip, fratele său.

* Marc. 6, 17. Luc. 3, 19, 20.

4 Căci Ioan îi zicea: Nu *ți se cuvine s'o ai pe ea.

* Lev. 18, 16; 20, 21.

5 Și voind să-l omoare, se temea de gloată pentru că *îl socotiau ca pe un prooroc.

* Cap. 21, 26. Luc. 20, 6.

6 Dar când a fost ziua nașterii lui Irod, fiica Irodiadei a jucat în mijlocul tuturor și a plăcut lui Irod.

7 De aici a făgăduit cu jurământ să-i dea orice ar cere.

8 Iar ea împinsă de mamă sa: Dă-mi, zice, aici pe blid capul lui Ioan Botezătorul.

9 Și împăratul s'a întristat, dar pentru jurăminte și pentru ceice se-deau împreună cu el la masă a poruncit să i-l dea.

10 Și a trimis și a tăiat capul lui Ioan în temniță.

11 Și capul lui a fost adus pe blid și a fost dat fetei și ea l-a dus mamei sale.

12 Și ucenicii lui au venit și au luat trupul mort și l-au înmormântat și au venit și au dat de știre lui Isus.

Înmulțirea pânilor.

13 Și când a auzit *Isus, s'a depărtat de acolo într-o corabie într-un loc pustiu la o parte. Și când au auzit gloatele, l-au urmat pe jos din cetăți.

14 Și a ieșit și a văzut gloată multă și i *s'a făcut milă de ei și a tămăduit pe bolnavii lor.

* Cap. 9, 36. Marc. 6, 34.

15 Și când *s'a făcut seară, ucenicii s'au apropiat de el zicând: Locul este pustiu și ceasul a trecut acum; dă drumul gloatelor ca să se ducă în sate să-și cumpere de mâncare.

* Marc. 6, 35. Luc. 9, 12. Ioan 6, 5.

16 Dar Isus le-a zis: N'au trebuință să se ducă; dați-le voi să mănânce.

17 Și ei îi zic: N'avem aici decât cinci pâni și doi pești.

18 Și le-a zis: Aduceți-mi-i aici.

19 Și a poruncit ca gloatele să șadă pe iarbă: și a luat cele cinci pâni și cei doi pești și uitându-se spre cer a binecuvântat *și a frânt și a dat ucenicilor pâunile iar ucenicii gloatelor.

20 Și toți au mâncat și s'au săturat și au strâns prisosul de fărâmituri douăsprezece coșuri pline.

21 Și ceice mănăseră erau ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și copii.

Umblarea pe mare.

22 Și îndată a silit pe ucenicii săi să intre în corabie și să treacă înaintea lui de cealaltă parte până va da drumul gloatelor.

23 Și după ce *a dat drumul gloatelor, s'a suit în munte la o parte ca să se roage. Și când s'a făcut seară, *era singur acolo.

* Marc. 6, 46. * Ioan 6, 16.

24 Iar corabia *era acum în mijlocul mării muncindu-se de valuri deoarece vântul era protivnic.

25 Și la a patra strajă din noapte a venit la ei umblând *pe mare.

* Ioan 9, 8.

26 Și când l-au văzut ucenicii, umblând pe mare, s'au spăimântat, zicând: Este o nălucă. Și de frică au strigat.

27 Dar Isus îndată le-a vorbit zicând: Îndrăzniți, eu sânt; nu vă temeți.

28 Și Petru i-a răspuns și a zis: Doamne, dacă ești tu, poruncește să vin la tine pe ape.

29 Și el a zis: Vino. Și Petru s'a pogorit din corabie și umbla pe ape ca să vină la Isus.

30 Dar când a văzut că vântul era tare, s'a temut și începând să se afunde, a strigat zicând: Doamne, scapă-mă.

31 Și îndată Isus a întins mâna, l-a apucat, și-i zice: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?

32 Și când s'au suit în corabie, a stat vântul.

33 Și cei din corabie au venit și s'au închinat înaintea lui zicând: Adevărat ești Fiul lui Dumnezeu.

* Ps. 2, 7. Cap. 16, 16; 26, 63. Marc. 1, 1. Luc. 4, 41. Ioan 1, 49; 6, 69; 11, 27. Fapt. 8, 37. Rom. 1, 2.

34 Și după ce *au trecut dincolo, au venit în ținutul Ghenezaretului.

* Marc. 6, 53.

35 Și când l-au cunoscut oamenii locului aceleia, au trimis în tot ținutul acela și i-au adus pe toți cei bolnavi;

36 și-l rugau, ca numai să-i atingă ciucurii veșmântului. Și toți câți s'au atins, au fost scăpați cu desăvârșire.

* Cap. 9, 20. Marc. 3, 10. Luc. 6, 19. Fapt. 19, 12.

Fariseii și datina bătrânilor.

15 Atunci cărturarilor și Fariseii din Ierusalim *vin la Isus zicând:

* Marc. 7, 1.

2 Pentru ce *ucenicii tăi calcă datina *bătrânilor? Căci nu-și spală mâinile când mănâncă pâne.

* Marc. 7, 5. * Col. 2, 8.

3 Iar el a răspuns și le-a zis: Pentru ce căleți și voi porunca lui Dumnezeu pentru datina voastră?

4 Căci Dumnezeu a zis: Cineștește *pe tatăl tău și pe mama ta; și: Cine *vorbește de rău pe tată sau pe mamă să moară negreșit.

* Exod. 20, 12. Lev. 19, 3. Deut. 5, 16. Prov. 23, 22. Efec. 6, 2.

* Exod. 21, 17. Lev. 20, 9. Deut. 27, 16. Prov. 20, 30; 30, 17.

5 Iar *voi ziceți: Cine va zice tatălui său sau mamei sale: Orice ai putea folosi dela mine este dăruit lui Dumnezeu!

* Marc. 7, 11, 12.

6 nu va cinsti nicidecum pe tatăl său sau pe mama sa. Și ați nimicit cuvântul lui Dumnezeu pentru datina voastră.

7 Făcătorilor, *bine a proorocit Isaia despre voi zicând:

* Marc. 7, 6.

8 Poporul acesta *mă cinsteste cu buzele lui, dar inima lor este departe de mine.

9 Dar înzădar mă cinstesc ei învățând *ca învățători porunci omenești.

* Isa. 29, 13. Col. 2, 18, 22. Tit. 1, 14.

Lucrurile cari spurcă pe om.

10 Și a chemat *la sine gloata și le-a zis: Ascultați și înțelegeți:

* Marc. 7, 14.

11 Nu *ce intră în gură spurcă pe

om ci ce iese din gură, aceea spurcă pe om. *Epsl. 10, 15. Rom. 14, 14, 17, 20, 1 Tim. 4, 4. Tit. 1, 15.

12 Atunci ucenicii s'au apropiat și i-au zis: Știi că Fariseii când au auzit cuvântul acesta, au găsit un prilej de poticnire?

13 Iar el a răspuns și a zis: Orice *sad pe care nu l-a sădit Tatăl meu cel ceresc va fi desrădăcinat.

14 Lăsați-i; sunt *călăuze oarbe de orbi, dar dacă un orb călăuzește pe un orb, amândoi vor cădea în groapă.

15 Și Petru *a răspuns și i-a zis: Deslușește-ne pilda.

16 Dar el a zis: Și *voi sunteți încă fără pricepere?

17 Nu înțelegeți că orice *întră în gură se duce în pântece și se aruncă în hazna?

18 Dar celece *pornesc din gură ies din inimă și acelea spurcă pe om.

19 Căci *din inimă ies gânduri rele, omoruri, preacurvii, curvii, furturi, mărturii mincinoase, hule.

20 Acestea sunt celece spurcă pe om, dar a mânca cu mâni nespălate nu spurcă pe om.

21 Și Isus *a ieșit de acolo și s'a dus în părțile Tirului și Sidonului.

22 Și iată o femeie Cananeancă a ieșit din laturile acelea și a strigat zicând: Ai milă de mine, Doamne, Fiul lui David; fiica mea este muncită rău de un drac.

23 Dar el nu i-a răspuns un cuvânt. Și ucenicii săi s'au apropiat și l rugau zicând: Dă-i drumul pentru că strigă după noi.

24 Dar el a răspuns și a zis: *Nu sânt trimis decât la oile cele pierdute ale casei lui Israel.

25 Dar ea a venit și s'a închinat lui zicând: Doamne, ajută-mi.

26 Și el a răspuns și a zis: Nu este bine să iei pâinea copiilor și s'o arunci la câței.

27 Iar ea a zis: Da, Doamne, dar

și câteii mănâncă din fărâmiturile cari cad dela masa stăpânilor lor.

28 Atunci Isus a răspuns și i-a zis: O, femeie, mare este credința ta, fie-ți cum voiești. Și fiica ei s'a tămăduit din ceasul acela.

A doua înmulțire a pânilor.
29 Și Isus *a trecut de acolo și a venit lângă *marea Galileii și s'a suit în munte și a șezut acolo.

30 Și *gloate multe au venit la el având cu ei *șchiopi, orbi, muți, strâmbi și alți mulți, și i-au aruncat la picioarele lui și el i-a tămăduit.

31 Încât gloata s'a minunat văzând pe muți vorbind, pe strâmbi sănătoși, pe șchiopi umblând și pe orbi văzând: și au slăvit pe Dumnezeuul lui Israel.

32 Iar Isus *a chemat la sine pe ucenicii săi și i-a zis: Imi este milă de gloată pentru că de acum trei zile stăruiesc lângă mine și n'au ce să mănânce. Și nu vreau să le dau drumul nemănâcate, ca nu cumva să leșine pe drum.

33 Și ucenicii *i zic: De unde să avem noi în pustie atâtea pâni încât să saturem atâtea gloate?

34 Și Isus le zice: Câte pâni aveți? Iar ei au zis: Șapte și puținii peștișori.

35 Și a poruncit gloatei să șadă jos pe pământ.

36 Și a luat *cele șapte pâni și pești, a mulțumit, **și a frânt și a dat ucenicilor iar ucenicii gloatelor.

37 Și au mâncat toți și s'au saturat și au luat prisosul de fărâmituri șapte coșnițe pline.

38 Iar ceice au mâncat erau patru mii de bărbați afară de femei și copii.

39 Și dupăce *a dat drumul gloatelor, s'a suit în corabie și a venit în hotarele Magadanei.

Aluatul Fariseilor.

16 Și Fariseii *și Saducheii s'au apropiat și ispitindu-l au cerut dela el să le arate un semn din cer.

*Cap. 12, 38. Marc. 8, 11. Luc. 11, 16; 12, 54-56. 1 Cor. 1, 22.

2 Dar el a răspuns și le-a zis: Când se face seară, ziceți: Va fi senin pentru că cerul este roș.

3 Și dimineța: Astăzi va fi furtună pentru că cerul este roș posomorit. Fața cerului știți s'o deosebiți dar semnele vremurilor nu puteți deosebiți?

4 Un neam *rău și preacurvar cere un semn și nu i se va da semn afară de semnul lui Iona. Și i-a lăsat și a plecat.

5 Și ucenicii au venit în cealaltă parte și uitaseră să ia pâni.

6 Iar Isus le-a zis: Vedeți și ferți-vă *de aluatul Fariseilor și Saducheilor.

7 Și ei se gândiau în ei înșiși zicând: N'am luat pâni.

8 Și Isus cunoscând a zis: Ce vă gândiți în voi înșivă, puțin credincioșilor, că n'aveți pâni?

9 Nu *pricepeți încă, nici nu vă aduceți aminte de cele cinci pâni ale celor cinci mii și câte coșuri ați luat?

10 Nici *de cele șapte pâni ale celor patru mii și câte coșnițe ați luat?

11 Cum nu pricepeți că nu despre pâni v'am zis? Ci ferți-vă de aluatul Fariseilor și Saducheilor.

12 Atunci au înțeles că nu le-a zis să se ferească de aluatul pânilor ci de învățătura Fariseilor și Saducheilor.

Isus în ținutul Cezareii lui Filip.

13 Și când a venit Isus în părțile Cezareii lui Filip, a întrebat pe ucenicii săi, zicând: Cine *zic oamenii că este Fiul omului?

14 Iar ei *au zis: Unii zic: Ioan Botezătorul; alții: Ilie. Iar alții: Ieremia sau unul dintre prooroci.

15 El le zice: Dar voi, cine ziceți că sunt eu?

16 Și Simon Petru a răspuns și a zis: Tu *ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu.

17 Și Isus a răspuns și i-a zis: Fericit *ești Simone, fiul lui Iona,

căci *carnea și sângele nu ți-au descoperit-o, ci Tatăl *meu cel din ceruri.

18 Și eu de asemenea îți zic că tu *ești Petru și pe *această stâncă voi zidi biserica mea și ți portile Hadesului nu o vor birui.

19 Îți *voi da cheile împărăției cerurilor și orice vei lega pe pământ va fi legat în ceruri și orice vei deslega pe pământ va fi deslegat în ceruri.

20 Atunci *a poruncit ucenicilor să nu spună nimăruie că el este Hristosul.

21 De atunci Isus a început să arate *ucenicilor săi că el trebuie să meargă la Ierusalim și să sufere multe dela bătrâni și dela mări marii preoților și dela cărturari și să fie omorât și a treia zi să învieze.

22 Și Petru l-a luat deoparte și a început să-l certe, zicând: Dumnezeu să-ți fie milostiv, Doamne; nicidecum nu va fi pentru tine aceasta.

23 Dar el s'a întors și a zis lui Petru: Mergi înapoia mea, Satano; *tu **imi ești o piatră de poticnire pentru că nu gândești cele ale lui Dumnezeu ci cele ale oamenilor.

24 Atunci *Isus a zis ucenicilor săi: Dacă voiește cineva să vie după mine, să se lepede de sine și să-și ia crucea și să meargă după mine.

25 Căci cine *va voi să-și mântuiască viața, o va pierde; dar cine își va pierde viața pentru mine, o va afla.

26 Căci ce va folosi omul dacă va câștiga lumea întreagă iar sufletul său și-l va pierde? Sau ce *va da omul în schimb pentru sufletul său?

27 Căci Fiul *omului are să vină în slava Tatălui său cu *îngerii săi și ți atunci va răsplăti fiecăruia după fapta sa.

*Cap. 26, 64. Marc. 8, 38. Luc. 9, 26. **Dan. 7, 10. Zab. 14, 5. Cap. 25, 31. Iuda. 14. 1 Cor. 13, 11. Ps. 62, 12. Prov. 24, 12. Ier. 17, 10; 32, 19. Rom. 2, 6. 1 Cor. 3, 8. 2 Cor. 5, 10. 1 Pet. 1, 17. Apoc. 2, 23; 22, 12.

28 Adevărat vă spun, că sunt unii din ceice stau aici cari nu vor vedea nicidecum moartea până nu vor vedea pe Fiul omului venind în împărăția lui.

Schimbarea la față.

17 Și după șase zile Isus ia cu sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui, și-i duce într'un munte înalt la o parte.

2 Și s'a schimbat la față înaintea lor și fața lui a strălucit ca soarele iar veșmintele lui s'au făcut albe ca lumina.

3 Și iată Moise și Ilie li s'au arătat vorbind împreună cu el.

4 Și Petru a răspuns și a zis lui Isus: Doamne, este bine să fim aici. Dacă voiești, voui face aici trei colibe, ție una și lui Moise una și lui Ilie una.

5 Pe când vorbea el încă, iată, un nor luminos i-a umbrat, și iată un glas din nor zicând: Acesta este Fiul meu cel iubit, în care mi-am găsit plăcerea; ascultați deffel.

6 Și când au auzit ucenicii, au căzut pe fața lor și s'au temut foarte mult.

7 Și Isus s'a apropiat, i-a atins și a zis: Scuțați-vă și nu vă temeți.

8 Iar ei ridicându-și ochii n'au văzut pe nimeni decât numai pe Isus.

9 Și pe când se pogorau din munte Isus le-a poruncit zicând: Să nu spuneți nimărui vedenia până se va scula Fiul omului din morți.

10 Și ucenicii l-au întrebat zicând: Pentru ce zici deci cărturarii că trebuie să vie întâi Ilie?

11 Iar el a răspuns și a zis: Ilie vine într'adevăr și va întocmi iarăș toate.

12 Dar eu vă spun că Ilie a și venit și nu l-au cunoscut ci au făcut cu el tot ce au voit. Astfel și Fiul omului are să sufere dela ei.

13 Atunci au înțeles ucenicii că le vorbea despre Ioan Botezătorul.

Vindecarea unui lunatic.

14 Și pe când veniau spre gloată s'a apropiat de el un om care a în-genunchiat la el și a zis:

15 Doamne, fie-ți milă de fiul meu pentru că este lunatic și suferă rău. Căci de multe ori cade în foc și de multe ori în apă.

16 Și l-am adus la ucenicii tăi și n'au putut să-l tămăduiască.

17 Iar Isus a răspuns și a zis: O, neam necredincios și sucit, până când voui fi cu voi? Până când vă voui îngădui? Aduceți-mi-l aici.

18 Și Isus l-a certat și dracul a ieșit dela el și băietul a fost tămăduit din ceasul acela.

19 Atunci ucenicii s'au apropiat de Isus la o parte și au zis: Pentru ce n'am putut să-l scoatem afară?

20 Iar el le zice: Pentru necredința voastră. Căci adevărat vă spun, dacă ați avea credință ca un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici colo! și se va muta și nimic nu vă va fi cu neputință.

21 Dar acest soi nu na iese decât cu rugăciune și post.

22 Și pe când locuiau ei în Galilea, Isus le-a zis: Fiul omului are să fie dat în mâinile oamenilor;

23 și-l vor omori și a treia zi va învia. Și ei s'au înfrățit foarte mult.

24 Și când au venit în Capernaum, ceice i'au cele două drahnuri s'au apropiat de Petru și au zis: Învățătorul vostru nu plătește cele două drahnuri?

25 El zice: Da. Și când a intrat în casă, Isus i-a luat înaintea zicând: Ce ți se pare, Simone? Împărăția pă-mântului dela cine iau vamă sau dare? Dela fiii lor sau dela străini?

26 Și el zice: Dela străini. Isus i-a zis: Așa dar fiii sunt scutiți.

27 Dar ca să nu-i facem să se poticnească, du-te la mare, aruncă o undiță și ia peștele care se va sui întâi, și după ce-i vei deschide gura, vei afla un statir: ia-l și dă-l lor pentru mine și pentru tine.

Cel mai mare în Împărăția Cerurilor.

18 În ceasul acela ucenicii s'au apropiat de Isus zicând: Cine este deci mai mare în împărăția cerurilor?

2 Și el a chemat la sine pe un copilăș, l-a pus în mijlocul lor,

3 și a zis: Adevărat vă spun, dacă nu vă veți întoarce și veți fi ca copilășii, nicidecum nu veți intra în împărăția cerurilor.

4 Oricine deci se va smeri pe sine ca acest copilăș, acela este mai mare în împărăția cerurilor.

5 Și cine va primi pe un astfel de copilăș în numele meu, pe mine mă primește.

6 Iar cine va face să se poticnească unul singur din acești micuți cari cred în mine, i-ar fi de folos să i se atarne de gât o piatră de moară și să fie afundat în adâncul mării.

7 Vai de lumă din pricina prilejurilor de poticnire. Căci trebuie să vină prilejuri de poticnire dar vai de omul prin care vine prilejul de poticnire.

8 Iar dacă mâna ta sau piciorul tău te face să te poticnești, taie-le și aruncă-le dela tine; este bine pentru tine să intri în viață ciung sau schiop decât având două mâni sau două picioare să fii aruncat în focul cel vecinic.

9 Și dacă ochiul tău te face să te poticnești, scoate-l și aruncă-l dela tine; este bine pentru tine să intri în viață cu un ochiu decât având doi ochi să fii aruncat în gheena focului.

Pilda cu oaia rădăcită.

10 Vedeți să nu disprețuiți pe unul singur din acești micuți. Căci vă spun că îngerii lor în ceruri totdeauna pri-

vesc fața Tatălui meu care este în ceruri.

11 Căci Fiul omului a venit ca să mântuiască ce era pierdut.

12 Ce vi se pare? Dacă un om are o sută de oi și se rătăcește una dintre ele, oare nu lasă el pe cele nouăzeci și nouă pe munți și pleacă și caută pe cea rădăcită?

13 Și dacă se întâmplă s'o afle, adevărat vă spun că se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci și nouă nerătăcite.

14 Tot așa nu este voia Tatălui vostru care este în ceruri să piară unul singur din acești micuți.

Iertarea greșeliilor.

15 Iar dacă va păcătuți fratele tău împotriva ta, mergi, dovedește-i vina între tine și el singur. Dacă va asculta de tine, ai câștigat pe fratele tău.

16 Dar dacă nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi ca prin gura a doi sau trei martori să fie statornicită orice vorbă.

17 Și dacă nu va asculta de ei, spune bisericii; iar dacă nu va asculta nici de biserică, să-ți fie ca cel dintre Neamuri și vameșul.

18 Adevărat vă spun, câte veți lega pe pământ vor fi legate în cer și câte veți deslega pe pământ vor fi deslegate în cer.

19 Iarăș vă spun, că dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ asupra oricărui lucru ce vor cere, li se va face de la Tatăl meu care este în ceruri.

20 Căci unde sunt doi sau trei adunați în numele meu, acolo sunt eu în mijlocul lor.

Pilda robului nemilos.

21 Atunci Petru s'a apropiat și i-a zis: Doamne, de câte ori va păcătuți față de mine fratele meu și-l voui ierta? Până de șapte ori?

22 Isus îi zice: Nu-ți zic până de

șapte ori ci* până de șaptezeci de ori șapte.

*Cap. 6, 14. Marc. 11, 25. Col. 3, 13.

23 Deaceea împărăția cerurilor este asemănată cu un împărat care a voit să facă socoteala cu robii săi.

24 Și când a început să facă socoteala, i s'a adus unul care-i datora zece mii de talanți.

25 Dar fiindcă n'avea cu ce să plătească, domnul său a poruncit să fie vândut el și nevasta lui și copiii și tot ce are și să se plătească datoria.

*2 Reg. 4, 1. Neom. 5, 8.

26 Deci robul a căzut la picioarele lui și i s'a închinat zicând: Doamne, îngăduiește-mă și-ți voi plăti tot.

27 Și domnul celui rob având milă i-a dat drumul și i-a iertat imprumutul.

28 Și robul acela a ieșit și a găsit pe unul dintre cei împreună robi cu el, care-i datora o sută de dinari și a pus mână pe el și l-a strângea de gât zicând: Plătește dacă ești dator.

29 Deci cel împreună rob cu el a căzut jos și l-a rugat zicând: Îngăduiește-mă și-ți voi plăti.

30 Iar el nu voia: ci s'a dus și l-a aruncat în temniță până va plăti ce era dator.

31 Deci cei împreună robi cu el, când au văzut cele întâmplate, s'au întristat foarte mult și au venit și au spus domnului lor cu deamărun-tul toate cele petrecute.

32 Atunci domnul său l-a chemat la sine și-i zice: Rob rău, ti-am ier-tat toată datoria aceea fiindcă m'ai rugat.

33 Oare nu se cădea ca și tu să ai milă de cel împreună rob cu tine după cum și eu am avut milă de tine?

34 Și domnul său s'a mâniat și l-a dat pe mâna chinuitorilor până va plăti tot ce era dator.

35 Astfel* vă va face și tatăl meu cel ceresc dacă nu veți ierta fiecare fratelui său din inimile voastre.

*Prov. 21, 13. Cap. 6, 12. Marc. 11, 26. Luc. 2, 13.

Despărțirea bărbatului de nevastă.

19 Și a fost așa: când* a sfârșit Isus cuvintele acestea, a trecut

din Galilea și a venit în hotarele Iudeii pe dincolo de Iordan.

2 Și* l-au urmat gloate multe și i-a tămăduit acolo.

*Marc. 10, 1. Ioan 10, 40.

3 Și Fariseii au venit la el ispi-tindu-l și zicând: Oare se cade omu-lui să-și lase nevasta pentru orice pricină?

4 Iar el a răspuns și a zis: N'afi citit că* celce i-a făcut dela început, i-a făcut parte bărbătească și parte femeiască?

*Fac. 1, 27; 2, 2. Mal. 2, 15.

5 Și a zis: Deaceea* va lăsa omul pe tatăl său și pe mamă-sa și se va lipi de nevastă-sa și cei doi vor** fi o singură carne,

6 încât nu mai sunt doi ci o singură carne. Tatăl și a împreună Dum-nezeu omul să nu despărță.

7 Ei îi zic: Pentruce* deci a rân-duit Moise să dea o carte de despăr-tire și s'o lase?

*Deut. 24, 1. Cap. 5, 31.

8 El le zice: Fiindcă Moise pentru învârtosarea inimii voastre v'a dat voie să vă lăsați nevestele dar dela început n'a fost așa.

9 Iar eu* vă spun că oricine își va lăsa nevasta afară de curvie și se va însura cu alta, preacurvește; și cine s'a însurat cu cea lăsată, preacurvește.

*Cap. 5, 32. Marc. 10, 11. Luc. 16, 18. 1 Cor. 7, 10, 11.

10 Ucenicii îi zic: Dacă* astfel este pricina omului cu nevasta, nu este de folos a se însura.

*Prov. 21, 16.

11 Iar el le-a zis: Nu* toți cuprind cuvântul acesta ci aceia cărora le este dat.

*1 Cor. 7, 2, 7, 9, 17.

12 Căci sunt fameni cari au fost născuți așa din păntecele mamei lor și sunt fameni cari au fost făcuți fa-meni* de oameni și sunt fameni cari singuri s'au făcut fameni pentru îm-părăția cerurilor; cine poate cuprinde să cuprindă.

*1 Cor. 7, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31.

Isus și copilași.

13 Atunci* au fost aduși copilași la el ca să-și pună mâinile peste ei și să se roage, iar ucenicii i-au certat.

*Marc. 10, 13. Luc. 18, 15.

14 Dar Isus le-a zis: Lăsați copilași și nu-i opriți să vină la mine

căci împărăția cerurilor este a* unora ca aceștia, nu a* jinoșilor.

*Cap. 18, 3.

15 Și a pus mâinile peste ei și s'a dus de acolo.

Tânărul bogat.

16 Și iată* unul a venit la el și a zis: Învățătorule,** ce lucru bun să fac ca să am viața vecinică?

*Marc. 10, 17. Luc. 18, 18. **Luc. 10, 25.

17 Și el i-a zis: Ce mă întrebi despre ce este bun? Unul singur este Cel bun; dar dacă vrei să intri în viață, păzește poruncile.

18 El îi zice: Cari? Iar Isus a zis: Să* nu omori, să nu preacurvești, să nu furi, să nu mărturisești mincinos,

*Exod. 20, 13. Deut. 5, 17.

19 cinstește* pe tatăl tău și pe mama ta; și: Să** iubesti pe aproa-pele tău ca pe tine însuși.

*Cap. 15, 4. **Lev. 19, 18. Cap. 22, 39. Rom. 13, 9. Gal. 3, 14.

20 Tânărul îi zice: Toate acestea le-am păzit; ce-mi lipsește?

21 Isus i-a zis: Dacă vrei să fii desăvârșit, mergi,* vinde-ți ce ai și dă la săraci și vei avea comoară în ceruri și vino, urmează-mă.

*Cap. 6, 20. Luc. 12, 33; 16, 9. Fac. 2, 45; 4, 24, 35. 1 Tim. 6, 18, 19.

22 Dar tânărul când a auzit cu-vântul, a plecat întristat căci avea multe averi.

23 Și Isus a zis ucenicilor săi: Adevărat vă spun că greu* va intra un bogat în împărăția cerurilor.

*Cap. 13, 22. Marc. 10, 24. 1 Cor. 1, 26. 1 Tim. 6, 3, 10.

24 Și iarăși vă spun că mai lesne este să treacă o cămilă printr'o ureche de ac decât să intre un bogat în îm-părăția lui Dumnezeu.

25 Și când au auzit, ucenicii s'au înfiorat foarte tare zicând: Cine dar poate fi mântuit?

26 Și Isus, uitându-se la ei, le-a zis: La oameni aceasta este cu neputință dar* la Dumnezeu toate sunt cu pu-tință.

*Fac. 18, 14. Ier. 42, 2. Ier. 32, 17. Zah. 8, 6. Luc. 1, 37; 18, 27.

Moștenirea vieții vecine.

27 Atunci* Petru a răspuns și i-a zis: Iată noi** am lăsat toate și ti-am urmat; deci ce vom avea noi?

*Marc. 10, 28. Luc. 18, 28. **Deut. 33, 9. Cap. 4, 20. Luc. 5, 11.

28 Și Isus le-a zis: Adevărat vă spun că voi cari m'ai urmat, la naș-

terea din nou, când Fiul omului va ședea pe scunul de domnie al slavei sale, veți* ședea și voi pe douăspre-zece scaune de domnie, judecând pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

*Cap. 20, 21. Luc. 22, 28-30. 1 Cor. 6, 2, 3. Apoc. 2, 26.

29 Și oricine* care a lăsat case sau frați sau surori sau tată sau mamă sau nevastă sau copii sau țărini pentru numele meu, va primi însuțit și va moșteni viața vecinică.

*Marc. 10, 29, 30. Luc. 18, 29, 30.

30 Dar* mulți dintâi vor fi cei din urmă și cei din urmă vor fi cei dintâi.

*Cap. 20, 16; 21, 31, 32. Marc. 10, 31. Luc. 13, 30.

Pilda lucrătorilor viei.

20 Căci împărăția cerurilor este a-semenea unui om stăpân de casă, care a ieșit dis de dimineață ca să tocmască lucrători în via sa.

2 Și dupăce s'a învoit cu lucră-torii cu un dinar pe zi, i-a trimis în via sa.

3 Și a ieșit pe la al treilea ceas și a văzut pe alții stând în piață fără lucru.

4 Și acelora le-a zis: Mergeți și voi în vie și vă voi da ce este cu dreptul. Și ei au plecat.

5 Și a ieșit iarăși pe la al șaselea și al nouălea ceas și a făcut tot așa.

6 Și pe la al unsprezecelea ceas a ieșit și a găsit pe alții stând acolo și le zice: Pentruce stați aici toată ziua fără lucru?

7 Ei îi zic: Pentrucă nimeni nu ne-a tocmit. El le zice: Mergeți și voi în vie.

8 Și când s'a făcut seară, domnul viei zice îngrijitorului său: Chiamă pe lucrători și dă plata, începând dela cei de pe urmă până la cei dintâi.

9 Și când au venit cei de pe la ceasul al unsprezecelea, au primit fie-care câte un dinar.

10 Și când au venit cei dintâi, so-cotiau că vor primi mai mult, dar au primit și ei câte un dinar.

11 Și când l-au primit, cântau împotriva stăpânului casei,

12 zicând: Acești din urmă au

muncit numai un ceas și i-ai făcut deopotrivă cu noi cari am purtat greutatea zilei și arșița.

13 Dar el a răspuns și a zis unuia dintre ei: Prietene, nu te nedreptățești: oare nu te-ai învoit cu mine cu un dinar?

14 Ia-ți al tău și pleacă. Dar vreau să dau acestui din urmă ca și ție.

15 Nu mi se cade să fac ce vreau cu ale mele? Ori este ochiul tău rău pentru că eu sunt bun?

16 Astfel *cei din urmă vor fi întâi și cei dintâi pe urmă. Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

Isus vestește moartea și învierea sa.

17 Și pe când se suia Isus la Ierusalim, a luat la o parte pe cei doisprezece ucenici și le-a zis pe cale:

18 Iată ne suim la Ierusalim și Fiul omului va fi dat mai marilor preoților și cărturarilor și li vor oșândi la moarte.

19 Și-l vor da Neamurilor ca să-l batjocorească și să-l biciuiască și să-l răstignească și să-l treacă zi va învia.

*Cap. 27, 28. *Marc. 15, 16, etc. *Luc. 23, 1. *Ioan 18, 26, etc. *Fapt. 3, 13.

Cererea fiilor lui Zebedei.

20 Atunci mama fiilor *lui Zebedei s'a apropiat de el cu fiii ei, închinându-se lui și cerând ceva dela el.

21 Iar el i-a zis: Ce voiești? Ea îi zice: Zic că acești doi fii ai mei să sadă *unul la dreapta ta și unul la stânga ta în împărăția ta.

22 Și Isus a răspuns și a zis: Nu știți ce cereți. Oare puteți bea paharul *pe care am să-l beau eu? Ei îi zic: Putem.

23 El le zice: Într'adevăr veți bea paharul meu: dar aședea la dreapta mea și la stânga mea nu este al meu să dau aceasta: ci se va da celor pentru cari a fost pregătit de Tatăl meu.

*Fapt. 12, 2. *Rom. 8, 17. *2 Cor. 1, 7. *Apoc. 1, 9. *Cap. 25, 24.

24 Și când *au auzit cei zece s'au supărat mult pe cei doi frați.

25 Iar Isus i-a chemat la sine și a zis: Știți că mai marii Neamurilor domnesc peste ei și cei mari stăpânesc asupra lor.

26 Nu va fi așa între *voi; ci celce *ar voi să fie mai mare între voi, va fi slujitorul vostru.

27 Și *celce ar voi să fie întâi între voi, va fi robul vostru.

28 după cum *Fiul omului n'a venit ca să i se slujească ci *ca să slujească și să-și dea viața preț de răscumpărare pentru *mulți.

*1 Pet. 5, 8. *Cap. 22, 11. *Marc. 9, 35; 10, 43. *Ioan 13, 4. *Filip. 2, 7. *Luc. 22, 27. *Ioan 13, 14. *Fapt. 13, 4. *Rom. 9, 24, 25. *Ioan 11, 51, 52. *1 Tim. 2, 6. *Tit. 2, 14. *1 Pet. 1, 19. *Cap. 28, 28. *Rom. 5, 15, 19. *Evr. 9, 28.

Doi orbi vindecate la Ierihon.

29 Și pe când ieșeau ei din Ierihon, l-a urmat gloată multă.

30 Și iată doi orbi cari ședeau lângă cale, când au auzit că trece Isus, au strigat zicând: Fie-ți milă de noi, Doamne, Fiul lui David.

31 Iar gloata i-a certat ca să tacă dar ei strigau și mai mult zicând: Fie-ți milă de noi, Doamne, Fiul lui David.

32 Și Isus a stat, i-a chemat și a zis: Ce voți să vă fac?

33 Ei îi zic: Doamne, să ni se deschidă ochii.

34 Și Isus, făcându-i se milă, le-a atins ochii și îndată au căpătat vederea și l-au urmat.

Intrarea lui Isus în Ierusalim.

21 Și când s'au apropiat de Ierusalim și au venit la Betfaghe la muntele *Măslinilor, atunci Isus a trimis pe doi ucenici,

2 zicându-le: Mergeți în satul dinaintea voastră și îndată veți afla o măgăriță legată și un măgarș cu ea; deslegați-i și aduceți-mi-i.

3 Și dacă cineva v'ar zice ceva, veți spune: Domnul are trebuință de ei. Și îndată îi va trimite.

4 Iar aceasta s'a făcut ca să se îm-

plinească ce s'a spus prin proorocul care zice:

5 Spuneți *fiicei Sionului: Iată Împăratul tău vine la tine, blând și călare pe o măgăriță și pe un măgarș, mânzul celei de sub jug.

6 Și ucenicii s'au dus și au făcut cum le poruncise Isus.

7 Au adus măgărița și măgarșul și au pus pe ei veșmintele lor și el s'a așezat deasupra.

8 Iar partea cea mai mare a gloatei și-a așternut veșmintele pe cale iar alții *tăiau ramuri din copaci și le așterneau pe cale.

9 Și gloatele cari mergeau înaintea lui și cele cari veniau după el strigau zicând: Osana *Fiul lui David, binecuvântat este celce vine în numele Domnului, Osana în cele prea înalte.

Gonirea vânzătorilor din Templu.

10 Și când a intrat în Ierusalim, toată cetatea a fost miscată zicând: Cine este acesta?

11 Iar gloatele ziceau: Acesta este proorocul, *Isus, din Nazaretul Galileii.

12 Și Isus a intrat în templul lui Dumnezeu și a scos afară pe toți cari vindeau și cumpărau în templu și a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celorce vindeau porumbeli.

13 Și le zice: Este scris: Casa *mea se va chema o casă de rugăciune iar voi o faceți o pesteră de tâlhari.

14 Și orbi și schiopi au venit la el în templu și el i-a tămăduit.

15 Iar când au văzut mai marii preoților și cărturarii faptele minunate pe cari le făcuse și pe copiii cari strigau în templu și ziceau: Osana Fiul lui David! s'au umplut de mânie.

16 Și i-au zis: Auzi ce zic aceștia? Iar Isus le zice: Da; oare n'ați citit niciodată: Din *gura pruncilor și a sugacilor tu ai întocmit lauda?

17 Și i-a lăsat și a ieșit afară din

celate la Betania și a mas noaptea acolo.

Blestemarea smochinului.

18 Iar dimineața pe când se întorcea în cetate, a flămânzit.

19 Și văzând un smochin lângă cale, a venit la el și n'a găsit nimic în el decât numai frunze. Și i zice: Deacum înainte să nu se facă rod din tine în veac. Și smochinul s'a uscat îndată.

20 Și când au văzut ucenicii, s'au mirat zicând: Cum s'a uscat smochinul îndată?

21 Dar Isus a răspuns și le-a zis: Adevărat vă spun, dacă veți avea credință și nu vă veți îndoi, veți face nu numai ce s'a făcut cu smochinul ci și chiar dacă veți zice muntelui acestuia: Ridică-te și aruncă-te în mare! se va face.

*Cap. 17, 20. *Luc. 17, 6. *Luc. 1, 6. *1 Cor. 13, 2.

22 Și toate câte veți cere în rugăciune, crezând, veți primi.

*Cap. 7, 7. *Marc. 11, 24. *Luc. 11, 9. *Iac. 5, 16. *Ioan 3, 22, 25, 26.

Puterea lui Isus. — Pilda celor doi fii.

23 Și când a venit el în templu, mai marii preoților și bătrânii popoului s'au apropiat de el pe când îi învăța, zicând: Cu ce putere faci aceste lucruri? Și cine ți-a dat puterea aceasta?

24 Iar Isus a răspuns și le-a zis: Vă voi întreba și eu un cuvânt, pe care dacă mi-l spuneți, și eu vă voi spune cu ce putere fac acestea.

25 Botezul lui Ioan de unde era? Din cer sau dela oameni? Iar ei cugețau în sine zicând: Dacă zicem: Din cer! ne va zice: Pentru ce dar nu l-ați crezut?

26 Iar dacă zicem: Dela oameni! ne temem de gloată căci toți țin pe Ioan drept prooroc.

*Cap. 14, 6. *Marc. 6, 20. *Luc. 20, 9.

27 Și au răspuns lui Isus și au zis: Nu știm. Le-a zis și el: Nicănu vă spun eu ce putere fac acestea.

28 Dar ce vi se pare? Un om avea doi copii și a venit la cel dintâi și a zis: Copile, du-te azi, luerează în vie.

29 Și el a răspuns și a zis: Nu vreau. În urmă însă, părându-i rău, s'a dus.

30 Și a venit la cel de al doilea și a zis tot așa. Și el a răspuns și a zis: Eu, domnule, mă duc! dar nu s'a dus.

31 Care din acești doi a făcut voia tatălui? Ei zic: Cel dintâi. Isus le zice: Adevărat* vă spun că vameșii și curvele merg înaintea voastră în împărăția lui Dumnezeu.

32 Căci Ioan* a venit la voi pe calea dreptății și nu l-ați crezut iar vameșii și curvele l-au crezut; iar voi când ați văzut, nici nu v'a părut rău în urmă ca să-l credeți.

*Cap. 3. 1, etc. **Luc. 3. 12, 13.

Pilda pierilor.

33 Ascultați o altă pildă. Era un om stăpân de casă, care* a sădit o vie și a împrejmuit-o cu gard și a săpat un teac în ea și a clădit un turn și a arendat-o unor vieri iar el s'a dus** din țară.

*Ps. 80. 9. Cînt. 8. 11. Isa. 5. 1. Ier. 2. 21. Marc. 12. 1. Luc. 20. 9. **Cap. 25. 14, 15.

34 Iar când s'a apropiat vremea roadelor, a trimis pe robii săi la vieri ca să ia roadele lui.

35 Și vieri* au luat pe robii lui și pe unul l-au bătut iar pe altul l-au omorît iar pe altul l-au ucis cu pietre.

*2 Cron. 24. 21; 36. 16. Neem. 9. 26. Cap. 5. 12; 23. 34, 37. Eps. 7. 52. 1 Tes. 2. 15. Eps. 11. 36, 37.

36 Iarș a trimis pe alți robi, mai mulți decât cei dintâi: și le-au făcut tot așa.

37 În urmă a trimis la ei pe fiul său, zicând: Se vor sfii de fiul meu.

38 Dar vieri* când au văzut pe fiul, au zis între ei: Acesta* este moștenitorul; veniți** să-l omorim și să avem noi moștenirea lui.

*Ps. 2. 8. Eps. 1. 2. **Ps. 2. 2. Cap. 20. 8; 27. 1. Ioan. 11. 53. Eps. 4. 27.

39 Și l-au luat și l-au scos afară din vie și l-au omorît.

*Cap. 26. 50, etc. Marc. 14. 46, etc. Luc. 22. 54, etc. Ioan. 18. 12, etc. Eps. 2. 23.

40 Când va veni deci domnul viei, ce va face vierilor acelora?

41 Ei îi zic: Pe cei răi cu rău îi va pierde** și via o va arenda altor

vieri, cari să dea roadele la vremile lor.

*Luc. 20. 16. **Luc. 21. 24. Eps. 2. 3. †Eps. 13. 46; 15. 7; 18. 6; 38. 28. Rom. 9; 10; 11.

42 Isus le zice: N'ați* citit nici odată în scripturi: Piatra pe care au lepădat-o ziditorii, aceea a fost făcută cap de unghiu; aceasta a fost dela Domnul și este minunată în ochii noștri?

*Ps. 118. 22. Isa. 28. 16. Marc. 12. 10. Luc. 20. 17. Eps. 4. 11. Eps. 2. 20. 1 Pet. 2. 6, 7.

43 Deaceia vă spun că împărăția lui Dumnezeu va fi luată dela voi și va fi dată neamului care face roadele ei.

44 Și cine va cădea pe piatra aceasta va** fi sfărâmat iar pe acela pe care va cădea ea, îl va spulbera.

*Isa. 8. 14; 15. Zab. 12. 3. Luc. 20. 18. Rom. 9. 33. 1 Pet. 2. 8. **Isa. 60. 12. Dan. 2. 44.

45 Și când au auzit mai marii preoților și Fariseii pildele lui, au cunoscut că vorbește despre ei.

46 și căutau să pună mână pe el, dar s'au temut de gloate fiindcă* îl țineau drept proroc.

*Vers. 11. Luc. 7. 16. Ioan. 7. 40.

Pilda nunții fiului de împărat.

22 Și Isus a răspuns și le-a vorbit iarș în pilde zicând:

*Luc. 14. 16. Apoc. 19. 7, 9.

2 Împărăția cerurilor a fost asemănată cu un împărat care a făcut nuntă fiului său.

3 Și a trimis pe robii săi ca să cheme pe cei poftiți la nuntă dar ei nu voiau să vină.

4 A trimis iarș alți robi zicând: Spuneți celor poftiți: Iată am gătit prânzul meu; boii* mei și cele îngrășate ale mele sunt înjunghiate și toate sunt gata; veniți la nuntă.

*Prov. 9.

5 Dar ei nu le-a păsat și au plecat unul la holda sa și altul la negustoria sa.

6 Iar ceilalți au pus mână pe robii săi, i-au înfruntat rușinos și i-au omorît.

7 Iar împăratul s'a umplut de mânie și a trimis oștile* sale și a nimicit pe ucigași și le-a ars cetatea.

*Dan. 9. 26. Luc. 19. 27.

8 Atunci zice robilor săi: Nunta

este gata dar cei poftiți n'au fost vrednici.*

*Cap. 10. 11, 13. Eps. 13. 46.

9 Mergeți deci pela ieșirile drumurilor și pe căți îi veți găsi poftiți-i la nuntă.

10 Și robii aceia au ieșit la drumuri și au strâns pe toți pe cari i-au aflat și răi și buni și s'a umplut nunta de cece seceau la masă.

*Cap. 13. 38, 47.

11 Iar când a intrat împăratul să privească pe cece seceau la masă, a văzut acolo un om neîmbrăcat* în haină de nuntă.

*2 Cor. 5. 3. Eps. 4. 24. Col. 3. 10, 12. Apoc. 3. 4; 16. 15; 19. 8.

12 Și-i zice: Prietene, cum ai intrat aici neavând haină de nuntă? Iar el a amuțit.

13 Atunci împăratul a zis slujitorilor: Legați-i picioarele și mâinile și aruncați-i în întunerecul de afară: acolo va fi plângerea și scrâsnirea dinților.

14 Căci mulți sunt chemați dar puțini aleși.

*Cap. 20. 16.

Birul.

15 Atunci Fariseii s'au dus și s'au sfătuit cum să-l prindă în cuvânt.

*Marc. 12. 13. Luc. 20. 20.

16 Și trimit la el pe ucenicii lor cu Irodianii zicând: Invățătorule, știm că ești iubitor de adevăr și înveți pe alții calea lui Dumnezeu în adevăr și nu-ți pasă de nimeni pentru că nu te uiți la fața oamenilor.

17 Spune-ne deci, ce ți se pare? Se cuvine a da bir Cesarului sau nu?

18 Dar Isus, cunoscându-le răutatea, a zis: Ce mă ispițiți, fătarnicilor?

19 Arătați-mi banul pentru bir. Și i-au adus un dinar.

20 Și le zice: Al cui este chipul acesta și scrierea?

21 Ei zic: Al Cesarului. Atunci le zice: Dați* deci Cesarului cele ale Cesarului și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu.

*Cap. 17. 25. Rom. 13. 7.

22 Și când au auzit aceasta, s'au mirat și l-au lăsat și au plecat.

Despre înviere.

23 În ziua aceea* au venit la el Saducheii cari* zic că nu este înviere și l-au întrebat

*Marc. 12. 18. Luc. 20. 27. **Eps. 23. 8.

24 zicând: Invățătorule, Moise* a zis: Dacă va muri cineva neavând copii, fratele său va lua pe nevasta lui și va ridica sămânță fratelui său.

*Deut. 25. 5.

25 Și erau la noi șapte frați. Și cel dintâi s'a însurat și a murit și neavând sămânță a lăsat pe nevasta sa fratelui său.

26 Asemenea și al doilea și al treilea, până la al șaptelea.

27 Iar la urma tuturor a murit și femeia.

28 La înviere deci, a cărui dintre cei șapte va fi ea nevastă? Căci toți au avut-o.

29 Dar Isus a răspuns și le-a zis: Vă rătăciți, neștiind* scripturile, nici puterea lui Dumnezeu.

30 Căci la înviere nici nu se însoară nici nu se mărită, ci sunt* ca îngerii lui Dumnezeu în cer.

*1 Ioan. 3. 2.

31 Iar despre învierea morților, oare n'ați citit ce vi s'a spus de Dumnezeu zicând:

32 Eu* sânt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov? Dumnezeu nu este Dumnezeul morților ci al viilor.

33 Și când au auzit, gloatele au rămas uimite de învățătura lui.

*Cap. 7. 28.

Porunca cea mai mare.

34 Dar Fariseii, când* au auzit că a închis gura Saducheilor, s'au adunat la un loc.

35 și unul dintre ei, învățător de lege,* l-a întrebat, ispitindu-l:

*Luc. 10. 25.

36 Invățătorule, care este porunca cea mare în lege?

37 Iar el i-a zis: Să* iubesti pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta și cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.

38 Aceasta este porunca cea mare și cea dintâi.

39 Iar a doua asemenea ei este: Să* iubesti pe aproapele tău ca pe tine însuși.

*Lev. 19. 18. Cap. 19. 19. Marc. 12. 31. Luc. 10. 27. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Isa. 2. 8.

40 In aceste *două porunci atârână toată legea și proorocii.

*Cap. 7, 12. 1 Tim. 1, 5.

Al cui fiu este Hristosul?

41 Și pe *când erau adunați la un loc Fariseii, Isus i-a întrebat,

*Marc. 12, 35. Luc. 20, 41.

42 zicând: Ce vi se pare despre Hristos? — Al cui fiu este? Ei îi zic: Al lui David.

43 El le zice: Cum deci David, în Duh, îl numește Domn, zicând:

44 Domnul *a zis Domnului meu: Sezi la dreapta mea până voi pune pe vrăjmașii tăi sub picioarele tale?

*Ps. 110, 1. Fapt. 2, 34. 1 Cor. 15, 25. Ebr. 1, 13; 10, 13, 13.

45 Deci, dacă David îl numește Domn, cum este el fiul lui?

46 Și nimeni *nu putea să-i răspundă un cuvânt, nici n'a **îndrăznit cineva din ziua aceea să-i mai pună întrebări.

*Luc. 14, 6. **Marc. 12, 34. Luc. 20, 40.

Isus mustră pe cărturari și Farisei.

23 Atunci Isus a vorbit gloatelor și ucenicilor săi,

2 zicând: Cărturarii *și Fariseii sed pe scaunul lui Moise.

*Nem. 8, 4; 8. Mal. 2, 7. Marc. 12, 38. Luc. 20, 45.

3 Deci toate câte vă zic ei, faceți și păziți-le, dar nu faceți după faptele lor, căci ei *zic și nu fac.

*Rom. 2, 19, etc.

4 Da, ei *leagă sarcini grele și cu anevoe de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei cu degetul lor nu voesc să le miste.

*Luc. 11, 46. Fapt. 15, 10. Gal. 6, 13.

5 Dar toate faptele lor le fac *ca să fie privați de oameni: căci își lătesc filacteriile și își **măresc ciucurii veșmintelor lor.

*Cap. 6, 1, 3, 5, 16. **Num. 15, 38. Deut. 6, 8; 22, 12. Prov. 3, 3.

6 Și iubesc *cel dintâi loc la ospete și cele dintâi scaune în sinagogi

*Marc. 12, 38, 39. Luc. 11, 43; 20, 46. 3 Ioan. 9.

7 și îmbrățișările în piețe și să fie numiți de oameni: Rabi!

8 Dar voi *să nu fiți numiți Rabi: căci *unul singur este dascălul vostru: Hristosul; iar voi toți sunteți frați.

*Luc. 3, 1. 2 Cor. 1, 24. 1 Pet. 5, 3. **Mal. 1, 6.

9 Și să nu numiți pe nimeni tatăl vostru pe pământ, căci unul singur este Tatăl vostru, cel ceresc.

10 Nici nu vă numiți învățători

căci unul este învățătorul vostru: Hristosul.

11 Iar cine *este mai mare între voi va fi slujitorul vostru.

*Cap. 20, 26, 27.

12 Iar oricine *se va înălța pe sine va fi smerit și oricine se va smeri pe sine va fi înălțat.

*Iov. 22, 29. Prov. 15, 33; 29, 23. Luc. 14, 11; 18, 14. Luc. 4, 6.

1 Pet. 5, 5.

Nelegiuirile cărturarilor și Fariseilor.

13 Dar vai *de voi, cărturari și Farisei fățarnici! pentru că închideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; căci voi nu intrați nici pe ceie

intră nu-i lăsați să intre.

*Luc. 11, 52.

14 Vai de voi, cărturari și Farisei fățarnici! pentru că *mâncăți casele văduvelor și de ochii lumii vă rugați rugăciuni lungi; pentru aceasta, veți lua mai multă osândă.

*Marc. 12, 40. Luc. 20, 47. 2 Tim. 3, 6. Tit. 1, 11.

15 Vai de voi, cărturari și Farisei fățarnici! pentru că înconjuțați marea și uscatul ca să faceți un singur pro-selit, și când s'a făcut așa, îl faceți un fiu al gheenei în douăzeci de ani.

*Luc. 11, 52.

16 Vai de voi, povățuitori *orbi, cari ziceți: Cine **va jura pe templu, nu este nimic; dar cine va jura pe aurul templului, este dator.

*Cap. 15, 14. Vers. 24. **Cap. 6, 33, 34.

17 Nebuni și orbi! căci ce este mai mare? Aurul sau templul care sfin-tește aurul?

*Exod. 30, 29.

18 Și: Cine va jura pe altar, nu este nimic; dar cine va jura pe darul care este deasupra lui, este dator.

19 Orbilor! căci ce este mai mare? Darul sau altarul *care sfințește darul?

*Exod. 29, 57.

20 Deci cine a jurat pe altar, jură pe el și pe toate celece sunt deasupra lui.

21 Și cine a jurat pe templu, jură pe el și pe celce *locuiește în el.

*1 Reg. 8, 13. 2 Cron. 6, 2. Ps. 26, 8; 132, 14.

22 Și cine a jurat pe cer jură pe scaunul de domnie *al lui Dumnezeu și pe celce stă pe el.

*Ps. 11, 4. Cap. 5, 34. Fapt. 7, 49.

23 Vai de voi, cărturari și Farisei fățarnici! pentru că *dați zeciuială din izmă și mărar și chimen și ați lăsat **

cele mai grele ale legii: judecata și mila și credința; pe acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați nefăcute.

24 Povățuitori orbi, cari strecurăți fânțarul dar înghițiți cămila!

25 Vai de voi, cărturari și Farisei, fățarnici! pentru că *voi curățiți par-tea de afară a paharului și a blidului dar înăuntru sunt pline de răpire și necumpătare.

*Marc. 7, 4. Luc. 11, 39.

26 Fariseu orb, curăță întâi partea dinăuntru a paharului și a blidului ca și partea lui dinafară să fie curată.

27 Vai de voi, cărturari și Farisei, fățarnici! pentru că *semănați cu mormintele văruite cari pe dinafară se arată frumoase iar înăuntru sunt pline de oase de morți și de orice necurătenie.

*Luc. 11, 44. Fapt. 23, 3.

28 Astfel și voi pe dinafară vă arătați drepti oamenilor iar pe dinăuntru sunteți plini de fățarnicie și fărăde-lege.

29 Vai *de voi, cărturari și Farisei, fățarnici! pentru că zidiți mormintele proorocilor și împodobiți monumen-tele dreptilor.

*Luc. 11, 47.

30 și ziceți: Dacă am fi fost noi în zilele părinților noștri, n'am fi fost părtași cu ei la sângele, proorocilor.

31 Încă vă mărturișiți singuri că sunteți *fii ai celorce au omorât pe prooroci.

*Fapt. 7, 51, 52. 1 Tes. 2, 16.

32 Și voi, — *umpleți măsura pă-rinților voștri!

*Fapt. 15, 16. 1 Tes. 2, 16.

33 Serpi, pui *de năpârci! cum veți fugi de judecata gheenei?

*Cap. 3, 7; 12, 34.

34 Deaceia, *iată, eu trimit la voi prooroci și înțelepți și cărturari. Pe **

unii din ei îi veți omorî și-i veți răstigni și pe *unii din ei îi veți biciui în sinagogile voastre și-i veți prigoni din cetate în cetate;

*Cap. 21, 34, 35. Luc. 11, 49.

**Fapt. 6, 40; 7, 58, 59; 22, 19. †Cap. 10, 17. 2 Cor. 11, 24, 25.

35 ca *să vie asupra voastră orice sânge drept vărsat pe pământ, dela **

sângele lui Abel cel drept până la sângele lui Zaharia, fiul lui Barachia, pe care l-ați omorât între templu și altar.

*Apoc. 18, 24. **Fapt. 4, 8. 1 Ioan. 3, 12. †2 Cron. 24, 29, 31.

36 Adeverat vă spun, toate acestea vor veni asupra neamului acestuia.

Pedepșa Ierusalimului.

37 Ierusalime, *Ierusalime, cetatea care omoară pe prooroci și **ucide cu pietre pe cei trimiși la sine! De câte-ori am voit să *trâng pe copiii tăi cum strânge găina puii săi sub ț ț aripile sale și n'ați voit!

38 Iată vi se lasă casa pustie.

39 Căci vă spun, nu mă veți mai vedea de acum până când veți zice: Binecuvântat *este celce vine în numele Domnului.

*Ps. 118, 26. Cap. 21, 9.

Darimarea Ierusalimului.

24 Si Isus a ieșit *dela templu și mergea; și ucenicii săi s'au a-propiat de el ca să-i arate zidurile templului.

2 Iar el a răspuns și le-a zis: Nu vedeți voi toate acestea? Adeverat vă spun, *nu va fi lăsată aici piatră pe piatră care nu va fi desfăcută.

*1 Reg. 9, 7. 1er. 26, 18. Mic. 3, 12. Luc. 19, 44.

3 Si pe când ședea el pe muntele Mășlinilor, ucenicii *au venit la el la o parte zicând: Spune-ne **când vor fi acestea și care este semnul venirii tale și al sfârșitului veacului?

*Marc. 13, 3. **1 Tes. 5, 1.

4 Si Isus a răspuns și le-a zis: Luați seama *să nu vă amăgească cineva.

5 Căci *mulți vor veni în numele meu zicând: Eu sunt Hristosul! și **

vor amăgi pe mulți.

*1er. 14, 14; 33, 21, 25. Vers. 24. Ioan. 5, 43. **Vers. 11.

6 Si veți auzi de războaie și sva-nuri de războaie, vedeți să nu vă spăimântați, căci, aceste lucruri tre-buie să fie dar nu este încă sfârșitul.

7 Căci se va scula *neam peste neam și împărăție peste împărăție și vor fi foamete și cutremure pe alo-curi.

*2 Cron. 15, 6. Isa. 19, 2. Hag. 2, 22. Zab. 14, 13.

8 Iar toate acestea vor fi începutul durerilor.

9 Atunci *vă vor da la necaz și vă vor omorî și veți fi urțiți de toate neamurile pentru numele meu.

*Cap. 10, 17. Marc. 13, 9. Luc. 21, 12. Ioan. 15, 20; 16, 2. Fapt. 4, 2, 3; 7, 59; 12, 1, etc. 1 Pet. 4, 16. Apoc. 2, 10, 13.

10 Si atunci mulți se vor *poticni

și se vor da unii pe alții și se vor urî unii pe alții.

11 Și mulți* prooroci mincinoși se vor scula și vor**amăgi pe mulți;

12 și de înmulțirea fărădelegii iubirea multora se va răci.

13 Dar* cine răbdă până la sfârșit, acela va fi mântuit.

14 Și această Evanghelie* a împărăției va**fi propovăduită în tot pământul locuit spre mărturie la toate neamurile și atunci va veni sfârșitul.

Pustiirea Ierusalimului și venirea Fiului omului.

15 Deci* când veți vedea urăciunea pustiirii cea spusă prin Daniel**proorocul, stând în locul sfânt (cine citește să înțeleagă),

16 atunci ceie sunt în Iudea să fugă în munți,

17 cine este pe acoperiș să nu se pogoare ca să ia cele din casa lui,

18 și cine este în câmp să nu se întoarcă înapoi ca să-și ia veșmântul.

19 Dar vai* de celece au în pânțec și de celece dau tăta în acele zile!

20 Și rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna nici în Sabat;

21 Căci* atunci va fi un necaz mare, cum n'a fost dela începutul lumii, până acum nici nu va mai fi.

22 Și dacă n'ar fi fost scurtate acele zile, n'ar fi fost mântuită nicio carne! dar* pentru cei aleși zilele acelea vor fi scurtate.

23 Atunci* dacă vă va zice cineva: Iată aici este Hristosul. Sau: Colodă nu credeți.

24 Căci se* vor scula Hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne mari și minuni încât să amăgească dacă**este cu putință și pe cei aleși.

25 Iată n'am spus dinainte.

26 Deci dacă vă vor zice: Iată este

în pustie! nu ieșiți. Iată este în câmăruțe! nu credeți.

27 Căci* cum iese fulgerul dela răsărit și se arată până la apus, așa va fi venirea Fiului omului.*

28 Orișunde* este stărvul acolo se vor aduna vulturii.*

29 Iar îndată* după necazul acelor zile, soarele**va fi întunecat și luna nu-și va da lumina și stelele vor cădea din cer și puterile cerurilor vor fi sgduite.

30 Și atunci* se va arăta semnul Fiului omului în cer: și atunci se vor jăli toate** semințiile pământului și îi vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și slavă mălă.

31 Și* va trimite pe îngerii săi cu sunet mare de trâmbiță și vor strânge pe aleșii lui din cele patru vânturi, dela cea mai depărtată margine a cerurilor până la ceaaltă margine a lor.

32 Iar dela smochin învățați pilda* lui. Când ramura lui este fragedă și dă frunze, cunoașteți că**vară este aproape.

33 Astfel și voi, când veți vedea toate acestea, să cunoașteți că el este aproape, lângă uși.

34 Adevărat vă spun, nu* va trece neamul acesta până când vor fi toate acestea.

35 Cerul* și pământul vor trece dar cuvintele mele nu vor trece nicicum.

Indemn la veghere.

36 Iar despre* ziua aceea și despre ceas nu știe nimeni, nici îngerii cerurilor, nici Fiul, decât numai**Tatăl.

37 Și cum erau zilele lui Noe așa va fi venirea Fiului omului.

38 Căci cum* erau în zilele acelea dinainte de potop, mâncând și bănd, însurându-se și măritându-se, până în ziua când a intrat Noe în corabie,

39 și n'au știut până a venit potopul și i-a luat pe toți, așa va fi venirea Fiului omului.

pul și i-a luat pe toți, așa va fi venirea Fiului omului.

40 Atunci* doi vor fi în câmp: unul este luat și unul este lăsat.

41 Două vor răzni la moară: una este luată și una este lăsată.

42 Deci* veghiați pentru că nu știți în care zi vine Domnul vostru.

43 Dar cunoașteți* aceasta că, dacă ar fi știut stăpânul casei în care strajă vine hoțul, ar fi veghiat și n'ar fi lăsat să i se sape casa.

44 De aceea* și voi fiți gata pentru că în ceasul în care nu gândiți vine Fiul omului.

45 Cine este dar* robul credincios și cuminte pe care l-a pus domnul său peste slugăria sa ca să le dea de mâncare la vreme hotărâtă?

46 Fericit* este robul acela pe care când va veni domnul său îl va găsi făcând astfel.

47 Adevărat vă spun că* îl va pune peste toate avuțiile sale.

48 Dar dacă acel rob rău va zice în inima sa: Domnul meu zăbovește!

49 Și va începe să bată pe cei împreună robii cu el și va mânca și bea cu bețivii,

50 domnul celui rob va veni într-o zi în care el n'asteaptă și în ceasul în care nu știe,

51 și-l va despica în două și-i va pune partea cu fărnici; acolo* va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

Pilda celor zece fecioare:

25 Atunci împărăția cerurilor va fi asemănată cu zece fecioare cari și-au luat candelile și au ieșit în întâmpinarea mirelui.*

2 Și cinci* din ele erau nechibzuite iar cinci cuminte.

3 Căci cele nechibzuite, când și-au luat candelile, n'au luat untdelemn cu ele.

4 Iar cele cuminte au luat untdelemn în vasele lor cu candelile lor.

5 Și pe când zăbovia mirele, au* atipit toate și au adormit.

6 Iar la miezul nopții s'a* făcut o strigare: Iată mirele, ieșiți în întâmpinare.

7 Atunci toate acele fecioare s'au deșteptat și și-au* gătit candelile.

8 Și cele nechibzuite au zis celor cuminte: Dați-ne din untdelemnul vostru pentru că ni se sting candelile.

9 Dar cele cuminte au răspuns zicând: Nu: că poate nu ne va fi de ajuns și nouă și vouă. Duceți-vă mai bine la cei ce vând și cumpărați-vă.

10 Și pe când se duceau ele să cumpere, a venit mirele și cele gata au intrat cu el la nuntă și s'a* închis ușa.

11 În urmă vin și celelalte fecioare zicând: Doamne, Doamne, deschide-ne.

12 Dar el a răspuns și a zis: Adevărat vă spun, nu* vă cunosc.

13 Vegheați deci* pentru că nu știți ziua, nici ceasul.

Pilda talanților.

14 Căci* este ca* un om care a plecat din țară și a chemat pe robii săi și le-a dat avuțiile sale.

15 Și unuia i-a dat cinci talanți iar altuia doi iar altuia unul, fiecăruia* după puterea sa deosebită și a plecat din țară.

16 Îndată cel ce luase cei cinci talanți s'a* dus și a lucrat cu ei și a câștigat alți cinci talanți.

17 Tot așa, cel ce luase cei doi a câștigat alți doi.

18 Dar cel ce luase unul, a plecat, a săpat în pământ și a ascuns argintul domnului său.

19 După multă vreme vine domnul robilor aceluia și le face socoteala.

20 Și cel ce luase cei cinci talanți s'a* apropiat și a adus alți cinci talanți zicând: Doamne, mi-ai încredințat cinci talanți; iată am câștigat alți cinci talanți.

21 Domnul său i-a zis: Bine rob bun și credincios, ai fost credincios peste * puține, te voi pune peste multe; intră în bucuria ** domnului tău.

* Cap. 24. 47. Vers. 34. 46. Luc. 12. 44; 22. 29, 30. ** 2 Tim. 2. 12. Ebr. 12. 2. 1 Pet. 1. 8.

22 Și celce luase cei doi talanți s'a apropiat și el și a zis: Doamne, mi-ai încredințat doi talanți; iată am câștigat alți doi talanți.

23 Domnul său i-a zis: Bine, * rob bun și credincios, ai fost credincios peste puține, te voi pune peste multe; intră în bucuria domnului tău.

24 Și celce luase un talant s'a apropiat și el și a zis: Doamne, te-am știut că ești un om aspru, seceri unde n'ai sămănat și strângi de unde n'ai împrăștiat,

25 și m'am temut și am plecat și ți-am ascuns talantul în pământ; iată ai al tău.

26 Și domnul său a răspuns și i-a zis: Rob rău și leneș, știai că secer unde n'am sămănat și strâng de unde n'am împrăștiat;

27 deci trebuia ca tu să fi pus argintul meu la schimbători și când aș fi venit aș fi luat înapoi al meu cu dobândă.

28 Luați deci dela el talantul și dați-l celucei are cei zece talanți.

29 Căci * celucei are i se va da și i va prisosi iar dela celce n'are i se va lua și ce are.

* Cap. 13. 12. Marc. 4. 25. Luc. 8. 18; 19. 26. Ioan. 15. 2.

30 Și pe robul nefolositor aruncați-l în * întunerecul de afară; acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților.

* Cap. 8. 12; 24. 51.

Judecata Neamurilor.

31 Iar când * va veni Fiul omului în slava sa și toți îngerii cu el, atunci va ședea pe scaunul de domnie al slavei sale,

* Zah. 14. 5. Cap. 16. 27; 19. 28. Marc. 8. 38. Fapt. 1. 11. 1 Tes. 4. 16. 2 Tes. 1. 7. Iuda 14. Apoc. 1. 7.

32 și toate neamurile vor * fi adunate înaintea lui și ** le va despărți pe unele de altele, cum desparte păstorul oile de capre.

* Rom. 14. 10. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 20. 12. ** Ezech. 20. 38; 34. 17, 20. Cap. 13. 49.

33 Și va pune oile la dreapta sa iar caprele la stânga.

34 Atunci Împăratul va zice celor dela dreapta sa: Veniți binecuvântații Tatălui meu, moșteniți * împărăția ** gătită vouă dela întemeierea lumii.

35 Căci * am fost flămând și mi-ați dat să mănânc; am fost însetat și mi-ați dat să beau; am fost străin ** și m'ați luat la voi;

* Isa. 68. 7. Ezech. 16. 7. 1 Is. 1. 21. ** Ebr. 13. 2. 3 Ioan. 5.

36 gol * și m'ați îmbrăcat; am fost bolnav și m'ați căutat; am fost în ** temniță și ați venit la mine.

* Luc. 2. 15, 16. ** 2 Tim. 1. 16.

37 Atunci dreptii îi vor răspunde zicând: Doamne, când te-am văzut flămând și ți-am dat de mâncare sau însetat și ți-am dat să bei?

38 Și când te-am văzut străin și te-am luat la noi? sau gol și te-am îmbrăcat?

39 Și când te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la tine?

40 Și Împăratul va răspunde și le va zice: Adevărat vă spun, întrucât * ați făcut unuia din acești frați ai mei, foarte mici, mie mi-ați făcut.

* Prov. 14. 31; 19. 17. Cap. 10. 42. Marc. 9. 41. Ebr. 6. 10.

41 Atunci va zice și celor dela stânga: Duceți-vă * dela mine, blestemaților, în ** focul cel vecinic, cel gătit diavolului și îngerilor săi.

* Ps. 6. 8. Cap. 7. 23. Luc. 13. 27. ** Cap. 13. 40, 42. 1 Pet. 2. 4. Iuda 6.

42 Căci am fost flămând și nu mi-ați dat să mănânc; am fost însetat și nu mi-ați dat să beau;

43 am fost străin și nu m'ați luat la voi; gol și nu m'ați îmbrăcat; bolnav și în temniță și nu m'ați căutat.

44 Atunci vor răspunde și ei zicând: Doamne, când te-am văzut flămând ori însetat ori străin ori gol ori bolnav, ori în temniță și nu ți-am slujit?

45 Atunci le va răspunde zicând: Adevărat vă spun, întrucât * n'ați făcut unuia din aceștia foarte mici, nici mie nu mi-ați făcut.

* Prov. 14. 31; 17. 5. Zah. 2. 8. Fapt. 9. 5.

46 Și aceștia se vor * duce la pe-

deapsă vecinică iar dreptii la viață vecinică. * Dan. 12. 2. Ioan. 5. 29. Rom. 2. 7, etc.

Sfătuiră împotriva lui Isus.

26 Și a fost așa: când a sfârșit Isus toate cuvintele acestea, a zis ucenicilor săi:

2 Stăți * că peste două zile sunt Paștile și Fiul omului este dat ca să fie răstignit.

3 Atunci * mai marii preoților și bătrânii poporului s'au adunat în curtea marelui preot numit Caiafa,

* Marc. 14. 1. Luc. 22. 1. Ioan. 13. 1.

4 și s'au sfătuit împreună ca să pună mâna pe Isus prin viclenie și să-l omoare.

5 Dar ziceau: Nu în sărbătoare ca să nu se facă tulburare în popor.

6 Iar * pe când era Isus în Betania ** în casa lui Simon leprosul,

* Ps. 2. 2. Ioan. 11. 47. Fapt. 4. 25, etc.

7 a venit la el o femeie având un alabastru cu mir foarte scump și l-a turnat pe capul lui când ședea la masă.

8 Iar când au văzut ucenicii * s'au mâhnit adânc zicând: La ce pierdere aceasta?

9 Căci acest mir se putea vinde cu mult și să se dea săracilor.

10 Dar Isus cunoscând, le-a zis: Pentruce faceți supărare femeii? Căci a făcut un lucru bun față de mine.

11 Căci * pe săraci îi aveți întotdeauna cu voi dar pe ** mine nu mă aveți întotdeauna.

* Deut. 15. 11. Ioan. 12. 8. ** Cap. 18. 20; 28. 20. Ioan. 13. 33; 14. 19; 16. 5, 28; 17. 11.

12 Căci ea turnând mirul acesta pe trupul meu, a făcut-o spre înmăntarea mea.

13 Adevărat vă spun, oriunde va fi propovăduită Evanghelia aceasta în toată lumea, se va vorbi și despre ce a făcut femeia aceasta spre pomenirea ei.

Vânzarea lui Isus.

14 Atunci * unul din cei doisprezece, cel zis Iuda * Iscarioteanul, s'a dus la mai marii preoților și a zis:

* Marc. 14. 10. Luc. 22. 3. Ioan. 13. 2, 30. ** Cap. 10. 4.

15 Ce * voiți să-mi dați și eu vi-l

voru da prins? Iar ei i-au cumpănit treizeci de arginți.

16 Și de atunci căuta vreme nimerită ca să-l dea prins.

Descoperirea vânzătorului.

17 Iar în * cea dintâi zi a azimilor ucenicii au venit la Isus zicând: Unde voești să-ți gătim ca să mănânci Paștile?

18 Și el a zis: Mergeți în cetate la cutare și spuneți-i: Învățătorul zice: Vremea mea este aproape; la tine fac Paștile cu ucenicii mei.

19 Și ucenicii au făcut cum le poruncise Isus și au gătit Paștile.

20 Iar când s'a făcut seară, * s'a așezat la masă cu cei doisprezece ucenici.

21 Și pe când mâncau, el le-a zis: Adevărat vă spun că unul din voi mă va da prins.

22 Și ei s'au intristat foarte mult și au început să-i zică fiecare: Nu cumva sănt eu, Doamne?

23 Iar el a răspuns și a zis: Celce * a muiat cu mine mâna în blid, acesta mă va da prins.

* Ps. 41. 9. Luc. 22. 21. Ioan. 13. 18.

24 Intr'adevăr Fiul omului se duce după cum * este scris despre el dar voi ** de omul acela prin care este dat prins Fiul omului: ar fi bine pentru el dacă nu s'ar fi născut omul acela.

* Ps. 22. 1. Isa. 53. Dan. 9. 26. Marc. 9. 12. Luc. 24. 25, 36, 46.

Fapt. 17. 2, 3; 26. 22, 23. 1 Cor. 15. 3. ** Ioan. 17. 12.

25 Și Iuda care l-a dat prins a răspuns și a zis: Nu cumva sănt eu, Rabi? El îi zice: Tu ai zis.

Cina cea de laudă.

26 Și pe când * mâncau ei, Isus ** a luat pâine și a binecuvântat și a frânt-o și a dat ucenicilor și a zis: Luați, mâncați; acesta * este trupul meu.

* Marc. 14. 22. Luc. 22. 19. ** 1 Cor. 11. 23-25. 1 Tes. 10. 16.

27 Și a luat un pahar și a mulțumit și le-a dat zicând: Beți * din el toți.

* Marc. 14. 23.

28 Căci acesta * este sângele mea al legământului celui nou, ** care se varsă pentru * mulți spre iertarea păcatelor.

* Ezech. 24. 8. Lev. 17. 11. ** Ier. 31. 31. 1 Cor. 20. 28. Rom. 3. 15. Ebr. 9. 22.

29 Dar vă spun * că de acum nu

voiu mai bea nicidecum din acest rod al viței până** în ziua aceea când îl voiu bea cu voi nou în împărăția Tatălui meu. * Marc. 14, 25. Luc. 22, 18. ** Psalt. 10, 41.

Isus înșelîncează pe ucenicii săi.

30 Și după ce au cântat laudări, au ieșit la muntele Măslinilor.

* Marc. 14, 26.

31 Atunci Isus le zice: Voi toți* veți** avea în mine un prilej de poticnire în noaptea aceasta. Căci este scris: Voiu bate țărîșul și oiile turmei se vor imprăstia.

* Marc. 14, 27. Ioan 16, 32. ** Cap. 11, 6. † Zah. 13, 7.

32 Dar după ce voiu fi sculat, voiu* merge înainte de voi în Galilea.

* Cap. 28, 7, 10, 16. Marc. 14, 28; 16, 7.

33 Iar Petru a răspuns și a zis: Dacă toți vor avea prilej de poticnire în tine, eu niciodată nu voiu avea prilej de poticnire.

34 Isus i-a zis: Adevărat* îți spun că, în noaptea aceasta mai înainte de a cânta cocoșul, de trei ori mă vei tăgădui. * Marc. 14, 28. Luc. 22, 34. † Ioan 13, 38.

35 Petru îi zice: Chiar dacă ar trebui să mor împreună cu tine nicidecum nu te voi tăgădui. Și toți ucenicii au zis la fel.

Ghetsimani.

36 Atunci Isus vine cu ei la un loc îngrădit, zis Ghetsimani și zice ucenicilor săi: Sădeți aici până mă voiu duce colo și mă voiu ruga.

* Marc. 14, 32-35. Luc. 22, 39. Ioan 18, 1.

37 Și a luat cu sine pe Petru și pe cei doi fii ai lui Zebedei și a început să se întristeze** și să se tulbure adânc.

* Marc. 14, 36. † Psalt. 4, 21.

38 Atunci le zice: Sufletul meu este foarte întristat,* până la moarte; rămâneți aici și vegheați cu mine.

* Marc. 14, 36. † Psalt. 4, 21.

39 Și a mers puțin mai înainte și a căzut pe fața sa și s'a rugat* zicând: Tatăl meu, dacă este cu putință, treacă țărîșul paharului acesta; însă nu țărîș cum voiesc eu ci cum voești tu.

* Marc. 14, 36. Luc. 22, 42. Evr. 5, 7. ** Ioan 12, 27. † Cap. 20, 22. †† Ioan 5, 30; 6, 38. Filip. 2, 8.

40 Și vine la ucenici și-i află dormind și zice lui Petru: Așa, n'atî fost în stare să vegheai un ceas cu mine?

41 Vegheai* și rugați-vă ca să nu intrați în ispită. Intră adevăr, duhul este fără preget dar carnea este neputincioasă.

* Marc. 13, 33; 14, 38. Luc. 22, 40, 46. Ezech. 6, 18.

42 Iarăș a mers a doua oară și se ruga zicând: Tatăl meu, dacă nu este cu putință să treacă acesta ca să nu-l beau, facă-se voia ta.

43 Și a venit iarăș și i-a aflat dormind căci ochii le erau îngreuiați.

44 Și i-a lăsat iarăș și a mers și s'a rugat a treia oară zicând acelaș cuvânt.

45 Atunci vine la ucenici și le zice: Dormiți de acum și odihniți-vă. Iată s'a apropiat ceasul și Fiul omului este dat în mâinile păcătoșilor.

46 Sculați-vă, să mergem; iată, s'a apropiat celce mă dă prins.

Prinderea lui Isus.

47 Și pe când* vorbea el încă, iată Iuda, unul din cei doisprezece, și cu el gloată multă cu săbii și ciomege, a venit dela mai marii preoților și bătrânii poporului.

* Marc. 14, 43. Luc. 22, 47. Ioan 18, 3. Psalt. 1, 16.

48 Iar celce-l dădea prins le dăduse un semn zicând: Pe care-l voiu săruta, acela zice, apucați-l.

49 Și îndată s'a apropiat de Isus și a zis: Bucură-te, Rabi. Și i-a sărutat mult.

* 2 Sam. 20, 9.

50 Iar Isus i-a zis: Prietene,* pentru ce ai venit fă. Atunci ei s'au apropiat, au pus mâinile pe Isus și l-au apucat.

* Psalt. 41, 9; 55, 13.

51 Și iată, unul* din celce erau cu Isus a întins mîna, și-a tras sabia și a lovit pe robul marelui preot și i-a tăiat urechea.

* Ioan 18, 10.

52 Atunci Isus îi zice: Întoarce sabia ta la locul ei, căci* toți cari iau sabie de sabie vor pieri.

* Fac. 9, 6. Apoc. 13, 10.

53 Sau ți se pare că nu pot ruga pe Tatăl meu și-mi va pune în rînd chiar acum mai* mult de douăsprezece legiuni de îngeri?

* 2 Reg. 6, 17. Dan. 7, 10.

54 Dar cum vor fi împlinite scripturile că* așa trebuie să fie?

* Isa. 53, 7, etc. Vers. 24. Luc. 24, 25, 44, 46.

55 În acel ceas Isus a zis gloatelor:

Ați ieșit ca la un tâlhar cu săbii și ciomege să mă prindeți? În fiecare zi seadeam în templu învățînd și nu m'atî apucat.

56 Dar toate acestea s'au făcut ca să fie împlinite scripturile* proorociilor. Atunci* toți ucenicii l-au lăsat și au fugit.

* Psalt. 4, 20. Vers. 54. ** Ioan 18, 19.

Isus înaintea Sinedriului.

57 Iar celce* apucaseră pe Isus l-au dus la Cafafa, marele preot, unde erau adunați împreună cărturarii și bătrânii.

* Marc. 14, 53. Luc. 22, 54. Ioan 18, 12, 13, 34.

58 Dar Petru îl urma de departe până la curtea marelui preot și a intrat înăuntru și seadea cu slujitorii să vadă sfîrșitul.

59 Iar mai marii preoților și bătrânii, tot sinedriul, căutau o mărturie mincinoasă împotriva lui Isus, ca să-l omoare.

60 Și n'au găsit deși veniseră mulți* martori mincinoși. În urmă au venit doi**.

* Ps. 27, 12; 85, 11. Marc. 14, 15. Psalt. 6, 13. ** Psalt. 19, 15.

61 Și au zis: Acesta a zis: Pot* dărâma templul lui Dumnezeu și în trei zile să-l zidesc.

* Cap. 27, 40. Ioan 2, 19.

62 Și marele preot s'a sculat* și i-a zis: Nu răspunzi nimic? Ce mărturisesc aceștia împotriva ta?

* Marc. 14, 60.

63 Dar Isus* tăcea. Și marele preot i-a zis: Te** jur pe Dumnezeu, cel viu să ne spui dacă tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu.

* Isa. 53, 7. Cap. 27, 12, 14. ** Lev. 5, 1. 1 Sam. 14, 24, 36.

64 Isus îi zice: Tu ai zis. Dar vă spun: de acum veți vedea pe Fiul omului șezînd** la dreapta puterii și venind pe norii cerului.

* Dan. 7, 13. Cap. 27, 24, 30; 25, 31. Luc. 21, 27. Ioan 1, 51.

Rom. 14, 10. 1 Tes. 4, 16. Apoc. 1, 7. ** Psalt. 110, 1. Psalt. 7, 55.

65 Atunci* marele preot și-a sfîșiat veșmintele, zicînd: A huliți. Ce mai avem trebuință de martori? Iată acum ați auzit hula.

* 2 Reg. 18, 37; 19, 1.

66 Ce vi se pare? Ei au răspuns și au zis: Este vinovat* de moarte.

* Lev. 24, 16. Ioan 18, 7.

67 Atunci* l-au scuipat în față și l-au palmuit iar alții l-au** bătut,

* Isa. 50, 6; 58, 3. Cap. 27, 30. ** Luc. 22, 63. Ioan 18, 3.

68 zicînd: Proorocește-ne,* Hristoase, cine este celce te-a lovit?

* Marc. 14, 65. Luc. 22, 64.

Tagăduirea lui Petru.

69 Iar Petru* seadea afară în curte. Și o slujnică a venit la el zicînd: Și tu erai cu Isus Galileanul.

* Marc. 14, 66. Luc. 22, 65. Ioan 18, 16, 17, 25.

70 Iar el a tăgăduit înaintea tuturor zicînd: Nu știu ce zici.

71 Și a ieșit la poartă și l-a văzut alta și zice celor de acolo: Și acesta era cu Isus Nazarineanul.

72 Și iarăș a tăgăduit cu jurămint: Nu știu pe omul acesta.

73 Iar peste puțin celce stăteau acolo au venit și au zis lui Petru: Cu adevărat și tu ești dintre ei căci și vorbirea* ta te dă pe față.

* Luc. 22, 59.

74 Atunci a* început să se blesteme și să jure: Nu știu pe omul acesta. Și îndată a cântat cocoșul.

* Marc. 14, 71.

75 Și Petru și-a adus aminte de cuvîntul lui Isus care zisese: Mai înainte de a cânta cocoșul, de trei ori mă vei tăgădui. Și a ieșit afară și a plîns cu amar.

* Vers. 34. Marc. 14, 30. Luc. 22, 61, 62. Ioan 18, 38.

Isus este dus la Pilat.

27 Iar cînd s'a făcut dimineață toți* mai marii preoților și bătrânii poporului s'au sfătuit împotriva lui Isus ca să-l omoare.

* Ps. 2, 2. Marc. 15, 1. Luc. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 28.

2 Și după ce l-au legat, l-au dus și l-au dat în mâinile lui Pilat dregătorul.

* Psalt. 135, 2. Cap. 20, 19. Psalt. 3, 13.

Căpîla și moartea lui Iuda.

3 Atunci* Iuda, care îl dăduse prins, cînd a văzut că a fost osîndit, i-a părut rău și a adus înapoi cei treizeci de arginți la mai marii preoților și bătrânii.

* Cap. 26, 14, 15.

4 zicînd: Am păcătuit dînd sînge nevinovat, iar ei au zis: Ce ne privește pe noi? Tu vei vedea.

5 Și el a aruncat arginții în templu, s'a depărtat și a plecat și s'a spânzurat.

* Psalt. 135, 2. Marc. 15, 23. Psalt. 1, 18.

6 Și mai marii preoților au luat arginții și au zis: Nu se cavine să-i aruncăm în cutia pentru daruri deoarece sunt pref de sînge.

7 Și s'au sfătuit și au cumpărat din ei țarina olarului pentru înmormântarea străinilor.

8 Deaceia țarina * aceea a fost numită țarina sângelui, până în ziua de azi. * Fapt. 1. 19.

9 Atunci s'a împlinit ce fusese spus prin Ieremia proorocul care zice: Și au luat cei treizeci de arginți, prețul celui prețuit, pe care l-au * prețuit unii din copiii lui Israel; * Zah. 11. 12, 13.

10 și i-au dat pentru țarina olarului, după cum mi-a poruncit Domnul. *Isus înaintea lui Pilat.*

11 Iar Isus sta înaintea dregătorului. Și dregătorul l-a * întrebat zicând: Ești tu împăratul Iudeilor? Iar Isus a zis: Tu zici. ** Ioan 18. 37. 1 Tim. 6. 13.

12 Și când era învinuit de mai marii preoților și bătrâni, nimic * nu răspundea. * Cap. 26. 63. Ioan 19. 9.

13 Atunci Pilat îi zice: N'auzi * câte mărturisesc ei împotriva ta? * Cap. 26. 62. Ioan 19. 10.

14 Și el nu i-a răspuns la niciun singur cuvânt încât dregătorul se mira foarte mult.

Întărirea hotărîrii de moarte.

15 Iar la * sârbătoare dregătorul avea obiceiul să dea pentru gloată drumul la un închis pe care-l voiau ei. * Marc. 15. 6. Luc. 23. 17. Ioan 18. 39.

16 Și aveau atunci pe un întemnițat vestit, zis Baraba.

17 Pe când erau adunați ei deci împreună, Pilat le-a zis: La care voți să-i dau drumul pentru voi? Lui Baraba sau lui Isus care se zice Hristos?

18 Căci știa că din pismă îl dăduseră.

19 Și pe când ședea el pe scaunul de judecător, nevestă-sa a trimis la el zicând: N'avea nimic a face cu acel drept căci am suferit multe azi în vis pentru el.

20 Dar mai marii preoților * și bătrânii au îndemnat gloatele ca să ceară pe Baraba iar pe Isus să-l piardă. * Marc. 15. 11. Luc. 23. 18. Ioan 18. 40. Fapt. 3. 14.

21 Și dregătorul a răspuns și le-a zis: La care din cei doi voți să-i dau

drumul pentru voi? Și ei au zis: Lui Baraba.

22 Pilat le zice: Ce voiu face deci cu Isus care se zice Hristos? Ei toți zic: Să fie răstignit.

23 Și el a zis: Dar ce rău a făcut? Iar ei mai mult strigau zicând: Să fie răstignit.

24 Și când a văzut Pilat că nu folosește nimic ci se face mai mare tulburare, a luat * apă, și-a spălat mâinile înaintea gloatei zicând: Sânt nevinovat de sângele acestui drept: voi veți vedea. * Deut. 21. 6.

25 Și tot poporul a răspuns și a zis: Sângele * lui fie asupra noastră și asupra copiilor noștri.

26 Atunci a dat pentru ei drumul lui Baraba iar pe Isus l-a biciuit * și l-a dat ca să fie răstignit. * Deut. 19. 10. Ios. 2. 19. 2 Sam. 1. 16. 1 Reg. 2. 32. Fapt. 5. 28.

27 Atunci ostașii * dregătorului au luat cu ei pe Isus în pretoriu și au adunat lângă el toată ceata ostașilor. * Isa. 53. 5. Marc. 15. 15. Luc. 23. 16, 24, 25. Ioan 19. 1. 16.

Bătăliile ostașilor.

28 Și l-au desbrăcat și i-au * pus o manta stacojie. * Luc. 24. 11.

29 Și au * împletit o cunună de spini și au pus-o pe capul lui și o trestie în dreapta lui și au ingenunchiat înaintea lui și l-au luat în răs zicând: Bucură-te, împărate al Iudeilor! * Ps. 69. 19. Isa. 53. 3.

30 Și au scuiat * pe el și au luat trestia și-l băteau peste cap. * Isa. 50. 6. Cap. 26. 67.

31 Și după ce au răs de el, l-au desbrăcat de manta, l-au îmbrăcat cu hainele lui și l-au dus ca să-l răstignească. * Isa. 53. 7.

Răstignirea.

32 Și pe * când ieșiau afară, au * găsit pe un om din Cirenă, cu numele Simon; pe acesta l-au silit ca să-i ducă crucea. * Num. 15. 35. 1 Reg. 21. 13. Fapt. 7. 58. Ebr. 13. 12. ** Marc. 15. 21. Luc. 23. 26.

33 Și când * au venit la un loc zis Golgota, adică Locul căpătâni,

34 i-au * dat să bea vin amestecat

cu fiere; și când a gustat n'a vrut să bea. * Ps. 69. 21. Vers. 48.

35 Și după ce * l-au răstignit, au împărțit * între ei hainele lui, aruncând sort. * Marc. 15. 24. Luc. 23. 34. Ioan 19. 24. ** Ps. 22. 18.

36 Și * au șezut jos și-l păziau acolo. * Ps. 135. 2. Vers. 54.

37 Și * au pus deasupra capului său vina sa scrisă: ACESTA ESTE ISUS, ÎMPĂRATUL IUDEILOR. * Marc. 15. 26. Luc. 23. 38. Ioan 19. 19.

38 Atunci sunt răstigniți împreună * cu el doi tâlhari, unul la dreapta și altul la stânga. * Isa. 53. 12. Marc. 15. 27. Luc. 23. 32, 33. Ioan 19. 18.

Bătăliile trecătorilor.

39 Și trecătorii * îl huliau clătănându-și capetele, * Ps. 22. 7; 109. 25. Marc. 15. 29. Luc. 23. 35.

40 și zicând: Tu * celce dărâmi templul și-l zidești în trei zile, măntuiește-te pe tine însuși. Dacă * ești Fiul lui Dumnezeu, pogoară-te depe cruce. * Cap. 26. 61. Ioan 2. 19. ** Cap. 26. 63.

41 Asemenea și mai marii preoților îl luau în răs, cu cârturarii și bătrânii și ziceau:

42 Pe alții a măntuit, pe sine nu se poate măntui. Este împăratul lui Israel: să se pogoare acum depe cruce și vom crede în el.

43 S'a * încrezut în Dumnezeu: să-l scape acum dacă-l voiește. Căci a zis: Sânt Fiul lui Dumnezeu. * Ps. 22. 8.

44 Aceeaș * oară îi aruncau și tâlharii cari au fost răstigniți împreună cu el. * Marc. 15. 32. Luc. 23. 39.

Întunecul.

45 Iar dela * al șaselea ceas s'a făcut întunecul peste tot pământul până la nouălea ceas. * Amos 8. 9. Marc. 15. 33. Luc. 23. 44.

46 Iar pela al nouălea ceas Isus a * strigat cu glas mare zicând: Eli, * Eli, Lama Sabactani? adică: Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai părăsit? * Ebr. 5. 7; ** Ps. 22. 1.

47 Și unii din ceice stau acolo, când au auzit, ziceau: Pe Ilie îl chiamă acesta.

48 Și îndată unul dintre ei a a- lergat și a luat un burete și l-a um-

plut * de oțet și l-a pus într-o trestie și i-a dat să bea. * Ps. 69. 21. Marc. 15. 36. Luc. 23. 36. Ioan 19. 29.

49 Iar ceilalți ziceau: Lasă să vedem dacă vine Ilie să-l măntuiască.

50 Și Isus * a strigat iarăși cu glas mare și și-a dat duhul. * Marc. 15. 37. Luc. 23. 46.

Perdeaua dinăuntrul Templului se rupe.

51 Și iată perdeaua templului * s'a rupt în două de sus și până jos și pământul s'a cutremurat și pietrele s'au despicat. * Exod. 26. 31. 2 Cron. 3. 14. Marc. 15. 38. Luc. 23. 45.

52 Și mormintele s'au deschis și multe trupuri ale sfinților adormiți s'au sculat.

53 Și au ieșit din morminte după învierea lui și au intrat în sfânta cetate și s'au arătat multora.

54 Dar sutașul * și ceice păziau pe Isus împreună cu el, când au văzut cutremurul de pământ și celece se făcuseră, s'au temut foarte mult zicând: Cu adevărat acesta era Fiul lui Dumnezeu. * Vers. 36. Marc. 15. 39. Luc. 23. 47.

55 Și erau acolo privind de departe multe femei cari * urmaseră pe Isus din Galilea slujindu-i. * Luc. 8. 2, 3.

56 între * cari era Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacov și Iose, și mama fiilor lui Zebedei. * Marc. 15. 40.

Înmormântarea lui Isus.

57 Iar * când s'a făcut seară, a venit un om bogat din Arimatea, cu numele Iosif, care era și el ucenic al lui Isus. * Marc. 15. 42. Luc. 23. 50. Ioan 19. 38.

58 Acesta s'a dus la Pilat și a cerut trupul lui Isus. Atunci Pilat a poruncit să fie dat trupul.

59 Și Iosif a luat trupul, l-a înfășurat într-o pânză curată de in,

60 și l-a * pus în mormântul său nou pe care-l săpase în stâncă și a prăvălit o piatră mare la ușa mormântului și a plecat. * Isa. 53. 9.

61 Și Maria Magdalena era acolo și cealaltă Marie, stând în fața mormântului.

Pecetluirea mormântului.

62 Iar a doua zi care este după Pregătire, mai marii preoților și Fariseii s'au adunat împreună la Pilat,

63 zicând: Domnule, ne-am adus aminte că amăgitorul acela pe când era încă viu a zis: După trei zile mă scot.

*Cap. 16.21; 17.23; 19.36; 61. *Marc. 8.31; 10.34. *Luc. 9.22; 18.34; 24.6,7. Ioan. 2.19.

64 De aceea poruncește ca mormântul să fie păzit bine până a treia zi, ca nu cumva să vină ucenicii să-l fure și să zică poporului: S'a sculat dintre cei morți. Și răstăcirea din urmă va fi mai rea decât cea dintâi.

65 Și Pilat le-a zis: Aveți o pază. Plecați, întăriți cum știți.

66 Iar ei au plecat și au întărit mormântul cu pază după ce au petrecut piatra.

Invierea lui Isus.

28 Iar, târziu în ziua Sabatului, când se lumina de ziua întâi a săptămânii, Maria Magdalena și cea-laltă Marie au venit să privească mormântul.

2 Și iată, s'a făcut un mare cutremur de pământ, căci un înger al Domnului s'a pogorit din cer și a venit și a prăvălit piatra și s'edea deasupra ei.

3 Înfrățirea lui, era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă, ca zăpada.

4 Și de teama lui păzitorii s'au cutremurat și au fost ca morți.

5 Și îngerul a răspuns și a zis femeilor: Nu vă temeți căci știu că voi căutați pe Isus care a fost răstignit.

6 Nu este aici, căci s'a sculat, după cum a zis; veniți, vedeți locul unde era pus Domnul.

7 Și duceți-vă repede și spuneți ucenicilor lui: S'a sculat, dintre cei morți și iată merge înainte de voi în Galilea: acolo îl veți vedea. Iată v'am spus.

Isus se arată femeilor.

8 Și au plecat repede dela mormânt cu teamă și cu bucurie mare

și au alergat să vestească ucenicii lor lui.

9 Și iată Isus le-a întâmpinat zicând: Bucurați-vă. Iar ele s'au apropiat și i-au apucat picioarele și i s'au închinat.

10 Atunci Isus le zice: Nu vă temeți; duceți-vă, vestiți fraților mei ca să plece în Galilea și acolo mă vor vedea.

Ademenirea străjerilor.

11 Și pe când se duceau ele, iată unui din pază au venit în cetate și au vestit mai marilor preoților toate cele întâmplate.

12 Și după ce s'au adunat împreună cu bătrânii și s'au sfătuit, au dat arginți destui ostașilor.

13 zicând: Spuneți: Ucenicii lui au venit noaptea și i-au furat, pe când dormiam noi.

14 Și dacă se va auzi aceasta la dregător, îl vom îndupleca și vă vom face fără grijă.

15 Și ei au luat arginții și au făcut cum au fost învățați. Și s'a răspândit vorba aceasta între Iudei până în ziua de azi.

Arătarea lui Isus în Galilea.

16 Iar cei unsprezece ucenici s'au dus în Galilea, în muntele unde s'a rânduse Isus.

17 Și când l-au văzut, i s'au închinat iar unii s'au îndoit.

18 Și Isus s'a apropiat și le-a vorbit zicând: Orice putere mi s'a dat în cer și pe pământ.

19 Mergeți deci și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

20 Învățându-i să păzească toate câte v'am poruncit. Și iată eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului.

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

1 Începutul Evangheliei lui Isus Hristos, Fiul lui Dumnezeu,

2 după cum este scris în Isaia proorocul: Iată eu trimit înaintea feței tale, pe solul meu, care va pregăti calea ta.

3 Glasul* unuia care strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, faceți-i drepte cărările.

4 Ioan* a venit botezând în pustie și propovăduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor.

5 Și tot* tinutul Iudeei și toți cei din Ierusalim ieșiau la el și erau botezați de el în râul Iordan, mărțurisindu-și păcatele.

6 Și Ioan era îmbrăcat* cu peri de cămilă și cu o încingătoare de piele împrejurul coapselor sale, și mânca lăcuste și miere sălbatică.

7 Și propovăduia, zicând: După mine vine celce este mai puternic decât mine, căruia eu nu sunt vrednic să mă plec să-i desleg cureaua încălțămintelor lui.

8 Eu v'am botezat cu apă, dar el vă va boteza cu Duhul Sfânt.

9 Și a fost așa: În zilele acelea Isus a venit dela Nazaretul Galileii și a fost botezat de Ioan în Iordan.

10 Și îndată, cum a ieșit din apă, a văzut cerurile desfăcute și pe Duhul pogorindu-se peste el ca un porumbel.

11 Și s'a făcut un glas din ceruri: Tu ești Fiul meu cel iubit, în tine mi-am găsit plăcerea.

12 Și îndată Duhul îl mână afară în pustie.

13 și a fost în pustie patruzeci de

zile ispitit de Satană. Și era cu frațele și îngerii ti* slujiau.

Începutul propovăduirii lui Isus.

14 Iar, după ce a fost prins Ioan, Isus a venit în Galilea propovăduind Evanghelia lui Dumnezeu.

15 și zicând: S'a* împlinit vremea și s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu; pocăiți-vă și credeți în Evanghelie.

16 Și trecând pe lângă marea Galileii, a văzut pe Simon și pe Andrei, fratele lui Simon, aruncând o mreajă în mare, căci erau pescari.

17 Și Isus le-a zis: Veniți după mine și vă voi face să fiți pescari de oameni.

18 Și îndată au lăsat mrejele și l-au urmat.

19 Și mergând puțin înainte, au văzut pe Iacov al lui Zebedei și pe Ioan, fratele lui, și ei erau în corabie cârpind mrejele.

20 Și îndată i-a chemat și au lăsat pe tatăl lor Zebedei în corabie împreună cu cei tocmiți și s'au dus după el.

21 Și el merg* în Capernaum și îndată în ziua Sabatului el a intrat în sinagogă și i învăța.

22 Și erau uimiți de învățătura lui, căci îi învăța ca unul care are putere, iar nu ca și cărturarii.

23 Și îndată era în sinagoga lor un om cu un duh necurat și striga tare.

24 zicând: Hal! Ce avem noi cu tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne pierzi? Te știu cine ești, Sfântul lui Dumnezeu.

25 Și Isus l-a* certat zicând: Tăcă-ți gura și ieși afară din el.

26 Și duhul necurat, după ce l-a

63. zicând: Domnule, ne-am adus aminte că amăgitorul acela pe când era încă viu a zis: După*trei zile mă scol.

64. Deaceea poruncește ca mormântul să fie păzit bine până a treia zi, ca nu cumva să vină ucenicii să-l fure și să zică poporului: S'a sculat dintre cei morți. Și rățacirea din urmă va fi mai rea decât cea dintâi.

65. Și Pilat le-a zis: Aveți o pază. Plecați, întăriți cum știți.

66. Iar ei au plecat și au întărit* mormântul cu pază după ce au petcutuit piatra.

Învierea lui Isus.

28. Iar, târziu în ziua Sabatului,* când se lumina de ziua întâi a săptămânii, Maria Magdalena și** cealaltă Marie au venit să privească mormântul.

2. Și iată, s'a făcut un mare cutremur de pământ, căci un inger* al Domnului s'a pogorât din cer și a venit și a prăvălit piatra și, sedea deasupra ei.

3. Înfățișarea* lui, era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada.

4. Și de teama lui păzitorii s'au cutremurat și au fost ca morți.

5. Și ingerul a răspuns și a zis femeilor: Nu vă temeți căci știu că voi căutați pe Isus care a fost răstignit.

6. Nu este aici, căci s'a sculat, după cum* a zis; veniți, vedeți locul unde era pus Domnul.

7. Și duceți-vă repede și spuneți ucenicilor lui: S'a sculat dintre cei morți și iată merge* înainte de voi în Galilea; acolo îl veți vedea. Iată v'am spus.

Isus se arată femeilor.

8. Și au plecat repede dela mormânt cu teamă și cu bucurie mare

și au alergat să vestească ucenicii lor lui.

9. Și iată Isus* le-a întâmpinat zicând: Bucurați-vă. Iar ele s'au apropiat și i-au apucat picioarele și i s'au închinat.

10. Atunci Isus le zice: Nu vă temeți; duceți-vă, vestiți fraților* mei ca să plece în Galilea și acolo mă vor vedea.

Ademenirea străjerilor.

11. Și pe când se duceau ele, iată unii din pază au venit în cetate și au vestit mai marilor preoților; toate cele întâmplate.

12. Și după ce s'au adunat împreună cu bătrânii și s'au sfătuit, au dat arginți destui ostașilor.

13. zicând: Spuneți: Ucenicii lui au venit noaptea și l-au furat, pe când dormiam noi.

14. Și dacă se va auzi aceasta la dregător, îl vom înduplea și vă vom face fără grijă.

15. Și ei au luat arginții și au făcut cum au fost învățați. Și s'a răspândit vorba aceasta între Iudei până în ziua de azi.

Arătarea lui Isus în Galilea.

16. Iar cei unsprezece ucenici s'au dus în Galilea, în muntele unde* le rânduse Isus.

17. Și când l-au văzut, i s'au închinat iar unii s'au îndoit.

18. Și Isus s'a apropiat și le-a vorbit zicând: Orice putere mi s'a dat* în cer și pe pământ.

19. Mergeți* deci și faceți ucenici** din toate neamurile, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

20. Învățându-i să păzească toate câte v'am poruncit. Și iată eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului.

21. Învățându-i să păzească toate câte v'am poruncit. Și iată eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului.

22. Învățându-i să păzească toate câte v'am poruncit. Și iată eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului.

EVANGHELIA DUPĂ MARCU

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

1. Inceputul* Evangheliei* lui Isus

Hristos, Fiul* lui Dumnezeu,

2. după cum este scris în Isaia proorocul: Iată* eu trimit înaintea feței tale, pe solul meu, care va pregăti calea ta.

3. Glasul* unuia care strigă în pustie: Pregătiți calea Domnului, faceți-i drepte cărările.

4. Ioan* a venit botezând în pustie și propovăduind botezul pocăinței spre iertarea păcatelor.

5. Și tot* ținutul Iudeei și toți cei din Ierusalim ieșiau la el și erau botezați de el în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele.

6. Și Ioan era îmbrăcat* cu peri de cămilă și cu o învingătoare de piele împrejurul coapselor; sale și mânca lăcuste** și miere sălbatică.

7. Și propovăduia, zicând: După mine vine* cel ce este mai puternic decât mine, căruia eu nu sânt vrednic să mă plec să-i desleg cureaua încălțămintelor lui.

8. Eu v'am botezat cu apă, dar el vă va boteza cu** Duhul Sfânt.

9. Și a fost așa: În zilele acelea Isus a venit dela Nazaretul Galileii și a fost botezat de Ioan în Iordan.

10. Și îndată, cum a ieșit* din apă, a văzut cerurile desfăcute și pe Duhul pogorindu-se peste el ca un porumbel.

11. Și s'a făcut un glas din ceruri: Tu ești Fiul meu cel iubit, în tine mi-am găsit plăcerea.

12. Și îndată* Duhul îl mână afară în pustie, și a fost în pustie patruzeci de

zile ispitit de Satană. Și erau cu* frazele și ingerii îi* slujiau.

Inceputul propovăduirii lui Isus.

14. Iar după ce* a fost prins Ioan, Isus a venit în Galilea propovăduind** Evanghelia lui Dumnezeu.

15. Și zicând: S'a* împlinit vremea și s'a apropiat** împărăția lui Dumnezeu; pocăiți-vă și credeți în Evanghelie.

16. Și trecând pe lângă marea Galileii, a văzut pe Simon și pe Andrei, fratele lui Simon, aruncând o mreajă în mare, căci erau pescari.

17. Și Isus le-a zis: Veniți după mine și vă voi face să fiți pescari de oameni.

18. Și îndată au lăsat* mrejele și l-au urmat.

19. Și mergând puțin înainte, au văzut pe Iacov al lui Zebedei și pe Ioan, fratele lui, și ei erau în corabie cârpind mrejele.

20. Și îndată i-a chemat și au lăsat pe tatăl lor Zebedei în corabie împreună cu cei tocmiți și s'au dus după el.

Isus vindecă pe un îndrăcit în Capernaum.

21. Și ei merg* în Capernaum și îndată în ziua Sabatului el a intrat în sinagogă și-i învăța.

22. Și erau uimiți de învățătura lui, căci îi învăța ca un care are putere, iar nu ca și cărturarii.

23. Și îndată era în* sinagogă lor un om cu un duh necurat, și striga tare, zicând: Hal, Ce* avem noi cu tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne pierzi? Te știu cine ești, Sfântul lui Dumnezeu.

24. zicând: Hal, Ce* avem noi cu tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne pierzi? Te știu cine ești, Sfântul lui Dumnezeu.

25. Și Isus l-a* certat zicând: Tăcă-ți gura și ieși afară din el.

26. Și duhul necurat, după ce l-a

scuturat* și a strigat cu glas mare, a ieșit din el.

*Cap. 9, 20.

27 Și toți s'au uimit încât se întrebau împreună între ei, zicând: Ce este aceasta? O învățătură nouă! El poruncește cu putere chiar duhurilor necurate și ele ascultă de el.

28 Și îndată a ieșit știrea despre el pretutindeni în toată împrejurimea Galileii.

Tămăduirea soacrei lui Petru.

29 Și îndată* ieșind din sinagogă, au venit la casa lui Simon și Andrei cu Iacov și Ioan.

*Mat. 8, 14. Luc. 4, 38.

30 Iar soacra lui Simon zăcea acolo prinsă de friguri și îndată îi vorbesc despre ea.

31 Și s'a apropiat și a ridicat-o apucând-o de mână și au lăsat-o frigurile și ea le slujia.

Tămăduirea altor bolnavi.

32 Și când s'a făcut seară,* când a apus soarele, aduceau la el pe toți cari erau bolnavi și pe îndrăciți.

*Mat. 8, 16. Luc. 4, 40.

33 Și toată cetatea era adunată la ușă.

34 Și a tămăduit pe mulți cari suferiau de felurite boate și a scos afară mulți drați și nu* lăsa pe drați să vorbească, fiindcă îl cunoșteau că este Hristosul.

*Cap. 3, 12. Luc. 4, 41. Fapt. 16, 17, 18.

35 Și a doua zi dimineața, foarte de noapte, s'a sculat și a ieșit și s'a dus într'un loc pustiu și se ruga acolo.

*Luc. 4, 42.

36 Și Simon și cei împreună cu el l-au urmărit.

37 Și l-au aflat. Și-i spun: Toți te caută.

38 Și el le zice: Să mergem alt undeva în târgurile învecinate ca să propovăduiesc și acolo, căci pentru* aceasta am ieșit.

*Luc. 4, 43. **Isa. 61, 1. Ioan. 16, 28; 17, 4.

39 Și s'a dus în sinagoga lor în toată Galilea, propovăduind* și scoțând afară drații.

*Mat. 4, 23. Luc. 4, 44.

Tămăduirea unui leproș.

40 Și* un leproș vine la el, rugându-l și îngenunchind și zicându-i: Dacă voești, poți să mă curățești.

*Mat. 8, 2. Luc. 5, 12.

41 Și făcându-i-se milă, a întins mâna și l-a atins și a zis: Voesc, fii curățit.

42 Și îndată lepra s'a depărtat dela el și a fost curățit.

43 Și i-a poruncit cu asprime și îndată l-a scos afară,

44 și i-a zis: Vezi, nu spune nimăru-i nimic, ci du-te, arată-te preotului și du pentru curățirea ta celece* a rânduit Moise spre mărturie lor.

*Lev. 14, 3. 4. 10. Luc. 5, 14.

45 Dar* el a ieșit și a început să vestească multe și să răspundească vorba, încât Isus nu mai putea intra pe față în cetate, ci era afară în locuri pustii și** veniau la el din toate părțile.

*Luc. 5, 15. **Cap. 2, 12.

Vindecarea slăbănogului.

2 Și când a intrat* iarăși în Capernaum după câteva zile, s'a auzit că este în casă.

*Mat. 9, 1. Luc. 5, 18.

2 Și s'au adunat mulți împreună, încât nu mai era loc pentru ei nici spre ușă. Și el le vorbea cuvântul.

3 Și vin aducând la el pe un slăbănog purtat de patru inși.

4 Și neputând să se apropie de el, din pricina gloatei, au descoperit acoperișul unde era și după ce au scobit, au lăsat în jos patul pe care zăcea slăbănogul.

5 Și Isus văzându-le credința, zice slăbănogului: Copile, iertate-ți sunt păcatele.

6 Și erau acolo unji dintre cărturari sezând și gândind în inimile lor:

7 Pentru ce vorbește acesta astfel? Hulește: cine* poate ierta păcatele decât numai unul, Dumnezeu?

*Ier. 14, 4. Isa. 43, 25.

8 Și îndată Isus cunoscând* cu duhul său că gândesc astfel în ei înșiși, le zice: Pentru ce gândiți aceasta în inimile voastre?

*Mat. 9, 4.

9 Ce* este mai lesne, a zice slăbănogului: Iertate-ți sunt păcatele! sau a zice: Scoală-te și ia-ți patul și umblă?

*Mat. 9, 5.

10 Dar ca să știți că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcate (zice slăbănogului).

11 Tie-ți zic, scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta.

12 Și s'a sculat și îndată a luat patul și a ieșit înaintea tuturor încât toți erau uimiți și slăviau pe Dumnezeu zicând: Niciodată n'am văzut așa ceva.

Chemarea lui Levi.

13 Și* a ieșit iar lângă mare și toată gloata venia la el și-i învăța.

*Mat. 9, 9.

14 Și pe când* trecea, a văzut pe Levi al lui Alfeu stând la vamă și-i zice: Urmează-mă. Și el s'a sculat și l-a urmat.

*Mat. 9, 9. Luc. 5, 27.

Isus stă la masă cu vameșii și păcătoșii.

15 Și a fost așa: El* ședea la masă în casa lui și mulți vameși și păcătoși ședeau la masă cu Isus și cu ucenicii lui, căci erau mulți și-l urmau.

*Mat. 9, 10.

16 Și cărturarii Fariseilor, când au văzut că mânca cu vameșii și păcătoșii ziceau ucenicilor lui: Mânncă și bea cu vameșii și păcătoșii.

17 Și auzind Isus, le zice: Nu* cei sănătoși au trebuință de doctor, ci cei bolnavi. N'am venit să chem pe drepti ci pe păcătoși.

*Mat. 9, 12-13; 18, 11. Luc. 5, 31; 22; 19, 10. 1 Tim. 1, 15.

Despre post.

18 Și ucenicii* lui Ioan și Fariseii postiau. Și vin și-i zic: Pentru ce ucenicii lui Ioan și ucenicii Fariseilor postesc, iar ucenicii tăi nu postesc?

*Mat. 9, 14. Luc. 5, 33.

19 Și Isus le-a zis: Nu cumva pot fiii odăii de nuntă să postească atunci când este mirele cu ei? Câtă vreme au pe mire cu ei nu pot posti.

20 Dar vor veni zile când mirele va fi luat dela ei și atunci vor posti în ziua aceea.

21 Nimeni nu coase o bucată de postav nou la un veșmânt vechiu; altfel umplutura nouă a celui vechiu rupe din acesta și se face o spărtură mai rea.

22 Și nimeni nu pune vin nou în burduri vechi; altfel, vinul va sparge burdufurile și vinul se pierde și burdufurile: ci pun vin nou în burduri noi.

Spicele de grâu și Sabatul.

23 Și a fost așa: El trecea* în ziua Sabatului prin sămănături și ucenicii lui au început să-și facă drum smulgând* spicele de grâu.

*Mat. 12, 1. Luc. 6, 1. **Deut. 23, 23.

24 Și Fariseii îi ziceau: Vezi, pen-truce fac ei în ziua Sabatului ce nu se cade?

25 Și el le-a zis: Oare n'ați cetit niciodată ce* a făcut David când a avut trebuință și a flămânzit el și cei cu el?

*1 Sam. 21, 6.

26 Cum a intrat în casa lui Dumne-zeu, când era mare preot Abiatar, și a mâncat pâinile punerii înainte, pe cari* nu se cade să le mănânce decât numai preoții și a dat și celor ce erau cu el?

*Exod. 29, 32, 33. Lev. 24, 9.

27 Și le-a zis: Sabatul a fost făcut pentru om și nu omul pentru Sabat:

28 Așa că Fiul omului este Domn* și al Sabatului.

*Mat. 12, 8.

Omul cu mâna uscată.

3 Și a intrat iar în sinagogă și acolo era un om care avea mâna uscată.

*Mat. 12, 9. Luc. 6, 6.

2 Și-l pândiau să vadă dacă îl tămăduiește în ziua Sabatului, ca să-l învinuiască.

3 Și zice omului care avea mâna uscată: Scoală-te în mijloc.

4 Și le zice: Se cuvine în ziua Sabatului a face bine sau a face rău? a mântui un suflet sau a omori? Iar ei făceau.

5 Și după ce i-a privit împrejur cu mânie, intristându-se de învârtogărea inimii lor, zice omului: întinde-ți mâna: Și a întins-o și mâna lui s'a făcut sănătoasă.

6 Și Fariseii* au ieșit și îndată s'au sfătuit cu Irodianii** împotriva lui, cum să-l piardă.

*Mat. 12, 14. **Mat. 23, 16.

Isus vindecă pe bolnavi.

7 Și Isus cu ucenicii săi s'a depărtat spre mare și l-a urmat o mulțime mare din Galilea și* din Iudea,

*Luc. 6, 17.

8 și din Ierusalim și din Idumea și de dincolo de Iordan și dimprejurul Tirului și Sidonului, o mulțime mare, auzind tot ce făcea, a venit la el.

9 Și el a zis ucenicilor săi să-i fie la îndemână o luntre din pricina gloatei ca să nu-l strămtoareze.

10 Căci tămăduise mulți; încât toți câți aveau răni năvăliu spre el ca să-l atingă.

11 Și duhurile necurate, când îl zăriau, cădeau înaintea lui și strigau zicând: Tu ești Fiul lui Dumnezeu.

12 Și le poruncia mult, ca să nu-l dea pe față.

Alegerea celor doisprezece apostoli.

13 Și se suie în munte și cheamă la sine pe cine a voit el însuși. Și au venit la el.

14 Și a făcut doisprezece, ca să fie cu el și ca să-i trimită să propovăduiască.

15 și să aibă putere să scoată afară draci.

16 Și a făcut doisprezece și lui Simon i-a dat numele Petru;

17 și pe Iacov al lui Zebedei și pe Ioan fratele lui Iacov și le-a dat numele Boanergheș, adică: Fii al tunetului;

18 și pe Andrei și pe Filip și pe Bartolomeu și pe Matei și pe Toma și pe Iacov al lui Alfeu și pe Tadeu și pe Simon Cananitul;

19 și pe Iuda Iscarioteanul care l-a și dat prins.

Păcatul împotriva Duhului Sfânt

20 Și vin în casă. Și iarăși se adună împreună gloată încât nu puteau nici să mănânce pâine.

21 Și când au auzit, ai săi au venit ca să-l apuce, căci ziceau: Si-a ieșit din fire.

22 Și cărturarii cari se pogoriseră dela Ierusalim ziceau: Are pe Beelzebul; și: Scoate afară pe draci prin domnul dracilor.

23 Și i-a chemat la sine și le-a zis în pilde: Cum poate Satana să scoată afară pe Satana?

24 Și dacă o împărăție se va desbina împotriva sa însuși, împărăția aceea nu poate sta.

25 Și dacă o casă se va desbina împotriva sa însuși, casa aceea nu va putea sta.

26 Și dacă Satana s-a sculat împotriva sa însuși și s-a desbinat, nu poate sta, ci s-a sfârșit.

27 Dar nimeni nu poate să intre în casa celui tare și să răpească sculele lui, dacă nu va lega mai întâi pe cel tare și atunci îi va prăda casa.

28 Adevărat vă spun că toate păcatele vor fi iertate fiilor oamenilor și hulele cu cari vor huli;

29 dar cine va huli împotriva Duhului Sfânt n'are iertare în veac, ci va fi vinovat de un păcat vecinic.

30 Pentru că ziceau: Are duh necurat.

Mama și frații lui Isus.

31 Și mama lui și frații lui vin și, stând afară, au trimis la el să-l cheme.

32 Și gloata ședea împrejurul lui. Și-i zic: Iată mama ta și frații tăi, afară, te caută.

33 Și el le răspunde și zice: Cine este mama mea și frații mei?

34 Și, privind în jur la cei ședeau împrejurul lui, zice: Iată mama mea și frații mei.

35 Căci cine va face voia lui Dumnezeu, acela este fratele meu și soră și mamă.

Pilda sămănătorului.

4 Și a început iarăși să-i învețe lângă mare. Și foarte multă gloată s'a adunat la el încât el a intrat în corabie ca să șadă în mare și toată gloata era lângă mare pe pământ.

2 Și-i învăța multe în pilde și în învățătura sa le zicea:

3 Ascultați: Iată, a ieșit sămănătorul să sãmene.

4 Și a fost așa: Când sãmăna, una a căzut lângă cale și au venit păsările și au mâncat-o.

5 Și alta a căzut pe loc stâncos, unde n'avea pământ mult și îndată a răsărit, pentru că n'avea adâncime de pământ.

6 Și când a răsărit soarele, a fost arsă de arșiță și pentru că n'avea rădăcină, s'a uscat.

7 Și alta a căzut între spini și spinii au crescut și au înecat-o, și n'a dat rod.

8 Și altele au căzut pe pământul cel bun și au dat rod înălțându-se și crescând și au adus: una treizeci și alta șazece și alta o sută.

9 Și a zis: Cine are urechi de auzit, să audă.

10 Și când a fost singur, ceice erau pe lângă el, împreună cu cei doisprezece, l-au întrebat despre pilde.

11 Și le-a zis: Vouă vă este dată taina împărăției lui Dumnezeu, iar pentru cei de afară toate se fac în pilde,

12 ca văzând să vadă și să nu zărească și auzind să audă și să nu priceapă, ca nu cumva să se întoarcă și să li se ierte păcatele.

13 Și le zice: Nu știți pilda aceasta? Și cum veți cunoaște toate pildele?

14 Sămănătorul sãmănă cuvântul.

15 Iar aceștia sunt cei de lângă cale unde se sãmănă cuvântul; și când au auzit, îndată vine Satana și ia cuvântul cel sãmănat în ei.

16 Și aceștia de asemenea sunt cei sãmănați pe loc stâncos cari, când au auzit cuvântul, îndată îl primesc cu bucurie.

17 Și n'au rădăcină în sine, ci sunt până la o vreme; apoi când se face o strămtoare sau prigonire pentru cuvânt, îndată se poticnesc.

18 Și alții sunt cei sãmănați între spini; aceștia sunt ceice au auzit cuvântul,

19 și griile veacului și amăgirea avuției și poftile de altele intrând înecă cuvântul și se face neroditor.

20 Și ceice sunt sãmănați pe pământul cel bun sunt cei cari aud cu-

vântul și-l primesc și fac rod: unul treizeci și unul șazece și unul o sută.

Lumina.

21 Și le-a zis: Nu cumva este adusă candela ca să fie pusă supt obroc sau supt pat? Oare nu ca să fie pusă în sfeșnic?

22 Căci nu este ceva ascuns care să nu fie dat pe față, nici n'a fost ceva ascuns decât ca să vie la arătare.

23 Dacă cineva are urechi de auzit să audă.

24 Și le-a zis: Luați seama ce auziți. Cu ce măsură măsurați, vi se va măsura și vi se va da mai mult.

25 Căci cine are și se va da și cine n'are, i se va lua și ce are.

Pilda cu sãmânța.

26 Și a zis: Așa este împărăția lui Dumnezeu, cum aruncă un om sãmânța pe pământ;

27 și doarme și se scoală noaptea și ziua și sãmânța răsare și crește, el însuși nu știe cum.

28 Pământul aduce rod dela sine, mai întâi firul verde, apoi spicul, apoi grăul deplin în spic.

29 Iar când rodul este copt, îndată trimite secerea, căci a sosit secerișul.

30 Și a zis: Cum s'a asemănam împărăția lui Dumnezeu sau în ce pildă s'o punem?

31 Este ca un grăunte de muștar care, când se sãmănă pe pământ, este mai mic decât toate semințele de pe pământ.

32 Dar când s'a sãmănat, crește și se face mai mare decât toate ierburile și face ramuri mari încât păsările cerului pot locui sub umbra lui.

33 Și le vorbia cuvântul în multe pilde de felul acesta, după cum puteau să audă.

34 Și fără pildă nu le vorbia; dar la o parte lămuria toate ucenicilor săi.

Potolirea furtunii.

35 Și în * ziua aceea făcându-se seară, le zice: Să trecem dincolo.

* Mat. 8, 18, 23. Luc. 8, 22.

36 Și lăsând ei gloata, îl iau cu ei cum era în corabie: și erau alte corăbii cu el.

37 Și se face o furtună mare de vânt și valurile se prăvăliau peste corabie, încât acum era să se umple corabia.

38 Și el era în partea din urmă a corăbiei dormind pe căpătâi; și-l deșteaptă și-i zic: Învățătorule, nu-ți este grijă că perim?

39 Și s'a sculat și a certat vântul și a zis mării: Taci, fii liniștită. Și vântul s'a potolit și s'a făcut o liniște mare.

40 Și le-a zis: Pentruce sunteți așa fricoși? Cum n'aveți credință?

41 Și s'au temut cu temere mare și ziceau între ei: Cine este dar acesta că și vântul și marea ascultă de el?

Vindecarea unui îndrăcit.

5 Și au * venit dincolo de mare în ținutul Gadarenilor. * Mat. 8, 28. Luc. 8, 26.

2 Și când a ieșit din corabie, îndată a ieșit înaintea lui din morminte un om cu un duh necurat,

3 care își avea locuința în morminte și nimeni nu mai putea să-l lege nici chiar cu un lanț.

4 Pentrucă de multe ori fusese legat cu obezi și cu lanțuri, dar lanțurile fuseseră rupte de el și obezile sfărâmate în bucăți și nimeni n'avea putere să-l îmblânzească.

5 Și totdeauna noaptea și ziua era în morminte și în munți strigând și lovindu-se cu pietre.

6 Și când a văzut pe Isus de departe, a alergat și i s'a închinat.

7 Și strigând cu glas mare, zice: Ce ai cu mine, Isuse, Fiul Dumnezeului Celui Preaînalt? Te jur pe Dumnezeu, nu mă munci.

8 Căci îi zicea: Leși din om, duh necurat.

9 Și l-a întrebat: Care-ți este nu-

mele? Și el îi zice: Numele meu este Legiune, căci suntem mulți.

10 Și l-a rugat mult ca să nu-i trimită afară din ținut.

11 Și acolo lângă munte era o turmă mare de porci păscând.

12 Și l-au rugat zicând: Trimite-ne în porci ca să intrăm în ei.

13 Și le-a dat voie. Și duhurile necurate au ieșit și au intrat în porci și turma s'a repezit depe răpă în mare, ca la două mii, și s'au înecat în mare.

14 Și ceice-i pășteau au fugit și au vestit în cetate și la țară. Și au venit să vadă ce s'a întâmplat.

15 Și vin la Isus și văd pe îndrăcitul, care avusese legiunea, stând îmbrăcat și întreg la minte și s'au temut.

16 Și ceice văzuseră le-au istorisit cum se întâmplase cu îndrăcitul și despre porci.

17 Și au * început să-l roage să plece din hotarele lor. * Mat. 8, 34. Fapt. 16, 39.

18 Și pe când intra el în corabie celce * fusese îndrăcit l-a rugat să fie cu el. * Luc. 8, 36.

19 Și nu l-a lăsat ci-i zice: Du-te în casa ta la ai tăi și vestește-le tot ce ți-a făcut Domnul și cum a avut milă de tine.

20 Și a plecat și a început să vestească în Decapole tot ce-i făcuse Isus; și toți se mirau.

Învierea fiicei lui Iair și vindecarea unei femei bolnave de doisprezece ani.

21 Și când * a trecut Isus în corabie iarăși dincolo, s'a adunat multă gloată la el și era lângă mare.

* Mat. 9, 1. Luc. 8, 40.

22 Și * vine unul din mării sinagogei, cu numele Iair. Și văzându-l, cade la picioarele lui.

* Mat. 9, 18. Luc. 8, 41.

23 și-l roagă mult zicând: Fetița mea este pe moarte, te rog, să vii să pui mâinile peste ea ca să fie scăpată și să trăiască.

24 Și a plecat cu el și gloată multă l-a urmat și-l îmbulzia.

25 Și o femeie care avea * o scurgere de sânge de doisprezece ani,

* Lev. 15, 25. Mat. 9, 20.

26 și suferise multe dela mulți doctori și cheltuisese tot ce avea și nu folosise nimic ci mergea spre mai rău,

27 când a auzit cele despre Isus, a venit în gloată pe dinapoi, și i-a atins veșmântul.

28 Căci zicea: Dacă-i voi atinge numai veșmintele, voi fi scăpată.

29 Și îndată izvorul sângelui ei a fost secăt și ea a simțit în trup că este vindecată de rană.

30 Și îndată Isus, cunoscând în sine că o putere * ieșise din el, s'a întors în gloată și a zis: Cine mi-a atins veșmintele? * Luc. 6, 19; 8, 46.

31 Și ucenicii săi i-au zis: Vezi gloata care te îmbulzește și zici: Cine m'a atins?

32 Și s'a uitat împrejur să vadă pe cea care făcuse aceasta.

33 Iar femeia temându-se și tremurând, știind ce i se întâmplase, a venit și a căzut înaintea lui și i-a spus tot adevărul.

34 Iar el i-a zis: Fiică, credința * ta te-a scăpat, du-te în pace și fii sănătoasă de rana ta.

* Mat. 9, 22. Cap. 10, 52. Fapt. 14, 9.

35 Pe când vorbea el încă, * vin unii dela mai marele sinagogii zicând: Fiică, ta a murit, pentruce mai superi pe învățătorul? * Luc. 8, 49.

36 Iar Isus, neluând în seamă cuvântul vorbit, zice mai marelui sinagogii: Nu te teme, crede numai.

37 Și n'a lăsat pe nimeni să-l urmeze decât pe Petru și pe Iacov și pe Ioan, fratele lui Iacov.

38 Și vin la casa mai marelui sinagogei și vede zarvă și pe ceice plângeau și se văitau mult.

39 Și când a intrat, le zice: Pentruce faceți zarvă și plângeți? Copila n'a murit ci doarme. * Ioan 11, 11.

40 Și ei îl luau în râs. Și * dând afară pe toți, ia cu sine pe tatăl copilei și pe mama și pe cei împreună cu el, și intră unde era copila.

* Fapt. 9, 40.

41 Și apucând mâna copilei, îi zice:

Talita cumi, * adică tâlmăcit: Fetițo, îți zic, scoală-te.

42 Și îndată fetița s'a sculat și a umblat, căci era de doisprezece ani. Și s'au uimit îndată cu mare uimire.

43 Și le-a * poruncit mult ca nimeni să nu știe aceasta. Și a zis să i se dea să mănânce.

* Mat. 8, 4; 9, 30; 12, 16; 17, 9. Cap. 3, 12. Luc. 5, 14.

Isus la Nazaret. — Necredința locuitorilor.

6 Și a * ieșit de acolo și vine în patria sa și ucenicii lui îl urmează.

* Mat. 13, 54. Luc. 4, 16.

2 Și când a fost Sabatul a început să-i învețe în sinagogă, și mulți auzindu-l au rămas uimiți zicând: De * unde are omul acesta acestea, și ce este înțelepciunea dată lui și de unde puterile de felul acesta cari se fac prin mâinile lui? * Ioan 6, 42.

3 Oare nu este acesta tâmplarul, fiul Mariei, și fratele * lui Iacov și Iose și Iuda și Simon? Și nu sunt surorile lui aici la noi? Și găsiu * în el un prilej de poticnire.

* Mat. 12, 46. Gal. 1, 19. ** Mat. 11, 6.

4 Și Isus le-a zis: Un prooroc * este disprețuit decât în patria lui și între rudele lui și în casa lui.

* Mat. 13, 57. Ioan 4, 44.

5 Și nu * putea face acolo nicio putere, decât a pus mâinile peste puțini bolnavi și i-a tămăduit.

* Fapt. 19, 22; 32, 25. Mat. 13, 58. Cap. 9, 23.

6 Și s'a * mirat de necredința lor.

* Ioan 6, 16.

Trimiterea celor doisprezece.

Și umbla * prin satele dimprejur învățându-i.

** Mat. 9, 35. Luc. 13, 22.

7 Și * a chemat la sine pe cei doisprezece și a început să-i trimită câte doi și le-a dat putere asupra duhurilor necurate. * Mat. 10, 1. Cap. 3, 13, 14. Luc. 9, 1.

8 Și le-a poruncit să nu ia nimic pe cale decât numai un toiag, nici pâine, nici traistă, nici aramă la încingătoare,

9 ci să * fie încălțați cu sandale: și, a zis el, nu îmbrăcați două haine.

* Fapt. 12, 8.

10 Și le-a zis: Oriunde veți intra în casă, rămâneți acolo, până când veți ieși de acolo.

* Mat. 10, 11. Luc. 9, 4; 10, 7, 8.

11 Și * orice loc care nu vă va

primi, nici nu vor asculta de voi, când ieșiți de acolo, scuturați-vă țărâna de sub picioarele voastre spre mărturie pentru ei. *Mat. 10. 14; Luc. 10. 10. **Fapt. 13. 51; 18. 6.

12 Și ei au ieșit și au propovăduit ca oamenii să se pocăiască.

13 Și scoteau afară mulți drați și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i tămăduiau. *Mat. 5. 14.

Moartea lui Ioan Botezătorul.

14 Și împăratul Irod a auzit vorbind de el, *căci numele lui se făcuse cunoscut. Și zicea: Ioan Botezătorul s'a sculat dintre cei morți și deaceia, lucrează puterile în el. *Mat. 14. 1. Luc. 9. 7.

15 Iar alții *ziceau: Este un prooroc, ca unul din prooroci. *Mat. 16. 14. Cap. 8. 28.

16 Și *când a auzit Irod, zicea: Ioan al cărui cap l-am tăiat, el s'a sculat. *Mat. 14. 2. Luc. 3. 19.

17 Căci Irod însuși trimisese și pusese mâna pe Ioan și-l legase în închisoare pentru Irodiada, nevasta lui Filip, fratele său, fiindcă se însurase cu ea.

18 Căci Ioan zicea lui Irod: Nu ți se cade să ai pe nevasta fratelui tău. *Mat. 17. 10. *Luc. 16. 20. 21. *Lev. 18. 16; 20. 21.

19 Iar Irodiada avea ură pe el și voia să-l omoare dar nu putea.

20 Căci Irod se temea *de Ioan, știindu-l bărbat drept și sfânt, și iocrotia. Și când îl asculta, sta mult pe gânduri și-l asculta cu plăcere. *Mat. 14. 5; 21. 28.

21 Și *a fost o zi nimerită, când Irod de ziua *nașterii sale a făcut un ospăț celor mai mari ai săi și căpitănilor și fruntașilor Galileii. *Mat. 14. 6. **Fapt. 40. 20.

22 Și când a intrat fata Irodiadei și a jucat, a plăcut lui Irod și celor ce se așezau împreună cu el la masă. Iar împăratul a zis fetei: Cere-mi orice voiești și-ți voi da.

23 Și i-a jurat: Orice *vei cere dela mine, îți voi da, până la jumătate din împărăția mea. *Mat. 5. 3, 9; 7. 2.

24 Și ea a ieșit și a zis mamei sale: Ce să cer? Iar ea a zis: Capul lui Ioan Botezătorul.

25 Și a intrat îndată cu grabă la împăratul și a cerut zicând: Voesc ca să-mi dai numaidecât pe blid capul lui Ioan Botezătorul.

26 Și împăratul *s'a intristat foarte mult, dar pentru jurăminte și pentru ceice se așezau la masă n'a voit s'o înlăture. *Mat. 14. 9.

27 Și îndată împăratul a trimis pe un ostaș din garda sa și i-a poruncit să aducă el capul lui. Și a plecat și i-a tăiat capul în închisoare.

28 și l-a adus capul pe blid și l-a dat fetei iar fata l-a dat mamei sale. 29 Și când au auzit aceasta ucenicii lui, au venit și au luat trupul lui mort și l-au pus în mormânt. *Înmulțirea pâinilor.*

30 Și apostolii *se strâng la Isus și i-au istorisit ce făcuseră și învățaseră. *Luc. 9. 10.

31 Și *le zice: Veniți voi înșivă la o parte într-un loc pustiu și odihniți-vă puțin. Căci erau *mulți, cari veneau și se duceau și n'aveau vreme potrivită nici să mănânce. *Mat. 14. 13. **Cap. 8. 20.

32 Și au *plecat în corabie spre un loc pustiu la o parte. *Mat. 14. 13.

33 Și mulți i-au văzut ducându-se și i-au cunoscut și au alergat acolo pe jos din toate cetățile și au sosit înaintea lor. *Mat. 14. 13. *Luc. 9. 10.

34 Și *Isus a ieșit și a văzut multă gloată și i s'a făcut milă de ei căci erau caniste oi neavând păstor și a *început să-i învețe multe. *Mat. 9. 36; 14. 14. **Luc. 9. 11.

35 Și fiindcă *acum, ceasul ajunsese târziu, ucenicii săi s'au apropiat de el și ziceau: Locul este pustiu și ceasul este târziu acum, lăsați-i să se ducă să mănânce. *Mat. 14. 15. *Luc. 9. 12.

36 Dă-le drumul ca să se ducă în locurile dimprejur și în sate să-și cumpere ce să mănânce. *Mat. 14. 15. *Luc. 9. 12.

37 Iar el a răspuns și le-a zis: Dați-le voi să mănânce. Și ei i zic: Să ne ducem să cumpărăm de două sute de dinari pâini și să le dăm să mănânce? *Num. 11. 13, 22. 2 Reg. 4. 43.

38 Iar el le zice: Câte pâni aveți?

Duceți-vă de vedeți. Și ei când au știut, zic: Cinci *și doi pești.

39 Și le-a poruncit să-i pună pe toți să șadă mese-mese pe iarba verde. *Mat. 14. 17. *Luc. 9. 13. *Ioan 6. 9. *Mat. 15. 34. *Cap. 8. 5.

40 Și au sezut cete-cete, câte o sută și câte cincizeci.

41 Și a luat cele cinci pâni și cei doi pești și uitându-se spre cer, a binecuvântat *și a frânt pâinile și a dat ucenicilor ca să le pună înainte și pe cei doi pești i-a împărțit la toți. *1 Sam. 9. 13. *Mat. 26. 26.

42 Și au mâncat toți și s'au săturat.

43 Și au luat fărâmituri douăsprezece coșuri umplute și rămășițe dela pești.

44 Și cei ce mănecaseră pâinile erau cinci mii de bărbați.

Isus umblă pe mare.

45 Și îndată *a silit pe ucenicii săi să intre în corabie și să treacă înaintea lui de cealaltă parte spre Bet-saida până la drumul gloatei. *Mat. 14. 22. *Ioan 6. 17.

46 Și după ce s'a despărțit de ei, a plecat pe munte să se roage.

47 Și când s'a făcut seară, corabia era în mijlocul mării și el singur pe pământ. *Mat. 14. 23. *Luc. 9. 18. 17.

48 Și văzându-i muncindu-se cu vâslirea, căci vântul le era protivnic, pela a patra strajă din noapte vine la ei umblând pe mare și voia *să treacă pe lângă ei. *Luc. 24. 28.

49 Iar ei când l-au văzut umblând pe mare, li s'a părut că este o nălucă și au strigat tare.

50 căci toți l-au văzut și s'au spăimântat. Dar el îndată a vorbit cu ei și le zice: Îndrăzniți, eu sânt; nu vă temeți.

51 Și s'a suit la ei în corabie și vântul s'a potolit. Și erau nespuse de uimiți în ei înșiși.

52 Căci nu *priceuseră după pâni ci inima *le era împietrită. *Cap. 8. 17, 18. **Cap. 3. 5; 16. 14.

Vindecări la Ghenezaret.

53 Și după *ce au trecut dincolo, au venit pe pământul Ghenezaret, și au tras la mal. *Mat. 14. 34.

54 Și când au ieșit din corabie, îndată l-au cunoscut.

55 și au cutreerat tot ținutul acela și au început să aducă bolnavi pe paturi, unde auziau că este el.

56 Și oriunde intra în sate sau cetăți sau locuri, puneau pe cei neputincioși în piețe, și-l rugau ca *ei să-i atingă ciucurile veșmântului; și câți îl atingeau, erau scăpați. *Mat. 9. 20. *Cap. 5. 27, 28. *Fapt. 19. 12.

Fariseii și datina bătrânilor.

7 Și se adună *la el Fariseii și unii dintre cărturarii veniți dela Ierusalim. *Mat. 15. 1.

2 Și când au văzut pe unii dintre ucenicii lui că mănăncă pâinile cu mâini necurate, adică nespălate... —

3 Căci Fariseii și toți Iudeii, dacă nu-și spală mâinile cu îngrijire, nu mănăncă, ținând datina bătrânilor.

4 Și când vin dela târg, dacă nu se îmbăcăază, nu mănăncă; și sunt alte multe pe cari le-au primit să le țină: spălările prin afundare a paharelor și ulcioarelor și vaselor de aramă și paturilor. —

5 Și Fariseii și cărturarii l-au întrebat: Pentruce nu umblă ucenicii tăi după datina bătrânilor, ci mănăncă pâinea cu mâini necurate? *Mat. 15. 2.

6 Iar el le-a zis: Bine a proorocit Isaia: despre voi, fățarnicilor, cum este scris: Acest popor *mă cinstește cu buzele, dar inima lor este departe de mine; și în zădar mă cinstesc ei învâțând ca învățături, porunci de oameni.

8 Voi lăsați porunca lui Dumnezeu și țineți datina oamenilor.

9 Și le-a zis: Bine mai desființați porunca lui Dumnezeu ca să păstrați datina voastră.

10 Căci Moise a zis: Cinsteste *pe tatăl tău și pe mama ta; și: Cine *vorbește de rău pe tată sau pe mamă să moară negreșit.

*Exod. 20. 12. *Deut. 5. 16. *Mat. 15. 4. **Exod. 21. 17. *Lev. 20. 9. Prov. 20. 20.

11 Iar voi ziceți: Dacă un om va zice tatălui său sau mamei sale:

Orice ai fi putut folosi dela mine este Corban, *adică dăruit lui Dumnezeu; *Mat. 15, 5; 23, 18.

12 nu-l mai lăsați să facă nimic pentru tatăl său sau mama sa;

13 desființând cuvântul lui Dumnezeu prin datina voastră pe care ați dat-o: și faceți multe de felul acestora.

Ce spurcă pe om.

14 Și *a chemat la sine iarăș gloata și le-a zis: Ascultați-mă toți și înțelegeți, *Mat. 15, 10.

15 nu este nimic din afară de om care intrând în el poate să-l spurce: ci cele ce ies din om sunt cele ce spurcă pe om.

16 Dacă *are cineva urechi de auzit să audă, *Mat. 11, 15.

17 Și când *a intrat în casă dela gloată, ucenicii lui l-au întrebat despre pildă, *Mat. 14, 15.

18 Și el le zice: Astfel și voi sunteți fără pricepere? Nu înțelegeți că orice intră de afară în om nu poate să-l spurce,

19 căci nu intră în inima lui ci în pânțele și iese afară în hazna; aceasta a zis, curățind toate bucațele?

20 Și a zis: Ce iese din om aceea spurcă pe om.

21 Căci *dinlăuntru din inima oamenilor ies gânduri rele, curvii, *Fac. 6, 5; 8, 21. *Mat. 15, 19.

22 furturi, omoruri, preacurvii, lăcomii de bani, răutăți, înșelăciuni, desfrânări, un ochiu rău, hulă, trufie, nebulnia.

23 Toate relele acestea ies dinlăuntru și spurcă pe om.

Femeia Cananeancă.

24 Și *s'a sculat de acolo și a plecat în hotarele Tirului și Sidonului. Și a intrat într-o casă și voia ca nimeni să nu știe. Și n'a putut să fie ascuns, *Mat. 15, 21.

25 Ci îndată o femeie, a cărei fată avea un duh necurat, auzind despre el, a venit și a căzut la picioarele lui.

26 Și femeia era o Grecoaică, de neam Sirofeniciană. Și l-a rugat să scoată pe dracul din fata ei.

27 Și el i-a zis: Lasă mai întâi să se sature copiii, căci nu este bine să iei pâinea copiilor și s'o arunci la câței.

28 Dar ea a răspuns și-i zice: Da, Doamne, dar și câței de supt masă mănâncă din rămănturile copiilor.

29 Și i-a zis: Pentru acest cuvânt du-te, dracul a ieșit din fiica ta.

30 Și a plecat la casa ei și a aflat copila culcată în pat și dracul ieșit. Vindecarea unui surd-mut.

31 Și *a ieșit iarăș din hotarele Tirului și a venit prin Sidon la marea Galileii, prin mijlocul hotarelor Decapolei. *Mat. 15, 29.

32 Și-i *aduc pe un surd și mut și-l roagă să-i pună mâna peste el. *Mat. 9, 32. Luc. 11, 14.

33 Și l-a luat din gloată la o parte și i-a pus degetele în urechi și a scuipat *și i-a atins limba.

*Cap. 8, 23. Ioan 9, 6.

34 Și privind *spre cer, a suspinat **și-i zice: Efata; adică, Deschide-te. *Cap. 6, 41. Ioan 11, 41; 17, 1. **Ioan 11, 33, 38.

35 Și i s'au deschis urechile și îndată *s'a deslegat legătura limbii și vorbia deslușit. *Ioa. 35, 5, 6. *Mat. 11, 5.

36 Și le-a *poruncit să nu spună nimănui; dar cu cât le poruncia cu atât mai mult vestiau. *Cap. 5, 43.

37 Și se mirau peste măsură zicând: Toate le-a făcut bine și face pe surzi să audă și pe muți să vorbească.

A doua înmulțire a pâinilor.

8 In zilele acelea când *iarăș era gloată multă și n'aveau ce să mănânce, Isus a chemat la sine pe ucenicii săi și le zice: *Mat. 15, 32.

2 Imi este milă de gloată căci de acum trei zile stăruiesc lângă mine și n'au ce să mănânce.

3 Și dacă le voi da drumul ne-măncați la casele lor; vor leșina pe drum și unii din ei au venit de departe.

4 Și ucenicii săi i-au răspuns: De unde va putea cineva să sature pe oamenii aceștia cu pâni aici în pustie?

5 Și i-a întrebat: *Câte pâni aveți? Iar ei au zis: Șapte. *Mat. 15, 34. *Cap. 6, 36.

6 Și poruncește gloatei să șadă jos pe pământ. Și a luat cele șapte pâni și după ce a mulțumit a frânt și a dat ucenicilor săi ca să le pună înaintea lor și ei au pus înaintea gloatei.

7 Și aveau puțini peștișori. Și după ce i-a binecuvântat, *a poruncit să-i pună și pe aceștia înaintea lor. *Mat. 14, 19. *Cap. 6, 41.

8 Și au mâncat și s'au săturat. Și au luat din prisosurile de fărâmituri șapte coșnițe.

9 Iar ei erau ca la patru mii. Și le-a dat drumul.

Aluatul Fariseilor.

10 Și a intrat îndată *în corabie cu ucenicii săi și a venit în părțile Dalmanutei. *Mat. 15, 35.

11 Și Fariseii au ieșit *și au început a se prici cu el cerând dela el un semn din cer, ca să-l ispitească. *Mat. 12, 38; 16, 1. Ioan 6, 30.

12 Și suspinând adânc în duhul său, zice: Pentruce cere neamul acesta un semn? Adevărat vă spun: Neamului acestuia nu se va da un semn.

13 Și i-a lăsat și a intrat iarăș în corabie și a plecat dincolo.

14 Și ei *au uitat să ia pâni și n'aveau decât o pâne cu ei în corabie. *Mat. 16, 5.

15 Și le-a poruncit *zicând: Luați aminte, ferțiți-vă de aluatul Fariseilor și de aluatul lui Irod. *Mat. 16, 6. Luc. 12, 11.

16 Și se gândiau unii către alții zicând: N'avem pâni. *Mat. 16, 7.

17 Și Isus știind, le zice: Ce vă gândiți că n'aveți pâni? *Nu pricepeți nici nu înțelegeți? Aveți inima împietrită? *Cap. 6, 52.

18 Având ochi nu vedeți și având urechi n'auziți? Și nu vă aduceți aminte,

19 când *am frânt cele cinci pâni la cele cinci mii câte coșuri pline cu fărâmituri ați luat? Ei îi zic: Douăsprezece. *Mat. 14, 20. *Cap. 6, 43. Luc. 9, 17. Ioan 6, 13.

20 Și când *am frânt cele șapte la cele patru mii, câte coșnițe umplute cu fărâmituri ați luat? Și ei zic: Șapte. *Mat. 15, 37. *Vers. 8.

21 Și le-a zis: Nu *înțelegeți încă? *Cap. 6, 52. *Vers. 17.

Vindecarea unui orb la Betsaida.

22 Și vin la Betsaida. Și-i aduc pe un orb și-l roagă să-l atingă.

23 Și a luat de mână pe orb și l-a scos afară din sat; și după ce a scuipat *în ochii lui și a pus mâinile pe el, l-a întrebat: Zărești ceva? *Cap. 7, 33.

24 Și el s'a uitat în sus și a zis: Zăresc oameni, căci îi văd ca niște copaci umblând.

25 Apoi iarăș i-a pus Isus mâinile pe ochi și a văzut bine și a fost adus la starea de mai înainte și vedea toate în depărtare lămurit.

26 Și l-a trimis la casa lui zicând: Nu *intra în sat și nu spune cuiva în sat. *Mat. 8, 4. *Cap. 5, 43.

Mărturisirea lui Petru.

27 Și Isus *a ieșit, și ucenicii săi, în satele Cesareii lui Filip. Și pe cale a întrebat pe ucenicii săi zicându-le: Cine zic oamenii că sânt eu?

28 Iar ei i-au spus zicând: Ioan *Botezătorul. Și alții: Ilie. Iar alții: Unul din prooroci. *Mat. 14, 2.

29 Și el i-a întrebat: Dar voi cine ziceți că sânt eu? Și Petru răspunde și-i zice: Tu *ești Hristosul. *Mat. 16, 13. Luc. 9, 18.

30 Și *le-a poruncit să nu spună nimănui aceasta despre el. *Mat. 16, 20.

Isus vestește patimile și moartea sa.

31 Și a *început să-i învețe că trebuie ca Fiul omului să sufere multe și să fie lepădat de bătrâni și de mai marii preoților și de cărturari și să fie omorât și după trei zile să învieze. *Mat. 16, 21; 17, 22. Luc. 9, 22.

32 Și vorbia cuvântul pe față. Și Petru l-a luat la sine și a început să-l certe.

33 Iar el, întorcându-se și văzând pe ucenicii săi, a certat pe Petru și zice: Mergi înapoia mea, Satano, căci nu gândești cele ale lui Dumnezeu ci cele ale oamenilor.

34 Și a chemat la sine gloata împreună cu ucenicii săi și le-a zis: Oricine *voiește să vie după mine, să se lepede de sine însuși și să-și ia crucea și să mă urmeze. *Mat. 10, 38; 16, 24. Luc. 9, 23; 14, 27.

35. Căci cine * va voi să-și mântuiască viața, o va pierde, dar cine își va pierde viața pentru mine și pentru Evanghelie, o va mântui.

* Ioan 12, 25.

36. Căci, ce folosește ca omul să câștige lumea întreagă și să-și piardă sufletul?

37. Căci ce ar da omul în schimb pentru sufletul său?

38. Căci * cine se * va rușina de mine și de cuvintele mele în acest neam preacurvar și păcătos, și Fiul omului se va rușina de el când va veni în slava Tatălui său cu sfinții îngeri.

9. Și le-a zis: Adevărat * vă spun că sunt unii aici din cei de față cari nu vor gusta moarte până nu vor vedea împărăția * lui Dumnezeu venită în putere.

* Mat. 16, 28. Luc. 9, 26; 12, 9. * Rom. 1, 36. 2 Tim. 1, 2-12.

Schimbarea la față.

2. Și după * șase zile, Isus ia cu sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan și-i duce într'un munte înalt singuri la o parte. Și s'a schimbat la față înaintea lor.

3. și veșmintele lui s'au făcut strălucitoare, foarte albe, * cum nu poate înălbi un înălbitor pe pământ astfel.

* Dan. 7, 9. Mat. 28, 3.

4. Și Ilie li s'a arătat împreună cu Moise și vorbeau împreună cu Isus.

5. Și Petru răspunde și zice lui Isus: Rabi, este bine că să fim aici și să facem trei colibi, (fie una și tui Moise una și lui Ilie una.

6. Căci nu știa ce să răspundă, căci erau plini de spaimă.

7. Și s'a făcut un nor umbrindu-i și a fost un glas din nor: Acela este Fiul meu cel iubit; ascultați de el.

8. Și deodată când au privit împrejur, n'au văzut pe nimeni decât numai pe Isus singur cu ei.

9. Și pe când se pogorau din munte, le-a poruncit să nu istorisească la nimeni cece au văzut decât când va fi înviat Fiul omului dintre cei morți.

10. Și ei au ținut cuvântul în sine

cercetând împreună între ei ce * este a învia dintre cei morți.

11. Și-l întrebau zicând: Cărturarii zic că * trebuie să vină întâi Ilie.

* Mat. 4, 5. Mat. 17, 10.

12. Iar el le-a zis: Ilie da, vine întâi și întocmește iarăși toate. Și cum * este scris despre Fiul omului că trebuie să sufere multe și să * fie socotit drept nimic?

13. Dar eu vă zic că Ilie * a și venit și au făcut cu el tot ce au voit după cum este scris despre el.

* Mat. 11, 14; 17, 12. Luc. 1, 17.

Vindecarea unui îndrăcîit.

14. Și când * au venit la ucenicii, au văzut gloată multă împrejurul lor și niște cărturari pricindu-se împreună cu el.

15. Și îndată toată gloata, când l-a văzut, a rămas uimită și alergând spre el, îi urau de bine.

16. Și i-a întrebat: Ce * vă pricîi cu ei?

17. Și unul din gloată i-a răspuns: * Învățătorule, am adus la tine pe fiul meu care are un duh mut.

* Mat. 17, 14. Luc. 9, 38.

18. Și oriunde îl apucă îl rîpe și face spumă și scrășnește din dinți și se usucă. Și am zis ucenicilor tăi să-l scoată afară, dar n'au fost în stare.

19. Iar el le răspunde și zice: O neam necredincios, până când voi fi cu voi? Până când voi îngădui? Aduceți-l la mine.

20. Și l-au adus la el. Și când l-a văzut, * duhul îndată l-a scuturat tare și copilul a căzut la pământ și se svârcolea făcând spumă.

* Cap. 1, 26. Luc. 9, 42.

21. Și Isus a întrebat pe tatăl lui: Câtă vreme este de când i-a venit aceasta? Iar el a zis: Din copilărie.

22. Și de multe ori l-a aruncat chiar în foc și în apă, ca să-l piardă; dar dacă poți ceva, ajută-ne, fie-ți milă de noi.

23. Și Isus i-a zis: Dacă * poți! Toate sunt cu putință celui ce crede.

* Mat. 17, 20. Cap. 11, 23. Luc. 12, 6. Ioan 11, 40.

24. Îndată tatăl copilului a strigat

și a zis: Cred, ajută necredinței mele.

25. Iar când a văzut Isus că aleargă gloata, a certat duhul necurat zicându-i: Duh mut și surd, eu îți poruncesc, ieși afară din el și să nu mai intri în el.

26. Și strigând și sguindu-l mult, a ieșit afară. Și copilul a fost ca mort, încât mulți ziceau: A murit.

27. Dar Isus i-a apucat mâna și l-a ridicat și s'a sculat.

28. Și când * a intrat în casă, ucenicii lui l-au întrebat la o parte: Pentru ce noi n'am putut să-l scoatem afară?

29. Și le-a zis: Acest soi prin nimic nu poate ieși afară decât prin rugăciune și post.

Isus vestește moartea și învierea Sa.

30. Și au ieșit de acolo și treceau prin Galilea și nu voia să știe cineva.

31. Căci * învăța pe ucenicii săi și le zicea că Fiul omului se dă în mâinile oamenilor și-l vor omori și când va fi omorît, după trei zile va învia.

* Mat. 17, 22. Luc. 9, 44.

32. Dar ei nu înțelegeau graiul și se temeau să-l întrebe.

Cine este cel mai mare?

33. Și * au venit la Capernaum. Și când era în casă, i-a întrebat: Ce vă chibzuiați pe cale? * Mat. 18, 1. Luc. 9, 46; 22, 24.

34. Dar ei tăceau; căci pe cale se chibzuiseră între ei cine să fie mai mare.

35. Și a șezut jos și a chemat pe cei doisprezece și le zice: Dacă voeste vreunul * să fie întâi, va fi cel din urmă din toți și slujitor al tuturor.

* Mat. 20, 26-27. Cap. 10, 43.

36. Și a luat * un copilaș și l-a pus în mijlocul lor și după ce l-a îmbrățișat, le-a zis:

* Mat. 18, 2. Cap. 10, 16.

37. Oricine va primi pe unul din astfel de copilași în numele meu, mă primește pe mine; și oricine * mă primește pe mine, nu mă primește pe mine ci pe celce m'a trimis pe mine.

* Mat. 10, 40. Luc. 9, 48.

Pricinile de păcătuire.

38. Ioan * i-a zis: Învățătorule, noi am văzut pe unul care scoate afară

draci în numele tău, și l-am oprit, pentru că nu ne urma.

* Num. 11, 28. Luc. 9, 49.

39. Iar Isus i-a zis: Nu-l opriți; căci * nu este nimeni care va face o putere în numele meu și va putea numaidecât să vorbească rău de mine.

* 1 Cor. 12, 3.

40. Căci cine * nu este împotriva noastră, este pentru noi;

41. căci * oricine vă va da să beți un pahar de apă în numele meu pentru că sunteți ai lui Hristos, adevărat vă spun că nu-și va pierde răsplata.

* Mat. 10, 42.

42. Și * cine va face să se poticnească pe unul din acești micuți cari cred în mine, mai bine este pentru el decât se pune împrejurul gâtului lui o piatră de moară învîrtită de un măgar și este aruncat în mare.

* Mat. 18, 6. Luc. 17, 1.

43. Și dacă * mâna ta te va face să te poticnești, taie-o: este bine pentru tine să intri în viață ciung decât având cele două mâni să te duci în gheenă, în focul neatins,

* Deut. 13, 6. Mat. 5, 29; 18, 8.

44. acolo unde * vermele lor nu moare și focul nu se stinge.

* Is. 66, 24.

45. Și dacă piciorul tău te face să te poticnești, taie-l: este bine pentru tine să intri în viață schiop decât având cele două picioare să fii aruncat în gheenă, în focul nestins,

46. acolo unde vermele lor nu moare și focul nu se stinge.

47. Și dacă ochiul tău te face să te poticnești, dă-l afară; este mai bine pentru tine să intri cu un ochiu în împărăția lui Dumnezeu, decât având doi ochi să fii aruncat în gheena focului.

48. acolo unde vermele lor nu moare și focul nu se stinge.

49. Căci fiecare va fi sărat cu foc, și orice * jertfă va fi sărată cu sare.

* Lev. 2, 13. Exod. 43, 24.

50. Sarea este bună; * dar dacă sarea se face nesărătoare, cu ce o veți dregi? Aveți * sare în voi înșivă și aveți pace unii cu alții.

* Mat. 5, 13. Luc. 14, 34. * Efec. 4, 29. Col. 4, 6. † Rom. 12, 18; 14, 19. 2 Cor. 13, 11. Ebr. 12, 14.

Desfăcerea căsătoriei.

10 Și sculându-se* de acolo, vine în hotărul Iudeii și pe dincolo de Iordan și iarăși se strâng gloate la el. Și după cum obicinuia, iarăși îi învâța.

2 Și Fariseii s'au* apropiat de el și ca să-l ispitească îl întrebau: Se cade bărbatului să-și lase nevasta?

3 Iar el a răspuns și le-a zis: Ce vă poruncit Moise?

4 Iar ei au zis: Moise* a dat voie să-și scrie o carte de despărțire și s'o lase; ca să poată el să se căsătorească cu altă femeie.

5 Și Isus le-a zis: Pentru învârtuirea inimii voastre v'au scris el această poruncă.

6 Dar dela începutul zidirii i-a* făcut parte bărbătească și parte femeiească.

7 De aceea* va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevastă sa.

8 Și cei doi vor fi o singură carne, încât nu mai sunt doi ci o singură carne.

9 Deci ce a împreunat Dumnezeu omul să nu se despărț.

10 Și în casă ucenicii iarăși l-au întrebat despre aceasta.

11 Și el le zice: Oricine* își va lăsa nevasta și se va însura cu alta, preacurvește față de ea.

12 Și dacă ea își va lăsa bărbatul și se va mărita cu altul, preacurvește.

Copilașii.

13 Și aduceau la el copilași ca să-i atingă, iar ucenicii îi certau.

14 Și când a văzut Isus, s'a mahnit adânc și le-a zis: Lăsați copilași să vină la mine, nu-i opriți. Căci împărăția lui Dumnezeu este a unor* ca aceștia.

15 Adevărat vă spun, oricine* nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș, nu va intra în ea.

16 Și i-a luat în brațe și i-a binecuvântat, punându-și mâinile peste ei.

Tânărul bogat.

17 Și pe când ieșia el pe cale, a alergat unul la el și a înghințat înaintea lui și l-a întrebat: Învățătorule, bune, ce să fac ca să moștenesc viața vecinică?

18 Iar Isus i-a zis: Ce mă numești bun? Nimeni nu este bun decât numai unul: Dumnezeu.

19 Știi poruncile? Nu omori, nu preacurve, nu fura, nu mărturisi mincinos, nu nedreptăți, cinstește pe tatăl tău și pe mama ta.

20 Iar el i-a zis: Învățătorule, toate acestea le-am păzit din tinerețea mea.

21 Și Isus uitându-se la el, l-a iubit și i-a zis: Una îți lipsește: Du-te, vinde tot ce ai și dă săracilor și vei avea comoară* în cer: și vino urmează-mă.

22 Iar el s'a mahnit de cuvânt și a plecat intristat, căci avea avuții multe.

23 Și Isus s'a uitat* împrejur și zice, ucenicilor săi: Cât de greu vor intra cei ce au avuții în împărăția lui Dumnezeu!

24 Iar ucenicii erau uimiți de cuvintele lui. Dar Isus răspunde iarăși și le zice: Copii, cât de greu este să intre în împărăția lui Dumnezeu cei ce se încred în avuții!

25 Mai lesne este să treacă o cămilă prin urechea acului decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu.

26 Iar ei s'au înfiorat peste măsură zicând către ei înșiși: Și cine poate fi mântuit?

27 Isus uitându-se la ei, zice: La oameni este cu neputință dar nu la Dumnezeu; căci toate sunt cu putință la Dumnezeu.

28 Și Petru* a început să-i zică: Iată noi am lăsat toate și te-am urmat.

29 Isus a zis: Adevărat vă spun nu este nimeni care a lăsat casă sau frați sau surori sau mamă sau tată sau copii sau țărini pentru mine și pentru Evanghelie.

30 care* nu va lua însușit acum în vremea aceasta case și frați și surori și mame și copii și țărini, cu prigoniri; și în veacul viitor viață vecinică.

31 Dar mulți* dintâi vor fi în urmă, și cei din urmă vor fi întâi.

32 Și erau pe cale suindu-se la Ierusalim. Și Isus mergea înaintea lor și erau uimiți, iar ceice urmau se temeau. Și a luat* la sine iarăși pe cei doisprezece și a început să le spună cele ce aveau să i se întâmple.

33 zicând: Iată, ne suim la Ierusalim și Fiul omului va fi dat mai marilor preoților și cărturarilor și-l vor osândi la moarte și-l vor da în mâna Neamurilor.

34 și-l vor batjocuri și-l vor scuipa și-l vor biciui și-l vor omori, dar după trei zile va învia.

35 Și Iacov și Ioan, fiii lui Zebedei, vin* la el zicându-i: Învățătorule, voim să ne faci ceace-ți vom cere.

36 Iar el le-a zis: Ce voți să vă fac?

37 Iar ei i-au zis: Dă-ne să ședem unul la dreapta ta și altul la stânga ta în slava ta.

38 Dar Isus le-a zis: Nu știți ce cereți. Puteți voi să beți paharul pe care-l bea eu sau să fiți botezați cu botezul cu care mă botez eu?

39 Și ei i-au zis: Putem. Iar Isus le-a zis: Paharul pe care-l bea eu îl veți bea și cu botezul cu care mă botez eu veți fi botezați.

40 Dar a ședea la dreapta mea sau la stânga mea nu este al meu a da ci se va da celor pentru cari s'a pregătit.

41 Și când au auzit* cei zece, au început să se mănăie mult pe Iacov și pe Ioan.

42 Și Isus chemându-i la sine, le zice: Știți* că cei ce sunt socotiți că stăpânesc peste Neamuri, domnesc

peste ele și cei mari ai lor întrebun-tează puterea asupra lor.

43 Dar* între voi nu este așa ci care ar voi să fie mare între voi, va fi slujitorul vostru.

44 și care ar voi să fie întâi între voi, va fi robul tuturor.

45 Căci în adevăr Fiul* omului n'a venit ca să i se slujească ci ca să slujească și** să-și dea sufletul preț de răscumpărare pentru mulți.

46 Și ei* vin la Ierihon. Și pe când pornia el dela Ierihon cu ucenicii lui și o gloată mare, fiul lui Timeu, Bartimeu, un orb cerșetor ședea lângă cale.

47 Și când a auzit că este Isus din Nazaret, a început să strige și să zică: Fiul al lui David, Isuse, fie-ți milă de mine.

48 Și mulți îl certau ca să tacă. Dar el striga mult mai tare: Fiul al lui David, fie-ți milă de mine.

49 Și Isus a stat și a zis: Chemă-ți-l. Și ei cheamă pe orb zicându-i: Indrăznește, scoală, te cheamă.

50 Iar el, aruncându-și la o parte veșmântul, a sărit în sus și a venit la Isus.

51 Și Isus a răspuns și i-a zis: Ce voești să-ți fac? Iar orbul i-a zis: Rabuni, să-mi capăt vederea.

52 Și Isus i-a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

53 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

54 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

55 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

56 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

57 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

58 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

59 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

60 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

61 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

62 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

63 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

64 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

65 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

66 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

67 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

68 Și Isus a zis: Du-te; credința* ta te-a scăpat. Și îndată și-a căpătat vederea și l-a urmat pe cale.

4 Și au plecat și au aflat un măgaruș legat la ușă afară la drumul larg și-l desleagă.

5 Și unii din ceice stăteau acolo le-au zis: Ce faceți de deslegați măgarușul?

6 Iar ei le-au spus cum a zis Isus și i-au lăsat să plece.

7 Și aduc măgarușul la Isus și își pun veșmintele pe el și a șezut pe el.

8 Și mulți și-au așternut veșmintele pe cale; iar alții frunziș pe care-l tăiaseră din țarină. * Mat. 21, 8.

9 Și ceice mergeau înainte și ceice veniau în urmă strigau: Osana. * Binecuvântat este cel ce vine în numele Domnului. * Ps. 118, 26.

10 Binecuvântată este împărăția care vine, a tatălui nostru David. Osana * în cele prea înalte. * Ps. 148, 1.

11 Și a intrat în Ierusalim în templu. Și când a privit de jur împrejur la toate, fiind acum pe înserate, a plecat la Betania cu cei doisprezece. * Mat. 21, 12.

Smochinul blestemat.

12 Și a doua zi când au ieșit din Betania, a flămânzit. * Mat. 21, 18.

13 Și văzând de departe un smochin având frunze, s'a apropiat să vadă dacă poate va găsi ceva în el. Și când a venit la el, n'a găsit nimic decât frunze, căci nu era vremea smochinelor. * Mat. 21, 19.

14 Și a răspuns și i-a zis: De acum înaintea nimeni să nu mănânce rod din tine în veac. Și ucenicii lui au auzit aceasta.

15 Și vin la Ierusalim. Și el a intrat în templu și a început să scoată afară pe ceice vindeau și pe ceice cumpărau în templu și a răsturnat mesele schimbătorilor de bani și scaunele celor care vindeau porumbei.

16 Și nu îngăduia să ducă cineva vreun vas în templu. * Mat. 21, 12. Luc. 19, 45. Ioan 2, 14.

17 Și-l învăța și le zicea: Oare nu este scris: Casa mea se va chema o casă de rugăciune pentru toate neamurile? Iar voi ați făcut-o o peșteră de tâlhari. * Is. 56, 7. * Ier. 7, 11.

18 Și mai marii preoților și cărtu-

rari au. * auzit și căutau cum să-l piarză, căci se temeau de el, căci toată gloata era uimită de învățătura lui.

* Mat. 21, 45, 46. Luc. 19, 47. * Mat. 7, 28. Cap. 1, 22. Luc. 4, 32.

19 Și când se făcea seară, ieșia afară din cetate.

Puterea credinței.

20 Și pe când treceau ei dimineața, * au văzut smochinul uscat din rădăcină. * Mat. 21, 19.

21 Și Petru, aducându-și aminte, îi zice: Rabi, iată smochinul pe care l-ai blestemat s'a uscat.

22 Și Isus răspunzând le zice: A veți credință în Dumnezeu.

23 Adevărat * vă spun că oricine va zice muntelui acestuia: Ridică-te și aruncă-te în mare! și nu se va îndoi în inima sa ei va crede că ce zice se va face, va avea. * Mat. 17, 20; 21, 21. Luc. 17, 6.

24 De aceea vă spun tot ce veți cere, rugându-vă, credeți că ați luat și veți avea. * Mat. 7, 7. Luc. 11, 9. Ioan 14, 13; 15, 7; 16, 24. Is. 1, 5, 6.

25 Și când stați de vă rugați, iertați, dacă aveți ceva împotriva cuiva, ca și Tatăl vostru care este în ceruri să vă ierte * greșelile voastre. * Mat. 6, 14. Col. 3, 13.

26 Iar dacă * nu iertați, nici Tatăl vostru care este în ceruri nu va ierta greșelile voastre. * Mat. 18, 35.

Puterea lui Isus.

27 Și ei vin iarăși la Ierusalim. Și pe când umbla el în templu, mai marii preoților și cărturarii și bătrânii vin la el.

28 Și i-au zis: Cu ce putere faci acestea? Sau cine ți-a dat puterea aceasta ca să faci acestea?

29 Iar Isus le-a zis: Vă voi întreba și eu un cuvânt și răspundeți-mi; și vă voi spune cu ce putere fac acestea.

30 Botezul lui Ioan era din cer sau dela oameni? Răspundeți-mi.

31 Și se chibzuiau în sine zicând: Dacă vom zice: Din cer; va zice: Pentru ce nu l-ați crezut?

32 Dar să zicem: Dela oameni? Se temeau de gloată, căci toți * ti-

neau într'adevăr pe Ioan că era prooroc. * Mat. 3, 5; 14, 5. Cap. 6, 20.

33 Și răspund lui Isus și zic: Nu știm. Și Isus le zice: Nici eu nu vă spun cu ce putere fac acestea.

Pilda vierilor.

12 Și a început să le vorbească în pilde. Un om a sădit o vie și a împrejmuit-o cu gard și a săpat o groapă pentru teacă și a zidit un turn și a arendat-o vierilor, iar el a plecat din țară. * Mat. 21, 33. Luc. 20, 9.

2 Și la vreme a trimis la vieri un rob ca să ia dela vieri din roadele viei.

3 Și ei l-au luat și l-au bătut și l-au trimis înapoi fără nimic.

4 Și iarăși a trimis la ei pe alt rob. Și pe acela l-au rănit la cap și l-au necinstit.

5 Și a trimis pe altul; și l-au omorât și pe acela; și pe mulți alții, pe unii bătându-i iar pe alții omorându-i.

6 Avea încă unul singur, un fiu iubit. L-a trimis cel din urmă la vieri zicând: Se vor sfii de fiul meu.

7 Dar vierii aceia au zis între ei: Acesta este moștenitorul; veniți să-l omorim și moștenirea va fi a noastră.

8 Și l-au luat și l-au omorât și l-au scos afară din vie.

9 Ce va face domnul viei? Va veni și va pierde pe vieri și va da via la alții.

10 Oare n'ați citit nici scriptura aceasta: Piatra * pe care au lepădat-o ziditorii, aceea a fost făcută cap de unghi.

11 Aceasta a fost dela Domnului și este minunată în ochii noștri?

12 Și * căutau să pună mâna pe el și s'au temut de gloată; căci au cunoscut că pentru ei spusese pilda aceasta. Și l-au lăsat și au plecat. * Mat. 21, 45, 46. Cap. 11, 18. Ioan 7, 25, 30, 44.

Birul Cezarului.

13 Și * trimite la el pe unii dintre Farisei și Irodiani, ca să-l prindă în cuvânt.

14 Și venind îi zic: Învățătorule, știm că ești iubitor de adevăr și nu-ți pasă de nimeni; căci nu te uii la

fața oamenilor ci cu adevărat înveți calea lui Dumnezeu: Se cade a da bir Cezarului sau nu?

15 Să dăm sau să nu dăm? Dar el cunoscându-le făcătoria, le-a zis: Ce mă ispitiți? Aduceți-mi un dinar ca să văd.

16 Iar ei au adus. Și le zice: Al cui este chipul acesta și scrierea? Iar ei i-au zis: Al Cezarului.

17 Iar Isus le-a zis: Dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului, și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu. Și se mirau mult de el.

Despre înviere.

18 Și vin la el Saducheii, * cari * zic că nu este înviere. Și-l întrebau zicând: * Mat. 22, 23. Luc. 20, 27. * Fapt. 23, 8.

19 Învățătorule, Moise * ne-a scris că dacă va muri fratele cuiva și va lăsa o nevastă și nu va lăsa copil, fratele său să ia pe nevasta lui și să ridice sămânță fratelui său. * Deut. 25, 5.

20 Erau șapte frați. Și cel dintâi a luat o nevastă și murind n'a lăsat sămânță.

21 Și a luat-o al doilea și a murit nelăsând sămânță; și al treilea tot așa.

22 Și cei șapte n'au lăsat urmaș. La urma tuturor a murit și femeia.

23 La înviere când vor învia, a cărui dintre ei va fi nevastă? Căci cei șapte au avut-o de nevastă.

24 Isus le-a zis: Oare nu pentru aceasta vă rătăciți voi că nu știți scripturile nici puterea lui Dumnezeu?

25 Căci când vor învia dintre cei morți, nici nu se însoară nici nu se mărită; ei sunt * ca îngerii în ceruri. * 1 Cor. 15, 42, 49, 52.

26 Iar despre morți că se scoală, n'ați citit în cartea lui Moise, cu privire la Rug, cum i-a spus Dumnezeu zicând: Eu * sânt Dumnezeu lui Avraam și Dumnezeu lui Isaac și Dumnezeu lui Iacov? * Exod. 3, 6.

27 El nu este Dumnezeuul morților ci al viilor. Mult vă rătăciți.

Cea mai mare poruncă.

28 Și unul * dintre cărturari s'a apropiat și i-a auzit pricindu-se între

ei și știind că le-a răspuns bine, l-a întrebat: Care poruncă este întâia dintre toate? * Mat. 22, 35.

29 Isus a răspuns: Întâia este: Ascultă * Israele, Domnul Dumnezeu nostru, Domnul este unul singur. * Deut. 6, 4. Luc. 10, 27.

30 Și: Iubește pe Domnul Dumnezeu-tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din tot cugetul tău și din toată puterea ta. Iată porunca dintâi.

31 A doua este aceasta: Iubește * pe aproapele tău ca pe tine însuși. Nu este altă poruncă mai mare decât aceasta. * Lev. 19, 18. Mat. 22, 39. Rom. 13, 9. Gal. 5, 14. Luc. 2, 8.

32 Și cărturarul i-a zis: Bine, învățătorule, adevărat ai zis că * este unul singur și nu este altul afară de el. * Deut. 4, 39. Isa. 45, 5, 14; 46, 9.

33 Și a-l iubi din toată inima și din toată priceperea și din toată puterea și a iubi pe aproapele său ca pe sine însuși este * mai mult decât toate arderile de tot și jertfele. * 1 Sam. 15, 22. Osea 6, 6. Mic. 6, 7, 8.

34 Și Isus când a auzit că a răspuns cuminte, i-a zis: Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu. Și * nimeni nu mai îndrăznește să-l întrebe. * Mat. 22, 46.

Al cui fiu este Hristosul?

35 Și răspunzând, Isus, zicea pe când * învăța în templu: Cum zic cărturarilor că Hristosul este fiu al lui David? * Mat. 22, 41. Luc. 20, 41.

36 Insuș David îi zice prin * Duhul Sfânt: Domnul a zis * Domnului meu: Șezi la dreapta mea până voi pune pe vrăjmașii tăi supt picioarele tale. * 2 Sam. 22, 5. Ps. 110, 1.

37 Insuș David îl numește Domn, și de unde este fiu al lui? Și gloata cea multă îl asculta cu bucurie.

Mustarea cărturarilor.

38 Și în învățatura sa * zicea: Feriți-vă * de cărturarii cari doresc * să umble în veșminte lungi și să primească urări de bine în piețe.

* Cap. 4, 2. * Mat. 23, 1, etc. Luc. 20, 46. † Luc. 11, 43.

39 și cele dintâi scaune în sinagogi și cele dintâi scaune la ospete: 40 cari mănâncă * cu desăvârșire

casele văduvelor, și de ochii lumii se roagă mult, aceștia vor lua mai multă osândă. * Mat. 23, 14.

Văduva săracă.

41 Și * ședea în fața cutiei pentru daruri și privia cum gloata aruncă bani de aramă în * cutia pentru daruri; și mulți bogați aruncau mult. * Luc. 21, 1. * 2 Reg. 12, 9.

42 Și a venit o singură văduvă săracă și a aruncat două leptale adică un codrant.

43 Și a chemat la sine pe ucenicii săi și le-a zis: Adevărat vă spun că văduva aceasta, * care este săracă, a aruncat mai mult decât toți cari aruncă în cutia pentru daruri. * 2 Cor. 8, 12.

44 Căci toți au aruncat din ce le prisosește, iar aceasta din lipsa ei a aruncat tot * ce avea, tot din * ce trăiește. * Deut. 24, 6. † Ioan. 3, 17.

Dărâmarea Ierusalimului și venirea Fiului omului.

13 Și pe când pleca * el din templu, unul din ucenicii săi îi zice:

Invățătorule, vezi ce fel de pietre și ce fel de zidiri!

2 Și Isus i-a zis: Vezi aceste zidiri mari? Nu * va fi lăsată aici piatră peste piatră care să nu fie desfăcută. * Mat. 24, 1. Luc. 21, 2.

3 Și pe când ședea pe muntele Măslinilor în fața templului, Petru și Iacov și Ioan și Andrei, îl întrebau la o parte:

4 Spune-ne * când vor fi acestea și care va fi semnul când au să se împlinească toate acestea? * Mat. 24, 3. Luc. 21, 7.

5 Iar Isus a început să le zică: Luați seama * să nu vă amăgească cineva. * Luc. 20, 46. † Efas. 5, 6. † 1 Tes. 5, 3.

6 Mulți vor veni în numele meu zicând: Eu sânt! și vor amăgi pe mulți.

7 Iar când veți auzi despre războaie și svonuri de războaie, nu vă spăimântați; căci aceste lucruri trebuie să fie; dar nu este încă sfârșitul.

8 Căci se va ridica neam peste neam și împărăție peste împărăție;

vor fi cutremure de pământ pe locurile; vor fi foamete; acestea * vor fi începutul durerilor. * Mat. 24, 8.

9 Dar voi luați seama * la voi înșivă: căci * vă vor da în sinedrii și veți fi bătuiți în sinagogi și veți sta înaintea stăpânitorilor și împăraților pentru mine, spre mărturie pentru ei. * Mat. 10, 17, 18; 24, 9. † Apoc. 2, 10.

10 Și trebuie propovăduită întâi * Evanghelia la toate neamurile.

11 Și când * vă duc la judecată ceice vă dau, nu vă îngrijorați mai dinainte ce să vorbiți, ci vorbiți ce vă va fi dat în acel ceas, căci nu voi sunteți ceice vorbiți ci * Duhul Sfânt. * Mat. 24, 14.

12 Și frate * va * da pe frate la moarte și tată pe copilul său; și copiii se vor scula asupra părinților și-i vor omori. * Mat. 10, 19. Luc. 12, 11; 21, 14. * Fapt. 2, 4; 4, 8, 31.

13 Și veți * fi urși de toți pentru numele meu, dar celce * rabdă până la sfârșit, acela va fi mântuit. * Mic. 7, 6. Mat. 10, 21; 24, 10. Luc. 21, 16. * Mat. 24, 9. Luc. 21, 17. * Deut. 32, 12. Mat. 10, 22; 24, 13. Apoc. 2, 10.

Indemn la veghere.

14 Dar când * veți vedea urăciunea pustiirii, stând * unde; nu trebuie, (cine citește să înțeleagă), atunci cei ce sunt în Iudeea să fugă la munți.

15 Iar celce este pe casă să nu se pogoare nici să nu intre ca să ia ceva din casa lui. * Mat. 24, 13. * Dan. 9, 27. † Luc. 21, 21.

16 Și celce este la câmp să nu se întoarcă înapoi ca să-și ia veșmântul.

17 Dar vai * de cele ce au în pân-tece și de cele ce dau tăia în zilele aceleale! * Luc. 21, 23; 33, 29.

18 Și rugați-vă ca să nu fie iarnă.

19 Căci zilele acelea vor fi necaz, așa cum n'a fost asemenea dela începutul zidirii pe care a zidit-o Dumnezeu, până acum, și nici nu va mai fi. * Dan. 9, 26; 12, 1. † Ier. 2, 2. Mat. 24, 21.

20 Și dacă n'ar fi scurtat Domnul zilele, n'ar scăpa nici o carne, dar pentru cei aleși, pe cari i-a ales, a scurtat zilele.

21. Și atunci * dacă * vă zice cineva: Iată, aici este Hristosul! Iată acolo! nu credeți. * Mat. 24, 23. Luc. 17, 33; 24, 8.

22 Căci se vor ridica Hristoși mincinoși și proroci mincinoși și vor face semne și minuni ca să ducă în rătăcire, dacă este, cu puțință, pe cei aleși.

23 Dar voi luați seama; * iată, v'am spus toate dinainte. * 2 Pet. 3, 17.

24 Ci în zilele acelea, după me-cazul acela, soarele va fi întunecat și luna nu-și va da lumina. * Dan. 7, 10. † 1 Tes. 5, 29. † 1 Pet. 1, 12.

25 Și stelele vor cădea din cer și puterile, cari sunt în ceruri vor fi sguđuite. * Dan. 7, 10. † 1 Tes. 5, 29. † 1 Pet. 1, 12.

26 Și atunci * vor vedea pe Fiul omului venind în nori cu putere multă și slavă. * Dan. 7, 13, 14. Mat. 16, 27; 24, 30. Cap. 14, 62. † 1 Tes. 4, 16. † 2 Tes. 1, 7, 10. † Apoc. 1, 7.

27 Și atunci va trimite pe îngeri și va aduna pe aleșii săi din cele patru vânturi, dela cea mai departă, până la marginea pământului până la cea mai departată margine a cerului.

28 Iar dela smochin învățați * pilda lui. Când ramura lui este fragedă și dă frunze, cunoașteți că vara este aproape. * Mat. 24, 32. † Luc. 21, 29.

29 Astfel și voi, când veți vedea făcându-se acestea, cunoașteți că el este aproape, la ușă.

30 Adevărat vă spun că nu va trece neamul acesta, până când vor fi toate acestea.

31 Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele * mele nu vor trece.

32 Iar despre ziua aceea sau ceasul acela, nimeni nu știe, nici îngeri în cer, nici Fiul afară de Tatăl.

33 Luați seama, * priveghiați și rugați-vă; căci nu știți când este vremea nimerită. * Mat. 24, 42; 25, 13. Luc. 12, 40; 21, 34. Rom. 13, 11. † 1 Tes. 5, 6.

34 Este * ca un om care se duce din țară, își lasă casa și dă robilor săi putere, fiecăruiia lucrului său; și a poruncit portarului să vegheze.

35 Deci veghiați, * căci nu știți când vine domnul casei, sau seara sau la

miezul nopții sau la cântatul cocoșului sau dimineața; * Mat. 24, 42, 44.

36 ca nu cumva venind pe neașteptate, să vă aștepte dormind.

37 Iar ce zice vouă, zic tuturor: Veghiați.

Sfatul împotriva lui Isus.

14 Și după două zile erau Paștile și azimile; și mai marii preoților și cărturarii căutau cum să pună mâna, pe el prin violență ca să-l omoare. * Mat. 26, 2. Luc. 22, 1. Ioan 11, 55; 13, 2.

2 Căci ziceau: Nu în sărbătoare ca să nu fie turburare de popor.

Miral turnat pe capul lui Isus.

3 Și când era în Betania, în casa lui Simon leprosul, pe când seșea la masă, a venit o femeie având un alabastru plin cu mir de nard adevărat, foarte scump; și a spart alabastrul și l-a turnat pe capul lui.

* Mat. 26, 6. Ioan 12, 1. 3. Luc. 7, 37.

4 Și erau unii acolo cari s'au mâhnit adânc în ei, și ziceau: Pentru ce s'a făcut această pierdere de mir?

5 Căci acest mir se putea vinde cu peste trei sute de dinari și să se dea săracilor. Și cărtiau împotriva ei.

6 Iar Isus a zis: Lăsați-o; pentru ce-i faceți supărare? Ea a făcut un lucru bun față de mine.

7 Căci pe săraci îi aveți totdeauna cu voi și puteți să le faceți bine când voți, dar pe mine nu mă aveți totdeauna. * Deut. 15, 11.

8 Ea a făcut ce a putut; a apucat înainte să-mi ungă trupul pentru înmormântare.

9 Adevărat vă spun, oriunde va fi propovăduită Evanghelia, în toată lumea se va spune și ce a făcut femeia aceasta spre amintirea ei.

10 Și Iuda Iscarioteanul, unul din cei doisprezece, a plecat la mai marii preoților ca să-l dea lor.

* Mat. 26, 14. Luc. 22, 3, 4.

11 Iar ei când au auzit, s'au bucurat și au făgăduit să-i dea argint. Și el căuta cum să-l dea la vreme nimerită.

Prăznirea Paștelor.

12 Și în ziua dintâi a azimilor, când înjunghiau Paștile, ucenicii săi

ii zic: Unde voești să ne ducem să-ți pregătim ca să mâncăm Paștile?

* Mat. 26, 17. Luc. 22, 7.

13 Și el trimite pe doi dintre ucenicii săi și le zice: Duceți-vă în cetate și va veți găsi înăuntru un om ducând un vas de pământ cu apă, urmați-l.

14 Și unde va intra spuneți stăpânului casei: Învățătorul zice: Unde este odaia mea de oaspeți, unde să mâncăm Paștile cu ucenicii mei?

15 Și el însuși va vă arăta o odaie mare sus gătită cu așternut și acolo pregătiți-ne.

16 Și ucenicii au ieșit și au venit în cetate și au găsit cum le spusese el și au pregătit Paștile.

17 Și când s'a făcut seară, * vine cu cei doisprezece.

* Mat. 26, 20, etc.

18 Și pe când seșeau ei la masă și mâncau, Isus a zis: Adevărat vă spun că unul din voi, care mănâncă cu mine, mă va da prins.

19 Ei au început a se întrista și a-i zice unul câte unul: Nu cumva sănt eu?

20 Iar el le-a zis: Este unul din cei doisprezece, cel care întinge cu mine în blid.

21 Căci Fiul omului * se duce după cum este scris despre el dar vai de omul acela prin care este dat prins Fiul omului! Bine i-ar fi dacă n'ar fi născut omul acela. * Mat. 26, 24. Luc. 22, 22.

Cina cea de taină.

22 Și pe când mâncau, el a luat o pâine și după ce a binecuvântat, a frânt-o și le-a dat și a zis: Luați, acesta este trupul meu.

* Mat. 26, 26. Luc. 22, 19. 1 Cor. 11, 23.

23 Și a luat paharul și după ce a mulțumit, le-a dat și au băut toți din el.

24 Și le-a zis: Acesta este sângele meu al legământului celui nou care se varsă pentru mulți.

25 Adevărat vă spun că nu voi mai bea din rodul viței până în ziua aceea când îl voi bea nou în împărăția lui Dumnezeu.

Înștiințarea lui Petru.

26 Și după ce au cântat lăudări, au ieșit la muntele Măslinilor. * Mat. 26, 30.

27 Și Isus * le zice: Toți veți avea prilej de poticnire; căci este scris: Voi bate păstorul și oile se vor împrăstia. * Mat. 26, 31. * Zah. 13, 7.

28 Dar după * ce mă voi înscula, voi merge înainte de voi în Galilea. * Cap. 16, 7.

29 Iar Petru * i-a zis: Chiar dacă toți vor avea prilej de poticnire, totuși eu nu.

* Mat. 26, 33, 34. Luc. 22, 34. Ioan 13, 37, 38.

30 Și Isus îi zice: Adevărat îți spun că tu azi în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta de două ori cocoșul mă vei tăgădui de trei ori.

31 Iar Petru și mai tare zicea: Dacă ar trebui să mor cu tine, nu te voi tăgădui. Și toți ziceau la fel.

Ghetsimani.

32 Și vin * la un loc îngrădit al cărui nume este Ghetsimani. Și zice ucenicilor săi: Sedeți aici până mă voi ruga.

* Mat. 26, 36. Luc. 22, 39. Ioan 18, 1.

33 Și ia cu sine pe Petru și pe Iacov și pe Ioan. Și a început să se întristeze și să se tulbure adânc.

34 Și le zice: Sufletul meu este foarte întristat până la moarte. Rămâneți aici și veghiați. * Ioan 12, 27.

35 Și mergând puțin mai înainte, a căzut la pământ, și s'a rugat ca, dacă este cu putință, să treacă dela el ceasul.

36 Și zicea: Avă, Tată, toate * îți sunt cu putință, dar la o parte acest pahar dela mine, însă * nu ce voesc eu, dar ce voești tu.

* Rom. 8, 15. Gal. 4, 6. * Ezech. 5, 7. † Ioan 5, 30; 6, 38.

37 Și vine și-i află dormind și zice lui Petru: Simone, dormi? N'ai fost în stare să veghezi un ceas?

38 Veghiați și rugați-vă, ca să nu intrați în ispită. Într'adevăr duhul * este fără preget, dar carnea este neputincioasă. * Rom. 7, 23. Gal. 5, 17.

39 Și iar a plecat și s'a rugat zicând acelaș cuvânt.

40 Și iarăș a venit și i-a găsit dormind, căci ochii le erau cu totul îngreuiți și nu știau ce să-i răspundă.

41 Și vine a treia oară și le zice: Dormiți de acum și odihniți-vă; este

destul; a venit ceasul, iată Fiul omului este dat în mâinile păcătoșilor. * Ioan 13, 1.

42 Sculați-vă, * să mergem, iată s'a apropiat cel ce mă dă prins.

* Mat. 26, 46. Ioan 18, 1, 2.

Prinderea lui Isus.

43 Și * îndată pe când vorbea el încă, vine Iuda unul din cei doisprezece și cu el o gloată cu săbii și ciomege, dela mai marii preoților și dela cărturari și dela bătrâni.

* Mat. 26, 47. Luc. 22, 47. Ioan 18, 3.

44 Și celce avea să-l dea prins le dăduse un semn învoit zicând: Pe care îl voi săruta, acela este; apucați-l și duceți-l cu pază bună.

45 Și când a venit, îndată s'a apropiat de el și zice: Rabi! Și l-a sărutat mult.

46 Iar ei au pus mâinile pe el și l-au apucat.

47 Iar unul din celce stăteau lângă el a tras sabia și a lovit pe robul marelui preot și i-a tăiat urechea.

48 Și Isus * a răspuns și le-a zis: Ați ieșit ca la un tâlhar cu săbii și ciomege să mă prindeți?

* Mat. 26, 55. Luc. 22, 52.

49 În fiecare zi eram la voi învățându-vă în templu și nu m'ati apucat. Dar aceasta se face ca să se împlinească scripturile.

* Ps. 22, 6. Isa. 53, 7, etc. Luc. 22, 37; 24, 44.

50 Și * toți l-au lăsat și au fugit.

* Ps. 88, 8. Vers. 27.

51 Și un tânăr oarecare îl urma, având aruncată pe el o învelitoare de in, pe trupul gol; și ei îl apucă.

52 Dar el a lăsat învelitoarea de in și a fugit gol.

Isus osândit de Sinedriu.

53 Și au dus pe * Isus la marelui preot. Și toți mai marii preoților și bătrânii și cărturarii se adună lângă el. * Mat. 26, 57. Luc. 22, 64. Ioan 18, 13.

54 Și Petru l-a urmat de departe până înăuntru, în curtea marelui preot și seșea împreună cu slujitorii și se încălzea la lumina focului.

55 Iar mai marii preoților * și tot sinedriul căutau o mărturie împotriva lui Isus, ca să-l omoare și nu aflau.

* Mat. 26, 59.

56 Căci mulți mărturiseau mincinos împotriva lui și mărturiile lor nu se potriveau.

57 Și unii s'au sculat și mărturiseau mincinos împotriva lui zicând:

58 Noi l-am auzit zicând: Eu *voui dărâma templul acesta care este făcut de mâni și în trei zile voi zidi altul nefăcut de mâni.

59 Și nici așa nu se potrivea mărturia lor.

60 Și *marele preot s'a sculat în mijloc și a întrebat pe Isus zicând: Nu răspunzi nimic? Ce mărturisești acestia împotriva ta?

61 Dar el *tăcea și n'a răspuns nimic. Marele **preot iarăși l-a întrebat și-i zice: Tu ești Hristosul, Fiul celui Binecuvântat?

62 Iar Isus a zis: Eu sânt; și *veți vedea pe Fiul omului stând la dreapta puterii și venind cu norii cerului.

63 Iar marele preot și-a sfâșiat hainele și zice: Ce mai avem trebuință de martori?

64 Ați auzit hula, ce vi se pare? Iar ei toți l-au osândit că este vinovat de moarte.

65 Și unii au început să-l scuipă și să-i acopere fața și să-l palmuiască și să-i zică: Proorocește! Și slujitorii l-au primit în bătai.

Tăgăduirea lui Petru.

66 Și pe *când era Petru jos, în curte, vine una dintre slujnicile marelui preot,

67 și văzând pe Petru încălzindu-se, se uită la el și zice: Și tu, erai cu Nazarineanul, cu Isus.

68 Dar el a tăgăduit zicând: Nici nu știu nici nu înțeleg ce zici. Și a ieșit afară în *curtea dinaintă. Și a cântat cocoșul.

69 Și *slujnica l-a văzut și a început să zică iarăși celorce stăteau acolo: Acesta este unul dintre ei.

70 Dar el iar a tăgăduit. Și peste *puțin ceice stăteau acolo au zis iarăși lui Petru: Cu adevărat ești unul dintre ei; căci **ești și Galilean.

* Mat. 26, 73. Luc. 22, 59. Ioan 18, 26. ** Fapt. 2, 7.

71 Iar el a început să blesteme și să se jure: Nu știu pe omul acesta de care vorbiți.

72 Și îndată *cocoșul a cântat a doua oară. Și Petru și-a adus aminte de cuvântul cum îi zisese Isus: Mai înainte de a cânta cocoșul de două ori mă vei tăgădui de trei ori. Și gândindu-se la aceasta, plângea.

Isus înaintea lui Pilat.

15 Și îndată dimineața mai marii preoților cu bătrânii și cărturarii și tot sinedriul au ținut sfat și au legat pe Isus și l-au dus și l-au dat lui Pilat.

* Ps. 2, 2. Mat. 27, 1. Luc. 22, 66; 23, 1. Ioan 18, 28. Fapt. 3, 15; 4, 26.

2 Și Pilat *l-a întrebat: Ești tu Împăratul Iudeilor? Iar el răspunzându-i zice: Tu zicîi.

3 Și mai marii preoților îl învinuiau de multe.

4 Iar Pilat *iarăși l-a întrebat zicând: Nu răspunzi nimic? Iată de câte te învinuiesc ei.

5 Iar Isus *n'a mai răspuns nimic încât Pilat se mira.

Hotărîrea de moarte întărită.

6 Iar la *sărbătoare le dădea drumul la un închis pe care-l cereau dela el.

7 Și era unul numit Barabă închis împreună cu cei răsculați cari făcuseră un omor în răscoală.

8 Și gloata s'a suit și a început să-i ceară să facă cum le făcea în totdeauna.

9 Iar Pilat a răspuns zicându-le: Voiți să vă dau drumul Împăratului Iudeilor?

10 Căci cunoștea că mai marii preoților din pismă îl dăduseră prins.

11 Dar mai marii preoților *au ațâțat gloata ca să le dea drumul mai bine lui Barabă.

12 Iar Pilat a răspuns iarăși și le-a zis: Dar ce voiti să fac eu cu cel pe care îl numiți Împăratul Iudeilor?

13 Și ei iarăși au strigat: Răstignește-l.

14 Iar Pilat le zicea: Dar ce rău

a făcut? Dar ei mai tare au strigat: Răstignește-l.

15 Iar Pilat *voind să facă pe plac gloatei, a dat drumul lui Barabă pentru ei și pe Isus, după ce l-a biciuit, l-a dat ca să fie răstignit.

16 Și ostașii *l-au dus înlăuntrul în curte care este Pretoriul și au chemat împreună toată ceata.

17 Și l-au îmbrăcat în purpură și împletind o cunună de spini, i-au pus-o pe el.

18 Și au început să-i ureze: Bucură-te, Împărate al Iudeilor.

19 Și-i băteau capul cu o trestie și-l scuipau și punându-se în genunchi i se închinau.

20 Și după ce au răs de el, l-au desbrăcat de purpură și l-au îmbrăcat cu hainele lui. Și l-au dus afară ca să-l răstignească.

Răstignirea.

21 Și *silesc pe un trecător care venia dela câmp, pe Simon din Cirene, tatăl lui Alexandru și Ruf, să meargă cu ei ca să-i ducă crucea.

22 Și-l *duc pe locul Golgota, adică talmăcit: Locul căpătanei.

23 Și-i dădeau *vin dres cu smirnă dar n'a luat.

24 Și-l răstignesc și-i împart *hainele aruncând sort, pe ele, cine ce să ia.

25 Și era *ceasul al treilea când l-au răstignit.

26 Și scrierea vinei lui era scrisă *deasupra: ÎMPARATUL IUDEILOR.

27 Și împreună *cu el răstignesc doi tâlhari, unul la dreapta și altul la stînga lui.

28 Și s'a împlinit scriptura care zice: Și a *fost socotit cu cei fără-delege.

Bătăjocurile trecătorilor.

29 Și trecătorii *il huliau clătîndu-și capetele și zicând: Ua, **celce dărâmi templul și-l zidești în trei zile.

30 Măntuiește-te pe tine însuși, pororându-te depe cruce.

31 Asemenea și mai marii preoților luându-l în răs între ei cu cărturarii ziceau: Pe alții a mântuit, pe sine nu se poate mântui.

32 Hristosul, Împăratul lui Israel să se pogoare acum depe cruce ca să vedem și să credem. Și cei *răstigniți împreună cu el îl ocărau.

Moartea lui Isus.

33 Și când a fost ceasul *al șaselea s'a făcut întunec peste tot pământul până la ceasul al nouălea.

34 Și la ceasul al nouălea Isus a strigat cu glas mare: Eloi, *Eloi, Lama Sabactani? adică talmăcit: Dumnezeu meu, Dumnezeul meu, penține m'ai părăsit.

35 Și unii din ceice stăteau acolo când au auzit ziceau: Iată chiamă pe Ilie.

36 Și a alergat *unul și umplând un burete cu oțet l-a pus într-o trestie și i-a **dat să bea zicând: Lăsați să vedem dacă vine Ilie să-l ia jos.

37 Și *Isus, a scos un glas mare și și-a dat duhul.

38 Și perdeaua *templului a fost ruptă în două, de sus până jos.

39 Și când a văzut *sutașul care era acolo înaintea lui că așa și-a dat duhul, a zis: Cu adevărat omul acesta era Fiul lui Dumnezeu.

40 Și *erau și femei privind de departe, între cari și Maria Magdalena și Maria mama lui Iacov cel mic și a lui Iose, și Salome.

41 Cari când era el în Galilea, îl urmau *și-i slujiau și alte multe femei cari s'au suit cu ei la Ierusalim.

Îngroparea lui Isus.

42 Și când *s'a făcut acum seara, pentru că era Pregătirea, adică ziua înainte de Sabat,

* Mat. 27, 57. Luc. 23, 50. Ioan 19, 38.

43 A venit Iosif din Arimatea, un sfetnic de bună stare, care și el aștepta *impărăția lui Dumnezeu. Și el a în-
drăznit și a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Isus. * Luc. 2: 25, 38.

44 Și Pilat s'a mirat că era mort acum; și chemând la sine pe sutaș l-a întrebat dacă a murit de curând.

45 Și când a aflat dela sutaș, a dăruit trupul mort lui Iosif.

46 Și el a cumpărat pânză de in și l-a luat jos și l-a înfășurat în pânza de in și l-a pus în mormânt care era săpat dintr-o stâncă și a prăvălit o piatră pe ușa mormântului.

47 Și Maria Magdalena și Maria mama lui Iosif priviau unde este pus. *Învierea lui Isus.*

16 Și după ce a trecut *Sabatul, Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacov, și Salome, au *cumpărat miresme ca să vină și să-l ungă.

2 Și foarte de dimineață în *ziua întâi a săptămânii ele vin la mormânt când răsărise soarele. * Luc. 24: 1. Ioan 20: 1.

3 Și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli piatra din ușa mormântului?

4 Și uitându-se în sus, zăresc că piatra este prăvălită, căci era foarte mare.

5 Și intrând în mormânt, au văzut pe un tânăr stând la dreapta învelit în veșmânt alb, și s'au înspăimântat.

6 Și el le zice: Nu vă înspăimântați; căutați pe Isus Nazarineanul cel răstignit; s'a sculat, nu este aici. Iată locul unde l-au pus! * Mat. 28: 5, 6, 7.

7 Dar duceți-vă, spuneți ucenicilor săi și lui Petru că merge înainte de voi în Galilea; acolo îl veți vedea, după cum *v'a zis. * Mat. 26: 32. Cap. 14: 28.

8 Și au ieșit și au fugit dela mormânt; căci le-a cuprins tremur și uimire și *n'au spus nimănui nimic, căci se temeau. * Mat. 28: 8. Luc. 24: 9.

Arătările lui Isus după înviere.

9 Iar după ce a înviat de dimineață

în ziua întâi a săptămânii, s'a *arătat mai întâi Mariei Magdalinei din **care scosese șapte draci.

10 Ea s'a dus și a vestit celor ce fuseseră cu el cari se tănguiau și plângeau. * Luc. 24: 10. Ioan 20: 18.

11 Și ei, *când au auzit că trăiește și a fost văzut de ea, n'au crezut.

12 Și după acestea s'a arătat în altă înfățișare la *doi dintre ei cari umblau, ducându-se la câmp. * Luc. 24: 11.

13 Și ei s'au dus și au vestit la ceilalți, dar nici pe ei nu i-au crezut.

14 Iar după aceea s'a arătat celor unsprezece, pe când ședeau la masă și i-a muștrat pentru necredința lor și învârtosarea de inimă, pentru că n'au crezut pe cei ce l-au văzut după ce se sculase. * Luc. 24: 36. Ioan 20: 19. 1 Cor. 15: 5.

Trimiteră celor unsprezece.

15 Și *le-a zis: Mergeți în toată lumea și **propovăduiți Evanghelia la toată făptura.

16 Cine *va crede și va fi botezat, va fi mântuit; iar **cine nu va crede va fi osândit.

* Ioan 3: 18, 36. Fapt. 2: 38; 16: 30-32. Rom. 10: 9. 1 Pet. 3: 21.

17 Și aceste semne vor urma pe cei ce vor crede: în *numele meu vor scoate afară draci, vor vorbi în **limbi noi,

* Luc. 10: 17. Fapt. 5: 16; 8: 7; 16: 18; 19: 12. ** Fapt. 2: 4; 10: 46; 19: 6. 1 Cor. 12: 10, 28.

18 Vor ridica șerpi *în mâinile lor și dacă vor bea ceva de moarte nu-i va vătăma deloc. Vor **pune mâinile pe bolnavi și se vor face bine.

* Luc. 10: 13. Fapt. 28: 5. ** Fapt. 5: 15, 16; 9: 17; 28: 8. Iac. 5: 14, 15.

19 Domnul Isus deci după *ce a vorbit cu ei, a **fost luat în cer, și a *fșezut la dreapta lui Dumnezeu.

* Fapt. 1: 2, 3. ** Luc. 24: 51. † Ps. 110: 1. Fapt. 7: 55.

20 Iar ei au ieșit și au propovădui pretutindeni, Domnul lucrând cu ei și *întărind cuvântul prin semnele cari urmau. Amin.

* Fapt. 5: 12; 14: 3. 1 Cor. 2: 4, 5. Ev. 1: 1.

EVANGHELIA DUPĂ LUCA

Cuvânt înainte.

1 Deoarece mulți au pus mâna să alcătuiească o istorisire despre faptele crezute deplin între noi,

2 după cum *ni le-au încredințat cei ce dela **început au fost martori cu ochii și slujitori ai cuvântului,

* Evr. 2: 3. 1 Pet. 5: 1. 2 Pet. 1: 16. 1 Ioan 1: 1. ** Marc. 1: 1. Ioan 15: 27.

3 mi s'a părut *și mie, bine după ce am urmărit cu deamăruntul toate dela început, să *te scriu pe rând, **prea alesule Teofile,

* Fapt. 15: 19, 25, 28. 1 Cor. 7: 40. ** Fapt. 11: 4. Fapt. 1: 1.

4 ca *să cunoști lămurit temeinicia cuvintelor în cari ai fost învățat.

* Ioan 20: 31.

Vestirea nașterii lui Ioan Botezătorul.

5 În *zilele lui Irod, împăratul Iudeii, era un preot oarecare cu numele Zaharia, din **ceata lui Abia; și el avea o nevastă dintre fiicele lui Aaron, și numele ei era Elisaveta.

* Mat. 2: 1. ** 1 Cron. 24: 10, 19. Neem. 12: 4, 17.

6 Și amândoi erau drepti *înaintea lui Dumnezeu, umblând în toate poruncile și hotăririle Domnului fără vină.

* Fapt. 7: 1; 17: 1. 1 Reg. 9: 4. 2 Reg. 20: 8. Iov. 1: 1. Fapt. 23: 1; 24: 16. Filip. 3: 6.

7 Și n'aveau copil deoarece Elisaveta era stearpă și amândoi erau înaintați în zilele lor.

8 Și a fost așa: Pe când slujia el ca preot în rândul cetei sale înaintea lui Dumnezeu,

9 după obiceiul preoției, i-a căzut *sortul ca să tămăzieze **după ce a intrat în templul Domnului.

* 1 Cron. 24: 19. 2 Cron. 8: 14; 31: 2. ** Exod. 30: 7, 8. 1 Sam. 2: 28. 1 Cron. 23: 13. 2 Cron. 23: 11.

10 Și toată mulțimea poporului se ruga afară în *ceasul tămăziei.

* Lev. 16: 17. Apoc. 8: 3, 4.

11 Și un înger al Domnului i s'a arătat stând la dreapta altarului *tămăziei.

* Exod. 30: 1.

12 Și Zaharia s'a *tulburat când l-a văzut și a căzut teamă peste el.

* Iudc. 6: 22; 13: 22. Dan. 10: 8. Vers. 29. Cap. 2: 9. Fapt. 10: 4. Apoc. 1: 17.

13 Dar îngerul i-a zis: Nu te teme

Zahario: pentru că cererea ta a fost ascultată și nevastă-ta Elisaveta îți va naște un fiu și-i vei pune numele Ioan.

14 Și vei avea bucurie și veselie și mulți *se vor bucura de nașterea lui.

15 Căci va fi mare înaintea Domnului și nu *va bea vin și băutură tare și va fi plin de Duhul Sfânt chiar **din pântecul mamei sale.

* Num. 6: 3. Judec. 13: 4. Cap. 7: 33. ** Ier. 1: 5. Gal. 1: 15.

16 Și *va întoarce pe mulți din copiii lui Israel la Domnul Dumnezeu lor.

* Mal. 4: 5, 6.

17 Și el va *merge înaintea lui în duhul și puterea lui Ilie ca să întoarcă inimile părinților spre copii și pe cei neascultători la umblarea în înțelepciunea dreptilor; ca să gătească Domnului un popor bine pregătit pentru el.

* Mal. 4: 5. Mat. 11: 14. Marc. 9: 12.

18 Și Zaharia a zis îngerului: După *ce voi cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și nevastă-mea înaintată în zilele ei.

* Fac. 17: 17.

19 Și îngerul a răspuns și i-a zis: Eu sunt Gavril, *care stau înaintea lui Dumnezeu și am fost trimis să-ți vorbesc și să-ți aduc aceste vesti bune.

* Dan. 8: 16; 9: 21-23. Mal. 3: 10. Evr. 1: 14.

20 Și iată, vei *fi fără grai, și neputând să vorbești, până în ziua când vor *fi acestea, pentru că n'ai crezut cuvintele mele cari se vor împlini la vremea lor potrivită.

* Esec. 3: 26; 24: 27.

21 Și poporul aștepta pe Zaharia și se mirau de întârzierea lui în templu.

22 Dar după ce a ieșit, nu putea să le vorbească și au cunoscut că văzuse o vedenie în templu. Și le făcea semne și a rămas mut.

23 Și a fost așa: Când s'au împlinit zilele *slujbei lui, a plecat la casa lui.

* 2 Reg. 11: 5. 1 Cron. 9: 25.

24 Și după aceste zile Elisaveta,

43 a venit Iosif din Arimatea, un sfetnic de bună stare, care și el aștepta *împărăția lui Dumnezeu. Și el a îndrăznit și a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Isus. * Luc. 2: 35, 38.

44 Și Pilat s'a mirat că era mort acum, și chemând la sine pe sutaș l-a întrebat dacă a murit de curând.

45 Și când a aflat dela sutaș, a dăruit trupul mort lui Iosif.

46 Și el a cumpărat pânză de in și l-a luat jos și l-a înfășurat în pânza de in și l-a pus în mormânt care era săpat dintr-o stâncă și a prăvălit o piatră pe ușa mormântului.

47 Și Maria Magdalena și Maria mama lui Iosif priviau unde este pus. *Învierea lui Isus.*

16 Și după ce a trecut *Sabatul, Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacov, și Salome, au *cumpărat miresme ca să vină și să-l ungă. * Mat. 27: 59, 60. Luc. 23: 53. Ioan 19: 40.

2 Și foarte de dimineață în *ziua întâi a săptămânii ele vin la mormânt când răsărise soarele. * Luc. 24: 1. Ioan 20: 1.

3 Și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli piatra din ușa mormântului?

4 Și uitându-se în sus, zăresc că piatra este prăvălită, căci era foarte mare.

5 Și intrând în mormânt, au văzut pe un tânăr stând la dreapta învelit în veșmânt alb, și s'au înspăimântat.

6 Și el le zice: Nu vă înspăimântați; căutați pe Isus Nazarineanul cel răstignit; s'a sculat, nu este aici. Iată locul unde l-au pus! * Mat. 28: 5, 6, 7.

7 Dar duceți-vă, spuneți ucenicilor săi și lui Petru că merge înainte de voi în Galilea; acolo îl veți vedea, după cum v'a zis. * Mat. 28: 32. Cap. 14: 28.

8 Și au ieșit și au fugit dela mormânt; căci le-a cuprins tremur și uimire și n'au spus nimănui nimic, căci se temeau.

Arătările lui Isus după înviere.

9 Iar după ce a înviat de dimineață

în ziua întâi a săptămânii, s'a *arătat mai întâi Mariei Magdalinei din **care scosese șapte draci.

10 Ea s'a dus și a vestit celor ce fuseseră cu el cari se tănguiau și plângeau. * Ioan 20: 14. ** Luc. 8: 2.

11 Și ei, *când au auzit că trăiește și a fost văzut de ea, n'au crezut.

12 Și după acestea s'a arătat în altă înfățișare la *doi dintre ei cari umblau, ducându-se la câmp. * Luc. 24: 11.

13 Și ei s'au dus și au vestit la ceilalți, dar nici pe ei nu i-au crezut.

14 Iar după aceea s'a arătat celor unsprezece, pe când ședeau la masă și i-a muștrat pentru necredința lor și învârtosarea de inimă, pentru că n'au crezut pe ceice l-au văzut după ce se sculase. * Luc. 24: 36. Ioan 20: 19. 1 Cor. 15: 5.

Trimiteră celor unsprezece.
15 Și le-a zis: Mergeți în toată lumea și *propovăduiți Evanghelia la toată făptura.

16 Cine v'a crede și va fi botezat, va fi mântuit; iar *cine nu va crede va fi osândit. * Mat. 28: 19. Ioan 15: 16. ** Col. 1: 23.

17 Și aceste semne vor urma pe ceice vor crede: în *numele meu vor scoate afară draci, vor vorbi în *limbi noi, * Ioan 12: 48.

18 vor ridica șerpi în mâinile lor și dacă vor bea ceva de moarte nu-i va vătăma deloc. Vor *pune mâinile pe bolnavi și se vor face bine. * Luc. 10: 19. Fapt. 2: 28; 16: 30-32. Rom. 10: 8. 1 Pet. 3: 21.

19 Domnul Isus deci după *ce a vorbit cu ei, a *fost luat în cer, și a *fost zădit la dreapta lui Dumnezeu. * Fapt. 1: 2, 3. ** Luc. 24: 51. † Ps. 110: 1. Fapt. 7: 55.

20 Iar ei au ieșit și au propovăduit pretutindeni, Domnul lucrând cu ei și *întărind cuvântul prin semnele cari urmau. Amin. * Fapt. 5: 12; 14: 3. 1 Cor. 2: 4, 5. Ev. 2: 1.

EVANGHELIA DUPĂ LUCA

Cuvânt înainte.

1 Deoarece mulți au pus mâna să alcătuiească o istorisire despre faptele crezute deplin între noi,

2 după cum *ni le-au încredințat ceice dela **început au fost martori cu ochii și slujitori ai cuvântului,

3 mi s'a părut *și mie, bine după ce am urmărit cu deamăruntul toate dela început, să *te scriu pe rând, **prea alesule Teofile,

4 ca *să cunoști lămurit temeinicia cuvintelor în cari ai fost învățat. * Ebr. 2: 3. 1 Pet. 5: 1. 2 Pet. 1: 16. 1 Ioan 1: 1. ** Marc. 1: 1. Ioan 15: 27.

Vestirea nașterii lui Ioan Botezătorul.

5 În *zilele lui Irod, împăratul Iudeii, era un preot oarecare cu numele Zaharia, din *ceata lui Abia; și el avea o nevastă dintre fiicele lui Aaron, și numele ei era Elisaveta.

6 Și amândoi erau drepti *înaintea lui Dumnezeu, umblând în toate poruncile și hotărârile Domnului fără vină. * Mat. 2: 1. ** 1 Cron. 24: 10, 19. Neem. 12: 4, 15.

7 Și n'aveau copil deoarece Elisaveta era stearpă și amândoi erau înaintați în zilele lor. * Fapt. 3: 1; 17: 1. 1 Reg. 9: 4. 2 Reg. 20: 8. Iov. 1: 1. Fapt. 23: 1; 24: 16. Filip. 3: 6.

8 Și a fost așa: Pe când slujia el ca preot în rândul cetei sale înaintea lui Dumnezeu,

9 după obiceiul preoției, i-a căzut *sortul ca să tămăzieze *după ce a intrat în templul Domnului. * 1 Cron. 24: 19. 2 Cron. 8: 14; 31: 2. ** Exod. 30: 7, 8. 1 Sam. 2: 28. 1 Cron. 23: 13. 2 Cron. 23: 11.

10 Și toată mulțimea poporului se ruga afară în *ceasul tămăziei. * Lev. 16: 17. Apoc. 8: 3, 4.

11 Și un înger al Domnului i s'a arătat stând la dreapta altarului *tămăziei. * Exod. 30: 1.

12 Și Zaharia s'a *tulburat când l-a văzut și a căzut teamă peste el. * Iud. 6: 22; 13: 22. Dan. 10: 8. Vers. 29. Cap. 2: 9. Fapt. 10: 4. Apoc. 1: 17.

13 Dar îngerul i-a zis: Nu te teme

Zahario: pentru că cererea ta a fost ascultată și nevastă-ta Elisaveta îți va naște un fiu și *i-vei *pune numele Ioan. * Vers. 60, 63.

14 Și vei avea bucurie și veselie și mulți *se vor bucura de nașterea lui. * Vers. 68.

15 Căci va fi mare înaintea Domnului și nu *va bea vin și băutură tare și va fi plin de Duhul Sfânt chiar *din pântecul mamei sale. * Num. 6: 3. Jude. 13: 4. Cap. 7: 33. ** Ier. 1: 5. Gal. 1: 15.

16 Și *va întoarce pe mulți din copiii lui Israel la Domnul Dumnezeu lor. * Mal. 4: 5, 6.

17 Și el va *merge înaintea lui în duhul și puterea lui Ilie ca să întoarcă inimile părinților spre copii și pe cei neascultători la *umblarea în înțelepciunea dreptilor; ca să gătească Domnului un popor bine pregătit pentru el. * Mal. 4: 5. Mat. 11: 14. Marc. 9: 12.

18 Și Zaharia a zis îngerului: După *ce voi cunoaște aceasta? Căci eu sunt bătrân și nevastă-mea înaintată în zilele ei. * Fac. 17: 17.

19 Și îngerul a răspuns și i-a zis: Eu sunt Gavril, care stau înaintea lui Dumnezeu și am fost trimis să-ți vorbesc și să-ți aduc aceste vesti bune. * Dan. 8: 16; 9: 21-23. Mal. 3: 10. Ebr. 1: 14.

20 Și iată, vei *fi fără grai, și neputând să vorbești, până în ziua când vor *fi acestea, pentru că n'ai crezut cuvintele mele cari se vor împlini la vremea lor potrivit. * Esec. 3: 26; 24: 27.

21 Și poporul aștepta pe Zaharia și se mirau de întârzierea lui în templu.

22 Dar după ce a ieșit, nu putea să le vorbească și au cunoscut că văzuse o vedenie în templu. Și le făcea semne și a rămas mut.

23 Și a fost așa: Când s'au împlinit zilele *slujbei lui, a plecat la casa lui. * 2 Reg. 11: 5. 1 Cron. 9: 25.

24 Și după aceste zile Elisaveta,

nevastă lui, a zămislit și s'a ascuns
cineci lui, zicând:

25 Astfel mi-a făcut Domnul în zi-
lele în cari s'a uitat la mine ca să
ridice ocara mea dintre oameni.

* Fac. 30. 23. Isa. 4. 1; 54. 1, 4.
Vestirea nașterii lui Isus Hristos.

26 Dar în luna a șasea îngerul
Gavril a fost trimis dela Dumnezeu
într-o cetate a Galileii cu numele
Nazaret,

27 la o fecioară logodită cu un
bărbat cu numele Iosif din casa lui
David; și numele fecioarei era Maria.

28 Și îngerul a intrat la ea și a zis:
Bucură-te cea careia i s'a făcut mare
har; Domnul este cu tine. Binecu-
vântată ești tu între femei.

29 Dar ea s'a tulburat de cuvântul
lui și se gândia în sine ce fel de
urare să fie aceasta.

30 Și îngerul i-a zis: Nu te teme,
Mario, căci ai aflat har la Dumnezeu.

31 Și iată, vei zămisli în pântec
și vei naște un fiu și-i vei pune
numele Isus.

32 El va fi mare și se va chema
Fiul Celui Preaînalt; și Domnul
Dumnezeu fi va da scaunul de domnie

al lui David, tatăl său.

33 Și va împărăți peste casa lui
Iacov în veac și împărăția lui nu va
avea sfârșit.

34 Și Maria a zis îngerului: Cum
va fi aceasta pentru că eu nu cunosc
bărbat?

35 Și îngerul a răspuns și i-a zis:
Duhul Sfânt va veni asupra ta și
puterea Celui Preaînalt te va umbri:
deaceia și cese va naște se va chema
sfânt, Fiul lui Dumnezeu.

36 Și iată, Elisaveta, rudenia ta,
și ea a zămislit un fiu la bătrânețe
ei și aceasta este a șasea lună pentru
ea care se numia steapă:

37 Căci nici o vorbă dela Dum-
nezeu nu va fi fără putere.

* Dan. 2. 44; 7. 14, 27. Obad. 21. 36; 4. 7. Ioan. 12. 34. Ier. 1. 8.
* Mat. 1. 20. ** Mat. 14. 33; 26. 63, 64. Marc. 1. 1. Ioan. 1. 34;
20. 31. Fapt. 8. 37. Rom. 1. 4.

* Dan. 2. 44; 7. 14, 27. Obad. 21. 36; 4. 7. Ioan. 12. 34. Ier. 1. 8.
* Mat. 1. 20. ** Mat. 14. 33; 26. 63, 64. Marc. 1. 1. Ioan. 1. 34;
20. 31. Fapt. 8. 37. Rom. 1. 4.

* Dan. 2. 44; 7. 14, 27. Obad. 21. 36; 4. 7. Ioan. 12. 34. Ier. 1. 8.
* Mat. 1. 20. ** Mat. 14. 33; 26. 63, 64. Marc. 1. 1. Ioan. 1. 34;
20. 31. Fapt. 8. 37. Rom. 1. 4.

38 Și Maria a zis: Iată roaba Dom-
nului; fie-mi după cuvântul tău. Și
îngerul a plecat dela ea.

Cântarea Mariei.

39 Și Maria s'a sculat în zilele
acelea și s'a dus cu grabă în ținutul
muntos într-o cetate a lui Iuda,

40 și a intrat în casa lui Zaharia
și a urat Elisavetei.

41 Și a fost așa: Când a auzit Eli-
saveta urarea Mariei, i-a săltat prun-
cul în pântec; și Elisaveta s'a um-
plut de Duhul Sfânt,

42 și a strigat cu glas mare și a
zis: Binecuvântată ești tu între femei
și binecuvântat este rodul pânteco-
lui tău.

43 Și de unde pentru mine aceasta
ca să vie la mine mama Domnului
meu?

44 Căci iată, cum a venit glasul
urării tale în urechile mele, pruncul
mi-a săltat cu bucurie în pântec.

45 Și fericită este cea care a crezut,
căci va fi o împlinire a celor vorbite
ei de Domnul.

46 Și Maria a zis: Sufletul meu
mărește pe Domnul,

47 și duhul meu s'a bucurat de
Dumnezeu, Mântuitorul meu.

48 Căci a căutat spre smerenia
roabei sale, căci iată de acum toate
neamurile mă vor feri.

49 Căci Cel puternic mi-a făcut
mari lucruri și numele lui este sfânt.

50 Și mila lui este în neamuri
și neamuri peste cei ce se tem de el.

51 A arătat țările cu brațul său,
a risipit pe cei mândri în gândul
inimii lor.

52 A dat jos pe cei puternici de
pe scaunul lor de domnie și a înălțat
pe cei smeriți.

53 Pe cei flămânzi i-a umplut de
bunătați și pe cei bogați i-a scos
afară fără nimic.

* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.

* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.

* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.

* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.

* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.
* 1 Sam. 2. 1. Ps. 34. 2, 3; 35. 9. Hab. 3. 18.

54 A sprijinit pe Israel, slujitorul
său, ca să-și aducă aminte de milă.

55 precum a vorbit către părinții
noștri, — față de Avraam și seminței
lui în veac.

56 Și Maria a rămas cu ea ca la
trei luni și s'a întors acasă.

Nașterea lui Ioan Botezătorul.

57 Și Elisavetei i s'a împlinit vre-
mea să nască și a născut un fiu.

58 Și cei dimprejur și rudele ei
au auzit că Domnul și-a mărit în-
durarea față de ea și se bucurau
cu ea.

59 Și a fost așa: În ziua a opta
au venit să taie împrejur pe copil
și voiau să-l cheme după numele ta-
tălui său Zaharia.

60 Și mama lui a răspuns și a
zis: Nu, ci se va chema Ioan.

61 Și i-au zis: Nimeni nu este din
rudenia ta care se cheamă cu acest
nume.

62 Și făceau semne tatălui său cum
ar voi să fie chemat.

63 Și a cerut o tăbliță de scris, și
a scris zicând: Ioan este numele lui.

64 Și toți s'au mirat.

65 Și i s'a deschis gura îndată și
limba lui s'a deslegat și vorbia bine-
cuvântând pe Dumnezeu.

66 Și a fost teamă peste toți ceie
locuiau împrejurul lor; și toate grai-
urile acestea erau vorbite de unii la
alții în tot ținutul muntos al Iudeii.

67 Și toți cari le-au auzit, le puneau
în inima lor zicând: Ce va fi dar
copilul acesta? Căci mână Domnu-
lui era cu el.

Nașterea lui Isus Hristos.

2 Și a fost așa: În zilele acelea a
ieșit o poruncă dela Cezarul Au-
gust ca să se înscrie tot pământul
locuit.

2 Aceasta a fost cea dintâi în-
scriere făcută pe când era Quirinius
dregător al Siriei.

3 Și toți se duceau ca să se înscrie
fiecare în cetatea sa.

4 Și s'a suit și Iosif din Galilea,

* Fac. 17. 19. Ps. 132. 11. Rom. 11. 28. Gal. 3. 16.
* Fac. 17. 19. Ps. 132. 11. Rom. 11. 28. Gal. 3. 16.
* Fac. 17. 19. Ps. 132. 11. Rom. 11. 28. Gal. 3. 16.

* Fac. 17. 19. Ps. 132. 11. Rom. 11. 28. Gal. 3. 16.
* Fac. 17. 19. Ps. 132. 11. Rom. 11. 28. Gal. 3. 16.
* Fac. 17. 19. Ps. 132. 11. Rom. 11. 28. Gal. 3. 16.

69 și n-a ridicat un corn de
mântuire în casa lui David slujito-
rul său.

70 (precum a vorbit prin gura
sfinților prooroci ai săi cari au fost
din veac),

71 mântuire de vrăjmașii noștri și
din mâna tuturor celor ce ne urăsc;

72 ca să facă milă cu părinții
noștri și să-și aducă aminte de legă-
mântul său cel sfânt,

73 de jurământul pe care l-a jurat
lui Avraam tatăl nostru,

74 ca să ne dea ca, după ce vom
fi scăpați din mâna vrăjmașilor
noștri, să-i slujim fără temere,

75 în sfințenie și dreptate înain-
tea lui în toate zilele noastre.

76 Dar și tu, copile, vei fi che-
mat prooroc al Celui Preaînalt, căci
vei merge înaintea feței Domnului ca
să-i pregătești căile,

77 ca să dai cunoștința mântuirii
poporului său, în iertarea păcatelor
lor.

78 prin mila, duioasă a Dumne-
zeului nostru, cu care ne-a cercetat
Răsăritul din înălțime,

79 ca să lumineze peste cei ce sed
în întunec și în umbra morții; ca
să ne îndrepte picioarele pe calea
păcii.

80 Iar copilul creștea și se întă-
ria în duh și era în pustii până
în ziua arătării sale către Israel.

* Fac. 12. 3; 17. 4; 22. 16, 17. Ebr. 6. 13, 17.
* Ier. 23. 6, 8; 38. 10. Dan. 9. 24. Fapt. 3. 21. Rom. 1. 2.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.
* Lev. 26. 42. Ps. 98. 3; 103. 8, 9; 106. 45. Erec. 16. 60. Vers. 54.

din cetatea* Nazaret, în Inđea, la cetatea lui David, care se numește Betleem, pentru că** el era din casa și familia lui David;

5 ca să se înscrie cu Maria care era logodită* cu el, ea fiind grea.

6 Și a fost așa: Pe când erau ei acolo, s'au împlinit zilele ca să nască ea.

7 Și a* născut pe fiul ei întâi născut și l-a înfășat în scutece și l-a culcat într'o iesle, pentru că nu era loc pentru ei în casa de poposire.

Păstorii din Betleem.

8 Și în acel ținut erau niște păstori stând afară în câmp și păzind strajă noaptea la turma lor.

9 Și un înger al Domnului a stătut lângă ei și slava Domnului a strălucit împrejurul lor și ei s'au temut cu teamă mare.

10 Și îngerul le-a zis: Nu vă temeți căci iată, vă aduc o veste bună de bucurie mare care va fi la* tot poporul.

* Fac. 12. 3. Mat. 28. 19. Marc. 1. 15. Vers. 31. 32. Cap. 24. 47. Col. 1. 23.

11 Căci vi s'a născut astăzi* în cetatea lui David un Mântuitor** care este Hristos Domnul.

* Isa. 9. 6. ** Mat. 1. 21. † Mat. 1. 16; 16. 16. Cap. 1. 43. Fapt. 2. 36; 10. 36. Filip. 2. 11.

12 Și acesta vă este semnul: Veți găsi un prunc înfășat în scutece și culcat într'o iesle.

13 Și* deodată a fost cu îngerul o mulțime de oaste: cerească lăudând pe Dumnezeu și zicând:

* Fac. 28. 12; 32. 1. 2. Ps. 103. 20, 21; 148. 2. Dan. 7. 10. Ebr. 1. 14. Apoc. 5. 11.

14 Slavă* lui Dumnezeu în cele prea înalte și pe pământ pace,** în oameni bună plăcere.†

* Cap. 19. 38. Efez. 1. 6; 3. 10, 21. Apoc. 5. 13. ** Isa. 57. 19. Cap. 1. 7. † Rom. 5. 1. Efez. 2. 17. Col. 1. 20. ‡ Ioan. 3. 16. Efez. 2. 4, 7. § Ier. 2. 13. † Ioan. 4. 9, 10.

15 Și a fost așa: când s'au dus îngerii dela ei în cer, păstorii au zis unii către alții: Să mergem dar până la Betleem și să vedem vorba aceasta care s'a întâmplat pe care ne-a făcut-o cunoscut Domnul.

16 Și au venit grăbindu-se și au

găsit pe Maria și pe Iosif și pe prunc culcat în iesle.

17 Și când l-au văzut, au făcut cunoscut vorba care li se spusese despre copilul acesta.

18 Și toți ceie au auzit se mirau de cele vorbite lor de către păstori.

19 Dar Maria* păstra toate vorbele acestea cumpănindu-le în inima ei.

* Fac. 37. 11. Cap. 1. 66. Vers. 51.

20 Și păstorii s'au întors slăvind și lăudând pe Dumnezeu pentru toate celece au ziseră și văzuseră, întocmai cum li se vorbise.

Isus adus în Templu.

21 Și când s'au împlinit opt zile ca să-l taie împrejur, i-au și pus numele ISUS,** nume, care a fost pus de înger mai înainte de a fi el zămislit în pântec.

* Fac. 17. 12. Lev. 12. 3. Cap. 1. 60. ** Mat. 1. 21; 26. Cap. 1. 31.

22 Și când s'au împlinit zilele* curățirii lor, după legea lui Moise, l-au adus la Ierusalim ca să-l înfățișeze Domnului,

* Lev. 12. 2-4, 6.

23 (după cum este scris în legea Domnului: Orice* parte bărbătească ce deschide pântecul se va chema sfânt pentru Domnul),

* Exod. 13. 2; 22. 29; 34. 15. Num. 3. 13; 8. 17; 18. 15.

24 și să dea jertfă după* ceea ce este spus în legea Domnului: O păreche de turturele sau doi pui de porumbel.

* Lev. 12. 2, 6, 8.

Cântarea lui Simeon.

25 Și iată, era un om în Ierusalim, numele lui era Simeon. Și omul acesta era drept și evlavios, așteptând* mângâierea lui Israel: și Duhul Sfânt era peste el.

26 Și i se dăduse știre de Duhul Sfânt să nu vadă* moarte înainte de a vedea pe Hristosul Domnului.

* Ps. 42. 48. Ebr. 11. 5.

27 Și el a venit în* Duhul la templu și când au adus părinții pe copilul Isus ca să facă pentru el după datina legii,

* Mat. 4. 1.

28 atunci el l-a primit în brațe și a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis:

29 Acum* slobozește în pace pe robul tău, Stăpâne, după vorba ta;

* Fac. 46. 30. Filip. 1. 23.

30 căci ochii mei au văzut* mântuirea ta,

* Isa. 52. 10. Cap. 3. 6.

31 pe care ai pregătit-o în fața tuturor popoarelor:

32 o lumină* pentru descoperirea Neamurilor și slava poporului tău Israel.

* Isa. 9. 2; 42. 6; 49. 6; 60. 1, 2, 3. Mat. 4. 16. Fapt. 13. 47; 28. 28.

33 Și tatăl lui și mama lui erau umiți de cele ce erau vorbite despre el.

34 Și Simeon i-a binecuvântat și a zis către Maria, mama lui: Iată, acest copil este pus pentru căderea* și ridicarea multora în Israel și ca un semn** împotriva căruia se va vorbi.

* Isa. 8. 14. Osee. 14. 9. Mat. 21. 44. Rom. 9. 32, 33. 1. Cor. 1. 23, 24. 2. Cor. 2. 16. 1. Pet. 2. 7, 8. ** Fapt. 28. 22.

35 Dar* și sufletul tău îl va străpunge o sabie ca să fie descoperite gândurile din multe inimi.

* Ps. 42. 10. Ioan. 19. 25.

36 Și era Ana, o proorociță, fiica lui Fanuel, din seminția lui Așer (ea era înaintată în zile multe, și trăise cu bărbat șapte ani dela fecioria ei

37 și fusese văduvă până la optzeci și patru de ani), care nu se depărta dela templu slujind lui Dumnezeu cu posturi și cereri noaptea și ziua.*

* Fapt. 28. 7. 1. Tim. 5. 5.

38 Și suindu-se în acelaș ceas mărturisia pe Dumnezeu și vorbea despre el la toți cari așteptau* răscumpararea în Ierusalim.

* Marc. 15. 43. Vers. 25. Cap. 24. 21.

Întorcerea la Nazaret.

39 Și când au săvârșit toate cele după legea Domnului, s'au întors în Galilea în cetatea lor Nazaret.

40 Și* copilul creștea și se întăria umplându-se de înțelepciune; și harul lui Dumnezeu era peste el.

* Cap. 1. 80. Vers. 52.

Isus în Templu la vârsta de doisprezece ani.

41 Și părinții lui se duceau în* fiecare an la Ierusalim de sărbătoarea Pastelui.

* Exod. 23. 15, 17; 34. 23. Dent. 16. 1, 16.

42 Și când a fost de doisprezece ani, s'au suit după datina sărbătorii.

43 Și după ce au împlinit zilele, pe când se întorceau ei, băiatul Isus a

rămăs în Ierusalim și părinții lui n'au știut.

44 Dar socotind că este în ceata de călători, au venit cale de o zi și-l căutau printre rude și cunoscuți.

45 Și fiindcă nu l-au aflat, s'au întors la Ierusalim căutându-l.

46 Și a fost așa: după trei zile, l'au găsit în templu* șezând în mijlocul învățătorilor și ascultându-i și întrebându-i:

47 Și toți cari-l au auziau erau uimiți* de priceperea și de răspunsurile lui.

* Mat. 7. 28. Marc. 1. 22. Cap. 4. 22, 32. Ioan. 7. 15, 46.

48 Și când l-au văzut, au rămas mirați și mama lui i-a zis: Copile, pentru ce ne-ai făcut așa? Iată tatăl tău și eu, necăjiți, te căutam.

49 Și el le-a zis: Cum se face că m'ați căutat? Nu știati că trebuie să fiu în* cele ale Tatălui meu? * Ioan. 2. 16.

50 Și ei n'au priceput vorba pe care le-a spus-o.

51 Și el s'a pogorit cu ei și a venit la Nazaret; și le era supus. Și mama lui păstra* toate vorbele acestea în inima ei.

* Dan. 7. 28. Vers. 19.

52 Și Isus înainta* în înțelepciune și statură și în har la Dumnezeu și la oameni.

* 1. Sam. 2. 26. Vers. 40.

Propovăduirea lui Ioan Botezătorul.

3 Iar în anul al cincisprezecelă al dregătoriei lui Tiberiu, Cesar, fiind dregător al Iudeii Pontiu Pilat, și tetrarh al Galileii Irod, iar Filip, fratele lui, tetrarh al Ituriei și al ținutului Trahonitei și Lisania tetrarh al Abilenei,

2 când* erau mari preoți Ana și Caiafa, și cucuvântul lui Dumnezeu a fost către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie.

* Ioan. 11. 49, 51; 18. 13. Fapt. 4. 6.

3 Și* el a venit în tot ținutul din împrejurimile Iordanului propovăduind botezul pocăinței pentru* iertarea păcatelor.

* Mat. 3. 1. Marc. 1. 4. ** Cap. 1. 77.

4 cum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia proorocul: Glasul* unuia care strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, faceți drepte cărările lui.

* Isa. 40. 3. Mat. 3. 3. Marc. 1. 3. Ioan. 1. 23.

5 Orice vale va fi umplută și orice munte și orice deal va fi scoborit și cele strâmbe se vor face drepte și cele zgronțuroase căi netede

6 și orice carne va vedea mântuirea lui Dumnezeu.

7 Deci zicea gloatelor cari ieșeau ca să fie botezate de el: Pui de năpârce, cine va înștiințat să fugiți de urgia viitoare?

8 Faceți deci roade vrednice de pocăință, și nu începeți a zice în voi înșivă: Avem tată pe Avraam. Căci vă spun că Dumnezeu poate din pietrele acestea să scoale copii lui Avraam.

9 Și chiar acum securea stă la rădăcina pomilor; deci orice pom care nu face rod bun este tăiat și aruncat în foc.

10 Și gloatele îl întrebau zicând: Ce să facem deci?

11 Și el a răspuns și le zicea: Cine are două cămăși să împartă cele ce n'are și cine are de mâncare să facă la fel.

12 Și au venit și vameșii ca să fie botezați și i-au zis: Învățătorule, ce să facem?

13 Și el le-a zis: Nu stoarceți nimic mai mult peste ce vă este hotărât.

14 Și ceice slujesc în oaste deosemena îl întrebau zicând: Și noi ce să facem? Și el le-a zis: Nu asupriți pe nimeni, nu năpăstuți pe nimeni și fiți mulțumiți cu lefurile voastre.

15 Iar pe când poporul era în așteptare și toți cugetau în inimile lor despre Ioan, nu cumva ar fi el Hristosul,

16 Ioan a răspuns zicând tuturor: Eu în adevăr vă botez cu apă dar vine cel ce este mai puternic decât mine, căruia nu sânt vrednic să-i desleg cureaua încălțămintelor: el va va boteza cu Duhul Sfânt și cu foc;

17 a cărui lopată este în mână lui, ca să-și curețe cu totul aria și să strângă grâul în grânarul lui; iar

pleavă lui va arde în foc nestins.

Inchiderea lui Ioan.

18 Deci multe altele îndemnând, vestia poporului Evanghelia.

19 Iar tetrarhul Irod, fiind mulțumit de el pentru toate relele pe cari le făcuse Irod,

20 a adăugat la toate și aceasta, că a închis pe Ioan în închisoare.

Botezul lui Isus.

21 Și a fost așa: când a fost botezat tot poporul și fiind botezat și Isus și rugându-se, cerul s'a deschis

22 și Duhul Sfânt s'a pogorât în chip trupesc, ca un porumbel, peste el, și s'a făcut un glas din cer: Tu ești Fiul meu prea iubit, în tine îmi găsesc plăcerea.

Cartea neamului lui Isus Hristos.

23 Și Isus însuș, când a început a propovădui era ca de treizeci de ani, fiind, după cum se socotea, fiu al lui Iosif, al lui Eli,

24 al lui Matat, al lui Levi, al lui Melhi, al lui Ianai, al lui Iosif,

25 al lui Matatia, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Nagai,

26 al lui Maat, al lui Matatia, al lui Semei, al lui Ioseh, al lui Ioda,

27 al lui Ioanan, al lui Resa, al lui Zorobabel, al lui Salatiel, al lui Neri

28 al lui Melhi, al lui Adi, al lui Cosam, al lui Elmadam, al lui Er,

29 al lui Isus, al lui Eliezer, al lui Iorim, al lui Matat, al lui Levi,

30 al lui Simeon, al lui Iuda, al lui Iosif, al lui Ionam, al lui Eliachim,

31 al lui Melea, al lui Mena, al lui Matata, al lui Natan, al lui David,

32 al lui Iese, al lui Iobed, al lui Boaz, al lui Salmon, al lui Naason,

33 al lui Aminadab, al lui Admin, al lui Arni, al lui Ezrom, al lui Fares,

al lui Iuda,

34 al lui Iacov, al lui Isaac, al lui Avraam, al lui Tara, al lui Nahor,

35 al lui Seruh, al lui Ragau, al lui Falec, al lui Eber, al lui Sala,

36 al lui Cainan, al lui Arfaxad, al lui Sem, al lui Noe, al lui Lameh,

37 al lui Matusala, al lui Enoh, al lui Iared, al lui Maleleel, al lui Cainan,

38 al lui Enos, al lui Set, al lui Adam, al lui Dumnezeu.

4 Iar Isus, plin de Duhul Sfânt, s'a întors dela Iordan și a fost dus de Duhul în pustie,

2 fiind ispitit de diavolul patruzeci de zile. Și n'a mâncat nimic în acele zile; și când s'au împlinit ele, a flămânzit.

3 Și diavolul i-a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, să pietri această să se facă pâine.

4 Și Isus i-a răspuns: Este scris: Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu.

5 Și l-a dus în sus și i-a arătat într-o clipeală de vreme toate împărățiile pământului locuit.

6 Și diavolul i-a zis: Tie îți voi da toată stăpânirea aceasta și slava lor: pentru că mie mi-ai fost dat și o dau cui voesc.

7 Deci dacă te vei închina înaintea mea, toată va fi a ta.

8 Și Isus a răspuns și i-a zis: Este scris: Să te închini Domnului Dumnezeuului tău și numai lui să-i slujești.

9 Și l-a dus la Ierusalim și l-a pus pe aripa templului și i-a zis: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te jos de aici:

10 Căci este scris: Va porunci îngerilor săi pentru tine ca să te păzească.

11 Și: Te vor ridica pe mâinile lor ca nu cumva să-ți izbești piciorul de o piatră.

12 Și Isus a răspuns și i-a zis: Este scris: Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău.

13 Și după ce a sfârșit orice ispită,

diavolul s'a depărtat dela el până la o vreme nimerită.

Isus în Galilea.

14 Și Isus s'a întors în puterea Duhului în Galilea și a ieșit vestea despre el în tot ținutul de primprejur.

15 Și el îi învăța în sinagogile lor, fiind slăvit de toți.

Isus propovăduiește la Nazaret.

16 Și a venit la Nazaret unde fusese crescut; și după obiceiul său, a intrat în sinagogă în ziua Sabatului și s'a sculat să citească.

17 Și i s'a dat cartea proorocului Isaia și a deschis cartea și a găsit locul unde era scris:

18 Duhul Domnului este peste mine, pentru că m'a uns ca să propovăduiesc Evanghelia săracilor, m'a trimis să vestesc iertare celor în robie, și orbilor căpătarea vederii; să dau drumul celor zdrobiți;

19 să vestesc anul plăcut al Domnului.

20 Și a închis cartea, și a dat-o îndărăt slujitorului și a sezut jos; și ochii tuturor din sinagogă erau ațintiți la el.

21 Și a început să le zică: Astăzi scriptura, aceasta s'a împlinit în urechile voastre.

22 Și toți mărturiseau pentru el și se mirau de cuvintele de har cari ieșeau din gura lui. Și ziceau: Oare nu este acesta fiul lui Iosif?

23 Și el a zis: Negreșit, imi veți spune pilda aceasta: Doctore, vindecă-te pe tine însuși: fă și aici în patria ta ce am auzit că s'a făcut în Capernaum.

24 Și a zis: Adevărat vă spun că niciun prooroc nu este primit în patria sa.

25 Dar cu adevărat vă spun, că multe văduve erau în Israel în zilele lui Ilie, când a fost închis cerul trei ani și șase luni, încât s'a făcut o foamete mare peste toată țara,

26 și la niciuna din ele n'a fost trimis Ilie decât la o femeie văduvă din Sarepta în țara Sidonului.

27 Și mulți leproși erau în Israel pe vremea lui Elisei prorocul, și niciunul din ei n'a fost curățit decât Naaman Sirianul.

28 Și toți s'au umplut de furie în sinagogă când au auzit aceste lucruri.

29 Și s'au sculat și l-au scos afară din cetate, și l-au dus până la sprânceană muntelui pe care era zidită cetatea lor ca să-l răpeadă în jos.

30 Iar el a trecut prin mijlocul lor și s'a dus.

31 Și s'a pogorit la Capernaum cetate a Galileii. Și-i învăța în ziua Sabatului.

32 Și erau uimiți de învățătura lui căci cuvântul lui era cu putere.

33 Și în sinagogă era un om care avea un duh de drac necurat. Și a strigat cu glas mare:

34 Ah, ce avem noi cu tine, Isuse din Nazaret? Ai venit să ne pierzi? Te știu cine ești: Sfântul lui Dumnezeu.

35 Și Isus l-a certat zicând: Tăc-ți gura și ieși afară din el. Și după ce dracul l'a aruncat în mijlocul tuturor, a ieșit afară din el, nevătmându-l cu nimic.

36 Și a fost frică peste toți și vorbeau unii cu alții între ei zicând: Ce este cuvântul acesta? Pentru că poruncește duhurilor necurate cu stăpânire și putere și ies afară.

37 Și ieșea vestea despre el în orice loc din împrejurime.

Vinecarea soacrei lui Simon.

38 Și s'a sculat din sinagogă și a venit în casa lui Simon. Iar soacra lui Simon era prinsă de friguri mari și l-au rugat pentru ea.

39 Și stând plecat asupra ei, a certat frigurile și ele au lăsat-o, iar ea s'a sculat degrabă și le slujia.

Vinecarea mai multor bolnavi.

40 Și când apunea soarele, toți

căți aveau bolnavi de felurite boale i-au adus la el, iar el a pus mâinile peste fiecare dintre ei și i-a tămăduit.

41 Și din mulți ieșiau și draci strigând și zicând: Tu ești Fiul lui Dumnezeu. Și-i certa și nu-i lăsa să vorbească pentru că știau că el era Hristosul.

42 Și când s'a făcut ziua a ieșit și s'a dus într'un loc pustiu. Și gloatele îl căutau și au venit până la el. Și-l țineau ca să nu plece dela ele.

43 Iar el le-a zis: Trebuie să vestească și în alte cetăți Evanghelia împărăției lui Dumnezeu, fiindcă pentru aceasta am fost trimis.

44 Și propovăduia în sinagoga Galileii.

Pescuirea minunată.

5 Și a fost așa: pecând gloata se îndesa spre el și asculta cuvântul lui Dumnezeu și el sta lângă lacul Ghenezaret.

2 atunci a văzut două corăbii stând lângă lac, iar pescarii se dăduseră jos din ele și spălau mrejele.

3 Și a intrat într'una din corăbii, care era a lui Simon și l-a rugat ca să măne puțin dela uscat și a șezut jos și învăța gloatele din corabie.

4 Și când a încetat de vorbit, a zis lui Simon: Mână la adânc și lăsați-vă în jos mrejele pentru pescuire.

5 Și Simon a răspuns și a zis: Învățătorule, toată noaptea ne-am ostenit și n'am prins nimic dar la vorba ta, voiu lăsa în jos mrejele.

6 Și după ce au făcut aceasta, au prins o mulțime mare de pești. Și li se rupeau mrejele.

7 Și au făcut semn tovarășilor lor cari erau în cealaltă corabie ca să vină și să le ajute și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât ele se afundau.

8 Și când a văzut aceasta Simon Petru, a căzut la genunchii lui Isus zicând: Depărtează-te de la mine,

Doamne, pentru că sunt un om păcătos.

9 Căci îl cuprinsese frică, pe el și pe toți ceie erau cu el, de pescuitul peștilor, pe care-l prinseseră.

10 Asemenea și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zebedei, cari erau părtași cu Simon. Și Isus a zis lui Simon: Nu te teme; de acum vei prinde vii oameni.

11 Și au tras corăbiile la uscat, și au lăsat toate și l-au urmat.

Vinecarea unui lepros.

12 Și a fost așa: pe când era el într'una din cetăți, iată un bărbat plin de lepră. Și când a văzut pe Isus, a căzut pe față și l-a rugat zicând: Doamne, dacă voești poți să mă curățești.

13 Și el a întins mâna și l-a atins zicând: Voece, fii curățit. Și îndată lepra a plecat dela el.

14 Și i-a poruncit să nu spue la nimeni: ci pleacă și arată-te preotului și adu pentru curățirea ta după cum a orânduit Moise, spre mărturie pentru ei.

15 Dar cuvântul despre el străbătea și mai mult și se adunau laolaltă gloate multe să asculte și să fie tămăduite de neputințele lor.

16 Iar el se trăgea deoparte în pustii și se ruga.

Vinecarea unui slăbănog.

17 Și a fost așa: într'una din zilele acestea el îi învăța și Fariseii și învățătorii de lege, cari veniseră din orice sat al Galileii și al Iudeii și din Ierusalim, sedeau jos și puterea Domnului era cu el ca să tămăduiască.

18 Și iată, niște bărbați aducând în pat pe un om care era slăbănog și căutau să-l ducă înăuntru și să-l pună înaintea lui.

19 Și negăsind pe unde să-l ducă înăuntru din pricina gloatei, s'au suit pe acoperiș și l-au lăsat în jos printră cărămizi cu pătuțul, în mijloc, înaintea lui Isus.

20 Și când le-a văzut credința, a zis: Omule, iertate-ți sunt păcatele.

21 Și cărturarii și Fariseii au început să cugete zicând: Cine este acesta care vorbește hule? Cine poate ierta păcatele decât singur Dumnezeu?

22 Dar Isus cunoscându-le cugetările, a răspuns și le-a zis: Ce cugetați în inimile voastre?

23 Ce este mai lesne, a zice: Iertate-ți sunt păcatele! sau a zice: Scoală-ți umbla?

24 Dar ca să știți că Fiul omului are putere pe pământ să ierte păcatele, a zis slăbănogului: Îie și zice: Scoală-te și ridică-ți patul și du-te la casa ta.

25 Și îndată s'a sculat înaintea lor și a luat patul pe care zăcea și s'a dus la casa sa, slăvind pe Dumnezeu.

26 Și a cuprins uimire pe toți și slăviau pe Dumnezeu și s'au umplut de frică zicând: Am văzut lucruri ciudate astăzi.

Chemarea lui Levi.

27 Și după acestea a ieșit și a zărit pe un vameș, cu numele Levi, șezând la vamă. Și i-a zis: Urmează-mă.

28 Și el a lăsat toate și s'a sculat și l-a urmat.

29 Și Levi i-a făcut un ospăț mare în casa sa. Și era multă gloată de vameși și alții cari ședeau la masă cu ei.

30 Și Fariseii și cărturarii lor cărtiau către ucenicii lui zicând: Pentru ce măncați și beți cu vameșii și păcătoșii?

31 Și Isus a răspuns și le-a zis: N'au trebuință de doctor cei sănătoși ci cei care sunt bolnavi.

32 N'am venit să chem la pocăință pe cei drepti ci pe păcătoși.

Întrebarea despre post.

33 Iar ei i-au zis: Ucenicii lui Ioan postesc adesea și fac cereri, asemenea și ai Fariseilor; dar ai tăi mănâncă și beau.

34 Și Isus le-a zis: Nu cumva puteți face pe fiii odăii de nuntă să postească pe când este mirele cu ei?

35 Dar vor veni zilele când și mirele va fi luat dela ei, atunci vor posti în acele zile.

36 Și le-a spus și o pildă: Nimeni nu rupe un petec dela un veșmânt nou și-l pune la un veșmânt vechiu; altminterlea va rupe pe cel nou și nici petecul dela cel nou nu se va potrivea cu cel vechiu.

37 Și nimeni nu pune vin nou în burduri vechi; altminterlea, vinul nou va sparge burdurile și el se va vărsa și burdurile vor pieri.

38 Ci vinul nou trebuie pus în burduri noi.

39 Și nimeni după ce a băut vin vechiu, nu voiește vin nou, căci zice: Cel vechiu este mai bun.

Spicele de grâu și Sabatul.

6 Și a fost așa: într'un Sabat trecea prin holde și ucenicii lui smulgeau spice și mâncau, frecându-le cu mâinile.

2 Și unii din Farisei au zis: Pentruce faceți ce nu se cade a face în Sabat?

3 Și Isus a răspuns și le-a zis: Nici aceasta n'ați citit ce a făcut David când a flămânzit el și ceice erau cu el?

4 Cum a intrat în casa lui Dumnezeu și a luat și a mâncat pâinile punerii înainte și a dat și celor cu el, pe cari nu se cade să le mănânce decât numai preoții?

5 Și le zicea: Fiul omului este Domn și al Sabatului.

Omul cu mâna uscată.

6 Și a fost așa: într'alt Sabat a intrat în sinagogă și-l învăța. Și acolo era un om. Și mâna lui dreaptă era uscată.

7 Și cărturarii și Fariseii îl pândiau dacă tămăduiește în Sabat, ca să găsească de ce să-l învinuiască.

8 Iar el le știa gândurile și a zis omului care avea mâna uscată: Scoală-te și stai în mijloc. Și el s'a sculat și a stăut.

9 Și Isus le-a zis: Vă întreb: se

cade în Sabat a face bine sau a face rău, a mântui un suflet sau a-l pierde?

10 Și s'a uitat împrejur peste toți și i-a zis: Întinde-ți mâna. Iar el a făcut așa și mâna i s'a făcut sănătoasă.

11 Iar ei s'au umplut de furie și vorbeau unii către alții între ei ce să facă lui Isus.

Alegered celor doisprezece.

12 Și a fost așa: în zilele acelea el a ieșit la munte ca să se roage; și a petrecut toată noaptea în rugăciune către Dumnezeu.

13 Și când s'a făcut ziua a chemat la sine pe ucenicii săi și a ales dintre ei doisprezece, pe cari i-a numit și apostoli:

14 pe Simon, pe care l-a numit și Petru, și pe Andrei, fratele lui, și pe Iacov și Ioan și pe Filip și Bartolomeu,

15 și pe Matei și Toma și pe Iacov al lui Alfeu și pe Simon numit Zilotul,

16 și pe Iuda al lui Iacov, și pe Iuda Iscarioteanul, care s'a făcut și vânzător.

Felurile vindecării.

17 Și după ce s'a pogorât eu el, a stăut pe un loc șes precum și gloată multă de ucenici ai săi și o mulțime mare de popor din toată Iudea și Ierusalim și depe marginea mării Tirului și Sidonului, care veniseră să-l asculte și să fie vindecați de boalele lor.

18 Și cei bănuți de duhuri necurate erau tămăduiți.

19 Și toată gloata cânta și să-l ațină pentru că o putere ieșea din el și-l vindeca pe toți.

Fericirile.

20 Și el și-a ridicat ochii spre ucenicii săi, și zicea: Fericți sunteți voi cei săraci, pentru că a voastră este împărăția lui Dumnezeu.

21 Fericți sunteți voi cei flămânzi acum, pentru că veți fi săturați. Feri-

țiți sunteți voi, ceice plângeți acum, pentru că veți râde.

22 Fericți sunteți voi când vă vor uri oamenii și când vă vor despărți dintre ei și vă vor ocări și vor lepăda numele vostru ca rău din pricina Fiului omului.

23 Bucurați-vă în ziua aceea și săltați de bucurie, căci iată, răsplata voastră este mare în cer; căci la fel făceau părinții lor cu proorocii.

24 Dar vă de voi, bogatilor, pentru că vă luați mângăierea!

25 Vă de voi cari sunteți sătui acum, pentru că veți flămânzi! Vă de voi cari râdeți acum, pentru că veți intra și veți plânge!

26 Vă de voi, când toți oamenii vor vorbi bine de voi! Căci la fel făceau părinții lor cu proorocii mincinoși.

Iubirea vrăjmașilor.

27 Dar vă zic vouă cari ascultați: Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine la ceice vă urăsc,

28 binecuvântați pe ceice vă blasfămă, rugați-vă pentru ceice vă năcăjesc rău.

29 Celui ce te lovește peste un obraz, dă-i și pe celălalt și dela celce îți ia mantaua nu opri și cămașa.

30 Dacă oricui cere dela tine și dela cel ce-ți ia ale tale nu le cere înapoi.

31 Și cum voiti să vă facea oamenii, faceți-le și voi lor la fel.

32 Dacă iubiți pe ceice vă iubesc, ce fel de mulțumire aveți? Căci și păcătoșii iubesc pe cei ce-i iubesc pe ei.

33 Dacă faceți bine la ceice vă fac bine, ce mulțumire aveți? Căci și păcătoșii fac aceluia.

34 Și dacă imprumutați pe aceia dela cari nădăjduiți să luați, ce mulțumire aveți? Căci și păcătoșii impru-

mută păcătoșilor ca să primească înapoi deopotrivă.

35 Insa iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu imprumut și nu nădăjduiți nimic înapoi, și răsplata voastră va fimare și veți fi fii ai Celui Preaînalt; pentru că el este bun către cei nemulțumitori și răi.

36 Fiți deci miloși cum și Tatăl vostru este milos.

Paiful și bârna, pomul și roada.

37 Și nu judecați și nu veți fi judecați; nu osândiți și nu veți fi osândiți; lăsați slobozi și veți fi lăsați slobozi.

38 Dați și vi se va da: o măsură bună, îndesată, clătinată și vărsându-se pe deasupra vor da în sânul vostru. Căci cu ce măsură măsurați vi se va măsura înapoi.

39 Și le-a spus și o pildă: Nu cumva poate un orb să călăuzească pe un orb? Oare nu vor cădea amândoi în groapă?

40 Ucenicul nu este mai presus de învățătorul său: ci fiecare când este adus la desăvârșire, va fi ca învățătorul său.

41 Și pentruce vezi paiful care este în ochiul fratelui tău și nu zărești bârna care este în ochiul tău?

42 Sau cum poți zice fratelui tău: Frate, lasă să scot paiful care este în ochiul tău, și nu vezi tu însuși bârna care este în ochiul tău? Făra-nice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea lămurit să scoți paiful care este în ochiul fratelui tău.

43 Căci nu este pom bun care să facă rod putred, nici iarăș pom putred care să facă rod bun.

44 Căci fiecare pom se cunoaște din rodul lui însuș; căci nu se culeg smochine din spini, nici nu adună struguri din mărcini.

45 Omul bun din comoara bună a inimii sale pune înainte ce este bun și cel rău din comoara cea rea pune

înainte ce este rău: căci din**pri-
soslui inimii vorbește gura lui.

* Mat. 12, 35. Mat. 12, 34.

Casa zidită pe stâncă.

46 Și pentru ce* mă numiți: Doamne,
Doamne! și nu faceți cele ce zic eu?

* Mat. 1, 6. Mat. 7, 21; 23, 11. Cap. 13, 25.

47 Vă voi arăta cu cine este ase-
menea oricine* care vine la mine și
ascultă de cuvintele mele și le face:

* Mat. 7, 24.

48 Este asemenea cu un om care
zidește o casă, care a săpat și a a-
dâncit și a pus temelie pe stâncă;
și s'a făcut o vărsare de ape, râul
s'a năpustit spre casa aceea și n'a
putut s'o clatine pentru că fusese bine
zidită.

49 Iar cine a ascultat și n'a făcut
este asemenea cu un om care a zidit
o casă pe pământ fără temelie, spre
care s'a năpustit râul și îndată a că-
zut și dărâmarea acelei case a fost
mare.

Vindecarea robului unui sutaș.

7 Și după ce a sfârșit toate vorbele
sale în urechile poporului, a în-
trat în Capernaum.

* Mat. 8, 5.

2 Și robul unui sutaș era bolnav
și era să moară. Și i era scump.

3 Și când a auzit pe Isus, a trimis
la el pe bătrânii de al ludeilor, ru-
gându-l să vină să scape pe robul lui.

4 Iar ei, când au venit la Isus,
l-au rugat stăruitor, zicând: Este
vrednic să-i faci aceasta;

5 căci iubeste neamul nostru și el
înșuș ne-a zidit sinagoga.

6 Și Isus mergea cu ei. Și când
era acum nu departe de casă, sutașul
a trimis la el pe prieteni zicându-i:
Doamne, nu te osteni; căci nu sânt
vrednici să intri sub acoperișul meu.

7 De aceea nu m'am socotit vred-
nic pe mine însumi ca să vin la tine,
ci ți cu un cuvânt și se va tămădui
băiatul meu.

8 Căci și eu sânt un om pus supt
stăpânire, având supt mine ostași. Și
zic acestuia: Du-te! și se duce. Și
altuia: Vino! și vine. Și robului meu:
Fă aceasta! și face.

9 Și când a auzit Isus acestea,

s'a minunat de el și s'a întors și
a zis gloatei care-l urma: Vă spun că
nici chiar în Israel n'am găsit atâta
credință.

10 Și trimișii când s'au întors a-
casă, au aflat pe rob sănătos.

Învierea fiului văduvei din Nain.

11 Și a fost așa: după aceea Isus s'a
dus într-o cetate numită Nain. Și cu
el mergeau ucenicii lui și gloată
multă.

12 Și când s'a apropiat de poarta
cetății, iată aduceau afară un mort,
singurul fiu la mama lui, și ea era
văduvă. Și era destulă gloată din ce-
tate.

13 Și când a văzut-o Domnul, i
s'a făcut milă de ea și i-a zis: Nu
plânge.

14 Și s'a apropiat și s'a atins de
sieriu și cei ce-l purtau au stătut.
Și el a zis: Tinere, îți zic, scoală-te.*

* Cap. 8, 54. Ioan 11, 43. Fapt. 9, 40. Rom. 4, 17.

15 Și mortul s'a ridicat în sus* și
a început să vorbească. Și l-a dat
mamei lui.

16 Și i-a cuprins frica pe toți* și
slăviau pe Dumnezeu zicând: Proo-
roc mare s'a** ridicat între noi. Și:
Dumnezeu Ța cercetat pe poporul său.

* Cap. 7, 65. ** Cap. 24, 19. Ioan 4, 19; 6, 14; 9, 17. † Cap. 1, 68.

17 Și a ieșit cuvântul acesta des-
pre el în toată Iudea și în toată im-
pejurimea.

Trimesii lui Ioan Botezătorul.

18 Și ucenicii* lui Ioan i-au dus
știre despre toate acestea.

* Mat. 11, 2.

19 Și Ioan a chemat la sine pe
doi din ucenicii săi și i-a trimis la
Domnul zicând: Tu ești cel ce vine,
sau să așteptăm pe altul?

20 Și când au venit la el bărbaii,
au zis: Ioan Botezătorul ne-a trimis
la tine zicând: Tu ești cel ce vine
sau să așteptăm pe altul?

21 În ceasul acela el a vindecat
pe mulți de boale și de răni și de
duburi rele și la mulți orbi le-a dă-
ruit să vadă.

22 Și Isus a răspuns și le-a zis:
Mergeți și spuneți lui Ioan ce ați
văzut și auzit: orbii** văd, schiopii

umblă, leproși se curătesc și surzii
aud, morții se scoală, săracilor Ț se
vestește Evanghelia.

* Mat. 11, 4. ** Isa. 35, 5. † Cap. 4, 18.

23 Și fericit este cine nu se va
poticni în mine.

Mărturia lui Isus despre Ioan.

24 Și după ce* au plecat trimișii lui
Ioan, a început să spună către gloate
despre Ioan: Ce ați ieșit în pustie
să vedeți? O trestie clătinându-se de
vânt?

* Mat. 11, 7.

25 Ci ce ați ieșit să vedeți? Un
om îmbrăcat în veșminte moi? Iată
ceice sânt în veșminte alese și tră-
iesc în desfătare, sunt în casele împă-
rătești.

26 Ci ce ați ieșit să vedeți? Un
prooroc? Da, vă spun, și mai mult
decât un prooroc.

27 Acesta* este cel despre care s'a
scris: Iată eu trimit pe solul meu înă-
întea feței tale care-ți va pregăti calea
înaintea ta.

* Mat. 3, 1.

28 Vă spun, dintre cei născuți de
femei, nu este nimeni mai mare decât
Ioan: totuși cine este mai mic în împă-
răția lui Dumnezeu este mai mare
decât el.

29 Și când a auzit tot poporul și
vameșii, au îndreptățit pe Dumnezeu,
fiind botezați* cu botezul lui Ioan.

* Mat. 3, 6. Cap. 3, 12.

30 Dar Fariseii și învățătorii de
lege au desființat pentru ei înșiși ho-
tărîrea* lui Dumnezeu, nefiind bote-
zați de el.

* Fapt. 20, 27.

31 Cu* cine deci voi asemăna pe
oamenii acestui neam? Și cu cine
sunt ei asemenea?

* Mat. 11, 16.

32 Sunt asemenea copiilor cari șed
în piață și strigă unii către alții și zic:
V'am cântat din fluer și n'ați jucat;
v'am cântat de jale și n'ați plâns.

33 Căci Ioan* Botezătorul a venit
fîlcî mîncînd pîine, nici bînd vin,
și ziceți: Are drac.

* Mat. 34. Marc. 1, 6. Cap. 1, 15.

34 Fiul omului a venit mîncînd
și bînd și ziceți: Iată un om mîn-
cacios și bîutor de vin, un prieten al
vameșilor și al păcătoșilor!

35 Și* înțelepciunea a fost îndrep-
tătită de toți copiii ei.

* Mat. 11, 19.

Femeia păcătoasă.

36 Și unul* din Farisei îl ruga să
mînce cu el. Și a intrat în casa
Fariseului și a șezut la masă.

* Mat. 23, 6. Marc. 14, 3. Ioan 11, 2.

37 Și iată o femeie în cetate care
era o păcătoasă; și când a știut că
el sade la masă în casa Fariseului,
a adus cu ea un vas de alabastru plin
cu mir.

38 Și stînd dinapoi lângă picioa-
rele lui și plîngînd, a început să i
ude cu lacrimi picioarele și le-a șters
cu părul capului ei și i săruta mult
picioarele și le ungea cu mir.

39 Și când a văzut Fariseul ca-
re-l chemase, a vorbit în sine, zi-
cînd: Omul acesta** dacă ar fi un
prooroc, ar cunoaște cine și ce fel
este femeia aceasta care îl atinge;
pentru că este o păcătoasă.

* Cap. 15, 2.

40 Și Isus a răspuns și i-a zis:
Simone, am să-ți spun ceva. — Și el
zice: Spune învățătorule.

41 Un cămătar avea doi datornici;
unul îi datora cinci sute de dinari
iar celălalt cincizeci.

42 Neavînd ei cu ce să plătească,
i-a iertat pe amîndoi. Care deci din-
tre amîndoi îl va iubi mai mult?

43 Simon a răspuns și a zis: Socot
că acela căruia i-a iertat mai mult.
Iar el i-a zis: Drept ai judecat.

44 Și întorcîndu-se către femeie,
a zis lui Simon: Vezi tu pe această
femeie? Eu am intrat în casa ta, și tu
nu mi-ai dat apă pentru picioarele
mele, iar ea mi-a spălat picioarele
cu lacrimile ei și le-a șters cu părului.

45 Tu nu mi-ai dat sărutare, iar
ea de când am intrat n'a încetat să mi
sărute mult picioarele.

46 Tu nu mi-ai uns capul cu unt-
delemn, iar ea mi-a uns picioarele cu
mir.

* Ps. 23, 5.

47 Pentru aceea* îți spun: Iertate
sunt păcatele ei cele multe, pentru că
a iubit mult; iar cui i se iartă puțin,
iubeste puțin.

* 1 Tim. 1, 14.

48 Și ei i-a zis: *Iertate-ți sunt păcatele.

49 Și ceice ședeau la masă cu el, au început să zică în ei înșiși: Cine este acesta care iartă și păcatele?

50 Iar el a zis către femeie: Crede-ți că te-a mântuit; du-te în pace.

* Mat. 9, 22. Marc. 5, 34; 10, 52. Cap. 8, 48; 18, 42.

Isus propovăduiește Evanghelia.

8 Și a fost așa: după aceea el călătoria din cetate în cetate și din sat în sat propovăduind și vestind Evanghelia împărăției lui Dumnezeu. Și cei doisprezece erau cu el;

2 și deasemenea oarecari * femei cari fuseseră tămăduite de duhuri rele și de boale: Maria care se numește Magdalena, din care eșiseră șapte draci;

3 și Ioana, nevasta lui Cuza, ispravnicul lui Irod, și Susana și multe altele, care îi slujiau din averea lor.

Pilda sămănătorului.

4 Și când s'a adunat laolaltă gloată multă și din ceice ieșiau la el din fiecare cetate, le-a spus în pildă:

5 A ieșit sămănătorul să-și samene sămanta. Și când sămăna el, una a căzut lângă cale și a fost călcată în picioare și păsările cerului au mănecat-o.

6 Și alta a căzut jos pe stâncă și a crescut și s'a uscat pentru că n'avea umezeală.

7 Și alta a căzut în mijlocul spinilor și spinii au crescut cu ea și au înăbușit-o.

8 Și alta a căzut pe pământul cel bun și a crescut și a făcut rod în sutit. Pe când zicea acestea a strigat: Cine are urechi de auzit să audă.

9 Și ucenicii * săi îl întrebau ce să fie pilda aceasta.

10 Iar el a zis: Vouă v'ă este dat să cunoașteți tainele împărăției lui Dumnezeu, iar celorlalți în pildă: ca să vădă și nu vadă și auzind să nu priceapă.

11 Iar pilda * este aceasta: Sămanta este cuvântul lui Dumnezeu.

* Mat. 13, 18. Marc. 4, 14.

12 Și cele de lângă cale sunt ceice au auzit cuvântul; apoi vine diavolul și ia cuvântul din inima lor ca nu cumva crezând să fie mântuiți.

13 Iar cele de pe stâncă sunt ceice, când au auzit, primesc cu bucurie cuvântul; și aceștia n'au rădăcină ci cred pentru o vreme și la vreme de ispită se lapădă.

14 Iar ce a căzut între spini, aceștia sunt ceice au auzit, și urmându-și calea, sunt înăbușiți de griji și de bogăție și de plăcerile vieții acesteia și nu fac rod deplin.

15 Și cea în pământul cel bun, aceștia sunt ceice după ce au auzit cuvântul, îl țin într-o inimă curată și bună și rodesc în răbdare.

16 Și nimeni * după ce a aprins candela, n'o acopere cu un vas sau cu o pună supt pat ci o pune în sfesnic ca ceice intră să vadă lumina.

17 Căci * nu este ceva ascuns care să nu fie dat pe față; nici ceva tainic care să nu fie cunoscut și să nu vie la arătare.

18 Deci luați seama cum auziți; căci * cine are i se va da, și cine n'are i se va lua și ce i se pare că are.

Mama și frații lui Isus.

19 Și mama * și frații lui au venit la el și nu puteau să se întâlnească cu el din pricina mulțimii.

20 Și i s'a dat de știre: Mama ta și frații tăi stau afară voin să te vadă.

21 Iar el a răspuns și le-a zis: Mama mea și frații mei sunt ceice ascultă și fac cuvântul lui Dumnezeu.

Potolirea furtunii.

22 Și a fost așa: într-una * din zile a intrat într-o corabie el și ucenicii săi; și le-a zis: Să trecem dincolo de lac. Și au plecat.

23 Și pe când mergeau pe apă, el a adormit. Și s'a lăsat pe lac o furtună de vânt și ei se umpleau cu apă și erau în primejdie.

24 Și au venit la el și l-au deș-

teptat zicând: Stăpâne, Stăpâne, pie-rim. Iar el s'a deșteptat și a certat vântul și valul apei: și au încetat și s'a făcut liniște.

25 Și le-a zis: Unde vă este credința? Și ei s'au temut și s'au mirat, zicând unii către alții: Cine este oare acesta, că poruncește și vânturilor și apei și ele ascultă de el?

Vindecarea unui îndrăcit.

26 Și au venit la uscat în ținutul Gherghesenilor, care este în față dincolo de Galilea.

27 Și când a ieșit la uscat, l-a întâmpinat un bărbat oarecare din cetate care avea draci. Și multă vreme nu se îmbrăcase cu haină și nu rămânea în casă ci în morminte.

28 Și când a văzut pe Isus, a răcnit și a căzut jos înaintea lui și a zis cu glas mare: Ce ai cu mine Isuse, Fiul lui Dumnezeu? Celui Preainalt? Rogu-te nu mă munci.

29 Căci Isus poruncia duhului necurat să iasă din om. Căci de multă vreme îl târise cu el și omul era păzit legat cu cătușe și în obezi și rupând legăturile era mănânat de dracul în pustii.

30 Și Isus l-a întrebat zicând: Care-ți este numele? Iar el a zis: Legionel, pentru că mulți draci intraseră în el.

31 Și l ruga ca să nu le poruncească să plece în * adânc.

32 Și era acolo o turmă de porci mulți păscând în munte. Și l-au rugat ca să le dea voie să intre în ei. Și le-a dat voie.

33 Și dracii au ieșit din om și au intrat în porci și turma s'a repezit depe răpă în lac și s'au înecat.

34 Iar când au văzut cei ce îi pășteau ce s'a întâmplat, au fugit și au vestit în cetate și la țară.

35 Și au ieșit să vadă ce s'a întâmplat. Și au venit la Isus și au găsit pe omul din care ieșiseră dracii, șezând jos, îmbrăcat și întreg la minte, la picioarele lui Isus și s'au temut.

36 Și ceice văzuseră acestea le-au spus cum fusese scăpat cel îndrăcit.

37 Și toată * mulțimea ținutului din împrejurimea Gherghesenilor l-a rugat ca să plece dela ei, pentru că îi cuprinsese frică mare, iar el a intrat în corabie și s'a întors.

38 Și bărbatul * din care ieșiseră dracii îl ruga ca să fie cu el, dar el i-a dat drumul zicând:

39 Întoarce-te la casa ta și istorisește tot ce ți-a făcut Dumnezeu. Și a plecat, propovăduind prin toată cetatea tot ce-i făcuse Isus.

Învierea fiicei lui Iair. — Femeia cu scurgere de sânge.

40 Și când s'a întors Isus, gloata l-a primit bine căci toți îl așteptau.

41 Și iată a venit un bărbat al cărui nume era Iair. Și el era mai mare al sinagogii. Și a căzut la picioarele lui Isus și l-a rugat ca să intre în casa lui.

42 pentru că avea o singură fată ca de doisprezece ani și era pe moarte. Și pe când mergea el, gloatele îl înghesuiau.

43 Și o femeie, având o scurgere de sânge de doisprezece ani, care cheltuisese cu doctorii toată averea ei, și n'a putut fi tămăduită de nimeni.

44 s'a apropiat pe dinapoi și a atins ciucurile veșmântului său și îndată a stătut scurgerea sângelui ei.

45 Și Isus a zis: Cine este cel ce m'a atins? Și fiindcă toți tăgăduiau, Petru a zis și cei împreună cu el: Stăpâne, gloatele te împresoară și te strămtorează și zici: Cine m'a atins?

46 Și Isus a zis: M'a atins cineva căci am cunoscut o putere * ieșită dela mine.

47 Iar când a văzut femeia că n'a rămas ascunsă, a venit tremurând și a căzut jos înaintea lui și a spus înaintea poporului întreg pricina pentru care îl atinsese și cum fusese tămăduită îndată.

48 Și el i-a zis: Fiică, credința ta te-a mântuit; du-te în pace.

49 Pe când vorbea el încă, vine cineva dela mai marele sinagogii și-

când: A murit fiica ta; nu mai su-
păra pe învățătorul.

50 Iar Isus când a auzit i-a răs-
puns: Nu te teme, crede numai și
va fi scăpată.

51 Și după ce a venit la casă, n'a
lăsat pe nimeni să intre cu el decât
pe Petru și pe Ioan și pe Iacov și
pe tatăl copilei și pe mama ei.

52 Și toți plângeau și o jăliau. Iar
el a zis: Nu plângeți; căci n'a murit
ei doarme.

53 Și ei îl luau în răs căci știau
că murise.

54 Iar el i-a apucat mâna și a
strigat zicând: Copilă, scoală-te.*

55 Și duhul ei s'a întors în ea, și
s'a sculat îndată. Și a poruncit să i
se dea să mănânce.

56 Și părinții ei au rămas uimiți:
iar el i-a poruncit să nu spună ni-
mănu ce se făcuse.

Trimiterea celor doisprezece.

9 Și a chemat la sine pe cei doi-
sprezece și le-a dat putere și stă-
pânire peste toți dracii și să tămă-
duiască boale.

2 Și i-a trimis să propovăduiască
împărăția lui Dumnezeu și să vin-
decă pe bolnavi.

3 Și le-a zis: Nu luați nimic pe-
cale, nici toaig, nici traistă, nici pâne,
nici argint; nici să n'aveți două
haine.

4 Și în orice casă veți intra, rămă-
neți acolo, și de acolo plecați.

5 Și cîți nu vă primesc, când veți
pleca din cetatea aceea, scuturați**
praful de pe picioarele voastre spre
mărturie împotriva lor.

6 Iar ei au plecat și umblau din
sat în sat vestind Evanghelia și tămă-
duind pretutindeni.

7 Și Irod tetrarhul* a auzit vorbind
despre toate cele ce se făceau și era
în nedumerire despre ce se spunea de
unui că Ioan s'a sculat dintre cei
morți.

8 Iar de alții că s'a arătat Ilie;
iar de alții că s'a sculat un prooroc
oarecare din cei vechi.

9 Iar Irod a zis: Lui Ioan i-am
tăiat capul; dar cine este acesta des-
pre care aud astfel de lucruri? Și
canta să-l vadă.

Inmulțirea pâinilor.

10 Și când s'au întors apostolii,
i-au spus cele ce au făcut. Și el i-a
luat cu sine și s'a dus la o parte
la o cetate numită Betsaida.

11 Și gloatele când au aflat l-au
urmat și el i-a primit bine și le
vorbia despre împărăția lui Dumne-
zeu și vindeca pe ceice aveau tre-
buință de tămăduire.

12 Iar ziua a început să se plece
și cei doisprezece au venit la el și
i-au zis: Dă drumul gloatei ca să se
ducă în satele și în locurile dim-
prejur și să poposească și să-și gă-
sească merinde, pentru că aici suntem
într'un loc pustiu.

13 Iar el le-a zis: Dați-le voi să
mănânce. Iar ei au zis: N'avem mai
mult decât cinci pâni și doi pești, a-
fară numai dacă ne-am duce și am
cumpăra de mâncare la tot poporul
acesta.

14 Și erau ca la cinci mii de băr-
bați. Iar el a zis ucenicilor săi: Așe-
zați-i la masă în cete de câte cinci-
zeci.

15 Și au făcut astfel și i-au așezat
pe toți la masă.

16 Iar el a luat cele cinci pâni și
cei doi pești și s'a uitat spre cer și
le-a binecuvântat și a frânt și a dat
ucenicilor ca să dea la gloată.

17 Și toți au mâncat și s'au săturat
și s'a luat ce le-a rămas din fărâmi-
turi, douăsprezece coșuri.

Mărturisirea lui Petru.

18 Și a fost așa: când se ruga el
singur, ucenicii erau cu el. Și i-a în-
trebat zicând: Cine zic gloatele că
sunt eu?

19 Iar ei au răspuns și au zis:
Ioan Botezătorul. Iar alții zic: Ilie.

Iar alții că s'a sculat un prooroc oare-
care dintre cei vechi.

20 Și le-a zis: Dar voi cine ziceți
că sunt eu? Și Petru* a răspuns și
a zis: Hristosul lui Dumnezeu.

21 Și le-a vorbit stăruitor și le-a
poruncit să nu spună aceasta la ni-
meni.

22 Zicând: Trebuie ca Fiul* omului
să sufere multe și să fie lepădat de
bătrâni și mai mari preoților și căr-
turari și să fie omorît și a treia zi să
învieze.

Cum să urmăim pe Isus.

23 Și zicea tuturor: Dacă voiește
cineva să vie după mine, să se le-
pede de sine însuși și să-și ia crucea
în fiecare zi și să mă urmeze.

24 Căci cine va voi să-și măn-
tuiască viața, o va pierde; dar cine
își va pierde viața pentru mine, a-
cela o va măntui.

25 Căci ce folosește un om de
câștigă lumea întreagă și se pierde
pe sine însuși sau se păgubește?

26 Căci cine se va rușina de mine
și de cuvintele mele, de acela se va
rușina Fiul omului când va veni în
slava sa și a Tatălui și a sfinților
îngeri.

27 Și va spun cu adevărat: Sunt
unii din ceice stau aici cari nu vor
gusta deloc moarte până vor vedea
împărăția lui Dumnezeu.

Schimbară la faț.

28 Și a fost așa: ca* la opt zile
după cuvintele acestea, a luat cu sine
pe Petru și pe Ioan și pe Iacov și s'a
suit în munte ca să se roage.

29 Și pe când se ruga, chipul feței
lui s'a făcut altul și îmbrăcămînta
lui albă, strălucind.

30 Și iată, vorbeau cu el doi băr-
bați, cari erau Moise și Ilie,

31 cari s'au arătat în slavă și spu-
neau despre moartea sa pe care avea
s'o împlinească în Ierusalim.

32 Iar Petru și cei cu el erau în-
greuiți de somn; iar când s'au deș-

teptat bine, au văzut slava lui și pe
cei doi bărbați cari stăteau cu el.

33 Și a fost așa: pe când se des-
părțiau ei de el, Petru a zis lui Isus:
Stăpâne, este bine să fim aici și să
facem trei colibi, una ție și una lui
Moise și una lui Ilie. Căci nu știa
ce vorbește.

34 Și pe când zicea el acestea, s'a
făcut un nor și i-a umbrît și s'au
însăimântat când au intrat în nor.

35 Și s'a făcut un glas din nor zi-
când: Acesta* este Fiul meu, cel ales,
ascultați** de el.

36 Și când se făcea glasul, Isus
s'a aflat singur. Și ei au tăcut și
n'au spus în acele zile nimănu ni-
mic din cele ce văzuseră.

Vindecarea unui îndrăcit.

37 Și a fost așa: în ziua urmă-
toare când s'au coborît depe munte,
l-a întâmpinat gloată multă.

38 Și iată un bărbat din gloată a
strigat zicând: Învățătorule, te rog,
uită-te spre fiul meu pentru că îl am
numai pe el.

39 Și iată, un duh îl apucă și deo-
dată strigă și-l sfășie cu spumă și
abia se depărtează dela el după ce
l-a sdobit.

40 Și m'am rugat de ucenicii tăi
ca să-l scoată afară dar n'au putut.

41 Și Isus a răspuns și a zis: O
neam necredincios și sucit, până când
vpoi fi la voi și vă vpoi îngădui? Adu
aici pe fiul tău.

42 Și pe când venia el încă, l-a
sfășiat dracul și l-a sgduuit tare. Dar
Isus a certat duhul necurat și a tă-
măduit pe băiat și l-a dat înapoi ta-
tălui său.

43 Și toți au rămas uimiți de mă-
rimea lui Dumnezeu.

Isus peste moartea și învierea Sa.

Dar pe când toți se minunau de
toate câte făcea, el a zis ucenicilor
săi:

44 Puneți-vă* în urechi cuvintele
acestea: căci Fiul omului are să fie
dat în mâinile oamenilor.

* Mat. 17, 22.

45 Dar ei nu înțelegeau graiul acesta și era ascuns de ei ca să nu-l priceapă: și se temeau să-l întrebe despre graiul acesta.

Cine este cel mai mare?
* Marc. 9, 32. Cap. 2, 50; 18, 34.

46 Și a intrat gândire în ei, *adica* cine dintre ei ar fi mai mare.

* Mat. 18, 1. Marc. 9, 34.

47 Iar Isus cunoscând gândirea inimii lor, a luat un copil și l-a pus lângă sine.

48 Și le-a zis: Oricine va primi pe acest copil în numele meu, mă primește pe mine și oricine mă va primi pe mine, primește pe celce m'a trimis pe mine; căci cine este mai mic între voi toți, acela este mare.

* Mat. 10, 40; 18, 6. Marc. 9, 37. Ioan 12, 44; 13, 20. ** Mat. 23, 11, 12.

49 Și Ioan a răspuns și a zis: Stăpâne, am văzut pe unul scoțând draci în numele tău și l-am oprit pentru că nu urmează cu noi.

* Marc. 9, 38. Num. 11, 82.

50 Și Isus i-a zis: Nu-l opriți, căci cine nu este împotriva voastră este pentru voi.

* Mat. 12, 30. Cap. 11, 23.

Foc din cer.

51 Și a fost așa: când erau pe împlinite zilele înălțării sale, și-a îndreptat fața hotărât ca să meargă la Ierusalim.

* Marc. 16, 19. Fapt. 1, 2.

52 Și a trimis soli înaintea feței sale. Și ei s'au dus și au intrat într'un sat de Samariteni ca să gătească pentru el.

53 Și nu l-au primit pentru că fața lui era îndreptată ca să meargă spre Ierusalim.

* Ioan 4, 4, 9.

54 Și când au văzut aceasta ucenicii săi Iacov și Ioan, au zis: Doamne, vreaști să zicem ca să se pogore foc din cer și să-i mistuim precum a făcut și Ilie?

* 2 Reg. 1, 10, 12.

55 Iar el s'a întors și i-a certat și a zis: Nu știți ce fel de duh sunteți, căci Fiul omului n'a venit să piardă suflete de oameni ci să-i mântuiască.

* Ioan 3, 17; 12, 47.

56 Și s'au dus într'alt sat.

Cum să urmăm pe Isus.

57 Și pe când mergeau pe cale,

unul i-a zis: Te voi urma oriunde vei merge.

58 Și Isus i-a zis: Vulpile au vizuină și păsările cerului au locuințe, dar Fiul omului n'are unde să-și plece capul.

59 Și a zis către un altul: Urmează-mă. Iar el a zis: Doamne, dă-mi voie întâi să mă duc să îngrop pe tatăl meu.

60 Dar Isus i-a zis: Lasă morții să-și îngroape morții lor, iar tu du-te și vestește în toate părțile împărăția lui Dumnezeu.

61 Și un altul deasemenea a zis: Te voi urma, Doamne, dar întâi dă-mi voie să-mi iau rămas bun de la cei ce sunt în casa mea.

62 Dar Isus i-a zis: Nimeni, care și-a pus mâna pe plug și se uită înapoi, nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu.

Trimiterea celor șaptezeci de ucenici.

10 Iar după acestea Domnul a rânduit pe alți șaptezeci și i-a trimis câte doi înaintea feței sale în orice cetate și loc în care avea să vină el însuși.

2 Și le zicea: Secerișul este mare dar lucrătorii sunt puțini, rugați-vă deci de Domnul secerișului ca să scoată lucrători la secerișul său.

* Mat. 9, 37, 38. Ioan 4, 35. ** 2 Tes. 3, 1.

3 Duceți-vă; iată, vă trimit ca niște miei în mijlocul lupilor.

* Mat. 10, 1. Marc. 6, 7.

4 Nu purtați pungă, nici traistă, nici încălțăminte: și nu îmbrățișați pe nimeni pe cale.

* Mat. 10, 9, 10. Marc. 6, 8. Cap. 9, 3. ** 2 Reg. 4, 29.

5 Și în orice casă veți intra, ziceți întâi: Pace casei acesteia!

* Mat. 10, 13.

6 Și dacă este acolo un fiu al păcii, pacea voastră se va odihni asupra lui, iar de nu, se va întoarce la voi.

7 Și rămâneți în aceeași casă mâncând și bănd cele ce sunt la ei; căci vrednic este lucrătorul de plată sa. Nu vă mutați din casă în casă.

* Mat. 10, 11. ** 1 Cor. 10, 27. † Mat. 10, 10. 1 Cor. 9, 4, etc.

1 Tim. 5, 18.

8 Și în orice cetate intrați și vă

primește ei, mâncați cele ce vă sunt puse înainte.

9 Și tîmăduiți pe cei bolnavi în ea și spuneți-le: Împărăția lui Dumnezeu s'a apropiat de voi.

10 Dar în orice cetate veți intra și nu vă primește ei, ieșiți în ulițele ei și ziceți:

11 Chiar praf din cetatea voastră să se lipit de picioarele noastre, noi îl scuturăm împotriva voastră. Însă cunoașteți aceasta că împărăția lui Dumnezeu s'a apropiat.

12 Vă spun că în ziua aceea va fi mai ușor pentru Sodoma decât pentru cetatea aceea.

13 Văi de tine Horazine! vai de tine Betsaido! Pentru că dacă s'ar fi făcut în Tir și Sidon puterile cari au fost făcute în voi, demult s'ar fi pocăit șezând în sac și cenușă.

* Mat. 11, 21. ** Ezech. 3, 6.

14 Însă va fi mai ușor Tirului și Sidonului la judecată decât vouă.

15 Și tu, Capernaume, oare vei fi ridicat pânăla cer? Pânăla Hades vei fi pogorît.

* Mat. 11, 23. ** Fapt. 11, 4. Deut. 1, 28. Ier. 14, 13. Ier. 51, 33.

† Ezech. 26, 20; 32, 18.

16 Cine ascultă de voi, ascultă de mine; și cine vă leapădă pe voi, mă leapădă pe mine; și cine mă leapădă pe mine, leapădă pe celce m'a trimis pe mine.

* Mat. 10, 40. Marc. 9, 37. Ioan 13, 20. ** 1 Tes. 4, 8. † Ioan 5, 23.

Întorcerea celor șaptezeci.

17 Și cei șaptezeci s'au întors cu bucurie zicând: Doamne, chiar și dracii ni se supun în numele tău.

* Vers. 1.

18 Și el le-a zis: Am zărit pe Satana căzând ca un fulger din cer.

* Ioan 12, 31; 16, 11. Apoc. 9, 1; 12, 8, 9.

19 Iată v'am dat stăpânire să călcați peste șerpi și scorpil și peste toată puterea vrăjmașului și nimic nu vă va vătăma nicidecum.

* Marc. 16, Fapt. 28, 5.

20 Însă nu vă bucurați de aceasta că duhurile vi se supun ci bucurați-vă că numele voastre sunt scrise în ceruri.

* Exod. 32, 32. Ps. 69, 28. Isa. 4, 3. Dan. 12, 1. Filip. 4, 3.

Ezech. 12, 23. Apoc. 18, 8; 20, 12; 21, 27.

21 În același ceas s'a veselit în Sfântul Duh și a zis: Te laud, Tată, Doamne al cerului și al pământului, că ai ascuns acestea de înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor; da, Tată, pentru că așa a fost bună plăcerea înaintea ta.

* Mat. 11, 25.

22 Toate mi-au fost date de Tatăl meu: și nimeni nu cunoaște cine este Fiul decât numai Tatăl și cine este Tatăl decât numai Fiul și acela căruia ar voi Fiul să-l descopere.

* Mat. 28, 18. Ioan 3, 35; 5, 27; 17, 2. ** Ioan 1, 18; 6, 44, 46.

23 Și întorcându-se către ucenici, a zis la o parte: Fericiți sunt ochii cari văd cele ce vedeți voi.

* Mat. 13, 16.

24 Căci vă spun că mulți prooroci și împărați au voit să vadă ce vedeți voi și n'au văzut și să audă ce auziți voi și n'au auzit.

* 1 Pet. 1, 10.

Pilda Samariteanului.

25 Și iată, un învățător de lege oarecare s'a sculat și l-a ispitit, și a zis: Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața vecinică?

* Mat. 19, 16; 22, 35.

26 Și el i-a zis: Ce este scris în lege? Cum citești?

27 Și el a răspuns și a zis: Să iubesti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău și pe aproapele tău ca pe tine însuși.

* Deut. 6, 5. ** Lev. 19, 18.

28 Și el i-a zis: Drept ai răspuns; fă aceasta și vei trăi.

* Lev. 18, 5. Neap. 9, 29. Ezech. 20, 11, 13, 21. Rom. 10, 5.

29 Iar el, voind să se îndreptățească, a zis lui Isus: Și cine este aproapele meu?

* Cap. 16, 15.

30 Și dând răspuns, Isus a zis: Un om se pogora dela Ierusalim la Ierihon și a căzut între tâlhari, cari l-au desbrăcat și i-au făcut răni și au plecat lăsându-l jumătate mort.

31 Și din întâmplare un preot oarecare se pogora pe calea aceea și când l-a văzut, a trecut înainte pe cealaltă parte.

* Ps. 138, 11.

32 Asemenea și un Levit, când a

venit la acel loc și l-a văzut, a trecut înainte pe cealaltă parte.

33 Iar un Samaritean * oarecare mergea pe cale, și a venit la el, și când l-a văzut, i s'a făcut milă.

* Ioan 4, 9.

34 Și s'a apropiat de el și i-a legat rănilor și a turnat peste ele untdelemn și vin și l-a pus pe dobitocul său și l-a adus la o casă de poposire și a purtat grijă de el.

35 Și a doua zi dimineața, a scos doi dinari și i-a dat gazdei și a zis: Poartă grijă de el și ce vei mai cheltui, îți voi da înapoi, când mă voi întoarce.

36 Care dintre acești trei ți se pare că s'a făcut aproapele celui ce a căzut între tâlhari?

37 Iar el a zis: Celce și-a făcut milă cu el. Și Isus i-a zis: Du-te și fă și tu asemenea.

Marta și Maria.

38 Iar pe când mergeau ei pe calea lor, a intrat într'un sat. Și o femeie cu numele Marta * l-a primit în casa ei.

* Ioan 11, 1; 12, 2, 3.

39 Și ea avea o soră numită Maria, care * și ea ședea jos ** la picioarele Domnului și asculta cuvântul lui.

* 1 Cor. 7, 32, etc. ** Cap. 3, 35. Fapt. 22, 3.

40 Iar Marta era prinsă la o parte de multă slujire. Și a venit la el deodată și a zis: Doamne, nu-ți pasă că sora mea m'a lăsat singură să slujesc? Zi-i deci să pună mâna cu mine.

41 Și Domnul a răspuns și i-a zis: Marto, Marto, pentru multe te îngrijorezi și te tulburi tu,

42 dar un *singur lucru este de trebuință; căci Maria și-a ales partea cea bună care nu va fi luată dela ea.

* Ps. 27, 4.

Tatăl nostru.

11 Și a fost așa: pe când se ruga ei într'un loc, când a încetat, unul dintre ucenicii săi i-a zis: Doamne, învață-ne să ne rugăm cum a învățat și Ioan pe ucenicii săi.

2 Și el le-a zis: Când vă rugați, ziceți: Tatăl nostru care ești în ceruri, sfințească-se numele tău; vie im-

părăția ta; facă-se voia ta precum în cer și pe pământ.

* Mat. 6, 9.

3 Pânea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă în fiecare zi.

4 Și iartă-ne păcatele noastre, căci și noi iertăm oricui ne datorează. Și nu ne duce în ispită ci izbăvește-ne de cel rău.

Stăruința în rugăciune.

5 Și le-a zis: Cine dintre voi va avea un prieten și se va duce la el la miezul nopții și-i va zice: Prietene, împrumută-mi trei pâni

6 pentru că a venit un prieten al meu depe drum la mine și n'am ce să-i pun înainte?..

7 Și acela dinlăuntru va răspunde și va zice: Nu mă da de osteneală; acum ușa este închisă și copiii mei sunt cu mine în pat; nu pot să mă scol să-ți dau. —

8 Vă spun: chiar *dacă nu se va scula și-i va da pentru că-i este prieten, totuși pentru îndrăzneala lui se va scula și-i va da oridece are trebuință.

* Cap. 18, 1, etc.

9 Și *eu vă spun: Cereți și vi se va da, căutați și veți afla, bateți și vi se va deschide.

* Mat. 7, 7; 21, 22. Marc. 11, 24. Ioan 15, 7. Iso. 1, 6. 1 Ioan 3, 22.

10 Căci oricine cere ia și cine caută află și celui ce bate i se va deschide.

11 Și dela *care dintre voi, care este tată, va cere fiul său pâne și-i va da o piatră? Sau va cere un pește și-i va da un șarpe în loc de pește?

* Mat. 7, 9.

12 Sau va cere un ou și-i va da o scorpie?

13 Dacă deci voi răi fiind, știți să dați daruri bune la copiii voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru cel din cer va da Duhul Sfânt celor ce-l cer dela el.

Vindecarea unui îndrăcit mul.

14 Și *scotea un drac și acesta era mut. Și a fost așa: când a ieșit dracul, mutul a vorbit și gloatele se minunau.

* Mat. 9, 32; 12, 22.

15 Iar unii dintre ei au zis: El *

scotea afară pe draci cu Beelzebul, domnul dracilor.

* Mat. 9, 34; 12, 24.

16 Și alții îl ispiteau și cereau * dela el un semn din cer.

* Mat. 12, 38; 16, 1.

17 Iar el *le știa ** gândurile și le-a zis: Orice împărăție desbinată împotriva ei însăși este pustiită și casa cade peste casa.

* Mat. 12, 25. Marc. 3, 24. ** Ioan 2, 23.

18 Și dacă și Satana s'a desbinat împotriva sa însuși, cum va sta împărăția lui? Pentru că ziceți că eu scot afară pe draci cu Beelzebul.

19 Iar dacă eu scot afară pe draci cu Beelzebul, fiii voștri cu cine-i scot afară? Deaceia ei vor fi judecătorii voștri.

20 Iar dacă eu scot afară dracii cu *degetul lui Dumnezeu, împărăția lui Dumnezeu a ajuns deci peste voi.

* Exod. 8, 19.

21 Când *cel tare, deplin înarmat, își păzește curtea, averile lui sunt în pace.

* Mat. 12, 29. Marc. 3, 27.

22 Dar *când unul mai tare decât el va veni asupra lui, și-l va birui, îi ia toată armătura în care se încrezuse și împarte prăzile lui.

* Isa. 53, 12. Col. 2, 15.

23 Cine *nu este cu mine este împotriva mea și cine nu strânge cu mine, risipește.

* Mat. 12, 30.

Duhul necurat ieșit din om.

24 Când *duhul necurat a ieșit din om, umblă prin locuri fără apă căutând odihnă. Și fiindcă nu găsește, zice: Mă voi întoarce la casa mea de unde am ieșit.

* Mat. 12, 43.

25 Și când vine, o găsește măturată și împodobită.

26 Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele decât el și ele intră și locuiesc acolo; și cele depe urmă *ale omului acela se fac mai rele decât cele dintâi.

* Ioan 5, 14. Evr. 6, 4; 10, 26. 2 Pet. 2, 20.

Ferice de ceie ascultă Cuvântul.

27 Și a fost așa: pe când zicea el acestea, o femeie din gloată a ridicat glasul și i-a zis: Fericit *este pântecul care te-a purtat și țățele pe cari le-ai supt.

* Cap. 1, 28, 48.

28 Iar el a zis: Mai bine fericiți *

ceie ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc.

* Mat. 7, 21. Cap. 8, 21. Iso. 1, 23.

Minunea cu Iona.

29 Iar când *s'au adunat gloate cu grămada, a început să zică: Neamul acesta este un neam rău; cere un semn și nu-i se va da un semn decât semnul lui Iona.

* Mat. 12, 38, 39.

30 Căci după cum Iona *a fost un semn pentru Niniviteni, astfel va fi și Fiul omului pentru neamul acesta.

* Iona 1, 17; 2, 10.

31 Impărăteasa *dela miazăzi se va ridica la judecată cu bărbaii acestui neam și-i va osândi: pentru că ea a venit dela marginile pământului să asculte înțelepciunea lui Solomon; și iată aici este mai mult decât Solomon.

* Reg. 30, 1.

32 Bărbații din Ninive se vor scula la judecată cu neamul acesta și-l vor osândi: pentru că ei *s'au pocăit la propovăduirea lui Iona, și iată aici este mai mult decât Iona.

* Iona 3, 5.

Lumina.

33 Nimeni *n'aprinde candelă și o pune în ascunzătoare, nici supț o broc, ci în sfeșnic, ca ceiea să vadă lumina.

* Mat. 5, 15. Marc. 4, 21. Cap. 8, 14.

34 Candelă *trupului tău este ochiul tău. Când ochiul tău este curat, tot trupul tău este și el plin de lumină; iar când este rău și trupul tău este plin de întunerec.

* Mat. 6, 22.

35 Ia seama deci că lumina care este în tine să nu fie întunerec.

36 Dacă deci tot trupul tău este plin de lumină, neavând vreo parte întunecată, el va fi plin de lumină, tot ca și când te luminează candelă cu raza sa.

Mustrearea cărturarilor și Fariseilor.

37 Iar pe când vorbea el, un Fariseu l-a rugat ca să prânzească la el. Și a intrat și a șezut la masă.

38 Iar când a văzut aceasta Fariseul, *s'a mirat că nu s'a scaldat întâi înainte de prânz.

* Mat. 7, 3.

39 Și *Domnul i-a zis: Acum, voi Fariseii curățiți partea de afară a paharului și a blidului, dar lăuntru *

vostru este plin de răpire și de răutate. * Mat. 23, 25. ** Tit. 1, 15.

40 Nebunilor, oare cel ce a făcut ce este afară n'a făcut și ce este înăuntru?

41 Inșă dați milostenie cele dinăuntru și iată toate vă sunt curate. * Isa. 53, 7. Dan. 4, 27. Cap. 12, 33.

42 Dar* vai de voi Fariseilor! pentru că dați zeciuială din izmă și rută și orice iarbă, și lăsați la o parte judecata și iubirea de Dumnezeu: dar pe acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați la o parte. * Mat. 23, 23.

43 Vai* de voi Fariseilor! pentru că iubiți cel dintâi scaun în sinagogi și îmbrățișările în piețe.

44 Vai* de voi! Pentru că** sunteți ca mormintele cari nu se arată și oamenii cari umblă pe deasupra nu știu aceasta. * Mat. 23, 26. Marc. 12, 38, 39. * Mat. 23, 27. ** Ps. 5, 9.

45 Și unul dintre învățătorii de lege a răspuns și i-a zis: Învățătorule, zicând acestea ne înfrunți și pe noi rușinos.

46 Iar el a zis: Vai și de voi învățătorilor de lege! pentru că înșăreinați pe oameni cu sarcini anevoie de purtat și voi înșivă nici cu unul din degetele voastre nu atingeți sarcinile. * Mat. 23, 4.

47 Vai* de voi! pentru că zidiți mormintele proorocilor iar părinții voștri i-au omorât! * Mat. 23, 29.

48 Deci dar sunteți martori și incuviințați faptele părinților voștri pentru că ei i-au omorât, iar voi le zidiți mormintele.

49 De aceea și înțelepciunea lui Dumnezeu a zis: Voi trimite* la ei prooroci și apostoli și pe unii din ei îi vor omorî și-i vor prigoni.

50 Ca să fie cerut înapoi dela neamul acesta sângele tuturor proorocilor care a fost vărsat dela întemeierea lumii.

51 dela sângele lui Abel pânăla sângele* lui Zaharia care a pierit între altar și casă; da, vă spun, el va fi cerut înapoi dela neamul acesta. * Fac. 4, 8. ** 2 Cron. 24, 20, 21.

52 Vai* de voi, învățătorilor de lege! pentru că ați luat cheia cunoștinții; voi înșivă n'ați intrat și pe ceice intrau i-ați oprit. * Mat. 23, 13.

53 Și când a ieșit de acolo, cărturarii și Fariseii au început să-l silească tare și să-l facă să vorbească de mai multe.

54 și-l pândeau ca* să prinză ceva din gura lui. * Marc. 12, 13.

Despre fățărnicie, frica de oameni, hula împotriva Duhului Sfânt.

12 In vremea aceea* când s'au adunat zecimi de mii de gloată încât se călcau unii pe alții, el a început a vorbi întâi către ucenicii săi: Feriți-vă** de aluatul Fariseilor care este fățărnicie. * Mat. 16, 6. Marc. 8, 15. ** Mat. 16, 12.

2 Și nimic nu* este acoperit de toate părțile care nu va fi descoperit: și ascuns care nu va fi cunoscut. * Mat. 10, 26. Marc. 4, 22. Cap. 8, 17.

3 De aceea câte ați zis la întunec vor fi auzite la lumină și ce ați vorbit la ureche în cămăruțe vor fi vestite depe acoperișul caselor.

4 Și vă* spun vouă, prietenii** mei: Nu vă temeți de ceice omoară trupul și după acestea nu mai, au ce să mai facă.

5 Vă voui arăta însă de cine să vă temeți: temeți-vă de Acela care, după ce a omorât, are putere să arunce în gheenă. Da, vă spun, de acesta temeți-vă.

6 Oare nu se vând cinci vrăbii pentru doi bani? Și niciuna din ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu.

7 Ci și perii capului vostru toți sunt numărați. Nu vă temeți: voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii.

8 Și vă* spun: Oricine va mărturisă pentru mine înaintea oamenilor și Fiul omului va mărturisă pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu. * Mat. 10, 32. Marc. 8, 38. 2 Tim. 2, 12. 1 Ioan 2, 23.

9 Dar cine mă va tăgădui înaintea oamenilor va fi tăgăduit înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

10 Și* oricine va zice un cuvânt împotriva Fiului omului, i se va ierta,

iar celui ce va huli împotriva Sfântului Duh nu i se va ierta.

11 Și când* vă duc înaintea sinagogilor și dregătorilor și stăpânilor, nu vă îngrijorați cum sau ce veți zice; * Mat. 12, 31, 32. Marc. 3, 29. 1 Ioan 5, 16. * Mat. 10, 19. Marc. 13, 11. Cap. 21, 14.

12 căci Sfântul Duh vă va învăța chiar în acel ceas cece trebuie să spuneți.

Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina.

13 Iar unul din gloată i-a zis: Învățătorule, spune fratelui meu să împartă cu mine moștenirea.

14 Iar el i-a zis: Omule* cine m'a pus judecător sau împărțitor peste voi? * Ioan 18, 36.

15 Și le-a zis: Luați aminte* și păziți-vă de orice lăcomie de bani, pentru că nu în belșugul cui va stă viața lui din lucrurile pe cari le are. * 1 Tim. 6, 7, etc.

16 Și le-a spus o pildă zicând: Țarina unui om bogat a rodit bine.

17 Și se gândia în sine zicând: Ce voi face pentru că n'am unde să-mi strâng roadele?

18 Și a zis: Aceasta voui face: îmi voiu dărâma grânarele și le voiu zidi mai mari și voiu strânge acolo toate roadele mele și bunurile mele.

19 Și voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunuri puse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te. * Ecl. 11, 9. 1 Cor. 15, 32. Iac. 5, 5.

20 Dar Dumnezeu i-a zis: Nephule! chiar în noaptea aceasta ți se va cere* înapoi sufletul, iar** cele ce ai pregătit ale cui vor fi?

21 Așa este cel ce adună comoară pentru sine însuși și nu se îmbogățește pentru Dumnezeu. * Mat. 6, 20. Verc. 33. 1 Tim. 6, 18, 19. Fac. 2, 5.

Ingrijorările.

22 Și a zis către ucenicii săi: De aceea vă spun: Nu* vă îngrijorați pentru suflet ce să mâncați, nici pentru trup cu ce să vă îmbrăcați. * Mat. 6, 25.

23 Sufletul este mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea.

24 Priviți bine corbii că nici nu

sămănă, nici nu seceră, cari n'au câmară, nici grânar și Dumnezeu* îi hrănește: cu cât mai de preț sunteți voi decât păsările! * Iov 38, 41. Ps. 147, 9.

25 Și cine dintre voi îngrijorându-se poate adăoga la vârsta sa un cot?

26 Dacă deci nu puteți face nici ce este cel mai neînsemnat lucru, pentru ce vă îngrijorați de celelalte?

27 Priviți bine crinii cum cresc: nici nu torc, nici nu țes: totuș vă spun: Nici Solomon în toată slava lui nu s'a îmbrăcat ca unul din acestea.

28 Iar dacă așa îmbracă Dumnezeu iarba în câmp, care este azi și mâine se aruncă în cuptor, cu cât mai mult vă va îmbrăca pe voi, puțin credincioșilor!

29 Și nu căutați ce să mâncați și ce să beți și nu fiți frământați.

30 Căci toate acestea le caută stăruitor neamurile lumii; iar Tatăl vostru știe că aveți trebuință de acestea.

31 Inșă căutați* împărăția lui și acestea vi se vor adăoga! * Mat. 6, 33.

32 Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a găsit plăcere să vă dea împărăția. * Mat. 11, 25, 26.

33 Vindeți* tot ce aveți și dați milostenie; faceți-vă** punji cari nu invecnesc, o comoară nesleită în ceruri, unde hoțul nu se apropie nici mo-lia nu strică. * Mat. 19, 21. * Eps. 2, 45; 4, 24. ** Mat. 6, 20. Cap. 16, 9. 1 Tim. 6, 19.

34 Căci unde este comoara voastră acolo va fi și inima voastră. Indemn la veghere.

35 Coapsele* să vă fie încinse și candelarele** aprinse. * Efec. 6, 14. 1 Pet. 1, 13. ** Mat. 25, 1, etc.

36 Și voi fiți asemenea oamenilor cari așteaptă pe domnul lor când se va întoarce dela nuntă, ca, dacă va veni și va bate la ușă, să-i deschidă îndată.

37 Fericiți* sunt robii aceia pe cari când va veni domnul îi va găsi veghiând. Adevărat vă spun că se va

începe și-i va pune la masă și va trece alături și le va sluji. * Mat. 24, 46.

38 Și dacă va veni în a doua strajă, și în a treia, și-i va găsi astfel, fericiți sunt *robii* aceia.

39 *Cunoașteți dar aceasta că, dacă ar fi știut stăpânul casei în ce ceas vine hoțul, ar fi veghiat și n'ar fi lăsat să-i sape casa.

* Mat. 24, 43. 1 Tes. 5, 2. 2 Pet. 3, 10. Apoc. 3, 3; 16, 15.
40 Și voi fiți gata: pentru că Fiul omului vine în ceasul în care nu gândiți.

* Mat. 24, 44; 25, 13. Marc. 13, 33. Cap. 21, 34, 36. 1 Tes. 5, 6. 2 Pet. 3, 12.

Economul credincios.

41 Și Petru a zis: Doamne, către noi zici această pildă sau și către toți?

42 Și Domnul a zis: Cine este dar economul credincios și cuminte, pe care-l va pune domnul peste slugă-rimea sa ca să le dea porția de mâncare la vremea cuvenită?

* Mat. 24, 25; 25, 21. 1 Cor. 4, 2.

43 Fericit este robul acela pe care, când va veni domnul lui îl va găsi făcând astfel.

44 Cu adevărat* vă spun că îl va pune peste toată avuția sa. * Mat. 24, 47.

45 Iar* dacă robul acela va zice în inima sa: Domnul meu zăbovese să viel și va începe să bată pe slugi și pe slujnice, și să mănânce și să bea și să se îmbete, [1996] * Mat. 24, 48.

46 domnul robului aceluia va veni în ziua în care el n'asteaptă și în ceasul când nu știe și-l va despica în două și-i va pune partea cu necredincioșii.

47 Și robul* acela care a știut voia domnului său și n'a pregătit sau n'a făcut după voia lui va fi bătut cu multe lovituri.

* Num. 15, 30. Deut. 25, 2. Ioan 9, 41; 15, 22. Eapf. 17, 30. Luc. 4, 17.

48 Iar* celce n'a știut-o și a făcut fapte vrednice de lovituri, va fi bătut cu puține lovituri. Și oricui i s'a dat mult, i se va cere mult: și cui i s'a încredințat mult, îi vor cere mai mult.

* Lev. 5, 17. 1 Tim. 1, 13.

Foc pe pământ.

49 Am venit să arunc un foc pe

pământ și ce voesc dacă s'ași aprins?

* Vers. 51.

50 Dar am un botez cu* care să fiu botezat și cât de strămtorant sânt până când se va îndeplini!

* Mat. 20, 22. Marc. 10, 38.

51 Vi* se pare că am venit să dau pace pe pământ? Vă spun: Nu; ci** mai degrabă desbinare.

* Mat. 10, 34. Vers. 49. ** Mic. 7, 6. Ioan 7, 43; 9, 16; 10, 19.

52 Căci* de acum cinci vor fi desbinați într-o casă, trei împotriva a doi și doi împotriva a trei. * Mat. 10, 35.

53 Vor fi desbinați: tată împotriva fiului și fiu împotriva tatălui, mamă împotriva fiicei și fiică împotriva mamei sale, soacră împotriva norei sale și nora împotriva soacrei sale.

Semnele vremurilor.

54 Și zicea și gloatelor: Când* vedeți un nor ridicându-se la apus, îndată ziceți: Vine ploaie mare! și așa este. * Mat. 16, 2.

55 Și când vedeți suflând vântul dela miazăzi, ziceți: Va fi căldură mare! și este.

56 Fățarnicilor, fața pământului și a cerului știți să le cercetați; dar vremea aceasta cum nu știți s'o cercetați?

57 Și pentru ce nu judecați și dela voi înșivă ce este drept?

58 Căci pe când* mergi cu protivnicul tău la dregător, dă-ți osteneală pe cale** să te desfaci de el, ca nu cumva să te târască la judecator și judecătorul să te dea chinuitorului și chinuitorul să te arunce în temniță. * Prov. 25, 8. Mat. 5, 25. ** Ps. 32, 6. Isa. 55, 6.

59 Iți spun: Nu vei ieși de acolo până nu vei plăti și cel din urmă banuț.

Galileenii măcelăriți de Pilat.

13 Și în aceeaș vreme erau de față unii cari i-au adus știre despre Galileenii, al căror sânge Pilat îl amestecase cu jertfele lor.

2 Și Isus a răspuns și le-a zis: Vi se pare oare că Galileenii aceștia au fost mai păcătoși decât toți Galileenii pentru că au suferit acestea?

3 Eu vă spun: Nu; ci dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel.

4 Sau acei optsprezece peste cari a căzut turnul în Siloam și i-a omorât, vi se pare oare că ei au fost mai datornici decât toți oamenii cari locuiesc în Ierusalim?

5 Eu vă spun: Nu; ci dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri tot așa.

Pilda smochinului neroditor.

6 Și a spus pilda aceasta: Cineva* avea un smochin sădit în via sa. Și a venit și a căutat rod în el și n'a găsit. * Isa. 5, 2. Mat. 21, 19.

7 Și a zis către vier: Iată, trei ani de când vin și caut rod în acest smochin și nu găsesc; taie-l; pentru ce prinde și pământul fără folos?

8 Iar el răspunzând îi zice: Doamne, lasă-l și anul acesta până când voi săpa împrejurul lui și-l voi voui.

9 Și dacă va face rod în viitor, bine; iar dacă nu, îl vei tăia.

Vindecarea unei femei gârbove.

10 Și-i învăța într-una din sinagogi în Sabat.

11 Și iată o femeie care avea un duh de neputință de optsprezece ani și era gârbovită și nu putea nicicum să se ridice în sus.

12 Și când a văzut-o Isus, a chemat-o și i-a zis: Femeie, ești deslegată de neputința ta.

13 Și a pus mâinile peste ea și îndată s'a îndreptat în sus și slăvia pe Dumnezeu. * Marc. 16, 18. Eapf. 9, 17.

14 Iar mai marele sinagogii, mănindu-se că Isus tămăduise în Sabat a răspuns și zicea gloatei: Sunt șase zile în cari trebuie să lucreze omul; deci veniți și tămăduiți-vă în ele și nu** în ziua Sabatului. * Exod. 20, 9. ** Mat. 12, 10. Marc. 3, 2. Cap. 6, 7; 14, 3.

15 Dar Domnul i-a răspuns și a zis: Fățarnicilor, fiecare* dintre voi în Sabat oare nu-și desleagă boul său sau măgarul său dela iesle și-l duce și-l adapă? * Cap. 14, 5.

16 Iar această femeie care* este o fiică a lui Avraam, pe care Satana o legase, iată de optsprezece ani, nu trebuia să fie deslegată de legătura aceasta în ziua Sabatului? * Cap. 19, 9.

17 Și pe când zicea el acestea, pro-

tivnicii lui se rușinau toți și toată gloata se bucura de toate lucrurile slăvite cari erau făcute de el.

Pilda grăunțelii de muștar și a aluatului.

18 Deci* zicea: Cu ce este asemenea împărăția lui Dumnezeu și cu ce o voi asemăna? * Mat. 13, 31. Marc. 4, 30.

19 Este asemenea unui grăunte de muștar pe care un om l-a luat și l-a aruncat în grădina sa și a crescut și s'a făcut copac și păsările cerului au locuit în ramurile lui.

20 Și iarăși a zis: Cu ce voi asemăna împărăția lui Dumnezeu?

21 Este asemenea unui aluat pe care o femeie l-a luat și l-a ascuns în trei măsurile de făină până s'a dospit tot.

Ușa cea strâmtă.

22 Și* umbra din cetate în cetate și din sat în sat învățându-i și călătorind la Ierusalim. * Mat. 9, 35. Marc. 6, 6.

23 Și un oarecare i-a zis: Doamne, oare puțini să fie cei ce sunt mântuiți? Și el le-a zis:

24 Luptați-vă* ca să intrați pe poarta cea strâmtă; căci mulți** v'v spun, vor căuta să intre și nu vor putea. * Mat. 7, 13. ** Ioan 7, 34; 8, 21; 13, 33. Rom. 9, 31.

25 Indată* ce stăpânul casei se va scula și va** închide ușa și veți începe să stați afară și să bateți la ușă zicând: Doamne, deschide-ne! și răspunzând el vă va zice: Nu știu și nu știu de unde sunteți!

* Ps. 32, 6. Isa. 55, 6. ** Mat. 25, 10. † Cap. 6, 46. ‡ Mat. 7, 23; 25, 12.

26 Atunci veți începe să ziceți: Noi am mâncat și am băut înaintea ta și ne-ai învățat în ulițele noastre.

27 Și* el va zice: Vă spun: Nu vă știu de unde sunteți; depărtați-vă** dela mine voi toți lucrători ai nedreptății.

* Mat. 7, 23; 25, 41. Vers. 26. ** Ps. 6, 8. Mat. 25, 41.

28 Acolo va* fi plânsul și scrâșnirea dinților, când** veți vedea pe Avraam și pe Isaac și pe Iacov și pe toți proorocii în împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi scoși afară.

29 Și vor veni dela răsărit și dela apus și dela miazănoapte și dela

miazăzi și vor sta la masă în împărăția lui Dumnezeu.

30 Și iată sunt de cei din urmă cari vor fi cei dintâi și sunt de cei dintâi cari vor fi cei din urmă.

* Mat. 19, 30; 20, 16. Marc. 10, 31.

Neglijările și pedeapsa Ierusalimului.

31 În acelaș ceas niște Farisei s'au apropiat zicându-i: Ieși și pleacă de aici pentru că Irod voește să te omoare.

32 Și el le-a zis: Duceți-vă și spuneți vulpii acesteia: Iată, eu scot afară draci și săvâresc tămăduiri astăzi și mâine și a treia zi s'afârșesc.

* Evr. 2, 10.

33 Însă trebuie ca să călătoresc astăzi și mâine și în ziua cea următoare pentru că nu se poate să piară un proroc afară din Ierusalim.

34 Ierusalime, Ierusalime, care omori pe proroci și ucizi cu pietre pe cei trimiși la tine! De câte ori am voit să adun pe copiii tăi după cum își adună pasărea puii sub aripi și n'ai voit.

* Mat. 23, 37.

35 Iată vi se lasă casa pustie. Și vă spun: Nu mă veți vedea până când veți zice: Binecuvântat este celce vine în numele Domnului.

* Lev. 26, 31, 32. Ps. 69, 25. Is. 1, 7. Dan. 9, 27. Mt. 3, 12.

* Ps. 118, 26. Mat. 21, 9. Marc. 11, 10. Cap. 19, 38. Ioan. 12, 13.

Vindecarea unui bolnav de dropică.

14 Și a fost așa: când a intrat în casa unuia dintre mai marii Fariseilor într'un Sabat, ca să mănânce pâine, ei îl pândiau.

2 Și iată, un om bolnav de dropică era înaintea lui.

3 Și Isus răspunzând a vorbit către învățătorii de lege și Farisei, zicând: Se cuvine oare în Sabat a tămădui sau nu?

* Mat. 12, 10.

4 Iar ei au făcut. Și l-a apucat și l'a tămăduit și i-a dat drumul.

5 Și le-a zis: Al cărui măgar sau bou dintre voi va cădea în puț și nu-l va trage în sus îndată în ziua Săbădului?

* Exod. 23, 5. Deut. 22, 4. Cap. 13, 15.

6 Și n'au fost în stare să răspundă la acestea.

Despre smerenie la ospete.

7 Și a spus o pildă către cei che-

mați, după ce a luat seama cum își alegeau cele dintâi locuri. Și le-a zis:

8 Când vei fi chemat de cineva la nuntă, nu te așeza la masă în cel dintâi loc, ca nu cumva altul mai de cinste decât tine să fie chemat de el și celce te-a chemat pe tine și pe el să vină să-ți zică: Dă acestuia locul. Și atunci vei începe cu rușine să iei cel din urmă loc.

10 Ci când vei fi chemat, du-te și așează-te în cel din urmă loc ca, dacă va veni celce te-a chemat să-ți zică: Prietene, mută-te mai în sus. Atunci vei avea slavă înaintea tuturor celorce stau cu tine la masă.

* Prov. 26, 6, 7.

11 Pentru că oricine se înalță pe sine va fi smerit; și cine se smerește pe sine va fi înălțat.

* Iov. 22, 29. Ps. 13, 27. Prov. 29, 23. Mat. 23, 12. Cap. 18, 14. Luc. 4, 6. 1 Pet. 5, 5.

Despre binefacere.

12 Și zicea și celui ce-l chemase: Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici pe vecinii bogați, ca nu cumva și ei să te cheme iar și să ai răsplătă.

13 Ci când faci ospăț, chiamă pe săraci, pe schilozi, pe șchiopi, pe orbi.

* Neim. 8, 10, 13.

14 Și fericit vei fi pentru că ei n'au cu ce să-ți răsplătească: căci ți se va răsplăti la învierea dreptilor.

Pilda celor poftiți la cină.

15 Și când a auzit acestea unul dintre cei ce ședea împreună cu el la masă, i-a zis: Fericit este celce va mânca pâine în împărăția lui Dumnezeu.

* Apoc. 19, 9.

16 Iar el i-a zis: Un om a făcut o cină mare și a chemat pe mulți.

* Mat. 22, 2.

17 Și a trimis pe robul său la ceasul cinei să zică celor chemați: Veniți, căci acum sunt gata.

* Prov. 9, 2, 3.

18 Și unul după altul au început toți să ceară iertare. Cel dintâi i-a zis: Am cumpărat o țarină și am trebuință să mă duc s'o văd; te rog, iartă-mă.

19 Și altul a zis: Am cumpărat

cinci părechi de boi și mă duc să-i încerc; te rog, iartă-mă.

20 Și altul a zis: M'am însurat și deaceea nu pot veni.

21 Și robul a venit și a vestit domnului său acestea. Atunci stăpânul casei s'a mâniat și a zis robului său: Ieși îndată în ulițele și cărările cetății și adu aici pe săraci și schilozi și orbi și șchiopi.

22 Și robul a zis: Doamne, s'a făcut ce ai poruncit și mai este loc.

23 Și domnul a zis către rob: Ieși la drumuri și la garduri și silește-îșă între ca să-mi fie plină casa.

24 Căci vă spun că niciunul din acei bărbați cari au fost chemați, nu va gusta din cina mea.

* Mat. 21, 43; 22, 8. Ept. 13, 46.

Cum să fie ucenicul lui Isus.

25 Și gloate multe mergeau împreună cu el; și s'a întors și le-a zis:

26 Dacă vine cineva la mine și nu urăște pe tatăl său și pe mamă și pe nevastă și pe copii și pe frați și pe surori și chiar și sufletul său însuș, nu poate fi ucenic al meu.

* Deut. 13, 6; 33, 9. Mat. 10, 37. ** Rom. 9, 13. † Apoc. 12, 11.

27 Oricine nu-și poartă crucea sa însuș și vine după mine, nu poate să fie ucenic al meu.

* Mat. 16, 24. Marc. 8, 34. Cap. 9, 23. 2 Tim. 3, 12.

28 Căci cine dintre voi voinde să zidească un turn nu stă întâi și socotește cheltuiala dacă are pentru isprăvire?

* Prov. 24, 27.

29 Ca nu cumva după ce a pus o temelie și nu este în stare să sfârșească, toți privitorii să înceapă a-l lua în râs,

30 zicând: Omul acesta a început să zidească și n'a fost în stare să sfârșească.

31 Sau care împărat, dacă merge să se bată în războiu cu alt împărat, nu stă întâi să se sfătuiască dacă poate să întâmpine cu zece mii pe celce vine împotriva lui cu douăzeci de mii?

32 Iar dacă nu, pe când e el încă departe, trimite soli și se roagă pentru cele de pace.

33 Astfel deci oricine dintre voi

care nu se lapădă de tot ce are, nu poate să fie ucenic al meu.

34 Sarea deci este bună; dar dacă și sarea se strică, cu ce va fi îndreptată?

* Mat. 5, 13. Marc. 9, 50.

35 Nu este potrivită nici pentru pământ, nici pentru gunoi: oamenii o aruncă afară. Cine are urechi de auzit să audă.

Pilda cu oaia rălăcită și drahma.

15 Și toți vameșii și păcătoșii se apropiu de el ca să-l asculte.

* Mat. 9, 10.

2 Și Fariseii și cărturarii cărtiau zicând: Omul acesta primește pe păcătoși și mănâncă împreună cu ei.

* Ept. 11, 3. Gal. 2, 12.

3 Iar el le-a spus pilda aceasta zicând:

4 Care om dintre voi având o sută de oi și pierzând una din ele nu lasă pe cele nouăzeci și nouă în pustie și se duce după cea pierdută, până când o va găsi?

* Mat. 18, 12. † 1 Pet. 2, 10, 25.

5 Și când a găsit-o, o pune pe umerii săi bucurându-se.

6 Și după ce a venit în casă, cheamă pe prietenii și pe vecinii săi, zicându-le: Bucurați-vă împreună cu mine pentru că mi-am găsit oaia cea pierdută.

7 Vă spun că astfel va fi bucurie în cer pentru un singur păcătos care se pocăiește, mai mult decât pentru nouăzeci și nouă de drepti cari n'au trebuință de pocăință.

* Cap. 5, 32.

8 Sau care femeie având zece drahme, dacă va pierde o singură drahmă, nu aprinde oare o candelă și mătură casa și caută cu grijă până când o va găsi?

9 Și după ce a găsit-o, cheamă pe prietenii și vecinele sale, zicând: Bucurați-vă împreună cu mine pentru că am găsit drahma pe care am pierdut-o.

10 Astfel, vă spun, se face bucurie înaintea ingerilor lui Dumnezeu pentru un singur păcătos care se pocăiește.

Pilda fiului risipitor.

11 Și a zis: Un om oarecare avea doi fiu.

lejuri de poticnire, dar vai de acela prin care vin! *Mat. 18. 6, 7. Marc. 9. 42. 1 Cor. 11. 19.

2 Este folositor pentru el dacă i se pune o piatră de moară împrejurul gâtului său și este repezit în mare, decât să facă pe unul din acești micuți să se poticneasă.

3 Luați aminte la voi înșivă. Dacă *va păcătui fratele tău, ceartă-l; **și dacă se va pocăi, iartă-l.

4 Și dacă de șapte ori pe zi va păcătui față de tine și de șapte ori se va întoarce la tine, zicând: Mă pocăiesc! să-l ierți.

5 Și apostolii au zis Domnului: Mărește-ne credința.

6 Și *Domnul a zis: Dacă ați avea credință ca un grăunte de muștar, ați zice acestui dud: Desrădăcinează-te și sădește-te în mare! și l'ar asculta.

*Mat. 17. 20; 21. 21. Marc. 9. 23; 11. 23.

Robi netrebnici.

7 Dar cine este acela dintre voi, care având un rob arând sau păscând oile fi va zice, când va veni din câmp: Treci îndată și sezi la masă?

8 Ci oare nu-i va zice mai degrabă: Gătește *să cinez eu și încinge-te și slujește-mi până să mănânc și să beau și după aceea mănâncă și bea tu?

*Cap. 12. 37.

9 Nu cumva este îndatorat el robului pentru că a făcut cele ce i s'a poruncit?

10 Astfel și voi, când veți face toate cele poruncite vouă, ziceți: Suntem robi *nefolositori; am făcut cele ce eram datori să facem.

*Iov. 22. 3; 35. 7. Ps. 16. 2. Mat. 23. 30. Rom. 8. 12; 11. 35. 1 Cor. 9. 16, 17. Film 11.

Cei zece leproși.

11 Și a fost așa: pe când mergeau *la Ierusalim, el trecea prin mijlocul Samariei și Galileei.

12 Și când a intrat într'un sat, l-au întâmpinat zece bărbați leproși cari *au stătut dedeaparte.

13 Și ei au ridicat glasul zicând: Isuse, Stăpâne, fie-ți milă de noi.

14 Și când i-a văzut, le-a zis: Duceți-vă *și arătați-vă preoților. Și a

fost așa: pe când mergeau ei, au fost curățiți.

15 Iar unul dintre ei când a văzut că a fost vindecat, s'a întors înapoi slăvind cu glas mare pe Dumnezeu.

16 Și a căzut pe fața sa la picioarele lui, mulțumindu-i. Și el era un Samaritean.

17 Și Isus a răspuns și a zis: Oare n'au fost curățiți cei zece? Iar cei nouă unde sunt?

18 Nu s'au găsit alții să se întoarcă să dea slavă lui Dumnezeu decât acesta de alt neam?

19 Și i-a zis: Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit.

*Mat. 9. 22. Marc. 5. 34; 10. 52. Cap. 7. 50; 8. 48; 18. 42.

Venirea împărăției lui Dumnezeu.

20 Și fiind întrebat de Farisei, când vine împărăția lui Dumnezeu, le-a răspuns și a zis: Împărăția lui Dumnezeu nu vine pe văzute.

21 Nici nu *vor zice: Iată este aici. Sau: Colo. Căci iată, împărăția **lui Dumnezeu este înăuntrul vostru.

*Vers. 23. **Rom. 14. 17.

Venirea Fiului omului.

22 Și a zis către ucenici: Vor *veni zile când veți dori să vedeți una dintre zilele Fiului omului și nu veți vedea.

*Mat. 9. 15. Ioan. 17. 12.

23 Și vă *vor zice: Iată, colo! Iată aici! Nu vă duceți nici nu-i urmați.

*Mat. 24. 23. Marc. 13. 31. Cap. 21. 8.

24 Căci *ea fulgerul, când fulgeră dintr-o parte de sub cer și luminează până la cealaltă parte de sub cer, așa va fi Fiul omului în ziua lui.

*Mat. 24. 27.

25 Dar *întâi trebuie ca el să sufere multe și să fie lepădat de neamul acesta.

*Marc. 8. 31; 9. 31; 10. 38. Cap. 9. 22.

26 Și cum *a fost în zilele lui Noe chiar așa va fi și în zilele Fiului omului:

*Fac. 7. Mat. 24. 37.

27 mâncau, beau, se însurau, se măritau, până în ziua când a intrat Noe în corabie și a venit potopul și i-a pierdut pe toți.

28 Tot așa, cum *a fost în zilele lui Lot: mâncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau, zideau;

*Fac. 19.

29 dar *în ziua când a ieșit Lot

din Sodoma, ploua foc și pucioasă din cer și i-a pierdut pe toți.

*Fac. 19. 16, 24.

30 în același chip va fi în ziua când se *descopere Fiul omului.

*2 Tes. 1. 7.

31 În ziua aceea, cine *va fi pe învelis, și sculele lui în casă, să nu se pogoare să le ia și cine este la câmp deasemenea să nu se întoarcă îndărăt.

*Mat. 24. 17. Marc. 13. 15.

32 Aduceți-vă *aminte de nevasta lui Lot.

*Fac. 19. 26.

33 Cine *va căuta să-și câștige sufletul, îl va pierde; și cine îl va pierde, îl va păstra în viață.

*Mat. 10. 39; 16. 25. Marc. 8. 35. Cap. 9. 24. Ioan. 12. 25.

34 Vă spun: *În noaptea aceea vor fi doi pe un singur pat; unul va fi luat și celălalt va fi lăsat.

*Mat. 24. 40, 41. 1 Tes. 4. 17.

35 Vor fi două râsnind împreună; una va fi luată iar cealaltă va fi lăsată.

36 Vor fi doi în câmp; unul va fi luat și celălalt va fi lăsat.

37 Și ei răspunzând îi zic: Unde, Doamne? Iar el le-a zis: Unde *este trupul, acolo vor fi adunați și vulturii.

*Iov. 39. 30. Mat. 24. 28.

Pilda judecătorului nedrept.

18 Și le-a spus o pildă că trebuie să se roage *totdeauna și să nu obosească.

*Cap. 11. 5; 12. 36. Rom. 12. 12. Efes. 6. 18. Col. 4. 2. 1 Tes. 5. 17.

2 zicând: Era un judecător într-o cetate care nu se temea de Dumnezeu și nu se sfia de om.

3 Și era o văduvă în cetatea aceea; și ea venia la el zicând: Răsbună-mă de protivnicul meu.

4 Și el n'a voit cătăva vreme iar după aceea a zis în sine însuși: Chiar dacă nu mă tem de Dumnezeu nici nu mă sfiesc de om,

5 totuși, pentru că *văduva aceasta mă necăjește, o voiu răsbuna, ca nu cumva în cele din urmă să vină să mă rănească.

*Cap. 11. 8.

6 Și Domnul a zis: Auziți ce zice judecătorul nedreptății!

7 Iar Dumnezeu *nu va răsbuna oare pe aleșii săi cari strigă către

el zi și noapte și rabdă, îndelung pentru ei?

*Apoc. 6. 10.

8 Eu vă spun că *le va face răsbunare în grabă. Însă când va veni Fiul omului, va găsi el oare credință pe pământ?

*Evr. 10. 37. 2 Pet. 3. 18, 9.

Pilda vameșului și a Fariseului.

9 Și a spus și pilda aceasta către unii cari *erau incredințați despre ei înșiși că sunt drepti și disprețuiau pe ceilalți.

*Cap. 10. 29; 18. 15.

10 Doi oameni s'au suit în templu ca să se roage, unul Fariseu și celălalt vameș.

11 Fariseul sta *și se ruga astfel față de sine: Dumnezeuule, **îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrepți, preacurvari sau și ca acest vameș.

*Ps. 135. 2. **Isa. 1. 15; 58. 2. Apoc. 3. 17.

12 Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuială din toate câte dobândesc.

13 Iar vameșul stând dedeaparte, nu voia să ridice nici ochii spre cer, ci-și bătea pieptul, zicând: Dumnezeuule, fii milostiv mie păcătosul.

14 Vă spun: Acesta s'a pogorît îndreptătit la casa sa mai degrabă decât celălalt. Căci *oricine care se înalță pe sine va fi smerit iar cine se smerește pe sine va fi înălțat.

*Iov. 22. 29. Mat. 23. 12. Cap. 14. 11. Luc. 4. 6. 1 Pet. 5. 5, 6.

Copilașii.

15 Și i *aduceau și copilași ca să-i atingă. Iar când au văzut ucenicii, îi certau.

*Mat. 19. 13; Marc. 10. 13.

16 Iar Isus i-a chemat la sine zicând: Lăsați copilașii să vină la mine și nu-i opriți căci împărăția lui Dumnezeu este a *unora, ca acestia.

*1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.

17 Adevărat *vă spun, oricine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copilaș, nu va intra în ea.

*Marc. 10. 15.

Tânărul bogat.

18 Și un *mai mare l-a întrebat zicând: Bunule Învățător, ce să fac ca să moștenesc viața vecinică?

*Mat. 19. 16. Marc. 10. 17.

19 Iar Isus i-a zis: Pentru ce mi zici

bun? Nimeni nu este bun decât unul singur, Dumnezeu.

20 Știi poruncile: * Nu preacurvi, nu omori, nu fura, nu mărturisi mincinos, cinstește**pe tatăl tău și pe mama ta. * Exod. 20, 12, 16. Deut. 5, 16/20. Rom. 13, 9.

** Efes. 6, 2. Col. 3, 20.

21 Iar el a zis: Acestea toate le-am păzit din tinereță.

22 Iar când a auzit Isus, i-a zis: Una îți lipsește: vinde* tot ce ai și împarte la săraci și vei avea comoră în ceruri și vino, urmează-mă.

* Mat. 6, 19, 20; 19, 21. 1 Tim. 6, 19.

23 Dar când a auzit el acestea, s'a întristat tare căci era foarte bogat.

24 Și când l-a văzut Isus, a zis: Cât*de greu vor intra ceice au avuții în împărăția lui Dumnezeu!

* Prov. 11, 28. Mat. 19, 23. Marc. 10, 23.

25 Căci mai lesne este ca o cămilă să intre printr'o ureche de ac decât un bogat să intre în împărăția lui Dumnezeu.

26 Iar ceice au auzit au zis: Și cine poate fi mântuit?

27 Iar el a zis: Cele* cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu.

28 Și*Petru a zis: Iată, noi am lăsat ale noastre și te-am urmat pe tine.

* Mat. 19, 27. Zah. 8, 6. Mat. 19, 28. Cap. 1, 37.

29 Iar el le-a zis: Adevărat vă spun că nu este nimeni*care să fi lăsat casă sau nevestă sau frați sau părinți sau copii, pentru împărăția lui Dumnezeu.

30 care să*nu ia înmulțit în vremea aceasta și în veacul viitor viața vecinică.

Isus vestește moartea și învierea sa.

31 Iar*dupăce a luat la sine pe cei doisprezece, a zis către ei: Iată, ne suim la Ierusalim și se vor împlini toate cele**scrise prin prooroci pentru Fiul omului.

32 Căci va*fi dat Neamurilor și va fi luat în răs și va fi înfruntat rușinos și va fi scuipat.

* Mat. 27, 2. Cap. 23, 1. Ioan 18, 28. Fapt. 3, 13.

33 Și-l vor biciui și îl vor omori dar a treia zi va învia.

34 Și ei*n'au înțeles nimic din acestea și graiul acesta era ascuns de ei și nu pricepeau cele zise.

* Marc. 9, 32. Cap. 2, 50; 9, 45. Ioan 10, 6; 12, 16.

Vindecarea unui orb la Ierihon.

35 Și a fost așa: *când s'a apropiat el spre Ierihon, un orb ședea lângă cale cerșind.

* Mat. 20, 29. Marc. 10, 46.

36 Și când a auzit gloată trecând, a întrebat ce să fie aceasta.

37 Și i-au spus că trece Isus din Nazaret.

38 Și el a strigat zicând: Isuse, Fiul lui David, fie-ți milă de mine.

39 Și ceice mergeau înainte îl certau ca să tacă. Iar el și mai tare striga: Fiul lui David, fie-ți milă de mine.

40 Iar Isus a stăut și a poruncit să fie adus la el. Iar când s'a apropiat l-a întrebat:

41 Ce voești să-ți fac? Iar el a zis: Doamne, să-mi capăt vederea.

42 Și Isus i-a zis: Capătă-ți vederea; credința*ta te-a mântuit.

* Cap. 17, 19.

43 Și îndată și-a căpătat vederea și-l urma*slăvind pe Dumnezeu; Și tot poporul când a văzut aceasta, a dat laudă lui Dumnezeu.

* Cap. 5, 26. Fapt. 4, 21/14, 18.

Zacheu.

19 Și a intrat și trecea prin Ierihon.

2 Și iată un bărbat numit cu numele Zacheu. Și el era un mai mare peste vameși și era bogat.

3 Și căuta să vadă pe Isus cine este și nu putea de gloată, pentrucă era mic de statură.

4 Și a alergat înainte și s'a suit într'un sicomor, ca să-l vadă pentrucă pe acolo avea să treacă.

5 Și Isus când a venit la locul acela, s'a uitat în sus și i-a zis: Zachee, grăbește-te să te pogori, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta.

6 Și s'a grăbit și s'a pogorit și l-a primit cu bucurie.

7 Și când au văzut aceasta, toți cârtiau între ei, zicând: A*intrat să poposească la un om păcătos.

* Mat. 9, 11. Cap. 5, 30.

8 Iar Zacheu a stăut și a zis către Domnul: Iată jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor; și dacă am năpăstuit*pe vreunul cu ceva, dau înapoi**împătrit.

* Cap. 3, 14. ** Exod. 22, 1. 1 Sam. 12, 3. 2 Sam. 12, 6.

9 Iar Isus i-a zis: Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia, deoarece și*el este un fiu**al lui Avraam.

* Rom. 4, 11, 12, 16. Gal. 3, 7. ** Cap. 13, 16.

10 Căci*Fiul omului a venit să caute și să mântuiască ce era pierdut.

* Mat. 18, 11. Mat. 10, 6; 16, 24.

Pilda minelor.

11 Și pe când auziau ei acestea, el a adăugat și a spus o pildă pentrucă era aproape de Ierusalim și lor*li se părea că împărăția lui Dumnezeu are să se arate îndată.

* Fapt. 1, 6.

12 Deci*a zis: Un om de neam bun s'a dus într'o țară depărtată ca să-și ia o împărăție și să se întoarcă.

* Mat. 25, 14. Marc. 13, 34.

13 Și a chemat zece robi ai săi, le-a dat zece mine și a zis către ei: Faceți negustorie cu ele până când vin.

14 Iar*cetățenii săi îl urau și au trimis o solie după el zicând: Nu voim ca acesta să împărătească peste noi.

* Ioan 1, 11.

15 Și a fost așa: când a venit îndărăt, dupăce luase împărăția, a zis să i se cheme robii acestia cărora le-a dat argintul, pentrucă să știe cine ce negustorie a făcut.

16 Și cel dintâi a venit zicând: Doamne, mina ta a adus câștig zece mine.

17 Și el i-a zis: Prea bine, rob bun, pentrucă te-ai arătat credincios *în foarte puțin, fii stăpânitor peste zece cetăți.

18 Și al doilea a venit zicând: Mina ta, Doamne, a făcut cinci mine.

19 Iar el a zis și acestuia: Fii și tu peste cinci cetăți.

20 Și celălalt a venit zicând: Doamne, iată mina ta, pe care o aveam pusă la o parte într'un ștergar:

21 căci*mă temeam de tine pentrucă ești om aspru, iei ce n'ai pus și seceri ce n'ai sămănat.

* Mat. 23, 24.

22 El îi zice: Din*gura ta te-voiu

judeca, rob rău. Știi**că eu sunt om aspru, iau ce n'am pus și secer ce n'am sămănat.

23 Și pentruce n'ai dat argintul meu la masa (schimbătorilor)? Și eu venind l-aș fi cerut cu dobândă.

24 Și a zis celorce stăteau de față: Luați-i mina și dați-o celui care are zece mine.

25 Și i-au zis: Doamne, are zece mine.

26 Vă spun că*oricui care are, se va da; iar celui care n'are, i se va lua și ce are.

27 Însă pe vrăjmașii aceia ai mei cari n'au voit ca eu să împărătesc peste ei, aduceți-i aici și înjunghiați-i înaintea mea.

28 Și dupăce a zis acestea, mergea*înainte suindu-se la Ierusalim.

* Marc. 10, 32.

Intrarea lui Isus în Ierusalim.

29 Și a fost așa: când*s'a apropiat de Betfaghe și de Betania, spre muntele numit al Măslinilor, a trimis pe doi dintre ucenicii săi, zicând:

* Mat. 21. Marc. 11, 1.

30 Mergeți în satul care este înaintea, în care când veți intra, veți afla un măgaruș legat pe care nimeni dintre oameni n'a șezut vreodată și deslegați-l și aduceți-l.

31 Și dacă v'ar întreba cineva: Pentruce îl deslegați? Veți spune așa: Domnul are trebuință de el.

32 Și trimișii s'au dus și au aflat cum le zisesse.

33 Iar*pe când deslegau ei măgarușul, stăpânii lui le-au zis: Ce deslegați măgarușul?

34 Iar ei au zis: Domnul are trebuință de el.

35 Și l-au adus la Isus. Și*și-au arancat veșmintele pe măgaruș și au suit deasupra pe Isus.

36 Iar pe când*mergea el, își așterneau veșmintele pe cale.

37 Iar pe când se apropia acum de coborâșul muntelui Măslinilor, toată mulțimea ucenicilor a început să se bucure și să laude cu glas mare

pe Dumnezeu pentru toate puterile pe cari le văzuseră,

38 zicând: Binecuvântat* fie împăratul care vine în numele Domnului: pace** în cer și slavă în cele prea înalte. * Ps. 118. 26. Cap. 13. 35. ** Cap. 2. 14. Efes. 2. 14.

39 Și oarecari dintre Fariseii din gloată au zis către el: Învățătorule, ceartă-ți ucenicii.

40 Și el a răspuns și a zis: Vă spun că dacă vor tăcea aceștia, pietrele* vor striga. * Hab. 2. 11.

Isus plânge pentru cetate.

41 Și când era aproape, a văzut cetatea și a* plâns de ea, * Ioan. 11. 35.

42 zicând: Dacă ai fi cunoscut și tu în această zi cele pentru pace! Dar acum s'au ascuns de ochii tăi.

43 Pentru că vor veni zile peste tine și vrăjmașii tăi vor face întăriri* împrejurul tău și te vor împresura și te vor strămtora de toate părțile. * Isa. 29. 3. 4. Ier. 6. 3. 6. Cap. 21. 20.

44 Și te* vor surpa de tot pe tine și pe copiii tăi în tine și nu** vor lăsa în tine piatră pe piatră; pentru că n'ai cunoscut vremea nemerită a cercetării tale. * 1 Reg. 9. 7. 8. Mic. 3. 12. ** Mat. 24. 2. Marc. 13. 2. Cap. 21. 6. * Iuda. 9. 24. Cap. 1. 68. 78. * 1 Pet. 2. 12.

Izonirea vânzătorilor din Templu.

45 Și când a intrat în templu, a început să scoată afară pe ceice vindeau. * Mat. 21. 12. Marc. 11. 11. 15. * Ioan. 2. 14. 15.

46 zicându-le: Este scris: * Și casa mea va fi o casă de rugăciune! iar voi** ați făcut-o peșteră de tâlhari. * Isa. 56. 7. ** Ier. 7. 11.

47 Și-i învăța în fiecare zi în templu. Iar mai marii* preoților și cărturarii și cei dintâi ai poporului căutau să-l piardă. * Marc. 11. 18. * Ioan. 7. 19; 8. 37.

48 Și nu găseau ce să-i facă; căci tot poporul se ținea de el ascultând. Puterea lui Isus.

20 Și a fost așa: într-una* din zile pe când învăța el poporul în templu și vestia Evanghelia, au venit peste el mai marii preoților și cărturarii cu bătrânii. * Mat. 21. 23.

2 Și au vorbit zicând către el: Spune-ne: Cu ce putere faci acestea sau cine este cel ce ți-a dat această putere? * Ps. 118. 22. Mat. 21. 42. * Ps. 118. 22. Mat. 21. 42.

3 Iar el a răspuns și a zis către ei: Vă voi întreba și eu un cuvânt și spuneți-mi:

4 Botezul lui Ioan era din cer sau dela oameni?

5 Iar ei cugetau, către ei înșiși, zicând: Dacă zicem: Din cer! va zice: Pentru ce nu l-ați crezut?

6 Iar dacă zicem: Dela oameni! tot poporul ne va uide cu pietre căci* este încredințat că Ioan este proroc. * Mat. 14. 5; 21. 26. Cap. 7. 29.

7 Și au răspuns că nu știu de unde era.

8 Și Isus le-a zis: Nici eu nu vă spun cu ce putere fac acestea.

Pilda vierilor.

9 Și a început să spună către popor această pildă: Un* om a sădit o vie și a arendat-o unor vieri și el a plecat din țară pentru multă vreme. * Mat. 21. 33. Marc. 12. 1.

10 Și la vremea cuvenită a trimis la vieri un rob ca să-i dea din rodul viei. Iar lucrătorii l-au bătut și l-au trimis înapoi fără nimic.

11 Și a adaus a trimite pe un alt rob; dar și pe acela l-au bătut și l-au necinstit și l-au trimis înapoi fără nimic.

12 Și a adaus a trimite pe un al treilea; iar ei l-au rănit și pe acesta și l-au scos afară.

13 Și domnul viei a zis: Ce să fac? Voiu trimite pe fiul meu iubit: poate se vor sfii de el.

14 Iar vierii când l-au văzut, chibzuiau între ei înșiși zicând: Acesta este moștenitorul; să-l omorâm, ca moștenirea să fie a noastră.

15 Și l-au scos afară din vie și l-au omorât. Deci ce le va face domnul viei?

16 Va veni și va pierde pe vierii aceștia și va da via la alții. Iar ei când au auzit, au zis: Să nu fie așa!

17 Iar el s'a uitat la ei și a zis: Ce este deci aceasta ce este scris: Piatra* pe care au lepădat-o ziditorii, aceasta a fost făcută cap de unghiu? * Ps. 118. 22. Mat. 21. 42.

18 Oricine va cădea pe acea piatră

va fi sfărâmat iar* pe cel pe care va cădea ea îl va spulbera. * Dan. 2. 34. 35. Mat. 21. 44.

19 Și cărturarii și mai marii preoților au căutat să pună mâinile pe el în acel ceas și s'au temut de popor căci au cunoscut că pentru ei zisese pilda aceasta.

Birul Cesarului.

20 Și după ce l-au* pândit, au trimis oameni puși înadins cari se prefăceau că sunt drepți, pentru ca să-l prindă în cuvânt, ca să-l dea în mâna stăpânirii și puterii dregătorului. * Mat. 22. 16. Marc. 12. 14.

21 Și l-au întrebat zicând: Învățătorule,* știm că vorbești și înveți drept și nu cauți la fața cuiva, ci cu adevărat înveți calea lui Dumnezeu: 22 Se cuvine să dăm Cesarului bir sau nu?

23 Dar el le-a priceput bine viclenia și a zis către ei: Pentru ce mă ispititi?

24 Arătați-mi un ban. Al cui chip și scriere are? Și ei au zis: Al Cesarului.

25 Și le-a zis: Atunci dați Cesarului cele ale Cesarului și lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu.

26 Și n'au putut să-l prindă în vorbă înaintea poporului și s'au mirat de răspunsul lui și au tăcut.

Despre înviere.

27 Și au venit la el unii* din Saducheii, cei cari** zic că nu este înviere și l-au întrebat. * Mat. 22. 23. Marc. 12. 18. ** Fapt. 23. 6. 8.

28 zicând: Învățătorule, Moise* ne-a scris, că dacă va muri fratele cuiva având nevastă și el va fi fără copii, fratele său să ia pe nevastă și să ridice sămânță fratelui său. * Deut. 25. 5.

29 Erau deci șapte frați. Și cel dintâi a luat o nevastă și a murit fără copii.

30 Și a luat-o al doilea și al treilea. Tot așa și cei șapte n'au lăsat copii și au murit.

32 În urmă a murit și femeia.

33 Deci femeia la înviere a cărui

dintre ei va fi nevastă? Căci cei șapte au avut-o de nevastă.

34 Și Isus le-a zis: Fiii* veacului acestuia se însoară și se mărită,

35 dar aceia cari vor fi învredniți să aibă parte de veacul acela și de învierea dintre cei morți nici nu se însoară nici nu se mărită.

36 Căci nici nu mai pot muri, căci sunt* ca îngerii și sunt fii ai lui Dumnezeu, fiind** fii ai învierii. * 1 Cor. 15. 42. 49. 52. 1 Ioan. 3. 2. ** Rom. 8. 23. * Ecod. 3. 6.

37 Iar că se scoală morții chiar Moise a* arătat în locul cu privire la Rug, când numește pe Domnul, Dumnezeu lui Avraam și Dumnezeu lui Isaac și Dumnezeu lui Iacob.

38 Și el nu este Dumnezeu al morților ci al viilor; căci toți* sunt vii pentru el. * Rom. 6. 10. 11.

39 Și unii din cărturari au răspuns și au zis: Învățătorule, bine ai zis;

40 Căci nici nu mai îndrăzniau să-l întrebe nimic.

Al cui fiu este Hristosul? 41 Și a zis către ei: Cum* zic ei că Hristosul este fiu al lui David? * Mat. 22. 42. Marc. 12. 35.

42 Căci însuș David zice în cartea Psalmilor: Domnul a zis* Domnului meu: Șezi la dreapta mea, * Ps. 110. 1. Fapt. 2. 34.

43 până voi pune pe vrăjmașii tăi așternut al picioarelor tale.

44 Deci David îl numește Domn și cum este el fiul său?

Cărturarii muștrați de Isus. 45 Și* pe când asculta tot poporul, a zis ucenicilor săi: * Mat. 23. 1. Marc. 12. 38.

46 Feriți-vă* de cărturari cari vor să umble în veșminte lungi și iubesc** îmbrățișările în piețe și cele dintâi scaune în sinagogi și cele dintâi locuri la ospete, * Mat. 23. 5. ** Cap. 11. 43.

47 cari* mănâncă cu desăvârșire casele văduvelor și de ochii lumii se roagă mult: aceștia vor lua mai multă osândă, * Mat. 23. 14.

Văduva săracă. 21 Și a privit în sus și a* văzut pe bogați aruncându-și darurile în vistierie. * Mat. 23. 41.

2 Și a văzut pe o văduvă săracă aruncând acolo două leptale.
 3 Și a zis: Cu adevărat vă spun că această văduvă săracă a aruncat mai mult decât ei toți.
 4 Căci toți aceștia au aruncat la daruri din ce le prisosește iar ea din lipsa ei a aruncat tot avuțul ce avea.
Nimicirea Ierusalimului și venirea Fiului omului.
 5 Și pe când ziceau unii despre templu că este împodobit cu pietre frumoase și cu daruri făgăduite, a zis:
 6 Acestea pe cari le priviți, vor veni zile în cari nu va fi lăsată piatră pe piatră care nu va fi desfăcută.
 7 Și l-au întrebat zicând: Învățătorule, când deci vor fi acestea? Și care va fi semnul când au să fie acestea?
 8 Iar el a zis: Luați seama să nu fiți amăgiți; căci mulți vor veni în numele meu, zicând: Eu sunt. Și: Vremea cuvenită este aproape. Nu vă duceți după ei.
 9 Și când veți auzi de războaie și turburări, nu vă spăimântați; căci acestea trebuie să fie întâi dar sfârșitul nu este îndată.
 10 Apoi le-a zis: Se va ridica neam peste neam și împărăție peste împărăție
 11 și vor fi mari cutremure de pământ și pe alocuri foamete și moime; și vor fi arătări îngrozitoare și semne mari din cer.
 12 Iar înainte de toate acestea își vor pune mâinile pe voi și vă vor prizoni, dându-vă la sinagogi și la închisori, fiind aduși înaintea împăraților și dregătorilor pentru numele meu.
 13 Și vi se va întoarce spre mărturie.
 14 Puneți-vă deci în inimi să nu vă frământați mai dinainte cum să vă apărați.
 15 Căci eu vă voi da o gură și o înțelepciune, căreia nu vor putea sta

împotriva sau răspunde împotriva toți protivnicii voștri.
 16 Și veți fi dați și de părinți și de frați și de rude și de prieteni și vor omori dintre voi.
 17 Și veți fi urși de toți pentru numele meu.
 18 Și un păr din capul vostru nu va pieri.
 19 În răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre.
Indemn la veghere.
 20 Iar când veți vedea Ierusalimul înconjurat de oști, atunci cunoașteți că pustiirea lui este aproape.
 21 Atunci cei din Iudea să fugă în munți și cei din mijlocul ei să plece afară și cei din câmpuri să nu intre în el.
 22 Pentru că acestea sunt zile de răsbunare ca să se împlinească toate cele scrise.
 23 Vai de cele ce au în pânțec și de cele ce dau țată în acele zile! căci va fi nevoie mare pe pământ și urgie pentru acest popor.
 24 Și vor cădea de tăișul săbiei și vor fi duși robi în toate neamurile; și Ierusalimul va fi călcat în picioare de neamuri până când se vor împlini vremurile neamurilor.
 25 Și vor fi semne în soare și lună și stele și pe pământ strămtorare a neamurilor în nedumerire de urletul mării și al valurilor.
 26 În timp ce oamenii își vor da sufletul de teamă și de așteptarea celor ce vin peste pământul locuit, căci puterile cerurilor vor fi sguđuite.
 27 Și atunci vor vedea pe Fiul omului venind în nor cu putere și slavă multă.
 28 Iar când încep să se întâmple acestea, uitați-vă în sus, și ridicați-vă capetele pentru că răscumpărarea voastră se apropie.
 29 Și le-a spus o pildă: Vedeti smochinul și toți copacii.
 30 Când înfrunzesc, acum vedeți dela voi înșivă și cunoașteți că acum vara este aproape.

31 Astfel și voi când veți vedea aceste lucruri întâmplându-se, cunoașteți că împărăția lui Dumnezeu este aproape.
 32 Adevărat vă spun că nu va trece neamul acesta până se vor face toate.
 33 Cerul și pământul vor trece: dar cuvintele mele nu vor trece.
 34 Dar luați aminte la voi înșivă ca nu cumva inimile voastre să fie îngreuiate de îmbuibare și de beție și de grijile vieții acesteia și ziua aceea să vină peste voi fără veste ca un laț.
 35 Căci așa va veni peste toți cari locuiesc pe fața întregului pământ.
 36 Vegheați dar, rugându-vă în orice vreme, ca să fiți socotiți vrednici să scăpați de toate acestea cari au să fie și să stați înaintea Fiului omului.
 37 Și zilele îi învăța în templu iar nopțile ieșia și menea afară în muntele numit al Măslinilor.
 38 Și tot poporul se ducea disdimineată la el în templu ca să-l asculte.
Sfat împotriva lui Isus.
 22 Și se apropia sărbătoarea azimilor care se numește Paști.
 2 Și mai marii preoților și cărturarilor căutau cum să-l răpue căci se temeau de popor.
 3 Și Satana a intrat în Iuda, care se numește Iscarioteanul, fiind din numărul celor doisprezece.
 4 Și el a plecat și a vorbit cu marii preoților și cu căpeteniile oastei cum să-l dea prins.
 5 Și ei s-au bucurat și s-au legat să-l dea argint.
 6 Și el s-a învoit și căuta vreme nimerită ca să-l dea lor fără știrea gloatei.

Prăznirea Paștelor.

7 Și a venit ziua azimilor în care trebuia să fie înjunghiate Paștile.
 8 Și a trimis pe Petru și pe Ioan zicând: Duceți-vă și pregătiți-ne Paștile ca să mâncăm.
 9 Și ei i-au zis: Unde voești să pregătim?
 10 Iar el le-a zis: Iată, când veți intra în cetate, va ieși înaintea voastră un om ducând un vas de pământ cu apă; urmați-l în casa în care intră.
 11 Și veți spune stăpânului casei: Învățătorul îți zice: Unde este odaia de oaspeți unde să mâncăm Paștile cu ucenicii mei?
 12 Și el vă va arăta o odă mare de sus asternută: acolo pregătiți.
 13 Și ei s-au dus și au găsit după cum le spusese și au pregătit Paștile.
 14 Și când a venit ceasul, s'a așezat la masă și apostolii împreună cu el.
 15 Și a zis către ei: Cu dor am dorit să mâncăm aceste Paști cu voi înainte de pătimirea mea.
 16 Căci vă spun că nu le mai mâncăm până când vor fi împlinite în împărăția lui Dumnezeu.
 17 Și a primit un pahar și l-a mulțumit și a zis: Luați acesta și împărțiți-l între voi.
 18 Căci vă spun, nu voi bea de loc de acum din rodul vieții până când va veni împărăția lui Dumnezeu.
 19 Și a luat pâine și a mulțumit și a frânt-o și le-a dat-o zicând: Acesta este trupul meu care se dă pentru voi: faceți spre amintirea mea.
 20 Și paharul tot așa, după cinare, zicând: Acest pahar este legământul cel nou în sângele meu care se varsă pentru voi.
Descoperirea vânzătorului.
 21 Însă iată, mâna celui care mă dă prins este cu mine pe masă.
 22 Pentru că Fiul omului se duce după cum a fost hotărât: însă vaide

omul acela prin care este dat prins!

23. Și el au început să cerceteze împreună între ei cine dintre ei ar fi cel ce are să făptuiască aceasta.

Care este cel mai mare?

24. Și s'a iscat și o pricire între ei cine din ei este socotit a fi mai mare.

25. Iar el le-a zis: Împărații Nea-rilor domnesc peste ele și ceile stăpânesc asupra lor se numesc Binefăc-torii.

26. Dar voi nu veți fi așa: ci ceile este mai mare între voi să fie ca cel mai tânăr și celce este căpetenie ca celce slujește.

27. Căci cine este mai mare: celce șade la masă sau celce slujește? Oare nu celce șade la masă? Iar eu sunt în mijlocul vostru ca celce slujește.

28. Iar voi sunteți aceia cari ați rămas cu mine în ispitele mele.

29. Și eu vă întocmesc o împără-ție, după cum mi-a întocmit-o mie, Ta-tăl meu.

30. Ca să măncați și să beți la masa mea, în împărăția mea, și veți șede pe scaune de domnie jude-când cele douăsprezece seminții ale lui Israel.

31. Dar eu am făcut cerere pentru tine ca să nu se întunece credința ta; și tu, când te vei întoarce, întărește pe frații tăi.

32. Iar el i-a zis: Doamne, cu tine sunt gata să merg și la temniță și la moarte.

33. Iar el i-a zis: Doamne, cu tine sunt gata să merg și la temniță și la moarte.

34. Iar el i-a zis: Iți spun, Petre, nu va cănta azi cocoșul, până vei tăgădui de trei ori: că nu mă cunoști.

35. Și le-a zis: Când v'am trimis fără pungă și traistă și încălțăminte,

ati avut lipsă de ceva? Iar ei au zis: De nimic.

36. Și le-a zis: Acum dar, cine are o pungă s'o ia, asemenea și traistă; și cine n'are să-și vândă veșmântul și să cumpere o sabie.

37. Căci vă spun că trebuie să se împlinească în mine aceasta ce este scris: Și a fost socotit cu cei fără-delege. Căci cele despre mine au sfârșit.

38. Iar ei au zis: Doamne, iată două săbii aici. Și el le-a zis: Este destul.

Ghetsimani.

39. Și a ieșit și s'a dus după o-biceiuul său în muntele Măslinilor; și ucenicii l-au urmat și ei.

40. Și când a fost la locul acela, le-a zis: Rugați-vă ca să nu intrați în ispită.

41. Și el s'a dus la o parte dela ei, ca la o aruncătură de piatră și a îngenuchiat și se ruga,

42. zicând: Tată, dacă voești, trecă acest pahar dela mine; însă nu voia mea să se facă ci a ta!

43. Și i s'a arătat un inger din cer, întărind-l.

44. Și fiind în luptă grea, se ruga mai stăruitor. Și sudoarea lui s'a făcut ca niște picături mari de sânge care cădeau jos la pământ.

45. Și când s'a sculat dela rugă-ciune, a venit la ucenici și i-a găsit adormiți de tristare.

46. Și le-a zis: Pentruce dormiți? Sculați-vă și rugați-vă ca să nu intrați în ispită.

47. Pe când vorbea el încă, iată o gloată și celce se numește Iuda, unul din cei douăsprezece, venia înaintea lor și s'a apropiat de Isus ca să-l sărute.

48. Iar Isus i-a zis: Iudo, prin sărutare dai (prins) pe Fiul omului?

49. Iar celce erau pe lângă el, când au văzut ce are să fie, au zis: Doamne, să lovim cu sabie?

50. Și unul din ei a lovit pe ro-

bul marelui preot și i-a tăiat ure-

chea dreaptă. Iar Isus a răspuns și a zis: Lăsați, până aici. Și i-a atins ure-

chea și l-a vindecat.

52. Și Isus a zis către mai marii preoților și căpeteniile templului și bătrânii cari veniseră la el: Ați ieșit ca la un tâlhar cu săbii și ciomege?

53. În fiecare zi când eram cu voi în templu n'ați întins mâinile asupra mea; dar acesta este ceasul vostru și puterea întunerecului.

54. Și l-au prins și l-au dus și l-au băgat în casa marelui preot. Iar Petru urma de departe.

55. Și când au aprins un foc în mijlocul curții și s'au așezat jos împreună, ședea și Petru în mijlocul lor.

56. Și o slujnică văzându-se întă la lumina focului și uitându-se în-tă la el, a zis: Și acesta era cu el.

57. Iar el a tăgăduit, zicând: Nu-l știu, femeie.

58. Și peste puțin l-a văzut altul și a zis: Și tu ești unul dintre ei. Iar Petru a zis: Omule, nu sânt.

59. Și trecând ca un ceas, un altul întâria, zicând: Intr'adevăr și acesta era cu el, căci este și Galilean.

60. Iar Petru a zis: Omule, nu știu ce zici. Și îndată, pe când vorbea el încă, a cântat cocoșul.

61. Și Domnul s'a întors și s'a uitat la Petru. Și Petru și-a adus aminte de cuvântul Domnului, cum îi zisese: Mai înainte de a cânta azi cocoșul, mă vei tăgădui de trei ori.

62. Și a ieșit afară și a plâns cu amar.

63. Și bărbații cari țineau pe Isus îl luau în răs și-l băteau.

64. Și i acoperiau ochii și-l între-bau zicând: Proorocește: cine este care te-a lovit?

65. Și multe altele ziceau împotriva lui, hulindu-l.

66. Și cum s'a făcut ziua, bătrâ-nimea poporului, mai marii preoți-lor și cărturarii s'au adunat laolaltă și l-au dus la sinedriul lor, zicând:

67. Dacă ești tu Hristosul, spune-ne. Iar el le-a zis: Dacă vă voi spune, nu veți crede nicidecum.

68. Și dacă vă voi întreba, nu veți răspunde nicidecum.

69. Iar de acum Fiul omului va șe-dea la dreapta puterii lui Dumnezeu.

70. Și toți au zis: Ești tu deci Fiul lui Dumnezeu? Iar el a zis către ei: Voi înșivă ziceți că sânt.

71. Iar ei au zis: Ce mai avem trebuință de mărturie? Căci noi înșine am auzit din gura lui.

Isus înaintea lui Pilat.

23. Și toată mulțimea lor s'a scu-lat și l-au dus la Pilat.

2. Și au început să-l învinuiască zicând: Pe acesta l-am găsit sucind neamul nostru și oprind da bir Cesarului și zicând că el este Hris-tosul, un împărat.

3. Iar Pilat l-a întrebat zicând: Ești tu Împăratul Iudeilor? Iar el i-a răspuns și i-a zis: Tu zici.

4. Iar Pilat a zis către mai marii preoților și gloate: Nu găsec nicio vină în acest om.

5. Iar ei și mai mult stăruiau zicând: El întărită poporul, învătân-du-i prin toată Iudea și începând dela Galilea până aici.

Isus înaintea Sinedriului. — Osândirea.

6. Iar când a auzit Pilat de Galilea, a întrebat dacă omul este Galilean.

7. Și când a înțeles că este de sub stăpânirea lui Irod, l-a trimis la Irod, care și el era în Ierusalim în aceste zile.

8. Iar Irod când a văzut pe Isus,

s'a bucurat foarte mult căci de multă vreme doria să-l vadă, fiindcă au zise despre el și nădăjduia să vadă vreun semn făcut de el.

9 Și l-a întrebat în multe cuvinte, dar el nu i-a răspuns nimic.

10 Iar mai marii preoților și cărturarilor stăteau de față învinuindu-l foarte tare.

11 Și Irod cu ceata sa de ostași l-a disprețuit și l-a luat în răs și îmbrăcându-l cu un veșmânt strălucitor, l-a trimis înapoi la Pilat.

12 Și în acea zi Irod și Pilat s-au făcut prieteni unul cu altul căci mai înainte erau în vrăjmășie între ei.

Hotărrea de moarte întârziată.

13 Iar Pilat a chemat la sine pe mai marii preoților și pe cei mari și pe poporul.

14 Și a zis către ei: Mi-ați adus pe omul acesta ca pe unul care abate poporul și iată, cercetându-l în inima voastră, eu n'am găsit în omul acesta nicio vină din câte spuneți împotriva lui.

15 Nu, și nici Irod; căci l-a trimis înapoi la noi și iată nimic vrednic de moarte n'a fost făcut de el.

16 Deci eu îl voi pedepsi și-l voi duce drumul.

17 Și la sârbătoare trebuia să le dea drumul la unul.

18 Iar ei au strigat tare cu grămadă, zicând: la pe acesta și dă drumul pentru noi lui Baraba.

19 El era aruncat în închisoare pentru o răscoală făcută în cetate și pentru un omor.

20 Iar Pilat le-a vorbit iarăși, voind să dea drumul lui Isus.

21 Dar ei strigau zicând: Răstignește-l, răstignește-l.

22 Și a treia oară a zis către ei: Dar ce rău a făcut omul acesta? N'am găsit nicio vină de moarte în el; deci îl voi pedepsi și-l voi duce drumul.

23 Iar ei stăruiau cerând cu gla-

suri mari ca el să fie răstignit. Și au fost mai tari glasurile lor.

24 Și Pilat a hotărât să li se facă cererea.

25 Și a dat drumul aceluia care era aruncat în închisoare pentru răscoală și omor, pe care-l cereau, iar pe Isus l-a dat în voia lor.

Răstignirea.

26 Și când îl duceau, au pus mâna pe un oarecare Simon din Cirene, care venea dela câmp și au pus crucea pe el ca să o ducă în urma lui Isus.

27 Și îl urma o mulțime mare de popor și de femei, cari se băteau în piept și-l plângeau cu lacrimi.

28 Iar Isus întorcându-se către ele a zis: Fiice ale Ierusalimului, nu plângeți de mine ci plângeți de voi înșivă și de copiii voștri.

29 Pentru că iată vin zile în cari vor zice: Ferice de cele sterpe și de pantecele cari n'au născut și de tălele cari n'au alăptat.

30 Atunci vor începe să zică muntților: Cădeți peste noi și dealurilor: Ascundeți-ne!

31 Pentru că dacă cu lemnul verde fac ei acestea, ce va fi cu cel uscat?

32 Și erau duși și alți doi făcători de rele ca să fie omorâți cu el.

33 Și când au venit la locul numit Căpătană, l-au răstignit acolo pe el și pe făcătorii de rele, pe unul la dreapta și pe altul la stânga.

34 Iar Isus zicea: Tată, iartă-l căci nu știu ce fac. Și împărțind între ei hainele lui, au aruncat sorți.

Bătăjocurile.

35 Și poporul stătea privind. Și mai marii îl luau în răs zicând: Pe alții a mântuit; să se mântuiască pe sine însuși dacă acesta este Hristosul lui Dumnezeu, alesul lui.

36 Și ostașii deasemenea îl bătăjocureau venind la el și aducându-i oțet

37 și zicând: Dacă ești tu împăratul Iudeilor, mântuește-te pe tine însuși.

38 Și era și deasupra lui o scriere cu slove grecești, latinești și evreești: ACESTA ESTE ÎMPĂRATUL IUDEILOR.

39 Iar unul dintre făcătorii de rele cari erau pironiți, îl hulia zicând: Nu ești tu oare Hristosul? Mântuește-te pe tine însuși și pe noi.

40 Iar celălalt răspunzând și cerșetându-l a zis: Oare nu te temi tu de Dumnezeu, pentru că ești în aceeași osândă?

41 Și noi cu dreptul, căci luăm cele vrednice de celece am făcut, dar acesta n'a făcut nimic necuvenit.

42 Și zicea: Isuse, adu-ți aminte de mine, când vei veni în împărăția ta.

43 Și el i-a zis: Adevărat îți spun, astăzi vei fi cu mine în Raiu.

Moartea lui Isus.

44 Și era acum ca la al șaselea ceas și s'a făcut întunec peste tot pământul până la ceasul al nouălea.

45 Căci soarele s'a întunecat și perdeaua templului a fost sfâșiată prin mijloc.

46 Și Isus a strigat cu glas mare și a zis: Tată, în mâinile tale îmi încredințez duhul meu. Și zicând aceasta și-a dat duhul.

47 Și când a văzut sutașul ce s'a făcut, slăvia pe Dumnezeu, zicând: Intră adevăr omul acesta era drept.

48 Și toate gloatele, venite împreună la această privesc, după ce au privit cele făcute, se întorceau îndărăt bătându-și piepturile.

49 Și toți cunoscuții lui și femeile cari urmau împreună cu el din Galilea, stăteau dedeparte, ca să vadă acestea.

Îngroparea lui Isus.

50 Și iată un bărbat cu numele

Iosif, fiind sfințit, bărbat bun și drept,

51 (el nu se învoise cu hotărrea și cu fapta lor), bărbat din Ari-matea, o cetate a Iudeilor, care aștepta împărăția lui Dumnezeu.

52 Acesta a venit la Pilat și a cerut trupul lui Isus.

53 Și l-a luat jos și l-a înfășurat în pânză de în și l-a pus într'un mormânt săpat în piatră unde nu mai fusese pus nimeni.

54 Și era ziua Pregătirii și Sabatul începea în amurg.

55 Și femeile cari veniseră cu el din Galilea urmau și au privit mormântul și cum a fost pus trupul lui.

56 Și s'au întors îndărăt și au pregătit miresme și mir. Și în Sabat s'au odihnit după poruncă.

Învierea lui Isus.

24 Iar în ziua întâi a săptămânii, disdimineață, au venit la mormânt aducând miresmele pe cari le pregătiseră.

2 Și au găsit piatra prăvălită dela mormânt.

3 Și au intrat și n'au aflat trupul Domnului Isus.

4 Și a fost așa: pe când ele erau în nedumerire despre aceasta, iată doi bărbați au statut lângă ele în veșminte luminând ca fulgerul.

5 Și pe când ele erau speriate și își plecau fețele la pământ, ei au zis către ele: Pentru ce căutați pe cel viu eu cei morți?

6 Nu este aici ci s'a sculat. Aduceți-vă aminte cum v'a vorbit pe când era încă în Galilea.

7 zicând că Fiul omului trebuie să fie dat în mâinile oamenilor păcătoși și să fie răstignit și a treia zi să învieze.

8 Și ele și-au adus aminte de vorbele lui.

Petru se duce la mormânt.

9 Și s'au întors dela mormânt și

au vestit toate acestea la cei unsprezece și la toți ceilalți.*

10 Și erau Maria Magdalena și Ioana și Maria, mama lui Iacov și altele cu ele, cari ziceau acestea către apostoli.

11 Și vorbele acestea s'au părut înaintea lor ca un basm și nu le-au crezut.

12 Dar Petru s'a sculat și a alergat la mormânt și plecându-se vede fașile de pânză singure: și a plecat acasă minunându-se de ceea ce se făcuse.

Isus se arată la doi ucenici.

13 Și iată doi dintre ei se duceau în aceiași zi la un sat al cărui nume era Emaus, depărtat de Ierusalim de șazeci de stadii.

14 Și ei vorbeau unul către altul de toate întâmplările acestea.

15 Și a fost așa: pe când vorbeau ei și cercetau împreună, Isus însuși s'a apropiat și mergea împreună cu ei.

16 Dar ochii lor erau ținuti ca să nu-l cunoască.

17 Și el a zis către ei: Ce cuvinte sunt acestea pe cari le schimbați unul cu altul mergând? Și ei au statut cu fețele amărite.

18 Și unul din ei, cu numele Cleopa, răspunzând, a zis către el: Tu singur stai vremelnic în Ierusalim și nu cunoști cele întâmplate în el în aceste zile?

19 Și el le-a zis: Cari? — Iar ei i-au zis: Cele despre Isus din Nazaret, care a fost bărbat prooroc, puternic în faptă și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor.

20 Și cum mai marii preoților și mai marii noștri l-au dat la osândă de moarte și l-au răstignit.

21 Iar noi nădăduiam că el este cel ce avea să răscumpere pe Israel, dar cu toate acestea astăzi merge pe a treia zi de când s'au făcut acestea.

22 Ci și unele femei dintr'ale

noastre ne-au pus în uimire: fiind duse disdemininează la mormânt

23 și negăsind trupul lui, au venit spunând că au văzut și arătare de îngeri cari zic că el este viu.

24 Și unii dintre cei ce erau cu noi au plecat la mormânt și au găsit astfel cum au spus și femeile, iar pe el nu l-au văzut.

25 Și el a zis către ei: O, nepricepuților și zăbavnici cu inima să credeți în cele ce au vorbit proorocii!

26 Oare nu trebuia ca Hristosul să sufere acestea și să intre în slava sa?

27 Și începând dela Moise și dela toți proorocii, le-a tâlcuit prin toate scripturile cele despre el.

28 Și s'au apropiat de satul unde mergeau și el s'a făcut că merge mai departe.

29 Iar ei au stăruit de el zicând: Rămăi cu noi pentru că este seară și ziua aproape s'a plecat.

30 Și a intrat ca să rămăie cu ei.

31 Și a fost așa: pe când sta el la masă cu ei, a luat pâinea și a binecuvântat-o și a frânt și le-a dat.

32 Și li s'au deschis ochii și l-au cunoscut: și el s'a făcut nevăzut din fața ei.

33 Și au zis unul către altul: Oare nu ne ardea inima în noi când ne vorbea pe cale și când ne deschidea scripturile?

34 zicând: Intr'adevăr Domnul s'a sculat și s'a arătat lui Simon.*

35 Și ei au istorisit cele de pe cale și cum li se făcuse cunoscut la frângerea pâinii.

36 Și pe când vorbeau ei acestea,

Isus se arată celor unsprezece și celorlalți.

36 Și pe când vorbeau ei acestea,

el însuși a statut în mijlocul lor și le zice: Pace vouă!

37 Iar ei s'au spăimântat și s'au înfricoșat și li se părea că văd un duh.

38 Și el le-a zis: Pentru ce sunteți tulburați și pentru ce suie gânduri în inima voastră?

39 Vedeți mâinile mele și picioarele mele că eu însumi sânt; pipăiți-mă și vedeți; pentru că un duh n'are carne și oase după cum mă vedeți pe mine că am.

40 Și zicând acestea le-a arătat mâinile și picioarele.

41 Iar pe când de bucurie nu credeau încă și se minunau, le-a zis: Aveți ceva de mâncare aici?

42 Iar ei i-au dat o bucată de pește fript și dintr'un fagur demiere.

43 Și a luat-o înaintea tuturor și a mâncat.

44 Și a zis către ei: Acestea sunt cuvintele mele pe cari vi le-am vorbit când eram încă împreună cu voi: că trebuie să fie împlinite toate cele scrise despre mine în legea lui Moise și în proorocii și în psalmi.

45 Atunci le-a deschis mintea să înțeleagă scripturile.

46 Și le-a zis: Așa este scris că Hristosul să sufere și să învieze dintr'între cei morți a treia zi.

47 și să se propovăduiască în numele său pocăință spre iertare de păcate la toate Neamurile, începând dela Ierusalim.

48 Voi sunteți martori ai acestora.

49 Și iată, eu trimit făgăduința Tatălui meu peste voi, dar voi stați în cetate până veți fi îmbrăcați cu putere de sus.

50 Și i-a dus afară până spre Betania și și-a ridicat mâinile și i-a binecuvântat.

51 Și a fost așa: pe când îi binecuvânta s'a despărțit de ei și era dus în sus în cer.

52 Și ei s'au închinat și s'au întors la Ierusalim cu mare bucurie.

53 Și erau neincetat în templu binecuvântând pe Dumnezeu.

54 Și erau neincetat în templu binecuvântând pe Dumnezeu.

EVANGHELIA DUPĂ IOAN

Intruparea Cuvântului

1 La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu.

2 Acesta era la început la Dumnezeu.

3 Toate au fost făcute prin el și fără el, n'a fost făcut, nici măcar ceva care este făcut.

4 În el era viața și viața era lumina oamenilor.

5 Și lumina luminează în întunec și întunerecul n'a biruit-o.

6 A fost un om trimis de Dumnezeu; numele său era Ioan.

7 Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre lumină, ca toți să creadă prin el.

8 Nu era el lumina ci a venit ca să mărturisească despre lumină.

9 Lumina adevărată era cea care luminează pe orice om, venind în lume.

10 El era în lume și lumea a fost făcută prin el și lumea nu l'a cunoscut.

11 A venit la ale sale și ai săi nu l-au primit.

au vestit toate acestea la cei unsprezece și la toți ceilalți.* Mat. 28.8. Marc. 16.10.

10 Și erau Maria Magdalena și Ioana și Maria, mama lui Iacov și altele cu ele, cari ziceau acestea către apostoli. Cap. 8.3.

11 Și vorbele acestea s'au părut înaintea lor ca un basm și nu le-au crezut. Mat. 16.11. Yps. 25.

12 Dar Petru s'a sculat și a alergat la mormânt și plecându-se vede fașile de pânză singure: și a plecat acasă minunându-se de ceea ce se făcuse. Mat. 20.3.6.

Isus se arată la doi ucenici.

13 Și iată doi dintre ei se duceau în aceiași zi la un sat al cărui nume era Emaus, depărtat de Ierusalim de șaizeci de stadii. Mat. 16.12.

14 Și ei vorbeau unul către altul de toate întâmplările acestea.

15 Și a fost așa: pe când vorbeau ei și cercetau împreună, Isus însuși s'a apropiat și mergea împreună cu ei. Mat. 18.20. Vers. 36.

16 Dar ochii lor erau ținuți ca să nu-l cunoască. Mat. 18.20. Vers. 36.

17 Și el a zis către ei: Ce cuvinte sunt acestea pe cari le schimbați unul cu altul mergând? Și ei au statut cu fețele amărite.

18 Și unul din ei, cu numele Cleopa, răspunzând a zis către el: Tu singur stai vremelnic în Ierusalim și nu cunoști cele întâmplări în el în aceste zile? Mat. 19.25.

19 Și el le-a zis: Cari? — Iar ei i-au zis: Cele despre Isus din Nazaret, care a fost bărbat prooroc, puternic în faptă și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor. Mat. 21.11. Cap. 7.16. Ioan 3.2.4.19.6.14. Fapt. 2.22.

20 Și cum mai marii preoților și mai marii noștri l-au dat la osândă de moarte și l-au răstignit. Cap. 23.1. Fapt. 13.27.28.

21 Iar noi nădăjduiam că el este cel ce avea să răscumpere pe Israel, dar cu toate acestea astăzi merge pe a treia zi de când s'au făcut acestea. Cap. 1.68.2.38. Fapt. 1.6.

22 Ci și unele femei dintr'ale

noastre ne-au pus în uimire: fiind duse disdedimineață la mormânt. Mat. 28.8. Marc. 16.10. Vers. 9.10. Ioan 20.18.

23 și negăsind trupul lui, au venit spunând că au văzut și arătare de îngeri cari zic că el este viu.

24 Și unii dintre cei ce erau cu noi au plecat la mormânt și au găsit astfel cum au spus și femeile, iar pe el nu l-au văzut. Mat. 28.11. Vers. 12.

25 Și el a zis către ei: O, nepricepuților și zăbavnici cu inima să credeți în cele ce au vorbit proorocii!

26 Oare nu trebuia ca Hristosul să sufere acestea și să intre în slava sa? Mat. 16.17. 1. Pet. 1.11.

27 Și începând dela Moise și dela toți proorocii, le-a tălcut prin toate scripturile cele despre el. Mat. 23.29. 24.1. 26.4. 49.10. Num. 21.9. Deut. 18.15. Ps. 16.9.10.22.182.11. Isa. 7.14.9.6.40.10.11.50.6.53. Ier. 23.5.33.14.15. Ezei. 34.23.37.25. Dan. 9.24. Mic. 7.90. Mal. 3.1.4.2.

28 Și s'au apropiat de satul unde mergeau și el s'a făcut că merge mai departe. Mat. 32.26.42.7. Marc. 6.48.

29 Iar ei au stăruit de el zicând: Rămăi cu noi pentru că este seară și ziua aproape s'a plecat. Și a intrat ca să rămăie cu ei. Mat. 19.3. Fapt. 16.15.

30 Și a fost așa: pe când sta el la masă cu ei, a luat pâinea și a binecuvântat-o și a frânt și le-a dat. Mat. 14.19.

31 Și li s'au deschis ochii și l-au cunoscut: și el s'a făcut nevăzut dela ei.

32 Și au zis unul către altul: Oare nu ne ardea inima în noi când ne vorbea pe cale și când ne deschidea scripturile?

33 Și s'au sculat chiar în acel ceas și s'au întors la Ierusalim și au aflat adunați laolaltă pe cei unsprezece și pe cei împreună cu ei.

34 zicând: Intr'adevăr Domnul s'a sculat și s'a arătat lui Simon. 1. Cor. 15.5.

35 Și ei au istorisit cele depe cale și cum li se făcuse cunoscut la frângerea pâinii.

Isus se arată celor unsprezece și celorlalți.

36 Și pe când vorbeau ei acestea,

el însuși a statut în mijlocul lor și le zice: Pace vouă!

37 Iar ei s'au spăimântat și s'au înfricoșat și li se părea că văd un duh. Mat. 16.14. Ioan 20.19. 1. Cor. 13.5.

38 Și el le-a zis: Pentru ce sunteți tulburați și pentru ce se suie gânduri în inima voastră?

39 Vedeți mâinile mele și picioarele mele că eu însumi sânt; pipăiți-mă și vedeți; pentru că un duh n'are carne și oase după cum mă vedeți pe mine că am.

40 Și zicând acestea le-a arătat mâinile și picioarele.

41 Iar pe când de bucurie nu credeau încă și se minunau, le-a zis: Aveți ceva de mâncare aici?

42 Iar ei i-au dat o bucată de pește fript și dintr'un fagur de miere.

43 Și a luat-o înaintea tuturor și a mâncat.

44 Și a zis către ei: Acestea s'au făcut mele pe cari vi le-am vorbit când eram încă împreună cu voi: că trebuie să fie împlinite toate cele scrise despre mine în legea lui Moise și în prooroci și în psalmi. Mat. 16.21.17.22.20.18. Marc. 8.31. Cap. 9.28.18.31. Vers. 6.

EVANGHELIA DUPĂ IOAN

Intruparea Cuvântului

1 La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu.††

†† Prov. 8.22, 30, etc. Col. 1.17. 1. Ioan 1.1. Apoc. 1.2.19.13. †† Prov. 8.30. Cap. 17.5. 1. Ioan 1.3. 1. Filip. 2.6. 1. Ioan 5.7. †† Fapt. 1.1.

2 Acesta era la început la Dumnezeu.

†† Ps. 33.6. Vers. 10. Ezei. 3.9. Col. 1.16. Ebr. 1.2. Apoc. 4.13.

3 Toate au fost făcute prin el și fără el n'a fost făcut nici măcar ceva care este făcut.

4 În el era viața și viața era lumina oamenilor.

†† Cap. 5.26. 1. Ioan 5.11. †† Cap. 1.12.6.5.12.25.46.

5 Și lumina luminează în întuneric și întunerecul n'a biruit-o.

45 Atunci le-a deschis mintea să înțeleagă scripturile.

46 Și le-a zis: Așa este scris că Hristosul să sufere și să învieze dintr-o cetate morții a treia zi.

47 și să se propovăduiască în numele său pocăință spre iertare de păcate la toate Neamurile, începând dela Ierusalim.

48 Voi sunteți martori ai acestora. Mat. 26.1. Fapt. 1.8.22.2.32.3.16.

49 Și iată, eu trimit făgăduința Tatălui meu peste voi, dar voi stați în cetate până veți fi îmbrăcați cu putere de sus.

50 Și i-a dus afară până spre Betania și a ridicat mâinile și i-a binecuvântat.

51 Și a fost așa: pe când îi binecuvânta s'a despărțit de ei și era dus în sus în cer.

52 Și ei s'au închinat și s'au întors la Ierusalim cu mare bucurie.

53 Și erau neîncetat în templu binecuvântând pe Dumnezeu!

†† Fapt. 2.46.6.42.

12 Iar câți* l-au primit, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu: celor care cred în numele lui;

13 cari au fost născuți* nu din sânge, nici din voia cărnii, nici din voie de bărbat ci din Dumnezeu.

14 Și* Cuvântul s'a făcut carne** și a* locuit între noi (și am* * * privit slava lui, slavă ca a singurului născut dela Tatăl), plin de har* și de adevăr.

15 Ioan* mărturisește despre el și a strigat zicând: Acesta era cel despre care am zis: Celce** vine după mine a fost înaintea mea căci* era întâi în privința mea.

16 Căci noi* toți am luat din plinătatea* lui și har peste har.

17 Căci legea* a fost dată prin Moise; harul** și adevărul* au venit prin Isus Hristos.

18 Nimeni* n'a văzut pe Dumnezeu vreodată; Fiul singur** născut, care este în sânul Tatălui, acela l-a făcut cunoscut.

19 Și aceasta este mărturia* a lui Ioan, când au trimis la el Iudeii din Ierusalim pe preoți și Leviti ca să-l întrebe: Tu cine ești?

20 Și a mărturisit* și n'a tăgăduit și a mărturisit: Eu nu sunt Hristosul.

21 Și l-au întrebat: Ce dar? Ești Ilie?* Și zice: Nu sunt. Ești tu proorocul?* Și a răspuns: Nu.

22 I-au zis deci: Cine ești? Ca să dăm răspuns celor care ne-au trimis; ce zici tu despre tine însuși?

23 El a zis: *Eu sunt glasul unuia care strigă în pustie: îndreptați calea

Domnului, după cum a** zis Isaia proorocul.

24 Și erau trimiși dela Farisei.

25 Și l-au întrebat și i-au zis: Dece botezi dar, dacă tu nu ești Hristosul, nici Ilie, nici proorocul?

26 Ioan le-a răspuns zicând: Eu* botez cu apă:** în mijlocul vostru stă acela pe care voi nu-l știți.

27 Celce* vine după mine, căruia nu sunt vrednic să-i desleg cureaua încălțămintei lui.

28 Acestea au fost în Betania* dincolo de Iordan, unde boteza Ioan.

Mielul lui Dumnezeu.

29 A doua zi vede pe Isus venind la el și zice: Iată Mielul* lui Dumnezeu care** ridică păcatul lumii!

30 Acesta* este cel despre care am zis: După mine vine un bărbat care a fost înaintea mea, căci* era întâi în privința mea.

31 Și eu nu-l știu, ci ca să fie arătat lui Israel, pentru* această am venit eu botezând cu apă.

32 Și Ioan* a mărturisit zicând: Am văzut pe Duhul pogorându-se din cer ca un porumbel și a rămas peste el.

33. Și eu nu-l știu ci celce m'a trimis să botez cu apă, acela m'a zis: Peste care veți vedea Duhul pogorându-se și rămânând peste el, aceasta este celce* botează cu Duhul Sfânt.

34 Și eu am văzut și am mărturisit că acesta este Fiul lui Dumnezeu.

Cei dintâi ucenici.

35 A doua zi, iarăși sta Ioan și doi dintre ucenicii lui.

36 Și s'a uitat pe fața lui Isus, care umbra, și zice: Iată* Mielul lui Dumnezeu!

37 Și cei doi ucenici l-au auzit vorbind și au urmat pe Isus.

38 Și Isus s'a întors și i-a văzut urmând și le zice: Ce căutați? Iar

ei i-au zis: Rabi, (care tâlmăcit înseamnă învățătorule) unde stai?

39 El le zice: Veniți și veți vedea. Au venit deci și au văzut, unde stă și au stat la el în ziua aceea: era pe la ceasul al zecelea.

40 Andrei,* fratele lui Simon Petru, era unul dintre cei doi cari au auzit dela Ioan și l-au urmat.

41 Acesta găsește mai întâi pe fratele său Simon și-i zice: Noi am găsit pe Mesia (adică tâlmăcit Hristos).

42 L-a dus la Isus. Isus s'a uitat în fața lui și a zis: Tu ești Simon, fiul lui Iona, tu* vei fi numit Chifa, (care se tâlmăcește Petru).

43 A doua zi a voit să iasă în Galilea și găsește pe Filip* și-i zice: Urmează-mă.

44 Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și Petru.

45 Filip găsește pe Natanael* și-i zice: Noi am găsit pe acela despre care a scris Moise** în lege și proorocii, * pe Isus din Nazaret, * fiul lui Iosif.

46 Și Natanael i-a zis: Poate fi ceva bun din Nazaret? * Filip* îi zice: Vino și vezi.

47 Isus a văzut pe Natanael venind la el și zice despre el: Iată cu* adevărat un Israelit în care nu este viclenie.

48 Natanael îi zice: De unde mă cunoști? Isus a răspuns și i-a zis: Mai înainte de a te striga Filip când erai sub smochin te-am văzut.

49 Natanael i-a răspuns: Rabi, tu ești* Fiul lui Dumnezeu, tu ești împăratul** lui Israel.

50 Isus a răspuns și i-a zis: Pentru că * fi-am zis că te-am văzut sub smochin, crezi? Veți vedea lucruri mai mari decât acestea.

51 Și-i zice: Adevărat, adevărat vă spun, veți vedea* cerul deschis și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorându-se peste Fiul omului.

52 Și a zis: * Eu sunt omul care stă în pustie și strigă: îndreptați calea

Nunta din Cana

2 Și a treia zi s'a făcut o nuntă în Cana* Galileii și mama lui Isus era acolo.

2 Și a fost chemat și Isus și ucenicii săi la nuntă.

3 Și când a lipsit vinul, mama lui Isus zice către el: N'au vin.

4 Și Isus îi zice: Ce* am eu cu tine, femeie? * N'a venit încă ceasul * meu.

5 Mama lui zice slugilor: Faceți orice vă va zice.

6 Și erau acolo șase vase de apă de piatră, puse* pentru curățirea Iudeilor, încapând fiecare câte două sau trei măsur.

7 Isus le zice: Umpleți vasele cu apă. Și le-au umplut până sus.

8 Și le zice: Scoateți acum și duceți cârmuitorului mesei: Și l-au dus.

9 Și cum a gustat cârmuitorul mesei apa* făcută vin, și nu știa de unde este (iar slugile cari scoseseșă apa știau), cârmuitorul mesei chiamă pe mire.

10 Și-i zice: Orice om pune întâi vinul bun și când au băut bine, atunci pe cel mai prost; tu ai ținut vinul cel bun până acum.

11 Acest început al semnelor l-a făcut Isus în Cana Galileii și s'a arătat slava și ucenicii săi au crezut în el.

12 După aceasta s'a pogorit la Capernaum, el și mama lui și frații lui și ucenicii lui, și au rămas acolo nu multe zile.

Izgonirea vânzătorilor din Templu.

13 Și Paștile* Iudeilor erau aproape și Isus s'a suit la Ierusalim.

14 Și a găsit* sezând în templu pe cei ce vând boi și oi și porumbei și pe schimbătorii de bani.

15 Și a făcut un biciu de împletituri și a scos pe toți afară din templu și oile și boii și a vărsat banii mărunti ai schimbătorilor și le-a răsturnat mesele.

16 Și a zis celor care vindeau porumbei: Ridicați acestea de aici, nu fa-

ceți casa * Tatălui meu casă de ne-
gustorie. * Luc. 2, 49.

17 Și ucenicii lui și-au adus a-
minte că este scris: Răvna * casei tale
mă va mistui. * Ps. 69, 9.

18 Deci Iudeii au răspuns și i-au
zis: Ce * semn ne arăți pentru că faci
acestea? * Mat. 12, 38. Cap. 9, 30.

19 Isus a răspuns și le-a zis: Sur-
pați * acest templu și în trei zile îl
voi ridica. * Mat. 26, 61; 27, 40. Marc. 14, 58; 15, 20.

20 Iudeii deci au zis: În patruzeci
și șase de ani a fost zidit templul a-
cesta și tu îl vei ridica în trei zile?

21 Dar el zicea de * templul trupu-
lui său. * Col. 2, 9. Ebr. 8, 2. 1 Cor. 3, 16; 6, 19. 2 Cor. 6, 16.

22 Deci când s'a sculat dintre cei
morți, ucenicii săi și-au * adus aminte
că zicea aceasta și au crezut scrip-
tura și cuvântul pe care-l spusese
Isus. * Luc. 24, 8.

Isus și cei ce cred în numele lui.

23 Iar când era în Ierusalim la
Paști * la sărbătoare, mulți au crezut
în numele lui, privind semnele lui
pe cari le făcea.

24 Dar Isus însuș nu se încredea
în ei pentru că el cunoștea pe toți
25 și pentru că n'avea trebuință ca
să mărturisească cineva despre om,
căci el * însuș cunoștea ce era în om.

* 1 Sam. 16, 7. 1 Cron. 28, 9. Mat. 9, 4. Marc. 2, 8. Cap. 6, 54;
16, 30. Fapt. 1, 24. Apoc. 2, 23.

Isus și Nicodim.

3 Și între Farisei era un om cu nu-
mele Nicodim, un mai mare al Iu-
deilor.

2 Acesta * a venit la el noaptea și
i-a zis: Rabi, știm că ai venit învă-
țator dela Dumnezeu, căci nimeni *
nu poate face aceste semne pe cari le
faci tu, dacă nu este * Dumnezeu cu el.

3 Isus a răspuns și i-a zis: Ade-
vărat îți spun, dacă * nu se va naște
cineva din nou nu poate vedea împă-
răția lui Dumnezeu. * Cap. 7, 50; 19, 39. ** Cap. 9, 16; 33. Fapt. 2, 22. † Fapt. 10, 38.

* Cap. 1, 13. Gal. 6, 15. Tit. 3, 5. Inc. 1, 18. 1 Pet. 1, 23. 1 Ioan
3, 9.

4 Nicodim îi zice: Cum poate să
se nască un om când este bătrân?
Nu cumva poate intra a doua oară

în pântecele mamei sale și să se
nască.

5 Isus a răspuns: Adevărat, adevă-
rat îți spun, dacă * nu se naște cineva
din apă și din Duh, nu poate intra
în împărăția lui Dumnezeu. * Marc. 16, 16. Fapt. 2, 38.

6 Ce este născut din carne este
carne și ce este născut din Duhul,
este duh.

7 Nu te mira că ți-am zis: Tre-
buie să vă nașteți din nou.

8 Vântul * suflă unde voește și-i
auzi glasul, dar nu știi de unde vine
și unde se duce; așa este oricine care
este născut din Duhul. * Ecl. 11, 5. 1 Cor. 2, 11.

9 Nicodim a răspuns și i-a zis:
Cum * pot să fie acestea? * Cap. 6, 52; 60.

10 Isus a răspuns și i-a zis: Tu
ești învățătorul lui Israel și nu cu-
noști acestea?

11 Adevărat, * adevărat îți spun că
noi vorbim ce știm și mărturisim ce
am văzut și * voi nu primiți mărtu-
ria noastră. * Mat. 11, 27. Cap. 1, 18; 7, 16; 8, 28; 12, 49; 14, 24. ** Vers. 52.

12 Dacă v'am spus cele pământești
și nu credeți, cum veți crede dacă vă
spun cele cerești?

13 Și nimeni * nu s'a suit în cer
decat celce s'a pogorit din cer, Fiul
omului care este în cer.

* Prov. 30, 4. Cap. 6, 33, 38, 51, 62; 16, 28. Fapt. 2, 34. 1 Cor. 15,
47. Efes. 4, 9, 10.

Șarpele de aramă.

14 Și * după cum Moise a înălțat
șarpele în pustie, așa trebuie * să fie
înălțat Fiul omului

15 pentru că oricine care crede în el
să nu piară ci să aibă viața * veci-
nică. * Num. 21, 9. ** Cap. 8, 23; 12, 32. * Vers. 36. Cap. 6, 47.

16 Căci * atât de mult a iubit Dum-
nezeu lumea încât a dat pe singurul
său Fiul născut, pentru că oricine
crede în el să nu piară ci să aibă
viața vecinică. * Rom. 5, 8. 1 Ioan 4, 9.

17 Căci Dumnezeu n'a * trimis pe
Fiul în lume ca să judece lumea ci
pentru că lumea să fie mântuită
prin el. * Luc. 9, 56. Cap. 5, 45; 8, 15; 12, 47. 1 Ioan 4, 14.

18 Cine * crede în el nu este ju-
decat, cine nu crede a și fost judecat,

căci n'a crezut în numele singurului
Fiu născut al lui Dumnezeu.

* Cap. 5, 14; 6, 40, 47; 20, 31.

19 Și aceasta este judecata că * lu-
mina a venit în lume și oamenii au
iubit întunerecul mai mult decât lu-
mina; căci faptele lor erau rele. * Cap. 1, 4, 9—11; 8, 12.

20 Căci oricine * făptuește rele, u-
răște lumina și nu vine la lumină,
pentru că faptele lui să nu fie muș-
trate. * Iov. 24, 13, 17. Efes. 5, 13.

21 Iar cine face adevărul, vine la
lumină, ca faptele lui să se arate căci
sunt săvârșite în Dumnezeu.

O nouă mărturie a lui Ioan Botezătorul.

22 După acestea Isus și ucenicii
săi au venit în țara Iudeei și acolo
petrecea vremea cu ei și * boteza. * Cap. 4, 2.

23 Și boteza și Ioan în Enon a-
proape de Salim, * căci erau multe ape
acolo și * veniau și erau botezați. * 1 Sam. 9, 4. ** Mat. 3, 5, 6.

24 Căci * Ioan nu fusese încă a-
runcat în temniță. * Mat. 14, 2.

25 Din partea ucenicilor lui Ioan
s'a făcut deci o întrebare cu un Iudeu
despre curățire.

26 Și au venit la Ioan și i-au zis:
Rabi, acela care era cu tine dincolo
de Iordan, pentru * care ai mărturisit
tu, iată acesta botează și toți vin
la el. * Cap. 1, 7, 15, 27, 34.

27 Ioan a răspuns și a zis: Un
om nu poate să ia * nimic dacă nu-i
este dat din cer. * 1 Cor. 4, 7. Ebr. 5, 4. Iac. 1, 17.

28 Voi însăși îmi sunteți martori
că am spus: Nu * sânt eu Hristosul
ci: Sânt * trimis înaintea lui. * Cap. 1, 20, 27. ** Mat. 3, 1. Marc. 1, 2. Luc. 1, 17.

29 Cine * are mireasa este mire; iar
prietenul * mirelui care stă și-l as-
cultă, se bucură cu bucurie de glasul
mirelui. Deci această bucurie a mea
este împlinită. * Mat. 22, 2. 2 Cor. 11, 2. Efes. 5, 25, 27. Apoc. 21, 9. ** Cînt. 5, 1.

30 El trebuie să crească iar eu să
scad.

31 Cine * vine de sus este * deasupra
tuturor; cine * este depe pământ
este depe pământ și vorbește depe

pământ. Cine * vine din cer este deasupra
tuturor.

* Vers. 13. Cap. 8, 23. ** Mat. 28, 18. Cap. 1, 15, 27. Rom. 9, 5.

32 Ce * a văzut și auzit, aceea mărtu-
risește; și nimeni nu primește mărtu-
ria lui. * Vers. 11. Cap. 8, 26, 15, 15.

33 Cine a primit mărturia lui, a
pecețluit * că Dumnezeu este iubitor
de adevăr. * Rom. 3, 4. 1 Ioan 5, 10.

34 Căci * pe cine a trimis Dumne-
zeu vorbește vorbele lui, Dumnezeu,
căci Dumnezeu nu dă Duhul cu * mă-
sură. * Cap. 7, 16. ** Cap. 1, 16.

35 Tatăl * iubește pe Fiul și a dat
toate în mâna lui. * Mat. 11, 27; 28, 18. Luc. 10, 22. Cap. 5, 20, 22; 13, 3; 17, 2.

36 Cine * crede în Fiul, are viață
vecinică; cine n'ascultă de Fiul, nu
va vedea viață ci urgia lui Dumnezeu
rămâne peste el. * Hab. 2, 4. Cap. 1, 12; 6, 47. Vers. 15, 16. Rom. 1, 17. 1 Ioan 5, 10.

Samariteanca.

4 Deci când a înțeles Domnul că Fa-
riseii au auzit că Isus face și bo-
tează * mai mulți ucenici decât Ioan,

2 (deși Isus însuș nu boteza ci u-
cenicii săi),

3 a lăsat Iudea și a plecat iar în
Galileea.

4 Și trebuia ca el să treacă prin
Samaria.

5 Vine deci la o cetate a Sama-
riei numită Sihar, aproape de locul
pe * care l-a dat Iacov lui Iosif, fiul
său. * Fac. 33, 19; 48, 22. Iov. 24, 32.

6 Și acolo era izvorul lui Iacov.
Isus deci fiind ostenit de călătorie,
s'a așezat astfel lângă izvor: era pe
la ceasul al șaselea.

7 O femeie din Samaria vine ca să
scoată apă. Isus îi zice: Dă-mi să
beau.

8 Căci ucenicii lui, pleaseră în ce-
tate ca să cumpere de mâncare.

9 Femeia samariteancă îi zice deci:
Cum tu, fiind Iudeu, ceri să bei dela
mine, care sânt o femeie samari-
teancă? (Căci Iudeii * n'au a face cu
Samaritenii). * 2 Reg. 17, 24. Luc. 9, 32, 53. Fapt. 10, 28.

10 Isus a răspuns și i-a zis: Dacă

ai ști darul lui Dumnezeu și cine este celce îți zice: Dă-mi să beau! ai fi cerut dela el și ți-ar fi dat apă vie.

* Isa. 12, 3; 44, 3. Ier. 2, 13. Zah. 13, 1; 14, 8.

11 Femeia îi zice: Doamne, n'ai nici vas de scos apă și puțul este adânc; de unde ai deci apa cea vie?

12 Nu cumva ești tu mai mare decât tatăl nostru Iacov, care ne-a dat puțul și el însuș a băut din el și fiii săi și turmele sale?

13 Isus a răspuns și i-a zis: Ori cine care bea din apa aceasta va înseta iarăși.

14 Dar cine va bea din apa pe care i-o voi da eu, nu va înseta în veac, ci apa pe care i-o voi da eu se va face în el izvor de apă țâșnind în viața vecinică.

* Cap. 6, 35-58. ** Cap. 7, 38.

15 Femeia îi zice: Doamne, dă-mi această apă ca să nu însetez nici să nu vin aici să scot apă.

* Cap. 6, 34; 17, 2, 3. Rom. 6, 23, 1 Ioan. 5, 20.

16 Isus îi zice: Du-te, chiamă pe bărbatul tău și vino aici.

17 Femeia a răspuns și a zis: N'am bărbat. Isus îi zice: Bine, ai zis că n'ai bărbat.

18 Căci ai avut cinci bărbați și acum pe care-l ai nu-ți este bărbat. Aceasta ai spus adevărat.

19 Femeia îi zice: Doamne, văd că ești proroc.

* Luc. 7, 16; 24, 19. Cap. 6, 14; 7, 40.

20 Părinții noștri s'au închinat în muntele acesta și voi ziceți că în Ierusalim este locul unde trebuie a se închina.

* Iudei. 9, 7. ** Deut. 12, 5, 11. 1 Reg. 9, 3. 2 Crov. 7, 12.

21 Isus îi zice: Crede-mă, femeie, că vine ceasul când nu va veți închina Tatălui nici în muntele acesta nici în Ierusalim.

* Mal. 1, 11; 1 Tim. 2, 3.

22 Voi vă închinați la ce nu știți, noi ne închinăm la ce știm, căci mântuirea este din Iudei.

* 2 Reg. 17, 29. ** Isa. 2, 3. Luc. 24, 47. Rom. 9, 4, 5.

23 Că vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și adevăr; căci și Tatăl caută astfel de închinători ai lui.

* Filip. 3, 3. ** Cap. 1, 17.

24 Dumnezeu este Duh și celce se

închină lui trebuie să se închine în duh și adevăr.

25 Femeia îi zice: Știu că vine Mesia, (care se numește Hristos), când va veni acela ne va vesti toate.

* Vers. 29; 29.

26 Isus îi zice: Eu șant: cel care-ți vorbesc.

* Mat. 26, 63, 64. Marc. 14, 61, 62. Cap. 9, 37.

Trezirea din Samaria.

27 Și la aceasta au venit ucenicii săi și se mirau că vorbia cu o femeie. Totuși nimeni n'a zis: Ce cauți sau ce vorbești cu ea?

28 Deci femeia și-a lăsat vasul de apă și a plecat în cetate. Și zice oamenilor:

29 Veniți, vedeți un om, care mi-a spus toate câte le făcuse în Ierusalim la sărbătoare; căci și ei veniseră la sărbătoare.

30 Au ieșit din cetate și veniau spre el.

31 În timpul acesta ucenicii îl rugau zicând: Rabi, mănâncă.

32 Iar el le-a zis: Eu am de mâncat o mâncare pe care voi n'o știți.

33 Deci ucenicii ziceau unii către alții: Nu cumva i-a adus cineva să mănânce?

34 Isus le zice: Mâncarea mea este ca să fac voia celui ce m'a trimis și să săvârșesc lucrul lui.

* Iov. 23, 12. Cap. 6, 38; 17, 4; 19, 30.

35 Nu ziceți voi că sunt încă patru luni și vine secerișul? Iată eu vă zic, ridicăți-vă ochii și priviți sămânăturile că sunt albe pentru seceriș.

* Mat. 9, 37. Luc. 10, 2.

36 Acum secerătorul primește plată și adună rod spre viață vecinică pentru că se bucură împreună și sămânătorul și secerătorul.

* Dan. 12, 3.

37 Căci în aceasta este adevărat cuvântul că altul este sămânătorul și altul secerătorul.

38 Eu v'am trimis să secerăți ce n'ați muncit; alții au muncit și voi ați intrat în munca lor.

39 Și din cetatea aceea mulți dintre Samariteni au crezut în el pentru cuvântul femeii, care mărturisise: Mi-a spus toate câte am făcut.

* Vers. 29.

40 Deci când au venit Samaritenii

la el, îl rugau ca să rămână la ei și a rămas acolo două zile.

41 Și mult mai mulți au crezut pentru cuvântul lui.

42 Și ziceau femeii: Nu credem numai pentru vorbirea ta, căci noi înșine am auzit și știm că acesta este cu adevărat Mântuitorul lumii.

* Cap. 17, 8. 1 Ioan. 4, 14.

Vindecarea fiului unui slujbaş împărătesc.

43 Și după două zile a ieșit de acolo în Galilea.

44 Căci Isus însuș mărturisise că un prooroc n'are cinste în patria lui.

* Mat. 13, 57. Marc. 6, 1. Luc. 4, 24. ** Cap. 2, 23; 3, 2.

45 Deci când a venit în Galilea, l-au primit bine Galileenii, cari văzuseră toate câte le făcuse în Ierusalim la sărbătoare; căci și ei veniseră la sărbătoare.

* Deut. 16, 16.

46 A venit deci iarăși în Cana Galileei, unde făcuse apa vin.

Și în Capernaum era un om împărătesc al cărui fiu era bolnav.

* Cap. 2, 1, 11.

47 Când a auzit că Isus venise din Iudea în Galilea, a plecat la el și l-a rugat ca să se pogoare și să tămăduiască pe fiul său; căci era să moară.

48 Isus i-a zis deci: Dacă nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede.

* 1 Cor. 1, 22.

49 Omul împărătesc îi zice: Doamne, pogoară-te mai înainte de a muri copilul meu.

50 Isus îi zice: Du-te, fiul tău trăiește. Omul s'a încrezut în cuvântul pe care i-l zisese Isus și s'a dus.

51 Și pe când se pogoara el acum, robii lui i-au ieșit înainte zicând că copilul său trăiește.

52 A cercetat deci dela ei despre ceasul în care a fost mai bine; l-au zis deci: Ieri la ceasul al șaptelea l-au lăsat frigurile.

53 Deci tatăl a cunoscut că acela era ceasul în care îi zisese Isus: Fiul tău trăiește. Și a crezut el și toată casa lui.

54 Și acesta este iarăși al doilea semn pe care l-a făcut Isus după ce a venit din Iudea în Galilea.

Vindecarea slăbănogului de treizeci și opt de ani.

5 După acestea era o sărbătoare a Iudeilor și Isus s'a suit la Ierusalim.

2 Și în Ierusalim lângă poarta oilor este o scăldătoare care pe evreește se numește Betesda, având cinci pridvoare.

* Neem. 3, 1; 12, 39.

3 În acestea zac o mulțime de bolnavi, orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei;

4 căci un înger al Domnului se pogora la vreme nimerită în scăldătoare și tulbura apa; și cel dintâi care intra după tulburarea apei se făcea sănătos de orice boală era cuprins.

5 Și era un om acolo care avea treizeci și opt de ani în boala sa.

6 Când l-a văzut Isus zăcând și cunoscând că acum era de multă vreme bolnav, îi zice: Voești să fii sănătos?

7 Bolnavul i-a răspuns: Doamne, n'am om ca să mă arunce în scăldătoare când a fost tulburată apa; căci pe când vin eu, altul se pogoară înaintea mea.

8 Isus îi zice: Scoală-te, ia-ți patul și umblă.

* Mat. 9, 6. Marc. 2, 11. Luc. 5, 24.

9 Și îndată omul s'a făcut sănătos și și-a luat patul și umbla. Și în aceea zi era Sabatul.

* Cap. 2, 14.

10 Deci Iudeii ziceau celui tămăduit: Este Sabatul și nu-ți este îngăduit să-ți iei patul.

* Exod. 20, 10. Neem. 13, 19. Ier. 17, 21, etc. Mat. 12, 2.

Marc. 2, 24; 3, 4. Luc. 6, 2; 13, 14.

11 Iar el le-a răspuns: Celce m'a făcut sănătos, acela mi-a zis: Ia-ți patul și umblă.

12 L-au întrebat deci: Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul și umblă?

13 Dar cel tămăduit nu știa cine este, căci Isus se dăduse la o parte fiind gloată în acel loc.

14 După acestea Isus îl găsește în templu. Și i-a zis: Iată te-ai făcut sănătos; nu mai păcătuie, ca să nu-ți fie ceva mai rău.

* Mat. 12, 45. Cap. 8, 11.

15 Omul a plecat și a spus Iudeilor că Isus este celce l-a făcut sănătos.

16 Și pentru aceasta Iudeii prigoni-
niau pe Isus fiindcă făcea acestea
în Sabat.

Lucrarea Fiului

17 Dar Isus le-a răspuns: Tatăl*
meu până acum lucrează și eu lu-
crez.

18 Deci pentru aceasta Iudeii cău-
tau* și mai mult să-l omoare, căci
nu numai că deslega Sabatul, dar și
zicea că Dumnezeu este Tatăl său,
făcându-se** pe sine însuș deopotrivă
cu Dumnezeu.

19 Deci Isus a răspuns și le-a zis:
Adevărat, adevărat vă spun, Fiul*
nu poate să facă dela sine însuș ni-
mic decât ce vede pe Tatăl făcând;
căci celece face el, acestea le face
și Fiul întocmai.

20 Căci* Tatăl iubeste pe Fiul și-i
arată toate câte face și-i va arăta
lucruri mai mari decât acestea ca voi
să vă minunați.

21 Căci după cum Tatăl scoală
morții și le dă viață așa* și Fiul dă
viață la cei la cari voiește.

22 Căci Tatăl nici nu judecă pe
nimeni ci toată judecata a* dat-o
Fiului.

23 ca toți să cinstească pe Fiul
după cum cinstește pe Tatăl. Cine* nu
cinstește pe Fiul nu cinstește pe Tatăl
care l-a trimis.

24 Adevărat, adevărat vă spun, că
cine* aude cuvântul meu și crede în
celce m'a trimis pe mine, are viață
večnică și nu vine la judecată ci** a
trecut din moarte la viață.

25 Adevărat, adevărat vă spun că
vine ceasul și acum este când mor-
ții* vor auzi glasul Fiului lui Dum-
nezeu și cei ce vor auzi, vor trăi.

26 Căci după cum Tatăl are viață
în sine însuș, astfel a dat și Fiului
să aibă viață în sine însuș.

27 Și i-a* dat putere ca să facă

judecată pentru că** este Fiul al o-
mului.

28 Nu vă minunați de aceasta, căci
vine ceasul când toți cari sunt în
morminte vor auzi glasul lui.

29 Și* cei ce au făcut cele bune vor
ieși spre învierea vieții, iar cei ce**
au făcut cele rele spre învierea ju-
decății.

30 Eu* nu pot face nimic delamîne
însuși; judec după cum aud și jude-
cata mea este dreaptă, căci nu** caut
voia mea ci voia celui ce m'a trimis.

Mărturia Tatălui și a lui Ioan

31 Dacă* eu mărturisesc despre
mine însuși, mărturia mea nu este
adevărată.

32 Este altul* care mărturisește
despre mine și știu că mărturia pe
care o mărturisește despre mine este
adevărată.

33 Voi ați trimis la Ioan și* el a
mărturisit pentru adevăr.

34 Dar eu nu iau mărturie dela
un om ci zic acestea ca voi să fiți
mântuiți.

35 Acela era candela care arde și*
luminează și voi** ați dorit să vă ve-
seliți pentru o vreme în lumina lui.

36 Dar mărturia pe care o am eu*
este mai mare decât a lui Ioan; căci
lucrările** pe cari mi le-a dat Tatăl
ca să le săvârșesc, aceste lucrări pe
cari le fac mărturisesc despre mine
că Tatăl m'a trimis.

37 Și Tatăl care m'a trimis el a*
mărturisit despre mine. Voi n'ați au-
zit glasul lui vreodată nici** n'ați vă-
zut fața lui.

38 Și n'ați* cuvântul lui rămă-
nând în voi căci nu credeți pe acela
pe care l-a trimis el.

39 Cercetați* scripturile căci vi se
pare că în ele aveți viață večnică
și ele** sunt acelea cari mărturisesc
despre mine.

40 Și* nu voți să veniți la mine
ca să aveți viață.

41 Eu* nu primesc slavă dela oa-
meni.

42 ci vă cunosc că n'aveți în voi
însivă iubirea lui Dumnezeu.

43 Eu am venit în numele Tatălui
meu și nu mă primiți; dacă va veni
altul în numele său, pe acesta îl veți
primi.

44 Cum* puteți crede voi când
primiți slavă unui dela alții și nu cău-
tați slava** care vine dela singurul
Dumnezeu?

45 Să nu vi se pară că eu vă voi
învinui la Tatăl; este* cine să vă în-
vinuiască, Moise în care v'ați pus
nădejdea.

46 Căci dacă ați crede pe Moise,
m'ați crede și pe mine; căci* el a
scris despre mine.

47 Iar dacă nu credeți scripturile
lui, cum veți crede cuvintele mele?

Înmulțirea pânilor

6 După acestea* Isus a plecat din-
colo de marea Galileei, care este
marea Tiberiadei.

2 Și-l urmă gloată multă, căci ve-
dea semnele pe cari le făcea la cei
bolnavi.

3 Și Isus s'a suit în munte și a-
colo a șezut jos cu ucenicii săi.

4 Și Paștile, sărbătoarea Iudeilor,
erau* aproape.

5 Isus* deci, ridicându-și ochii și
văzând că vine spre el gloată multă,
zice lui Filip: De unde să cumpă-
răm pâni ca să mănânce aceștia?

6 Iar aceasta zicea ca să-l încerce,
căci el știa ce avea să facă.

7 Filip i-a răspuns: De* două sute
de dinari pâni nu le ajung ca să ia
fiecare puțin.

8 Unul dintre ucenicii săi, Andrei,
fratele lui Simon Petru, îi zice:

9 Este aici un băiat care are cinci
pâni de orz și doi pești, dar* ce sunt
acestea la atâția?

10 Isus a zis: Faceți pe oameni să

stea jos la masă. Și era iarbă multă
în acel loc. Bărbații au șezut jos deci
la masă în număr ca la cinci mii.

11 Isus a luat deci pânilor și du-
păce a mulțumit, a împărțit celorce
ședeau la masă; asemenea și din pești
cât au voit.

12 Iar când s'au săturat, zice u-
cenicilor săi: Strângeți fărâmiturile
cari au rămas ca să nu se piardă
ceva.

13 Deci le-au strâns și au umplut
douăsprezece coșuri de fărâmituri din
cele cinci pâni de orz cari au prisosit
celorcare au mâncat.

14 Oamenii deci când au văzut
semnul pe care l-a făcut, ziceau: A-
cesta este cu adevărat prorocul*
care vine în lume.

15 Isus deci cunoscând că au de-
gând să vie și să-l ia cu sila ca să-l
facă împărat, s'a tras iarăși la o parte
în munte, el singur.

Isus umblă pe mare.

16 Și când* s'a făcut seară, uce-
nicii săi s'au pogorit la mare.

17 Și au intrat în corabie și tre-
ceau dincolo de mare la Capernaum.
Și se făcuse întunec acum și Isus
încă nu venise la ei.

18 Și marea s'a întăritat pentru că
sufia un vânt mare.

19 Dupăce au văslit deci ca la
douăzeci și cinci sau treizeci de sta-
dii, zăresc pe Isus umblând pe mare
și apropiindu-se de corabie și s'au
temut.

20 Iar el le zice: Eu sunt, nu vă
temeți.

21 Voi au deci să-l ia în corabie
și îndată corabia a ajuns la pământul
la care mergeau.

Pânea vieții

22 A doua zi gloată care sta din-
colo de mare a văzut că nu fusese altă
corăbioară acolo decât una și că Isus
nu intrase în corabie cu ucenicii săi,
ci ucenicii lui plecaseră singuri.

23 (Dar alte corăbioare dela Tibe-
riada veniseră aproape de locul unde

măncaseră pânea, după ce mulțumise Domnul).

24 Când a văzut deci gloata că Isus nu este acolo, nici ucenicii lui, au intrat în corăbioare și au venit la Capernaum căutând pe Isus.

25 Și când l-au găsit dincolo de mare, i-au zis: Rabi, când ai ajuns aici?

26 Isus le-a răspuns și a zis: Adevărat, adevărat vă spun, mă căutați nu pentru că ați văzut semnele ci pentru că ați mâncat din pâni și v-ați săturat.

27 Lucrați nu pentru *mâncarea pieritoare ci pentru mâncarea care rămâne pentru viață vecinică, pe care v-o va da Fiul omului; căci pe **el Tatăl, Dumnezeu, l-a pecetluit.

28 I-au zis deci: Ce să facem ca să lucrăm lucrările lui Dumnezeu?

29 Isus a răspuns și le-a zis: Aceasta *este lucrarea lui Dumnezeu, ca să credeți în acela pe care l-a trimis el.

30 I-au zis deci: Ce *semn faci tu deci ca să vedem și să credem în tine? Ce lucrezi tu?

31 Părinții *noștri au mâncat mană în pustie, după cum este scris: Le-a dat să mănânce pâne **din cer.

32 Deci Isus le-a zis: Adevărat, adevărat vă spun, nu Moise v-a dat pânea din cer ci Tatăl meu vă dă pânea adevărată din cer.

33 Căci pânea lui Dumnezeu este aceea care se pogoară din cer și dă viață lumii.

34 Au zis deci către el: Doamne, *dă-ne totdeauna această pâne!

35 Isus le-a zis: Eu *sânt pânea vieții; cine vine la mine nu va flămânzi și cine **crede în mine nu va înseta niciodată.

36 Dar *v-am spus că m-ați și văzut și nu credeți.

37 Tot *ce-mi dă, Tatăl va veni la mine și nu voi scoate afară pe **cel ce vine la mine.

38 Căci m'am pogorit din cer nu *ca să fac voia mea ci **voia celui ce m'a trimis.

39 Și aceasta este voia celui ce m'a trimis ca să *nu pierd nimic din tot ce mi-a dat ci să-l înviez în ziua de apoi.

40 Căci aceasta este voia Tatălui meu ca *oricine care vede pe Fiul și crede în el să aibă viață vecinică și eu îl voi învia în ziua de apoi.

41 Deci Iudeii cârtiau împotriva lui căci zisese: Eu sânt pânea care s'a pogorit din cer.

42 Și ziceau: *Nu este acesta Isus, fiul lui Iosif, pe al cărui tată și mamă îi știm? Cum zice acum: M'am pogorit din cer?

43 Isus a răspuns și le-a zis: Nu cârtiți între voi.

44 Nimeni *nu poate veni la mine dacă nu-l atrage Tatăl care m'a trimis și eu îl voi învia în ziua de apoi.

45 Este scris în *prooroci: Și toți vor fi învățați de Dumnezeu. **Oricine care a auzit dela Tatăl și a învățat, vine la mine.

46 Nu *că a văzut cineva pe Tatăl, afară de **cel ce este dela Dumnezeu, acesta a văzut pe Tatăl.

47 Adevărat, adevărat vă spun, cine *crede are viață vecinică.

48 Eu *sânt pânea vieții.

49 Părinții *voștri au mâncat mană în pustie și au murit.

50 Aceasta este pânea *care se pogoară din cer, ca cineva să mănânce din ea și să nu moară.

51 Eu sânt pânea *cea vie care s'a pogorit din cer; dacă mănâncă cineva din această pâne va trăi în veac; și pânea pe care eu o voi da este carnea mea pentru viața lumii.

52 Iudeii deci se certau *între ei

zicând: Cum **poate acesta să ne dea carnea lui s'o mănâcăm?

53 Isus deci le-a zis: Adevărat, adevărat vă spun, dacă nu veți mânca *voi carnea Fiului omului și nu veți bea sângele lui, n'aveți viață în voi înșivă.

54 Cine *mănâncă deci carnea mea și bea sângele meu, are viață vecinică și eu îl voi învia în ziua de apoi.

55 Căci carnea mea este adevărată mâncare și sângele meu adevărată băutură.

56 Cine mănâncă deci carnea mea și bea sângele meu rămâne *în mine și eu în el.

57 După cum m'a trimis pe mine Tatăl care trăiește și eu trăiesc din pricina Tatălui, așa cine mă mănâncă pe mine va trăi și el din pricina mea.

58 Aceasta *este pânea care s'a pogorit din cer; nu cum au mâncat părinții voștri și au murit; cine mănâncă această pâne va trăi în veac.

59 Acestea le-a zis în sinagogă pe când îi învăța în Capernaum.

Unii ucenici îi părăsesc.

60 Mulți *deci dintre ucenicii lui, când au auzit, au zis: Cuvântul acesta este aspru, cine poate să-l asculte?

61 Și Isus cunoscând în sine înșus că ucenicii săi cârtesc despre aceasta, le-a zis: Aceasta vă face să vă poticniți?

62 Dar *dacă ați vedea pe Fiul omului suindu-se unde era mai înainte?

63 Duhul *este care face viu, carnea nu folosește la nimic; cuvintele pe cari vi le-am vorbit eu sunt duh și sunt viață.

64 Dar sunt *unii dintre voi cari nu cred. Căci Isus **știa din început cine sunt cari nu cred și cine este care avea să-l dea prins.

65 Și zicea: Pentru aceasta v'am spus că nimeni nu poate să vină

la mine dacă nu-i este dat dela Tatăl.

66 De aceea *mulți dintre ucenicii săi au plecat îndărăt și nu mai umblau cu el.

Mărturisirea lui Petru.

67 Isus a zis deci celor doisprezece: Nu voiați să plecați și voi?

68 Simon Petru i-a răspuns: Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele *vieții vecinice!

69 Și *noi am crezut și am cunoscut că tu ești Sfântul lui Dumnezeu.

70 Isus le-a răspuns: Nu *v-am ales eu oare pe voi doisprezece? Și unul *dintre voi este un diavol.

71 Iar el vorbia de Iuda al lui Simon Iscarioteanul: căci acesta avea să-l dea prins, el unul dintre cei doisprezece.

Necredința fraților lui Isus.

7 După acestea Isus umbla în Galileea; căci nu voia să umble în Iudea, căci *Iudeii căutau să-l omoare.

2 Și *sărbătoarea Iudeilor, înfigerea corturilor, era aproape.

3 Frații *lui au zis deci, către el: Mută-te de aici și du-te în Iudea pentru că și ucenicii tăi să vadă lucrările tale pe cari le faci.

4 Căci nimeni nu face ceva întru ascuns și caută el înșus să fie cunoscut pe față. Dacă faci acestea, arată-te pe tine însuși lumii.

5 Căci nici *frații lui nu credeau în el.

6 Isus deci le zice: Vremea *mea nu este încă dar vremea voastră întotdeauna este gata.

7 Lumea nu *vă poate urî pe voi; dar pe mine mă urăște, căci **eu mărturisesc despre ea că lucrările ei sunt rele.

8 Suiți-vă voi la sărbătoare; eu nu mă sui încă la sărbătoarea aceasta căci *vremea mea încă nu s'a împlinit.

9 Și zicându-le acestea, a rămas în Galileea.

Isus în Ierusalim la sărbătoarea Corturilor.

10 Iar după ce s'au suit frații săi la sărbătoare, atunci s'a suit și el, nu pe față ci ca în ascuns.

11 Iudeii* deci îl căutau la sărbătoare și ziceau: Unde este acela?

12 Și era cărtire* multă despre el printre gloate. Unii* ziceau că este bun; iar alții ziceau: Nu, ci amăgește gloata.

13 Totuși nimeni nu vorbea de el pe față de* frica Iudeilor.

14 Iar când a fost jumătatea sărbătorii, Isus s'a suit în templu și-i învăța.

15 Iudeii* deci se minunau zicând: Cum știe acesta carte fără să fi învățat?

16 Isus deci le-a răspuns și a zis: Învățătura mea* nu este a mea ci a celui ce m'a trimis.

17 Dacă* voește cineva să facă voia lui, va cunoaște despre învățătura aceasta dacă este dela Dumnezeu sau dacă eu vorbesc dela mine însumi.

18 Cine* vorbește dela sine însuși caută slava sa; iar cine caută slava celui ce l-a trimis, acesta este adevărat și în el nu este nedreptate.

19 Oare* nu v'a dat Moise legea? Și nimeni dintre voi nu ține legea. Dece* căutați să mă omorîți?

20 Gloata a răspuns: Ai drac*! Cine caută să te omoreze?

21 Isus a răspuns și le-a zis: O singură lucrare am făcut și toți vă minunați.

22 Pentru aceasta Moise* v'a dat tăierea împrejur, (nu că este dela Moise ci* dela părinți) și tăiați împrejur pe om în Sabat.

23 Dacă un om primește tăierea împrejur în Sabat pentru ca să nu fie călcată legea lui Moise, vă mâniați pe mine că am* făcut sănătos pe un om întreg în Sabat?

24 Nu* judecați după vedere ci judecați judecând dreaptă.

25 Deci unii dintre cei din Ierusalim ziceau: Nu este oare acesta pe care-l caută ei ca să-l omoreze?

26 Și iată vorbește pe față și ei nu-i zic nimic. Nu cumva cei mari au cunoscut* cu adevărat că acesta este Hristosul?

27 Dar* noi știm pe acesta de unde este; iar când va veni Hristosul, nimeni nu știe de unde este.

28 Isus deci pe când îi învăța în templu, a strigat și a zis: Mă* știți și pe mine și știți de unde sunt; și eu* n'am venit dela mine însumi ci cel ce m'a trimis este* adevărat și voi* n'aveți* știți.

29 Eu* îl știu căci dela el sunt și el m'a trimis.

30 Ei căutau* deci ca să-l prindă dar nimeni* n'a pus mâna pe el căci nu-i venise încă ceasul.

31 Și mulți* din gloată au crezut în el și ziceau: Hristosul, când va veni, nu cumva va face mai multe semne decât cele pe cari le-a făcut acesta?

32 Fariseii au auzit gloata cântind acestea despre el și mai marii preoților și Fariseii au trimis slujitori ca să-l prindă.

33 Isus deci le-a zis: Încă puțină* vreme sunt cu voi și mă duc la cel ce m'a trimis.

34 Mă* veți căuta și nu mă veți găsi și unde sunt eu voi nu puteți veni.

35 Deci Iudeii au zis între ei înșiși: Unde are să se ducă acesta că nu-l vom găsi? Nu cumva are să se ducă la cei* împraștiați între Greci și să* învețe pe Greci?

36 Ce este cuvântul acesta pe care l-a zis: Mă veți căuta și nu mă veți găsi și unde sunt eu voi nu puteți veni?

Isus, apa vieții.

37 Iar în* cea din urmă zi, cea mare a sărbătorii, Isus sta și striga zicând: Dacă* însetează cineva să vină la mine și să bea.

38 Cine* crede în mine, după cum a zis scriptura, din* pântecelui lui vor curge râuri de apă vie.

39 Dar a zis* aceasta despre Duhul pe care aveau să-l primească cei ce au crezut în el. Căci Duhul nu era încă dat, căci Isus nu fusese încă proslăvit.*

40 Deci unii din gloată când au auzit cuvintele acestea, ziceau: Acesta este cu adevărat prorocul.*

41 Alții ziceau: Acesta* este Hristosul. Iar unii ziceau: Nu cumva din Galilea* vine Hristosul?

42 Oare n'a zis* scriptura că Hristosul vine din sămânța lui David și dela Betleem, satul unde* era David?

43 Deci s'a* făcut desbinare în gloată din pricina lui.

44 Și unii* dintre ei ar fi voitsă-l prindă dar niciunul n'a pus mâna pe el.

45 Slujitorii deci au venit la mai marii preoților și la Farisei și aceștia le-au zis: Pentru ce nu l-ați adus?

46 Slujitorii au răspuns: Niciodată* n'a vorbit așa un om, cum vorbește omul acesta.

47 Iar Fariseii le-au răspuns deci: Nu cumva și voi ați fost amăgiți?

48 Nu cumva a* crezut în el cineva dintre mai mari sau dintre Farisei?

49 Dar gloata aceasta, care nu cunoaște legea, sunt blestemați!

50 Nicodim, cel ce* venise mai înainte la el, unul din ei, le zice:

51 Oare legea* noastră judecă ea

pe un om dacă nu va auzi mai întâi dela el și nu va cunoaște ce face?

52 Ei au răspuns și i-au zis: Nu cumva și tu ești din* Galilea? Cercetează și vezi că din Galilea nu se ridică un proroc.

53 Și fiecare s'a dus la casa sa. Femeia prinsă în preacurvie.

8 Iar Isus s'a dus în muntele Măslinilor.

2 Și disdeditinează a venit iarăș în templu și tot poporul venia la el. Și el a șezut jos și-i învăța.

3 Și cărturarii și Fariseii aduc pe o femeie prinsă în preacurvie și punând-o în mijloc,

4 îi zic: Învățătorule, aceasta femeie a fost prinsă chiar asupra faptului de preacurvie.

5 Și în lege Moise* ne-a poruncit să omorim cu pietre pe unele ca acestea; tu deci ce zici?

6 Și ziceau aceasta ispitindu-l, ca să aibă de ce să-l învinuiască. Iar Isus s'a plecat jos și scria cu degetul pe pământ.

7 Dar fiindcă îl întreabau neîncetat, s'a ridicat în sus și a zis către ei: Cine* dintre voi este fără păcat să arunce cel dintâi piatra asupra ei.

8 Și iarăș s'a plecat jos și scria cu degetul pe pământ.

9 Iar ei când au auzit și fiind muștrați* de cuget; ieșiau unul câte unul, începând dela cei bătrâni până la cei din urmă; și a rămas numai Isus și femeia stând în mijloc.

10 Și Isus s'a ridicat și nezăbind pe nimeni afară de femeie, i-a zis: Femeie, unde sunt părașii aceia ai tăi? Nu te-a osândit nimeni?

11 Și ea a zis: Nimeni, Doamne. Isus i-a zis: Nici eu nu te osădesc; du-te și* nu mai păcătu!

Isus, Lumina lumii.

12 Isus deci le-a vorbit iarăș zicând: Eu* sunt lumina lumii! Cine mă urmează nu va umbla în întunec ci va avea lumina vieții.

13 Fariseii i-au zis deci: Tu mărturisești despre tine însuși; mărturia ta nu este adevărată.

14 Isus a răspuns și le-a zis: Chiar dacă eu mărturisesc despre mine însumi, mărturia mea este adevărată, căci știu de unde am venit și unde mă duc. Dar voi nu știți de unde vin sau unde mă duc.

15 Voi judecați după carne; eu nu judec pe nimeni.

16 Și chiar când judec și eu, judecata mea este adevărată, căci eu nu sunt singur ci eu și Tatăl care m'a trimis.

17 Și în legea voastră este scris că mărturia a doi oameni este adevărată.

18 Eu sunt cel ce mărturisește despre mine însumi și Tatăl care m'a trimis, mărturisește despre mine.

19 Deci îi ziceau: Unde este Tatăl tău? Isus a răspuns: Voi nu mă știți nici pe mine, nici pe Tatăl meu; dacă m'ați ști pe mine, ați ști și pe Tatăl meu.

20 Aceste cuvinte le-a vorbit lângă cutia pentru daruri, pe când îi învăța în templu; și nimeni nu l-a prins căci nu-i venise încă ceasul.

21 Deci le-a zis iarăși: Eu mă duc și mă veți căuta și veți muri în păcatul vostru; unde mă duc eu, voi nu puteți veni.

22 Iudeii deci ziceau: Nu cumva se va omori singur, că zice: Unde mă duc eu voi nu puteți veni?

23 Și le-a zis: Voi sunteți din cele de jos, eu sunt din cele de sus; voi sunteți din lumea aceasta, eu nu sunt din lumea aceasta.

24 V'am spus deci că veți muri în păcatele voastre; căci dacă nu credeți că eu sunt, veți muri în păcatele voastre.

25 I-au zis deci: Tu cine ești? Și Isus le-a zis: Intocmai ceea ce vă și vorbesc de la început.

26 Multe am să zic și să judec

despre voi, dar celce m'a trimis pe mine este adevărat; și eu ce am auzit de la el, acestea le vorbesc în lume.

27 Ei n'au înțeles că le vorbia despre Tatăl.

28 Deci Isus a zis: Când veți înălța pe Fiul omului, atunci veți cunoaște că eu sunt și nu fac nimic de la mine însumi ci după cum m'a învățat Tatăl, vorbesc acestea.

29 Și celce m'a trimis este împreună cu mine; nu m'a lăsat singur, căci eu totdeauna fac cele plăcute lui.

30 Pe când vorbia el, acestea, mulți au crezut în el.

31 Isus zicea deci către Iudeii cari crezuseră în el: Dacă rămâneți în cuvântul meu, sunteți cu adevărat ucenicii mei.

32 Și veți cunoaște adevărul și adevărul vă va slobozi.

33 Ei i-au răspuns: Noi suntem sămânța lui Avraam și n'am fost robi nimănui vreodată; cum zici tu: Veți fi slobozi?

34 Isus le-a răspuns: Adevărat, adevărat vă spun că oricine care săvârșește păcatul este rob al păcatului.

35 Și robul nu rămâne în casă în veac; fiul rămâne în veac.

36 Dacă deci Fiul vă va face slobozi, veți fi într'adevăr slobozi.

37 Știți că sunteți sămânța lui Avraam dar căutați să mă omoriți, căci cuvântul meu nu are loc în voi.

38 Eu vorbesc ce am văzut de la Tatăl și voi deci faceți ce ați auzit de la Tatăl vostru.

39 Ei au răspuns și i-au zis: Tatăl nostru este Avraam. Isus le zice: Dacă ați fi copii ai lui Avraam, ați face faptele lui Avraam.

40 Dar acum căutați să mă omo-

riți pe mine, un om care v'am vorbit adevărul, pe care l-am auzit de la Dumnezeu. Aceasta n'a făcut-o Avraam.

41 Voi faceți faptele tatălui vostru. Ei i-au zis: Noi nu suntem născuți din curvie, un singur Tată avem, pe Dumnezeu.

42 Isus le-a zis: Dacă Dumnezeu ar fi Tatăl vostru, m'ați iubi; căci eu am ieșit și vin din Dumnezeu; căci n'am venit de la mine însumi ci el m'a trimis.

43 Pentru că nu înțelegeți vorbirea mea? Pentru că nu puteți auzi cuvântul meu.

44 Voi sunteți din tatăl vostru, diavolul, și voți să faceți poftele tatălui vostru. El era omoritor de oameni de la început și n'a stat în adevăr, căci în el nu este adevăr. Când vorbește minciuna, vorbește din ale sale, căci este mincinos și tatăl ei.

45 Dar eu fiindcă spun adevărul, nu mă credeți.

46 Cine dintre voi mă dovedește de păcat? Dacă vorbesc adevărul, pentru ce nu mă credeți?

47 Cine este din Dumnezeu ascultă cuvintele din Dumnezeu; pentru aceea voi n'ascultați pentru că nu sunteți din Dumnezeu.

Isus este înainte de Avraam.

48 Iudeii au răspuns și i-au zis: Nu zicem noi oare bine că ești Samaritean și ai drac?

49 Isus a răspuns: Eu n'am drac ci cinstesc pe Tatăl meu și voi mă necinstiți pe mine.

50 Și eu nu caut slava mea, este cine caută și judecă.

51 Adevărat, adevărat vă spun, dacă va păzi cineva cuvântul meu, nu va vedea moartea în veac.

52 Iudeii deci i-au zis: Acum cunoaștem că ai drac. Avraam a murit și proorocii și tu zici: Dacă va păzi cineva cuvântul meu, nu va gusta moarte în veac.

53 Nu cumva ești tu mai mare decât tatăl nostru Avraam, care a murit? Și proorocii au murit; cine te faci tu pe tine însuși?

54 Isus a răspuns: Dacă eu mă voi slăvi pe mine însumi, slava mea nu este nimic; Tatăl meu este cel ce mă slăvește, despre care voi ziceți că este Dumnezeu vostru.

55 și nu l-ați cunoscut dar eu îl cunosc. Și dacă aș zice că nu-l cunosc, voi fi ca voi mincinos; dar îl cunosc și păzesc cuvântul lui.

56 Avraam tatăl vostru s'a veselit să vadă ziua mea și a văzut-o și s'a bucurat.

57 Iudeii deci i-au zis: N'ai încă cincizeci de ani și ai văzut pe Avraam?

58 Isus le-a zis: Adevărat, adevărat vă spun, mai înainte de a fi fost Avraam, eu sunt.

59 Deci au luat piatră ca să arunce în el; dar Isus s'a ascuns și a ieșit din templu.

Vindecarea unui orb din naștere.

9 Și pe când trecea, a văzut pe un orb din naștere.

2 Și ucenicii săi l-au întrebat zicând: Rabi, cine a păcătuit, acesta sau părinții lui, că s'a născut orb?

3 Isus a răspuns: Nici acesta n'a păcătuit, nici părinții lui, ci pentru că s'a arate în el lucrările lui Dumnezeu.

4 Noi trebuie să lucrăm lucrările celuice m'a trimis până este ziua; vine noaptea când nimeni nu poate lucra.

5 Când sunt în lume, sunt lumina lumii.

6 Când a zis acestea, a scuipat jos și a făcut noroiu din scuipat și a uns ochii lui cu noroiul.

7 și i-a zis: Du-te, spală-te în scăldătoarea Siloam (care se tâlmăcește: Trimis). El a plecat deci și s'a spălat și a venit văzând.

8 Deci vecinii și ceice-l vedeau mai înainte că era cerșetor ziceau: Nu este oare acesta cel ce ședea și cerșia?

9 Alții ziceau: Acesta este. Alții ziceau: Nu, ci seamănă cu el. El zicea: Eu sânt.

10 Deci îi ziceau: Cum ți s'au deschis ochii deci?

11 El a răspuns și a zis: Omul* care se numește Isus a făcut noroiu și mi-a uns ochii și mi-a zis: Du-te la Siloam și spală-te. Am plecat deci și m'am spălat și am căpătat vederea.

12 Și i-au zis: Unde este acela? El zice: Nu știu.

Cercetarea orbului de Farisei.

13 Deci duc la Farisei pe cel ce era orb altădată.

14 Și era Sabatul în ziua în care a făcut Isus noroiul și i-a deschis ochii.

15 Deci Fariseii iarăși îl întrebați și ei, cum a căpătat vederea. Și el le-a zis: Mi-a pus noroiu pe ochi și m'am spălat și văd.

16 Și unii dintre Farisei ziceau: Omul acesta nu este dela Dumnezeu căci nu ține Sabatul. Alții ziceau: Cum* poate un om păcătos să facă astfel de semne? Și**era desbinare între ei.

17 Deci zic orbului iarăși: Ce zici tu despre el, căci ți-a deschis ochii? Iar el a zis: Este* prooroc.

18 Iudeii n'au crezut deci despre el că fusese orb și căpătase vederea până au chemat pe părinții celui ce își căpătase vederea.

19 Și i-au întrebat zicând: Acesta este fiul vostru despre care ziceți că s'a născut orb? Cum deci vede acum?

20 Părinții lui au răspuns și au zis: Știm că acesta este fiul nostru și că s'a născut orb.

21 Dar cum vede acum, nu știm, sau cine i-a deschis ochii, noi nu știm; întrebați-l, este în vârstă, el va vorbi despre sine însuși.

22 Părinții lui au zis acestea pentru că se*temeau de Iudei; căci lu-

deii se învoieră că dacă va mărturisii cineva că el este Hristosul, să** fie dat afară din sinagogă.

23 Pentru aceasta au zis părinții lui: Este în vârstă; întrebați-l.

24 Deci au chemat a doua oară pe omul care fusese orb și i-au zis: Dă* slavă lui Dumnezeu: noi**știm că omul acesta este un păcătos.

25 El a răspuns deci: Dacă este un păcătos nu știu; eu una știu că eram orb și acum văd.

26 I-au zis deci: Ce ți-a făcut? Cum ți-a deschis ochii?

27 El le-a răspuns: V'am spus acum și n'ați auzit; de ce voiți să auziți iarăși? Nu cumva voiți și voi să vă faceți ucenicii lui?

28 Și l-au înfruntat aspru și au zis: Tu ești ucenicul aceluia iar noi suntem ucenicii lui Moise.

29 Noi știm că Dumnezeu a vorbit lui Moise dar pe acesta nu-l*știm de unde este.

30 Omul a răspuns și le-a zis: În aceasta dar*este minunea că voi nu știți de unde este și totuși mi-a deschis ochii.

31 Știm că Dumnezeu n'ascultă pe păcătoși, ci dacă este cineva temător de Dumnezeu și face voia lui, pe acesta îl ascultă.

32 Din veac nu s'a auzit că a deschis cineva ochii vreunui născut orb.

33 Dacă*acesta n'ar fi dela Dumnezeu, n'ar putea face nimic.

34 Ei au răspuns și i-au zis: Tu ești născut cu totul în* păcate și tu ne înveți pe noi? Și l-au dat afară.

Isus întâlnește pe orb în Templu.
35 Isus a auzit că l-au dat afară și găsimdu-l a zis: Crezi tu în Fiul* lui Dumnezeu?

36 El a răspuns și a zis: Și cine este, Doamne, ca să cred în el?

37 Isus a zis: L-ai și văzut și cel ce*vorbește cu tine este.

38 Iar el a zis: Cred, Doamne. Și i-a făcut plecăciune.

39 Și Isus a zis: Eu am venit în această lume spre* judecată, ca** ceice nu văd să vadă și ceice văd să fie orbi.

40 Aceia dintre Fariseii cari erau cu el, au auzit acestea și i-au* zis: Nu cumva și noi suntem orbi?

41 Isus le-a zis: Dacă* ați fi orbi, n'ați avea păcat; dar acum ziceți: Vedem: păcatul vostru rămâne.

Păstorul cel bun.

10 Adevărat, adevărat vă spun, cine nu intră pe ușă în staulul oilor ei sare pe altă parte, acela este un hoț și un tâlhar;

2 Iar cine intră pe ușă este păstor al oilor.

3 Acestuia portarul îi deschide și oile aud glasul lui și el își chiamă oile sale pe nume și le duce afară.

4 Și după ce a scos afară pe toate ale sale, merge înaintea lor și oile îl urmează căci cunosc glasul lui.

5 Dar nu vor urma pe un străin, ci vor fugi de el căci nu cunosc glasul străinilor.

6 Isus le-a spus această asemănare. Ei deci n'au înțeles ce erau ce le vorbea.

Isus, ușa oilor.

7 Isus deci le-a zis iarăși: Adevărat, adevărat vă spun, eu sânt ușa oilor.

8 Toți câți au venit înainte de mine sunt hoți și tâlhari, dar oile n'au ascultat de ei.

9 Eu* sânt ușa; dacă* vă intra cineva prin mine, va fi mântuit și va intra și va ieși și va afla pășune.

10 Hoțul nu vine decât să fure și să înjunghie și să piardă; eu am venit ca ele să aibă viața și să aibă de prisos.

11 Eu*sânt păstorul cel bun. Păstorul cel bun își pune viața pentru oi.

12 Iar cel tocmnit și care nu este

păstor, ale cărui oi nu sunt ale sale, privește lupul venind și lasă* oile și fuge și lupul le răpește și le împărășie.

13 Fuge căci este tocmnit și nu-i pasă de oi.

14 Eu sânt păstorul cel bun și cunosc pe* ale* mele și ale mele mă cunosc.

15 cum* mă cunoaște Tatăl și eu cunosc pe Tatăl; și**imi pun viața pentru oi.

16 Am și alte* oi cari nu sunt din staulul acesta: trebuie să le aduc și pe acelea și vor asculta de glasul meu și**va fi o singură turmă, un singur păstor.

17 Pentru aceasta mă iubește Tatăl, fiindcă*imi pun viața ca iarăși s'o iau.

18 Nimeni nu o ia dela mine ci eu o pun dela mine însumi. Am* putere ca s'o pun și am putere ca iarăși s'o iau. Această**poruncă am primit-o dela Tatăl meu.

19 Iarăși*s'a făcut desbinare între Iudei pentru cuvintele acestea.

20 Iar mulți dintre ei ziceau: Are* drac și este nebun; de ce îl ascultați?

21 Alții ziceau: Cuvintele acestea nu sunt de îndrăcîit; nu cumva poate* deschide**un drac ochii orbilor?

Isus la sărbătoarea înnoirii.

22 Și era sărbătoarea sfintirii templului în Ierusalim; era iarnă.

23 Și Isus se plimba în templu în pridvorul lui Solomon.

24 Deci Iudeii l-au înconjurat și i ziceau: Până când ne scoți suflatul? Dacă ești tu Hristosul, spune-ne pe față.

25 Isus le-a răspuns: V'am spus și nu credeți; lucrările* pe cari le fac eu în numele Tatălui meu acestea mărturisesc despre mine.

26 Dar*voi nu credeți căci nu sunteți din oile mele.

27 Oile* mele ascultă de glasul meu și eu le cunosc și mă urmează.

* Vers. 14.

28 Și eu le dau viață vecinică și în veac nu* vor pieri și nimeni nu le va răpi din mâna mea.

* Cap. 6, 37; 17, 11, 12; 18, 9.

29 Tatăl* meu, care** mi le-a dat, este mai mare decât toți; și nimeni nu le poate răpi din mâna Tatălui.

* Cap. 14, 28. ** Cap. 17, 2, 6, etc.

30 Eu* și Tatăl una suntem.

* Cap. 17, 11, 22.

31 Iudeii* au ridicat iarăși pietre ca să-l omoare cu pietre.

* Cap. 8, 59.

32 Isus le-a răspuns: V'am arătat multe lucrări bune dela Tatăl; pentru care din aceste lucrări mă omoriți cu pietre?

33 Iudeii i-au răspuns: Nu te omorim cu pietre pentru o lucrare bună ci pentru hulă și pentru că tu, om fiind, te* faci pe tine însuși Dumnezeu.

* Cap. 5, 18.

34 Isus le-a răspuns: Nu* este oare scris în legea voastră: Eu am zis; Sunteți dumnezei?

* Ps. 82, 6.

35 Dacă a numit dumnezei pe* aceia, către cari a fost cuvântul lui Dumnezeu, (și scriptura nu poate fi desființată);

36 voi ziceți despre acela pe care Tatăl l-a sfințit și l-a trimis** în lume: Tu hulești pentru că ți-am zis: Sânt Fiul* lui Dumnezeu?

* Cap. 6, 37. ** Cap. 3, 17; 5, 36; 37; 8, 42. † Cap. 5, 17, 18.

37 Dacă* nu fac lucrările Tatălui meu, nu mă credeți, dar dacă nu mă credeți, credeți* lucrările, ca să știți și să cunoașteți că** Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

* Cap. 5, 36; 14, 10, 11. ** Cap. 14, 10, 11; 17, 21.

38 Dar dacă le fac, chiar dacă nu mă credeți, credeți* că** Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

* Cap. 7, 30, 44; 8, 59.

Plecarea lui Isus în Perea.

40 Și a plecat iarăși dincolo de Iordan în locul unde* era Ioan când boteza întâiaș dată și a rămas acolo.

* Cap. 1, 28.

41 Și mulți au venit la el și ziceau: Ioan n'a făcut niciun semn, dar

* toate câte a spus Ioan despre acesta erau adevărate.

* Cap. 3, 30.

42 Și* mulți au crezut în el acolo.

* Cap. 8, 31; 11, 45.

Învierea lui Lazăr.

11 Și era un oarecare om bolnav, Lazăr din Betania, din satul Mariei* și al Martei, sora ei.

* Luc. 10, 38; 20.

2 Iar Maria era* aceea care a uns cu mir pe Domnul și i-a șters picioarele cu părul ei, al cărui frate Lazăr era bolnav.

* Mat. 26, 7. Marc. 14, 3. Cap. 12, 3.

3 Deci surorile au trimis la el zicând: Doamne, iată acela pe care-l iubești este bolnav.

4 Și când a auzit Isus, a zis: Aceasta boală nu este spre moarte ci* pentru slava lui Dumnezeu, că Fiul lui Dumnezeu să fie proslăvit prin ea.

* Cap. 9, 3. Vers. 40.

5 Și Isus iubia pe Marta* și pe sora ei și pe Lazăr.

6 Deci după ce a auzit că este bolnav, atunci a* rămas două zile în locul unde era.

* Cap. 10, 40.

7 Apoi după aceasta zice ucenicilor: Să mergem iarăși în Iudea.

8 Ucenicii îi zic: Rabi, acum* căutăm să te omoare cu pietre Iudeii și iar te duci acolo?

* Cap. 10, 51.

9 Isus a răspuns: Oare nu sunt douăsprezece ceasuri în zi? Dacă* umblă cineva ziua, nu se poticnește, căci vede lumina lumii acesteia.

* Cap. 9, 4.

10 Dar dacă* umblă cineva noaptea, se poticnește căci lumina nu este în el.

* Cap. 12, 35.

11 A zis acestea și după aceea le zice: Lazăr, prietenul nostru, a adormit; dar mă duc ca să-l deștept din somn.

* Deut. 31, 15. Dan. 12, 2. Mat. 9, 24. Fapt. 7, 60. 1 Cor. 15, 18, 51.

12 Ucenicii deci i-au zis: Doamne, dacă a adormit, va fi scăpat.

13 Dar Isus vorbise despre moartea lui și ei au socotit că vorbește despre adormirea somnului.

14 Atunci Isus deci le-a spus, pe față: Lazăr a murit.

15 Și mă bucur pentru voi că nu

eram acolo ca să credeți; să mergem deci la el.

16 Deci Toma, care se zice Geamăn, a zis* celorlalte erau ucenici împreună cu el: Să mergem și noi ca să murim cu el.

17 Când a venit deci Isus, l'a aflat fiind de patru zile în mormânt.

18 Și Betania era aproape de Ierusalim ca la cincisprezece stadii.

19 Și mulți dintre Iudeii veniseră la Marta și Maria ca să le mângâie pentru fratele lor.

20 Deci Marta, îndată ce a auzit că vine Isus, i-a ieșit înainte iar Maria seșea jos în casă.

21 Și Marta a zis către Isus: Doamne, dacă ai fi fost aici, n'ar fi murit fratele meu.

22 Și chiar acum știu că oricâte* vei cere dela Dumnezeu, îți va da Dumnezeu.

* Cap. 9, 31.

23 Isus îi zice: Fratele tău va învia.

24 Marta îi zice: Știu* că va învia la înviere, în ziua de apoi.

* Luc. 14, 14. Cap. 5, 29.

25 Isus i-a zis: Eu sânt învierea* și viața.** Cine crede în mine va trăi chiar dacă va muri.

* Cap. 5, 21; 6, 39, 40, 44. ** Cap. 1, 4; 6, 35; 14, 6. Col. 3, 4.

1 Ioan 1, 1, 2; 5, 11. † Cap. 3, 36. ‡ Ioan 5, 10, etc.

26 Și oricine care trăiește și crede în mine, nu va muri în veac; crezi aceasta?

27 Ea îi zice: Dă, Doamne; eu am crezut că tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, celce vine în lume.

* Mat. 16, 16. Cap. 4, 42; 6, 14, 68.

28 Și când a zis aceasta, a plecat și a chemat pe Maria, sora ei, spunând în ascuns: Învățătorul este aici și te cheamă.

29 Iar aceea îndată ce a auzit, se scoală în grabă și vine la el.

30 (Și Isus încă nu venise în sat ei* era încă în locul unde* îi ieșise Marta înainte).

31 Deci Iudeii,* cari erau cu ea în casă și o mângâiau, când au văzut că Maria s'a sculat în grabă și a ieșit, au urmat-o socotind că se duce la mormânt ca să plângă acolo.

* Vers. 19.

32 Maria deci îndată ce a venit

unde era Isus și l'a văzut, i-a căzut la picioare zicându-i: Doamne,* dacă ai fi fost aici, nu mi-ar fi murit fratele.

* Vers. 21.

33 Isus deci, când a văzut-o plângând și pe Iudeii cari veniseră împreună cu ea, plângând, a gemut în duhul său și s'a tulburat.

34 Și a zis: Unde l-ai pus? Ei îi zic: Doamne, vino și vezi.

35 Isus a lacrămat.*

* Luc. 19, 41.

36 Deci Iudeii ziceau: Iată cum îl iubia!

37 Iar unii dintre ei ziceau: Nu putea oare acesta, care* a deschis ochii orbului, să facă și pe acesta să nu moară?

38 Isus deci gemând iarăși în sine, vine la mormânt; și era o pesteră și era pusă o piatră peste ea.

39 Isus zice: Ridicați piatra, Marta, sora celui mort; îi zice: Doamne, acum miroase rău, căci este a patra zi.

40 Isus îi zice: Nu ți-am spus că dacă vei crede, vei* vedea slava lui Dumnezeu?

* Vers. 4, 23.

41 Au ridicat deci piatra. Iar Isus a ridicat ochii în sus și a zis: Tată, îți mulțumesc că m'ai ascultat.

42 Și eu știu că totdeauna mă ascuți; dar am zis pentru* gloată ce stă împrejur ca să creadă că tu m'ai trimis.

* Cap. 12, 30.

43 Și când a zis acestea, a strigat cu glas mare: Lazăr, vino afară!

44 Mortul a ieșit legat la picioare și mâni cu fâșii de pânză și fața* lui era înfășurată cu un ștergar. Isus le zice: Deslegați-l și lăsați-l să se ducă.

* Cap. 20, 7.

45 Mulți deci dintre Iudeii, cari au venit la Maria și* au văzut ce făcuse, au crezut în el.

* Cap. 2, 23; 10, 42; 12, 31, 48.

Sinedriul hotărăște să-l omoare.

46 Iar unii dintre ei au plecat la Farisei și le-au spus celece făcuse Isus.

47 Deci* mai marii preoților și Fariseii au adunat sinedriul și ziceau: Ce** facem, căci omul acesta face multe semne?

* Ps. 2, 2. † Mat. 26, 3. Marc. 14, 1. Luc. 22, 2. ** Cap. 12, 19. Fapt. 4, 16.

48 Dacă îl lăsam așa, toți vor crede în el și vor veni Romani și ne vor lua și locul și neamul.

49 Iar unul oarecare din ei, Caiafa, fiind mare preot în anul acela, le-a zis: Voi nu știți nimic

50 nici nu cumpăniți cu mintea că vă este de folos ca să moară un singur om pentru popor și să nu piară tot neamul.

51 Și aceasta n'a zis-o dela sine însuși, ci fiind mare preot în anul acela, a prorocit că Isus avea să moară pentru neam

52 și nu numai pentru neam ci și ca să adune într'una pe copiii lui Dumnezeu cei împrăștiați.

53 Din ziua aceea deci s'au sfătuit ca să-l omoare.

54 Isus deci nu mai umbla pe față printre Iudei ci a plecat de acolo în tîntul aproape de pustie, într-o cetate numită Efraim, și acolo rămănea cu ucenicii.

Isus așteptat la Ierusalim.

55 Și Paștile Iudeilor erau aproape și mulți dela țară s'au suit la Ierusalim mai înainte de Paști, ca să se curătească.

56 Căutau deci pe Isus și vorbeau unii cu alții stînd în templu: Ce vi se pare? Că n'are să vină nicicum la sărbătoare?

57 Și mai marii preoților și Fariseii dăduseră porunci că, dacă știe cineva unde este, să arate, ca să-l prindă.

Maria îi toarnă mir pe picioare.

12 Isus deci cu șase zile mai înainte de Paști a venit la Betania, unde era Lazăr, pe care îl sculase Isus dintre cei morți.

2 I-au făcut deci o cină acolo și Marta slujia iar Lazăr era unul dintre cei ce ședea la masă cu el.

3 Maria deci a luat un litru de mir de nard adevărat foarte scump și a uns picioarele lui Isus și i-a șters pi-

cioarele cu părul ei: și casa s'a umplut de mirosul mirului.

4 Și Iuda Iscarioteanul, al lui Simon, unul dintre ucenicii lui, care avea să-l dea prins zice:

5 Pentru ce nu s'a vîndut acest mir cu trei sute de dinari și să se fi dat la săraci?

6 Dar a zis aceasta nu pentru că avea grijă de săraci ci pentru că era un hoț și avînd punga, îndepărta cele aruncate în ea.

7 Deci Isus a zis: Las-o; ea l-a păstrat pentru ziua înmormîntării mele.

8 Căci pe săraci îi aveți totdeauna cu voi dar pe mine nu mă aveți totdeauna.

9 Deci gloată multă dintre Iudei a aflat că este acolo și au venit nu numai pentru Isus ci ca să vadă și pe Lazăr pe care îl sculase dintre cei morți.

10 Și mai marii preoților s'au sfătuit ca să omoare și pe Lazăr.

11 Căci din pricina lui mulți plecau dela Iudei și credeau în Isus.

Intrarea lui Isus în Ierusalim.

12 A doua zi gloată multă, care era venită la sărbătoare, când au auzit că Isus vine la Ierusalim,

13 au luat ramuri de finici și i-au ieșit în întâmpinare și strigau: Oșana, binecuvîntat este cel ce vine în numele Domnului, împăratul lui Israel.

14 Și Isus, găsind un măgar tânăr, a șezut pe el, după cum este scris:

15 Nu te teme, fiica Sionului, iată împăratul tău vine șezînd pe mîzul măgariței.

16 Dar ucenicii săi n'au înțeles acestea la început ci cînd a fost proslăvit Isus, atunci și-au adus aminte că acestea erau scrise pentru el și îi făcuseră acestea.

17 Deci gloată care era cu el măr-

turisia că a chemat pe Lazăr din mormînt și l-a sculat dintre cei morți.

18 Pentru aceasta l-a și întâmpinat gloată căci a auzit că el făcuse semnul acesta.

19 Deci Fariseii au zis între ei înșiși: Vedeți că nu folosiți nimic; iată, lumea a plecat după el.

Isus vorbește de moartea sa.

20 Și erau niște Greci dintre cei ce se suie ca să se închine la sărbătoare.

21 Aceștia deci au venit la Filip, care era din Betsaida Galileii, și l-au rugat, zicînd: Domnule, voim să vedem pe Isus.

22 Filip vine și spune lui Andrei: Andrei și Filip vin și spun lui Isus.

23 Iar Isus le răspunde zicînd: A venit ceasul ca să fie proslăvit Fiul omului.

24 Adevărat, adevărat vă spun, dacă grăuntele de grâu care a căzut pe pămînt nu va muri, rămâne numai el, dar dacă va muri, aduce rod mult.

25 Cine își iubește viața, o pierde și cine își urăște viața în lumea aceasta, o va păstra pentru viața vecinică.

26 Dacă îmi slujește cineva, să mă urmeze; și unde sînt eu, acolo va fi și slujitorul meu; dacă-mi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti.

27 Acum sufletul îmi este tulburat și ce să zic? Tată, scapă-mă din ceasul acesta. Dar pentru aceasta am venit la ceasul acesta.

28 Tată, proslăvește numele tău. Un glas a venit deci din cer: L-am și proslăvit și iarăși îl voi proslăvi.

29 Deci gloată care sta și a auzit, zicea: A fost tunet. Alții ziceau: Un înger i-a vorbit.

30 Isus a răspuns și a zis: Nu pentru mine a fost glasul acesta ci pentru voi.

31 Acum este judecata lumii a-

cesteia; acum stăpînitorul lumii a-cesteia va fi aruncat afară.

32 Și eu îndată ce voi fi înălțat depe pămînt, voi trage pe toți la mine.

33 Iar aceasta o zicea însemnînd cu ce moarte avea să moară.

34 Deci gloată i-a răspuns: Noi am auzit din lege că Hristosul rămâne în veac și cum zici tu că Fiul omului trebuie să fie înălțat? Cine este acest Fiul omului?

35 Isus deci le-a zis: Lumina este între voi încă puțină vreme. Umblați cît aveți lumina ca să nu vă apuce întunerecul; și cine umblă în întunerec nu știe încotro merge.

36 Cît aveți lumina, credeți în lumină ca să vă faceți fii ai luminii. Isus a vorbit acestea și a plecat și s'au ascuns de ei.

37 Dar deși făcuse atâtea semne înaintea lor, nu credeau în el.

38 Ca să se împlinească cuvîntul lui Isaia prorocul pe care l-a zis: Doamne, cine a crezut ce a auzit dela noi? Și cui a fost descoperit brațul Domnului?

39 De aceea nu puteau crede căci Isaia a zis iarăși:

40 Le-a orbit ochii și le-a învîrtoșat inima ca să nu vadă cu ochii și să nu înțeleagă cu inima și să nu se întorcă și eu îi voi vindeca.

41 Isaia a zis acestea pentru că a văzut slava lui și a vorbit despre el.

42 Totuși chiar dintre mai mari mulți au crezut în el, dar din pricina Fariseilor nu-l mărturisiau ca să nu fie dați afară din sinagogă.

43 Căci au iubit slava oamenilor mai mult decît slava lui Dumnezeu.

44 Și Isus a strigat și a zis: Cine crede în mine, nu crede în mine ci în celce m'a trimis pe mine.

* Cap. 5, 44.

45 Și cine mă vede pe mine, vede pe celce m'a trimis pe mine.

* Cap. 14, 9.

46 Eu am venit lumină în lume, ca oricine care crede în mine să nu rămâie în întunec.

* Cap. 8, 12; 9, 5, 39; * Vers. 35, 36.

47 Și dacă va auzi cineva cuvintele mele și nu le va păzi, eu n'ul judec; căci n'am venit ca să judec lumea ci ca să mântuiesc lumea.

* Cap. 5, 45; 8, 15, 36. * Cap. 3, 17.

48 Cine mă disprețuește pe mine și nu primește cuvintele mele, are cine să-l judece: cuvântul pe care l-am spus, acela îl va judeca în ziua de apoi.

* Luc. 10, 16. * Deut. 18, 19. * Marc. 16, 16.

49 Căci eu n'am vorbit delamine însumi ci Tatăl care m'a trimis el însuși mi-a dat poruncă ce să zic și ce să vorbesc.

* Cap. 8, 38; 14, 10. * Deut. 18, 18.

50 Și știu că porunca lui este viață vecinică. Deci celece vorbesc eu, vorbesc așa cum mi-a spus Tatăl.

Isus spală picioarele ucenicilor săi.

13 Iar mai înainte de sărbătoarea Paștilor, Isus știind că i-a venit ceasul ca să se mute din lumea aceasta la Tatăl, după ce a iubit pe ai săi, cari erau în lume, i-a iubit până în sfârșit.

* Mat. 26, 2. * Cap. 12, 23; 17, 1, 11.

2 Și pe când era cină, când diavolul pusese acum în inima lui Iuda Iscarioteanul, fiul lui Simon, să-l dea prins,

* Luc. 22, 3. * Vers. 27.

3 Isus știind că Tatăl îi dăduse toate în mână și că a ieșit dela Dumnezeu și merge la Dumnezeu,

4 se scoală dela cină și își desbracă hainele. Și a luat un ștergar și s'a încins.

* Luc. 22, 27. * Filip. 2, 7, 8.

5 Apoi toarnă apă în vasul de spălat și a început să spele picioarele ucenicilor și să le ștergă cu ștergarul cu care era încins.

6 Vine deci la Simon Petru. Acesta

îi zice: Doamne, tu îmi speli picioarele?

7 Isus a răspuns și i-a zis: Ce fac eu tu nu știi acum, dar vei înțelege după acestea.

8 Petru îi zice: În veac nu mi vei spăla picioarele. Isus i-a răspuns: Dacă nu te voi spăla, n'ai parte cu mine.

* Cap. 3, 5. * 1 Cor. 6, 11. * Efes. 4, 26. * Tit. 3, 5. * Evr. 10, 22.

9 Simon Petru îi zice: Doamne, nu numai picioarele mele ci și mâinile și capul.

10 Isus îi zice: Cine s'a scaldat n'are trebuință să i se spele decât picioarele, ci este cu totul curat; și voi sunteți curați dar nu tot.

11 Căci știa pe celce avea să-l dea prins; de aceea a zis: Nu toți sunteți curați.

* Cap. 16, 3.

12 Deci după ce le-a spălat picioarele și și-a luat hainele și s'a așezat iar la masă, le-a zis: Înțelegeți ce v'am făcut?

13 Voi mă numiți: Învățătorul și Domnul și bine ziceți, căci sunt.

14 Deci dacă eu v'am spălat picioarele, eu, Domnul și Învățătorul, și voi sunteți datori să spălați unii altora picioarele.

15 Căci v'am dat o pildă ca să faceți și voi cum v'am făcut eu.

16 Adevărat, adevărat vă spun, nu este rob mai mare decât domnul său nici apostol mai mare decât celce l-a trimis.

17 Dacă știți acestea, fericiți sunteți dacă le veți face.

18 Nu zic despre voi toți; eu știu pe cei pe cari i-am ales; ci ca să fie împlinită scriptura: Celce îmi năncă pâinea, și-a ridicat călcâiul împotriva mea.

19 De acum vă spun mai înainte de a se împlini ca să credeți când se va împlini că eu sunt.

20 Adevărat, adevărat vă spun, cine primește pe oricare îl voi trimite, mă primește pe mine; iar cine

mă primește pe mine, primește pe celce m'a trimis pe mine.

21 După ce a vorbit acestea Isus s'a tulburat cu duhul și a mărturisit și a zis: Adevărat, adevărat vă spun că unul dintre voi mă va da prins.

22 Ucenicii se uitau unii la alții, nedumiriți despre cine zice.

23 Și unul dintre ucenicii săi, pe care-l iubia Isus era culcat la masă în sânul lui Isus.

24 Deci Simon Petru îi face semn și-i zice: Spune-ne cine este despre care vorbește.

25 Și acela plecându-se astfel pe pieptul lui Isus, îi zice: Doamne, cine este?

26 Isus deci răspunde: Este acela pentru care voi întinge îmbucătura și-i voi da. Deci întinzând îmbucătura, ia și o dă lui Iuda al lui Simon Iscarioteanul.

27 Și după îmbucătură, atunci a intrat Satana în el. Isus deci îi zice: Ce faci, fă mai curând.

28 Și nimeni dintre celece se așezau la masă n'a înțeles pentru ce i-a zis aceasta.

29 Căci unii socotiau, fiindcă Iuda avea punga, că Isus îi zice: Cumpără celece ne trebuie pentru sărbătoare. Sau să dea ceva săracilor.

30 Deci după ce a luat el îmbucătura, a ieșit îndată. Și era noapte.

31 Deci când a ieșit, Isus zice: Acum Fiul omului este proslăvit și Dumnezeu este proslăvit în el.

32 Dacă Dumnezeu este proslăvit în el și Dumnezeu îl va proslăvi în sine însuși și îl va proslăvi îndată.

33 Copilașilor, mai sunt puțin cu voi; mă veți căuta, și, după cum am zis Iudeilor: Unde mă duc eu, voi nu puteți veni; așa vă zic acum și vouă.

34 Vă dau o poruncă nouă ca să

vă iubiți unii pe alții, după cum v'am iubit eu, ca și voi să vă iubiți unii pe alții.

35 În aceasta vor cunoaște toți că mi sunteți ucenici, dacă aveți dragoste unii, către alții.

Instăințarea lui Petru.

36 Simon Petru îi zice: Doamne, unde te duci? Isus a răspuns: Unde mă duc eu, tu nu poți să mă urmezi acum, dar mai în urmă mă vei urma.

37 Petru îi zice: Doamne, pentru ce nu pot să te urmez acum? Îmi voi pune sufletul pentru tine.

38 Isus răspunde: Îți vei pune sufletul pentru mine? Adevărat, adevărat îți spun, nu va cânta cocoșul până nu mă vei tăgădui de trei ori.

Imbărbătarea ucenicilor.

14 Să nu vi se tulbure inima; credeți în Dumnezeu, credeți și în mine.

2 În casa Tatălui meu sunt multe locuințe; iar dacă n'ar fi așa, v'as fi spus. Căci mă duc să vă pregătesc un loc.

3 Și dacă mă voi duce și vă voi pregăti un loc, iarăși vin și vă voi lua la mine însumi, pentru ca unde sănt eu, acolo să fiți și voi.

4 Și știți calea unde mă duc eu.

5 Toma îi zice: Doamne, nu știm unde te duci; cum știm calea?

6 Isus îi zice: Eu șant calea și adevărul și viața; și nimeni nu vine la Tatăl decât prin mine.

7 Dacă m'ați fi cunoscut pe mine, ați fi știut și pe Tatăl meu; de acum înainte îl cunoașteți și l-ați văzut.

8 Filip îi zice: Doamne, arată-ne pe Tatăl și ne este de ajuns.

9 Isus îi zice: De atăta vremesant eu, voi și nu m'ai cunoscut, Filipe? Cine m'a văzut pe mine a văzut pe Tatăl; cum zici tu: Arată-ne pe Tatăl?

10 Isus a zis: Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

11 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

12 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

13 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

14 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

15 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

16 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

17 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

18 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

19 Cine vede pe mine, vede pe Tatăl; cine vede pe Tatăl, vede pe mine; căci Tatăl este în mine și eu în Tatăl.

10 Nu crezi că eu *sânt în Tatăl și Tatăl este în mine? Cuvintele pe care vi le zic, nu** le vorbesc dela mine însumi; ci Tatăl care rămâne în mine face lucrările lui.

11 Credeți-mă că eu sânt în Tatăl și Tatăl este în mine; iar dacă nu, credeți-mă *pentru înșeși lucrările.

12 Adevărat, * adevărat vă spun, cine crede în mine va face și el lucrările pe cari le fac eu și va face mai mari decât acestea căci eu mă duc la Tatăl.

13 Și *orice veți cere în numele meu, voi face, ca Tatăl să fie proslăvit în Fiul.

14 Dacă veți cere ceva în numele meu, eu îl voi face.

Păzirea poruncilor.

15 Dacă *mă iubiți, veți păzi poruncile mele.

16 Și eu voi ruga pe Tatăl și va da un alt *Mângâietor ca să fie cu voi în veac.

17 pe Duhul *adevărului, pe** care lumea nu-l poate primi, pentru că nu-l vede nici nu-l cunoaște; voi, îl cunoașteți pentru că rămâne la voi și va fi în voi.

18 Nu *vă voi lăsa orfani, eu vin să vă voi.

19 Încă puțin și lumea nu mă mai vede, dar voi *mă vedeți pentru că eu trăiesc și voi veți trăi.

20 În ziua aceea veți cunoaște că eu *sânt în Tatăl meu și voi în mine și eu în voi.

21 Cine *are poruncile mele și le păzește, acela este celce mă iubește; iar cine mă iubește pe mine, va fi iubit de Tatăl meu și eu îl voi iubi și mă voi arăta lui.

22 Iuda, nu Iscarioteanul, îi zice: * Doamne și ce s'a întâmplat că ai de gând să te arăți nouă și nu lumii?

23 Isus a răspuns și i-a zis: Dacă *mă iubește cineva, va păzi cuvântul meu și Tatăl meu îl va iubi și *vom veni la el și ne vom face o locuință la el.

24 Cine nu mă iubește, nu păzește cuvintele mele; și cuvântul *pe care-l auziți nu este al meu ci al Tatălui care m'a trimis.

25 V'am vorbit acestea rămânând încă la voi.

26 Dar Mângâietorul, *Duhul Sfânt, pe care îl va trimite Tatăl în numele meu, el vă va învăța tot și vă** va aduce aminte tot ce v'am zis eu.

27 Vă las pacea, * vă dau pacea mea; nu vă dau cum dă lumea. Să** nu vi se tulbure inima, nici să se înspăimânte.

28 Ați auzit că v'am *zis: Mă duc și vin la voi. Dacă m'ați fi iubit, v'ați fi bucurat că mă duc la Tatăl, fiindcă Tatăl *este mai mare decât mine.

29 Și acum *v'am spus mai înainte de a se întâmpla, ca să credeți când se va întâmpla.

30 Nu voi mai vorbi mult cu voi; căci *vine stăpânitorul lumii și n'are nimic în mine.

31 dar ca să cunoască lumea că iubesc pe Tatăl și fac așa cum *m'a poruncit Tatăl. Sculați-vă, să plecăm de aici.

Isus, Vița.

15 Eu sânt vița cea adevărată și Tatăl meu este vierul.

2 Orice *coardă de viță în mine care nu face rod, o taie și pe oricare aduce rod, o curăță ca să aducă mai mult rod.

3 Voi *sunteți curăți acum pentru cuvântul pe care vi l'am vorbit.

4 Rămâneți *în mine și eu în voi. După cum coarda de viță nu poate aduce rod dela sine însăși, dacă nu va rămânea în viță, așa nici voi, dacă nu rămâneți în mine.

5 Eu sânt vița, voi coardele viței. Cine rămâne în mine și eu în el, acesta aduce rod *mult, pentru că despărțiți de mine nu puteți face nimic.

6 Dacă nu rămâne cineva în mine, este *aruncat afară ca și coarda de viță și se usucă; și ei le strâng și le aruncă în foc și ard.

7 Dacă rămâneți în mine, și cuvintele mele rămân în voi, cereți orice *ați voi și vi se va face.

8 În aceasta *este proslăvit Tatăl meu, ca să aduceți rod mult și imi** veți fi ucenici.

9 Cum m'a iubit pe mine Tatăl v'am iubit și eu pe voi; rămâneți în iubirea mea.

10 Dacă *păziți poruncile mele, veți rămânea în iubirea mea, după cum și eu am păzit poruncile Tatălui meu și rămân în iubirea lui.

11 V'am vorbit acestea ca bucuria mea să fie în voi și bucuria *voastră să fie deplină.

Dragostea frățască.

12 Aceasta este porunca *mea ca să vă iubiți unii pe alții, cum v'am iubit eu.

13 Nimeni nu are o iubire mai mare decât aceasta ca cineva să-și pună sufletul pentru prietenii săi.

14 Voi *sunteți prietenii mei dacă faceți celece vă poruncesc.

15 Nu vă mai numesc robi pentru că robul nu știe ce face domnul său; v'am numit prieteni pentru că v'am făcut cunoscut tot ce am auzit dela Tatăl meu.

16 Nu *voi m'ați ales pe mine ci eu v'am ales pe voi și v'am** pus ca să vă duceți și să aduceți rod și rodul vostru să rămâie, pentru că orice *veți cere dela Tatăl în numele meu să vă dea.

17 Dacă *nu vă iubiți unii pe alții, nu veți fi în iubirea mea și eu nu voi veni la voi și lucrările pe care le fac eu în lume nu veți face.

18 Dacă *nu vă iubiți unii pe alții, nu veți fi în iubirea mea și eu nu voi veni la voi și lucrările pe care le fac eu în lume nu veți face.

17 Vă poruncesc *acestea ca să vă iubiți unii pe alții.

Ura din partea lumii.

18 Dacă *vă urăște lumea, cunoașteți că pe mine m'a urit mai întâi decât pe voi.

19 Dacă *ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că** nu sunteți din lume, ci eu v'am ales din lume, de aceea vă urăște lumea.

20 Aduceți-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am zis: Robul *nu este mai mare decât domnul său. Dacă** m'au prigonit pe mine, vă vor prigoni și pe voi. Dacă au păzit cuvântul meu, vor păzi și pe al vostru.

21 Dar *vă vor face toate acestea din pricina numelui meu, pentru că ei nu știu pe celce m'a trimis.

22 Dacă *n'as fi venit și nu le-aș fi vorbit, n'ar avea păcat; dar acum n'au desvinovățire pentru păcatul lor.

23 Cine *mă urăște pe mine, urăște și pe Tatăl meu.

24 Dacă n'as fi făcut între ei lucrările, *pe cari nimeni altul nu le-a făcut, n'ar avea păcat; dar acum m'au și văzut și m'au urit și pe mine și pe Tatăl meu.

25 Ci ca să se împlinească cuvântul care este scris în legea lor: M'au urit fără pricină.

26 Când *va veni Mângâietorul, pe care eu vi-l voi trimite dela Tatăl, Duhul adevărului, care dela Tatăl purcede, acela **va mărturisi despre mine.

27 Și *mărturisiți și voi pentru că dela început sunteți** cu mine.

28 Dacă *nu vă iubiți unii pe alții, nu veți fi în iubirea mea și eu nu voi veni la voi și lucrările pe care le fac eu în lume nu veți face.

Prigonirea ucenicilor.

16 V'am vorbit acestea ca să nu vă poticniți.

2 Vă *vor da afară din sinagogă; da, vine un ceas când oricine** vă omoară să i se pară că aduce jertfă lui Dumnezeu.

3 Și acestea* le vor face pentru că n'au cunoscut pe Tatăl nici pe mine.

4 Ci v'am vorbit acestea,* ca să vă aduceți aminte de ele, când va veni ceasul lor, că v'am spus. Și nu** v'am spus dela început acestea, pentru că eram cu voi.

5 Dar acum mă duc* la celce m'a trimis și nimeni din voi nu mă întreabă: Unde te duci?

6 Ci pentru că v'am vorbit acestea, înfrustarea* v'a umplut inima.

7 Dar eu, vă spun adevărul, este bine pentru voi ca să mă duc. Căci dacă nu mă voi duce, Mângâietorul* nu va veni la voi; iar dacă** mă voi duce, îl voi trimite la voi.

8 Și când va veni el, va încredința lumea de păcat și de dreptate și de judecată.

9 De* păcat fiindcă ei nu cred în mine.

10 De dreptate,* fiindcă** mă duc la Tatăl și nu mă mai vedeți.

11 De* judecată, fiindcă domnul** lumii acesteia este judecat.

12 Mai am multe să vă spun, dar* nu le puteți purta acum.

13 Iar când va veni el, Duhul* adevărului, vă** va arăta calea spre tot adevărul: căci nu va vorbi dela sine însuși, ci va vorbi tot ce aude și vă va vesti cele viitoare.

14 El mă va proslăvi pe mine, pentru că va lua din al meu și vă va vesti.

15 Tot* ce are Tatăl este al meu, deaceia am zis că ia din al meu și vă va vesti.

16 Puțin* și nu mă mai vedeți și iar puțin și mă veți vedea. (Pentru că** mă duc la Tatăl).

17 Deci unii dintre ucenicii săi au zis unii către alții: Ce este aceasta

ce ne zice: Puțin și nu mă vedeți, și iar puțin și mă veți vedea? Și: Pentru că mă duc la Tatăl?

18 Deci ziceau: Ce este acest* puțin* de care vorbește? Nu știm ce spune.

19 Isus a cunoscut că voiau să-l întrebe și le-a zis: Cercetați între voi despre aceasta că am zis: Puțin și nu mă vedeți și iar puțin și mă veți vedea?

20 Adevărat, adevărat vă spun că voi veți plânge și vă veți jăli iar lumea se va bucura; voi vă veți înfrusta dar înfrustarea voastră se va face bucurie.

21 Femeia* când naște, are înfrustare pentru că i-a venit ceasul, dar când a născut copilul, nu-și mai aduce aminte de necaz, pentru bucuria că s'a născut un om în lume.

22 Și voi deci* acum aveți înfrustare; dar iar vă voi vedea și inima voastră se** va bucura și nimeni nu va lua dela voi bucuria voastră.

23 Și în ziua aceea nu mă veți întreba nimic. Adevărat,* adevărat vă spun, orice veți cere dela Tatăl va da din numele meu.

24 Până acum n'ați cerut nimic în numele meu; cereți și veți primi,* ca bucuria voastră să fie deplină.

25 V'am vorbit acestea în asemănări; vine ceasul când nu vă voi mai vorbi în asemănări ci vă voi vesti pe față despre Tatăl.

26 În ziua aceea* veți cere în numele meu și nu vă zic că eu voi ruga pe Tatăl pentru voi.

27 Căci* însuși Tatăl vă iubeste, pentru că m'ați iubit și ați** crezut că eu am ieșit dela Dumnezeu.

28 Am ieșit* din Tatăl și am venit în lume; iarăși las lumea și mă duc la Tatăl.

29 Ucenicii săi îi zic: Iată, acum vorbești pe față și nu spui nimic asemănare.

30 Acum știm că* știți toate și n'ai trebuință să te întrebe cineva; deaceia credem** că ai ieșit dela Dumnezeu.

31 Isus le-a răspuns: Acum credeți?

32 Iată* vine ceasul și a și venit, ca să fiți risipiți fiecare** la ale sale și pe mine să mă lăsați singur; dar* nu sânt singur pentru că Tatăl este cu mine.

33 V'am spus acestea ca să aveți pace în* mine. În** lume aveți necaz, dar* îndrăzniți, eu am biruit* lumea.

17 Isus a vorbit acestea și, ridicându-și ochii spre cer, a zis: Tată, a* venit ceasul; proslăvește pe Fiul tău ca Fiul să te proslăvească.

2 După cum* i-ai dat putere peste orice carne, pentru orice* i-ai dat, ca să le dea viață vecinică.

3 Și aceasta este viața* vecinică, să te cunoască pe tine singurul* Dumnezeu adevărat și pe Isus Hristos pe care* i-ai trimis.

4 Eu* te-am proslăvit pe pământ, sfârșind* lucrul pe care* mi l-ai dat ca să-l fac.

5 Și acum proslăvește-mă tu, Tată, la tine însuși cu slava pe* care o aveam la tine mai înainte de a fi lumea.

6 Am* făcut cunoscut numele tău oamenilor pe cari** mi i-ai dat din lume. Erău ai tăi și mi i-ai dat mie și au păzit cuvântul tău.

7 Acum au cunoscut că toate câte mi-ai dat sunt dela tine.

8 Pentru că le-am dat cuvintele pe cari* mi le-ai dat și ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că am

ieșit dela tine și** au crezut că tu m'ai trimis.

9 Eu fac cerere pentru ei; nu* fac cerere pentru lume ci pentru aceia pe cari mi i-ai dat fiindcă sunt ai tăi.

10 Și toate câte sunt ale mele sunt ale* tale, și ale tale sunt ale mele și eu sânt proslăvit în ei.

11 Și eu* nu mai sânt în lume și ei sunt în lume și eu vin la tine, Tată Sfinte, păstrează** în numele tău pe aceia pe cari mi i-ai dat, ca să fie una ca* țî noi.

12 Când eram cu ei, îi* păstram în numele tău pe care mi l-ai dat, și i-am** păzit și* nici unul dintre ei n'a pierit, decât fiul pieririi, pentru că* să fie împlinită scriptura.

13 Acum dar eu vin la tine și vorbesc acestea în lume, ca ei să aibă bucuria mea deplină în ei înșiși.

14 Eu le-am* dat cuvântul tău și lumea i-a urit pentru că ei nu sunt din lume, după cum* eu nu sânt din lume.

15 Nu cer ca să-i ție din lume ci ca să-i* păzești de cel rău.

16 Ei* nu sunt din lume după cum eu nu sânt din lume.

17 Sfințește-i* în adevăr; cuvântul tău este adevărul.

18 După cum* m'ai trimis pe mine în lume, i-am trimis și eu în lume.

19 Și* mă sfințesc pe mine însumi pentru ei pentru că și ei să fie sfințiți în adevăr.

20 Nu fac cerere numai pentru ei ci și pentru cei ce cred în mine prin cuvântul lor.

21 Pentru că* toți să fie una, după cum tu,* Tată, ești în mine și eu în tine, ca și ei să fie în noi, ca lumea să creadă că tu m'ai trimis.

22 Pentru că le-am dat cuvintele pe cari* mi le-ai dat și ei le-au primit și au cunoscut cu adevărat că am

22 Și eu le-am dat slava pe care mi-ai dat-o, ca *ei să fie una, după cum noi suntem una;

* Cap. 14. 20. 1 Ioan 1. 3; 3. 24.

23 eu în ei și tu în mine, ca *să fie desăvârșiți într-una, ca să cunoască lumea că tu m'ai trimis și i-ai iubit cum m'ai iubit pe mine. *Col. 3. 14.

24 Tată, *ce mi-ai dat, voesc ca unde sunt eu să fie și ei cu mine, ca să privească slava mea pe care mi-ai dat-o tu, pentru că ** m'ai iubit mai înainte de urzirea lumii.

25 Dreptule Tată, lumea *nu te-a cunoscut, dar eu ** te-am cunoscut și această * au cunoscut că tu m'ai trimis.

* Cap. 15. 21; 16. 3. ** Cap. 7. 29; 8. 55; 10. 15. † Cap. 16. 27. Vers. 8.

26 Și *le-am făcut cunoscut numele tău și-l voi face cunoscut, ca iubirea cu ** care m'ai iubit să fie în ei și eu în ei. *Cap. 15. 15. Vers. 6. ** Cap. 15. 9.

Prinderea lui Isus

18 După ce a zis acestea, Isus a ieșit cu ucenicii săi dincolo de pârâul ** Chedron, unde era o grădină în care a intrat el și ucenicii săi.

2 Și Iuda care avea să-l dea prins știa deasemenea locul, pentru că * a deseori Isus se adunase acolo cu ucenicii săi.

* Luc. 21. 37; 22. 39.

3 Iuda deci *după ce a luat ceata de ostași și slujitori din ai marilor preoților și ai Fariseilor, vine acolo cu făclii și felinare și arme.

* Mat. 26. 47. Marc. 14. 43. Luc. 22. 47. Fapt. 1. 16.

4 Isus deci, știind toate ce au să vină peste el, a pășit înainte și le-a zis: Pe cine căutați?

5 Ei i-au răspuns: Pe Isus din Nazaret. Isus le zice: Eu sunt. Și Iuda care avea să-l dea prins era cu ei.

6 Deci când le-a zis: Eu sunt! s-au dat înapoi și au căzut la pământ.

7 Deci iarăși i-a întrebat: Pe cine căutați? Iar ei au zis: Pe Isus din Nazaret.

8 Isus a răspuns: V-am spus că eu sunt; deci dacă mă căutați pe mine, lăsați pe aceștia să se ducă,

9 pentru că să se împlinească cu-

vântul pe care-l zisese: Din cei pe * cari mi i-ai dat n'am pierdut pe nici-unul.

* Cap. 17. 12.

10 Deci Simon Petru *având o sabie, a tras-o și a lovit pe robul marelui preot și i-a tăiat urechea dreaptă; și numele robului era Malhu.

* Mat. 26. 51. Marc. 14. 27. Luc. 22. 49, 50.

11 Isus a zis deci lui Petru: Bagă sabia în teacă. Paharul *pe care mi l-a dat Tatăl oare să nu-l beau?

* Mat. 20. 22; 26. 39, 42.

Isus înaintea lui Ana și Caiafa

12 Deci ceata și căpitanul și slujitorii Iudeilor au prins pe Isus și l-au legat.

13 Și l-au *dus întâi la Ana, ** căci era socrul lui Caiafa, care era mare preot în anul acela.

* Mat. 26. 57. ** Luc. 3. 2.

14 Și *Caiafa este cel ce sfătuipe pe Iudei că este de folos ca să moară un singur om pentru popor.

* Cap. 11. 50.

15 Și Simon Petru *urma pe Isus și tot așa celalt ucenic. Și ucenicul acesta era cunoscut marelui preot și a intrat cu Isus în curtea marelui preot.

* Mat. 26. 58. Marc. 14. 54. Luc. 22. 54.

16 Iar Petru *sta afară la ușă. Deci ucenicul celălalt care era cunoscut acestei era cunoscut marelui preot și a vorbit portăriței și a dus pe Petru înăuntru.

* Mat. 26. 69. Marc. 14. 66. Luc. 22. 54.

17 Slujnica portăriței zice deci lui Petru: Nu cumva ești și tu dintre ucenicii acestui om? El îi zice: Nu sunt.

18 Și robii și slujitorii după ce făcuseră jăratec, stăteau acolo și se încălziau pentru că era frig; și sta și Petru cu ei și se încălzia.

19 Deci marele preot a întrebat pe Isus despre ucenicii lui și despre învățătura lui.

20 Isus i-a răspuns: Eu *am vorbit pe față lumii; totdeauna i-am învățat în sinagogă și în templu unde se adună toți Iudeii și n'am vorbit nimic într'ascuns.

* Mat. 26. 65. Luc. 4. 15. Cap. 7. 14; 26. 28; 8. 2.

21 Dece mă întrebi? Întreabă pe cei ce au auzit ce le-am vorbit; iată aceștia știu ce am zis eu.

22 Și când a zis el acestea, unul dintre slujitori fiind de față a *dat o palmă lui Isus zicând: Astfel răspunzi tu marelui preot?

* Ier. 20. 2. Fapt. 23. 2.

23 Isus i-a răspuns: Dacă am vorbit rău, mărturisește despre rău; iar dacă am vorbit bine, de ce mă bați?

24 Deci Ana *l-a trimis legat la Caiafa, marele preot.

* Mat. 26. 57.

25 Și Simon Petru sta și se încălzia. Deci *i-au zis: Nu cumva ești și tu dintre ucenicii lui? El a tăgăduit și a zis: Nu sunt.

* Mat. 26. 69, 71. Marc. 14. 69. Luc. 22. 53.

26 Unul dintre robii marelui preot, fiind rudă cu acela a cărui ureche o tăiasă Petru, zice: Nu te-am văzut eu în grădină cu el?

27 Petru deci iarăși a tăgăduit și îndată *a cântat cocoșul.

* Mat. 26. 74. Marc. 14. 72. Luc. 22. 60. Cap. 13. 38.

Isus înaintea lui Pilat

28 Duc *deci pe Isus dela Caiafa în pretoriu; și era dimineață; și ei ** n'au intrat în pretoriu ca să nu se spurce ci să poată mânca Paștile.

* Mat. 27. 2. Marc. 15. 1. Luc. 23. 1. Fapt. 3. 13. ** Fapt. 10. 28; 11. 3.

29 Pilat a ieșit deci afară la ei și zice: Ce învinuire aduceți omului acestuia?

30 Ei i-au răspuns și i-au zis: Dacă n'ar fi fost acesta făcător de rele, nu ți l-am fi dat prins.

31 Deci Pilat le-a zis: Luați-l voi și judecați-l după legea voastră. Și Iudeii i-au zis: Nouă nu ne este îngăduit să omorim pe nimeni!

32 Ca *să se împlinească cuvântul lui Isus pe care-l zisese însemnând cu ce moarte avea să moară.

* Mat. 20. 19. Cap. 12. 32, 33.

33 Deci Pilat *a ieșit iar în pretoriu și a chemat pe Isus și i-a zis: Tu ești Împăratul Iudeilor?

34 Isus i-a răspuns: Dela tine însoți zici tu aceasta sau alții ți-au vorbit despre mine?

35 Pilat a răspuns: Nu cumva eu sunt Iudeu? Neamul tău și mai marii preoților te-au dat prins mie. Ce ai făcut?

36 Isus a răspuns: *Împărăția **

mea nu este din lumea aceasta. Dacă împărăția mea ar fi din lumea aceasta, slujitorii mei ar fi luptat ca să nu fiu dat prins Iudeilor; dar acum împărăția mea nu este *de aici.

* 1 Tim. 6. 13. ** Dan. 2. 44; 7. 14. Luc. 12. 14. Cap. 6. 15; 8. 15. † Cap. 8. 47. 1 Ioan 3. 19; 4. 6.

37 Deci Pilat i-a zis: Ești deci împărat? Isus a răspuns: Tu zici că sunt împărat. Eu pentru această am născut și pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc pentru adevăr; oricine care este din adevăr ascultă glasul meu.

Isus și Baraba

38 Pilat îi zice: Ce este adevărul? Și când a zis aceasta iarăși a ieșit la Iudei și le zice: Eu *nu găsesc nicio vină în el.

* Mat. 27. 24. Luc. 23. 4. Cap. 19. 4, 6.

39 Dar *voi aveți obiceiul ca la Paști să dau pentru voi drumul la unul; voiți deci să dau drumul pentru voi Împăratului Iudeilor?

* Mat. 27. 15. Marc. 15. 6. Luc. 23. 17.

40 Au strigat deci *iarăși zicând: Nu pe acesta ci pe Baraba. Iar Baraba **era un tâlhar.

* Fapt. 3. 14. ** Luc. 23. 19.

Isus este dat în mâinile Iudeilor

19 Atunci *dar Pilat a luat pe Isus și l-a biciuit.

* Mat. 20. 19; 27. 26. Marc. 15. 15. Luc. 18. 33.

2 Și ostașii au împletit o cunună de spini și i-au pus-o pe cap și l-au îmbrăcat cu un veșmânt de purpură.

3 Și veniau la el și ziceau: Bucură-te, Împăratul Iudeilor. Și-i dădeau palme.

4 Și Pilat a ieșit iarăși afară și le zice: Iată vi-l aduc afară ca *să cunoașteți că nu găsesc nicio vină în el.

* Cap. 18. 38. Vers. 6.

5 Deci Isus a ieșit afară, purtând cununa de spini și veșmântul de purpură. Și Pilat le zice: Iată omul.

6 Deci când l-au văzut mai marii preoților și slujitorii, au strigat zicând: Răstignește-l, răstignește-l! Pilat le zice: *Luați-l voi și răstigniți-l; căci eu nu găsesc vină în el.

* Fapt. 3. 15.

7 Iudeii i-au răspuns: Noi avem o lege *și după legea noastră trebuie

să moară pentru că s'a făcut pe sine Fiul lui Dumnezeu.

8 Deci când a auzit Pilat acest cuvânt, mai mult s'a temut.

9 Și a intrat iar în pretoriu și zice lui Isus: De unde ești tu? Dar Isus nu i-a dat niciun răspuns.

10 Deci Pilat îi zice: Mie nu-mi vorbești? Nu știi că am putere să-ți dau drumul și am putere să te răstignesc?

11 Isus i-a răspuns: N'ai avea putere asupra mea dacă nu ți-ar fi fost dată de sus; pentru aceasta cel ce m'a dat prins ție, are mai mare păcat.

12 De atunci Pilat încerca să-i dea drumul, iar Iudeii strigau zicând: Dacă dai drumul la acesta, nu ești prieten al Cesarului; oricine care se face pe sine împărat este împotriva Cesarului.

13 Deci Pilat când a auzit cuvintele acestea, a adus afară pe Isus și a sezut pe scaunul de judecător, în locul numit Pardosit cu pietre, iar evreește Gabata.

14 Și era Pregătirea Pastilor, era ca la al șaselea ceas. Și zice Iudeilor: Iată Împăratul vostru.

15 Ei au strigat deci: Ia-l, ia-l, răstignește-l. Pilat le zice: Să răstignesc pe Împăratul vostru? Mai marii preoților au răspuns: N'avem împărat, decât pe Cesarul.

16 Atunci li l-a dat ca să fie răstignit. Au luat deci pe Isus.

17 Și purtându-și el însuș crucea a ieșit la locul numit al Căpătării, care pe evreește se numește Golgota.

18 Unde l-au răstignit și împreună cu el alți doi, de o parte și de alta, iar în mijloc pe Isus.

19 Și Pilat a scris și un titlu și l-a pus pe cruce. Și era scris: ISUS DIN NAZARET ÎMPĂRATUL IUDEILOR.

20 Mulți dintre Iudei deci au citit

acest titlu pentru că locul unde a fost răstignit Isus era aproape de cetate; și era scris în evreește, în latinește și în grecește.

21 Deci mai marii preoților Iudeilor ziceau lui Pilat: Nu scrie: Împăratul Iudeilor! ci că el a zis: Sânt Împărat al Iudeilor.

22 Pilat a răspuns: Ce am scris, am scris.

23 Ostașii deci, după ce au răstignit pe Isus, i-au luat hainele și au făcut patru părți, fiecărui ostaș o parte, și cămașa. Și cămașa era necusută, tesută de sus peste tot.

24 Au zis deci între ei: Să n'o sfășiem, ci să aruncăm sorți pentru ea, a cui va fi. — Ca să se împlinească scriptura: Și-au împărțit hainele între ei și au aruncat sorți pentru veșmântul meu. — Ostașii deci au făcut acestea.

25 Și lângă crucea lui Isus stătea mama lui și sora mamei lui, Maria nevasta lui Clopa și Maria Magdalena.

26 Deci Isus, când a văzut pe mama sa și pe ucenicul pe care-l iubia stând alături, zice mamei sale: Femeie, iată fiul tău!

27 Apoi zice ucenicului: Iată mama ta! Și din acel ceas ucenicul a luat-o la sine.

28 După aceasta Isus știind că toate s'au sfârșit acum, ca să fie împlinită scriptura, a zis: Mi-este sete.

29 Și acolo era un vas plin cu oțet; deci au pus un burete plin de oțet într'un isop și l-au dus la gura lui.

30 Și când a luat Isus oțetul, a zis: S'a sfârșit! Și a plecat capul și a dat duhul.

Moartea lui Isus dovedită.

31 Deci Iudeii, fiindcă era Pregătirea, ca să nu rămâie pe cruce trupurile în Sabat, (căci ziua celui Sabat era mare), au rugat pe Pilat ca să le sdrobească fluierile picioarelor și să fie ridicati.

32 Ostașii deci au venit și au sdro-

bit celui dintâi fluierile picioarelor și celuilalt împreună răstignit cu el.

33 Dar când au venit la Isus și l-au văzut că era mort acum, nu i-au sdrobit fluierile picioarelor.

34 Ci unul din ostași i-a străpuns coasta cu o suliță și a ieșit îndată sânge și apă.

35 Și cel ce a văzut a mărturisit și mărturia lui este adevărată și el știe că spune adevărul ca și voi să credeți.

36 Căci acestea s'au făcut ca să fie împlinită scriptura: Niciun os nu i se va sdrobi.

37 Și iarăși altă scriptură zice: Vor privi spre cel pe care l-au străpuns.

Ingroparea lui Isus.

38 Și după acestea Iosif din Arimatea, fiind ucenic al lui Isus, dar într'ascuns, de frica Iudeilor, a rugat pe Pilat ca să ridice trupul lui Isus, și Pilat i-a dat voie. A venit deci și a ridicat trupul lui Isus.

39 Și a venit și Nicodim, care venise la el întâia oară noaptea și a adus o amestecătură de smirnă și aloie, ca la o sută de litri.

40 Au luat deci trupul lui Isus și l-au legat în fâșii de pânză de in cu miresme, după cum au Iudeii obiceiul să înmormanteze.

41 Și în locul unde a fost răstignit era o grădină și în grădină un mormânt nou în care nimeni nu fusese pus vreodată.

42 Au pus deci pe Isus acolo din pricina Pregătirii Iudeilor pentru că mormântul era aproape.

Învierea lui Isus Hristos.

20 Iar în ziua întâi a săptămânii, Maria Magdalena de dimineață, pe când era încă întunec, vine la mormânt și vede piatra ridicată depe mormânt.

2 Aleargă deci și vine la Simon Petru și la celălalt ucenic pe care-l iubia Isus și le zice: Au luat pe

Domnul din mormânt și nu știm unde l-au pus.

3 Petru și celălalt ucenic au ieșit deci și veniau spre mormânt.

4 Și alergau amândoi împreună; și celălalt ucenic a alergat mai repede înaintea lui Petru și a venit cel dintâi la mormânt.

5 Și plecându-se, vede fâșiile de pânză jos; totuși n'a intrat înăuntru.

6 Deci vine Simon Petru urmându-l și a intrat în mormânt. Și privește fâșiile de pânză jos.

7 Și ștergarul, care era pe capul lui, nu era jos cu fâșiile de pânză ci la o parte înfășurat într'un loc.

8 Atunci deci a intrat și celălalt ucenic; care a venit cel întâi la mormânt și a văzut și a crezut.

9 Căci încă nu știau scriptura că el trebuie să învieze dintre cei morți.

10 Ucenicii au plecat deci iarăși la ei acasă.

11 Dar Maria sta afară la mormânt plângând. Și pe când plângea, s'a plecat să se uite în mormânt.

12 Și zărește doi îngeri îmbrăcați în alb, sezând unul la cap și altul la picioare, unde era pus trupul lui Isus.

13 Și ei îi zic: Femeie, de ce plângi? Ea le zice: Pentru că au luat pe Domnul meu și nu știu unde l-au pus.

14 Când a zis aceasta, s'a întors înapoi și zărește pe Isus stând și nu știa că este Isus.

15 Isus îi zice: Femeie, de ce plângi? Pe cine cauți? Ea părăndu-i se că este grădinarul, îi zice: Domnule, dacă l-ai dus în altă parte, spune-mi unde l-ai pus și eu îl voi ridica.

16 Isus îi zice: Mario. Ea se întoarce și-i zice în evreește: Rabuni (adică Învățătorule!)

17 Isus îi zice: Nu mă atinge, căci încă nu m'am suit la Tatăl meu; dar

du-te la frații* mei și spune-le: Mă**
sui la Tatăl meu și Tatăl vostru și
la Dumnezeu!† meu și Dumnezeu
vostru.

18 Maria Magdalena vine*și ve-
stește ucenicilor că a văzut pe Domnul
și i-a zis aceasta. *Efez. 1. 17.

Isus se arată ucenicilor.

19 Fiind*deci seară în ziua aceea,
în ziua întâi a săptămânii și când
erau încuiate ușile unde erau ucenicii
de frica Iudeilor, Isus a venit și a
stătut în mijloc și le zice: Pace vouă.

*Mat. 28. 10. Luc. 24. 10.

20 Și când a zis aceasta, le-a a-
rătat mâinile și coasta. Ucenicii*s'au
bucurat deci când au văzut pe Domnul.

*Marc. 16. 14. Luc. 24. 36. 1 Cor. 15. 5.

21 Isus*le-a zis deci iarăș: Pace
vouă; cum**m'a trimis pe mine
Tatăl vă trimit și eu pe voi.

*Cap. 16. 22. **Mat. 28. 18. Cap. 17. 18, 19. 2 Tim. 2. 2.

22 Și când a zis aceasta, a suflat
asupra lor și le zice: Luați Duh Sfânt.

23 Ale căror*păcate le iertați, ier-
tate le sunt; ale căror le țineți, ți-
nute sunt.

*Mat. 16. 19; 18. 18.

Isus se arată și lui Toma.

24 Dar Toma, unul dintre cei doi-
sprezece, numit*Geamăn, nu era cu
ei când a venit Isus.

*Cap. 11. 16.

25 Ceilalți ucenici îi ziceau deci:
Am văzut pe Domnul. Dar el le-a
zis: Dacă nu voi vedea în mâinile
lui semnul cuielor și nu voi pune
degetul meu în locul cuielor și nu
voi pune mâna mea în coasta lui,
nu voi crede.

26 Și după opt zile iarăș erau în-
lăuntru ucenicii lui și Toma cu ei.
Vine Isus, ușile fiind încuiate, și a
stătut în mijloc și a zis: Pace vouă.

27 Apoi a zis lui Toma: Adu*de-
getul tău aici și vezi mâinile mele și
adu mâna ta și pune-o în coasta mea
și nu fi necredincios ci credincios.

*1 Ioan. 1. 1.

28 Toma a răspuns și i-a zis: Dom-
nul meu și Dumnezeu meu!

29 Isus îi zice: Pentru că m'ai văzut

ai crezut; fericiți*cei ce n'au văzut
și totuși au crezut. *2 Cor. 5. 7. 1 Pet. 1. 8.

30 Și Isus deci a făcut multe*alte
semne înaintea ucenicilor săi, cari nu
sunt scrise în cartea aceasta.

*Cap. 21. 25.

31 Iar*acestea sunt scrise ca să
credeți că Isus este Hristosul, Fiul
lui Dumnezeu, și**crezând, să aveți
viață în numele lui.

*Luc. 1. 4. **Cap. 8. 15, 16; 5. 24. 1 Pet. 1. 8, 9.

Arătarea la marea Tiberiadei.

21 După acestea Isus s'a arătat
iarăș ucenicilor la marea Tibe-
riadei; și s'a arătat astfel.

2 Erau împreună Simon Petru și
Toma numit Geamăn și Natanael*cel
dela Cana Galileei și ai**lui Zebedei
și alți doi dintre ucenicii lui.

*Cap. 1. 45. **Mat. 4. 21.

3 Simon Petru le zice: Mă duc să
pescuesc. Ei îi zic: Venim și noi cu
tine. Au ieșit și au intrat în corabie
și în noaptea aceea n'au prins nimic.

4 Și când s'a făcut dimineață, Isus
a stătut la țarm; totuși ucenicii nu
știau*că este Isus.

*Cap. 10. 14.

5 Deci Isus*le zice: Copii, nu
cumva aveți ceva de mâncare? Ei
i-au răspuns: Nu.

*Luc. 24. 41.

6 Iar el le-a zis: Aruncați mreaja
în partea dreaptă a corăbiei și veți
afla. Au aruncat deci și numai puteau
s'o tragă de multimea peștilor.

*Luc. 5. 4, 6, 7.

7 Ucenicul*acela pe care-l iubia
Isus zice deci lui Petru: Este Domnul.
Deci Simon Petru când a auzit că
este Domnul și-a încins haina, (căci
era gol) și s'a aruncat în mare.

*Cap. 13. 23; 20. 3.

8 Iar ceilalți ucenici au venit cu
corăbioare, (căci nu erau departe de
pământ, ci ca la două sute de coti),
tărând mreaja cu pești.

9 Deci când au ieșit la pământ,
văd un foc de jăratice acolo și pește
pus pe el și pâine.

10 Isus le zice: Aduceți din pești
pe cari i-ați prins acum.

11 Simon Petru deci s'a suit și a
tras mreaja la pământ, plină de
pești mari, o sută cincizeci și trei;

și, deși, erau atât de mulți, mreaja
nu s'a rupt.

12 Isus le zice: Veniți*de prânzii.
Niciunul dintre ucenici nu îndrăznia
să-l întrebe: Tu cine ești? știind că
este Domnul.

*Fapt. 10. 41.

13 Isus vine și ia pâinea și le dă,
asemenea și peștele.

14 Acum aceasta*este a treia*
oară când s'a arătat Isus ucenicilor
după ce s'a sculat dintre cei morți.

*Cap. 20. 19, 26.

Isus vestește moartea lui Petru.

15 Deci după ce au prânzit, Isus
zice lui Simon Petru: Simone al lui
Iona, mă iubești tu mai mult decât a-
ceștia? El îi zice: Da, Doamne, tu
știi că te iubesc. El îi zice: Paste
mielușei mei.

16 El îi zice iarăș a doua oară:
Simone al lui Iona, mă iubești? El
îi zice: Da, Doamne, tu știi că te iu-
besc. El îi zice: Paste oițele mele.

*Fapt. 20. 28. Evr. 13. 20. 1 Pet. 2. 25; 5. 2, 4.

17 Îi zice a treia oară: Simone al
lui Iona, mă iubești? Petru s'a in-
tristat că i-a zis a treia oară: Mă iu-
bești? Și i-a zis: Doamne, știi toate,*
tu cunoști că te iubesc. Isus îi zice:
Paste oițele mele.

*Cap. 2. 24, 25; 16. 30.

18 Adevărat,*adevărat îți spun,
când erai mai tânăr te încingeai și im-
blai unde voiai; dar când vei îm-

bătrâni, îți vei întinde mâinile și altul
te va încinge și te va duce unde nu
voești.

19 Și a zis aceasta însemnând cu*
ce fel de moarte va slăvi pe Dum-
nezeu. Și după ce a zis aceasta, îi
zice: Urmează-mă.

*2 Pet. 1. 14.

20 Petru întorcându-se, zărește ve-
nind în urmă pe ucenicul, pe*care-l
iubia Isus, care se răzemasese la cină
pe pieptul lui și zisese: Doamne, cine
este cel ce te dă prins? *Cap. 13. 25, 26; 20. 2.

21 Deci văzându-l Petru, zice lui
Isus: Doamne, dar acesta ce va fi
cu el?

22 Isus îi zice: Dacă voadă ca el
să rămână până*vin, ce te privește?
Tu urmează-mă. *Mat. 16. 27; 28; 25. 31. 1 Cor. 4.

23 Deci a ieșit cuvântul acesta între
frați că ucenicul acela nu va muri.
Dar Isus nu i-a zis că nu va muri,
ci: Dacă voadă ca el să rămână până
vin, ce te privește?

24 Acesta*este ucenicul care mărtu-
risește despre acestea și care a scris
acestea și știm*că mărturia lui este
adevărată. *Cap. 19. 35. 3 Ioan. 12.

25 *Sunt și alte multe pe cari le-a
făcut Isus, cari, dacă s'ar fi scris câte
una, nici chiar lumea, mi se pare,**
n'ar cuprinde cărțile cari s'ar fi scris.

*Cap. 20. 30. **Amos 7. 10.

FAPTELE APOSTOLILOR

Înălțarea lui Isus.

1 Cea dintâi istorisire am făcut-o,
Teofile,*despre toate câte a înce-
put Isus să facă și să învețe.

*Luc. 1. 3.

2 până*în ziua în care a fost luat
sus, după ce prin Duhul Sfânt dăduse
porunci apostolilor, pe cari și i-a
ales,

*Marc. 16. 19. Luc. 9. 51; 24. 51. Vers. 9. 1 Tim. 3. 16. **Mat.

28. 19. Marc. 16. 16. Ioan. 20. 21. Cap. 10. 41, 42.

3 cărora s'a și înfățișat*după pă-
timirea sa cu multe dovezi netăgă-
duite, arătându-li-se vreme de patru-

zeci de zile și vorbind cele despre
împărăția lui Dumnezeu.

*Marc. 16. 14. Luc. 24. 36. Ioan. 20. 19, 26; 21. 1. 14. 1 Cor. 15. 5.

4 Și pe*când era adunat cu ei,
le-a poruncit să nu se depărteze de
Ierusalim ci să aștepte făgăduința Ta-
tălui, pe care,*zicea el, ați auzit-o
dela mine.

*Luc. 24. 43, 49. **Luc. 24. 49. Ioan. 14. 16, 26, 27; 15. 26; 16. 7.

5 Pentru că*Ioan a botezat cu apă,
iar voi veți**fi botezați cu Duhul
Sfânt nu după multe aceste zile.

*Mat. 3. 11. Cap. 11. 16; 19. 4. **Ier. 3. 18. Cap. 2. 4; 11. 15.